

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Pratchett Terry\Pratchett Terry - Úžasná Zeměplocha - 07 - Pyramidy.pdb

PDB Name: Pratchett - UZ 07 - Pyramidy
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 26.1.2006
Modification Date: 26.1.2006
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Terry Pratchett

ÚŽASNÁ ZEMĚPLOCHA 07

Pyramidy

KNIHA PRVNÍ

Knih o cestě vpřed

Nic než hvězdy rozhozené temnotou, jako by Stvořitel rozbil přední sklo svého automobilu a nepovažoval za nutné zastavit a to lesklé svinstvo zamést.

Jsme v neviditelném proudu mezi galaxiemi, v mrazivých hlubinách vesmíru, které neobsahují nic než nějakou tu zbloudilou molekulu, pár zaběhlých komet a...

...ale pozor, teď se pohnul velký kruh temnoty, oko se snaží odhadnout jeho velikost, a hle, to, co se zdálo vzdáleným vesmírným nic, se náhle mění ve svět. Hvězdičky, které na něm září, jsou světly toho, co by se dalo milostivě nazvat civilizací.

Jak se tak onen svět líně pohupuje, poznáváme v něm Zeměplochu - plochou a kruhovou, nesenou vesmírem na hřbetech čtyř slonů, stojících na krunýři Velké A'Tuin, jediné želvy, která se kdy dostala do Hertzsprung-Russelova diagramu*, želvy, jejíž krunýř je poprášen ledovými zbytky komet, zbrzděná krátery po nárazech meteoritů a jejíž oči světélkují rozptýlenou zářivou energií. Nikdo neví, proč to tak je, ale tak to má asi být.

Ve světě na hřbetě takové želvy se může dít mnoho podivných věcí.

A už se také děje.

Ty hvězdy dole, to jsou táborové ohně daleko v poušti a světélka osamělých vesniček vysoko v horách porostlých hustými lesy. Městečka vypadají jako rozmazané mlhoviny, města jako obrovská souhvězdí a velké dvojměstí Ankh-Morpork například září jako několik galaxií, které se nedopatřením srazily.

Ale tady, daleko od velkých populačních center, kde se Kruhové moře setkává s pouští, je vidět svítící modrá linka. K nebi se s hukotem vzpínají plameny chladné jako úbočí ledového pekla. Podivné, neskutečné světlo blikavě ozařuje poušť.

To pyramidy v prastarém údolí Mžilu vyzařují svoji energii k nočnímu nebi.

Síla proudící z jejich parakosmických vrcholů může v následujících kapitolách osvětlit mnohé záhady: proč želvy nenávidí filozofii, proč kozlům škodí příliš mnoho náboženské víry a čím se opravdu zabývají domácí služební.

Ukáže nám, co by si mysleli naši předkové, kdyby byli naživu. O tom lidé často přemýšleli. Souhlasili by naši předkové s moderní společností, ptají se mnozí, žasli by nad rozvojem dnešního světa? Jenže všechny ty otázky pomíjejí to nejdůležitější. Kdyby naši předkové dnes obživil, mysleli by si jediné: "Proč je tady taková tma?"

***

Kněz Dios otevřel oči do chladného rána říčního údolí. V posledních dnech nespal. Nevzpomínal si, kdy naposled usnul. Spánek se příliš blížil té druhé věci a kromě toho, jak se zdálo, on ho ani nepotřeboval.

Stačilo si jen lehnout - tedy alespoň lehnout si tady. Všechny jedy, které v těle vznikají z únavy, se odplavily stejně jako všechno ostatní. Na chvíli.

Naštěstí na dobu dostatečně dlouhou.

Spustil na zem nohy z kamenné desky v malé místnůstce. Na základě téměř zanedbatelného impulsu přicházejícího z mozku uchopila jeho pravá ruka hůl ozdobenou zpodobněním několika hadů - odznak jeho úřadu. Na okamžik se zastavil, aby udělal další znamení na stěně, přitáhl si úžeji své roucho a svižným krokem se pustil dolů nakloněnou chodbou a pak ven do sluneční záře. V hlavě se mu už řadila slova vzývání nového slunce. Noc byla zapomenuta, nastával den. Musel udělit mnoho rad a poučení a Dios existoval jen proto, aby sloužil.

Dios neměl nejpodivnější ložnici na světě. Byla to jen ta nejpodivnější ložnice, ze které kdy její majitel po ránu vyšel.

A pak se po nebi rozběhlo slunce.

Mnoho lidí uvažuje o tom proč. Někteří lidé si například myslí, že slunce po nebeské báni kutálí obrovský chrobák hovnivál. To vysvětlení ovšem postrádá určitou technickou fundovanost a má navíc jednu velkou nevýhodu, totiž tu, že jak by se mohlo ukázat, za určitých okolností je pravděpodobně správné.

Slunce tedy doputovalo k západu, aniž se mu přihodilo něco nepřijemného, a jeho hasnoucí paprsky čiročirou náhodou zabloudily oknem do jednoho malého pokojíku v Ankh-Morporku a odrazily se od zrcadla.

Bylo to velké zrcadlo, ve kterém se jeho majitel viděl od hlavy k patě. Všichni členové i absolventi školy cechu úkladných vrahů doma mají takové zrcadlo, protože by to byla strašlivá urážka pro vaši oběť, kdybyste při jejím zabíjení nebyli patřičně oblečeni. Těpic se znovu přeletěl kritickým pohledem. To oblečení ho stálo zbytek peněz do posledního měďáku a velmi okázale dávalo najevo, že je z těžkého hedvábí. Při každém pohybu tiše šeptalo. Bylo skvělé.

Konečně ho přestávala bolet hlava. Během dne ho ta bolest málem zabila. Ocítl se v nebezpečí, že bude muset začít zkoušku s rudými skvrnami před očima.

Povzdechl si, otevřel černou truhličku, vytáhl z ní své prsteny a postupně si je navlékl. Další skříňka ukryvala sadu nožů z klačské oceli, s čepelemi začerněnými lampovou černí. Ze sametových sáčků pak začal jednu po druhé vytahovat rozličné složité a chytré pomůcky a zařízení a zasouval si je do příslušných kapes. Pár dlouhých vrhacích tling přesně zapadlo do pouzder na vnitřní straně holení bot. Kolem pasu přes kroužkovou košili si omotal tenké hedvábné lanko se skládacím záchytným háčkem. Krátkou foukačku připevnil na její kožený řemínek a spustil si ji pod plášť na záda, takže mu ležela mezi lopatkami. Pak do další kapsy vsunul malou krabičku se zásobou různých šipek, jejichž špičky byly pečlivě kryty korkovými chránítky a těla popsána braillovým písmem pro snazší rozlišování potmě.

Těpic zamrkal, zkontroloval čepel svého rapíru, zasunul jej do pouzdra a bandalír si přehodil přes pravé rameno, aby tak vyvážil vak s olovenými koulemi do praku, který mu visel na rameni levém. Dodatečně přistoupil k zásuvce, ve které přechovával ponožky, a vytáhl z ní pistolový samostříl, láhev oleje, velký kovový kroužek s výběrem paklíčů a po krátkém zamyšlení ještě tlačnou dýku, krabičku kovových čtyřostných spon, vhodných k zastavení postupu bosého protivníka, a mosazný kotníkový boxer.

Nakonec si Těpic nasadil klobouk a hmatem si ověřil, že je na svém místě v podšívce dýnka ukryto několik metrů stočeného vázacího drátu. Klobouk si posadil na hlavu ve šviháckém úhlu, vrhl na sebe do zrcadla poslední spokojený pohled, otočil se na podpatku a velmi pomalu vykročil.

Ankh-morporské léto dosáhlo plné zralosti. Uprímně řečeno víc než to. Smrdělo.

Velká řeka se změnila v proud lávy pomalu se posouvající mezi Ankhem, to je městem s lepšími adresami, a Morporkem na protějším břehu. Morpork vypadal jako dvojče dehtové jámy. Nebylo mnoho věcí, které by mohly z Morporku udělat horší místo, než jakým už byl. Tak například přímý zásah meteorem by se dal z určitého hlediska posuzovat jako zúšlechťení místní krajiny.

Větší část řečiště se změnila v pláštěv popraskaného vyschlého bláta. Slunce vypadalo jako obrovský měděný gong přibitý na oblohu. Vedro, které téměř vysušilo řeku, se ve dne pokoušelo město usmažit a v noci upéct. Kroutilo prastaré trámy a měnilo stoky ve středech ulic v oblaka dusivého okrového prachu.

To nebylo běžné ankh-morporské počasí. Město mělo sklony být mlhavé a nezdravé, plné kluzké vlhkosti a chladu. Teď sedělo na rozpálené pláni jako ropucha na právě vypálené cihle. Dokonce i teď, kolem půlnoci, bylo vedro strašlivé, dusilo ulice jako přizhálý samet, spalovalo vzduch a mačkalo z něj poslední zbytky dechu.

Vysoko na severní zdi budovy cechu vrahů se ozvalo tiché klapnutí a jedno z oken se nehlučně otevřelo.

Těpic, který se nakonec rozhodl, i když s velmi silnou nechutí, nebrat si žádné těžší zbraně, se zhluboka nadechl horkého nehybného vzduchu.

To byla ona. To byla ta noc.

Říkalo se, že v téhle zkoušce máte naději dvě ku jedné, když si ovšem jako zkoušejícího nevytáhnete starého Měřice, protože pokud ano, uděláte líp, když se podříznete hned na začátku.

Těpic měl Měřice každý čtvrtek odpoledne na strategii a teorii jedů a moc s ním nevycházal. Kolejní ložnice bzučely pověstmi o Měřicovi, o počtu jím zabitých, o jeho úžasné technice... Zlomil ve své době všechny rekordy. Říkalo se, že zabil dokonce i Patricije Ankh-Morporku. Ne toho současného, samozřejmě. Jednoho z těch mrtvých.

Třeba to bude Nivor, tlustý a veselý, který nadevše miloval jídlo a každé úterý jim přednášel pastí a propadliště. Těpic byl v pastích dobrý a s profesorem vycházel skvěle. Nebo by to mohl být Kompot de Jojo, kterého měli na moderní jazyky a hudbu. Těpic sice nebyl obdarován talentem ani pro jedno, ani pro druhé, ale Kompot byl bystrý pedagog, a hlavně skvělý stavbylezec a měl rád hochy, kteří sdíleli jeho lásku viset za jednu ruku nad ulicemi města.

Přehodil jednu nohu přes parapet a odmotal od pasu lanko s hákem. Vzápětí už se háček zachytil v okapu o dvě patra výše a Těpic tiše vyklouzl z okna.

Žádný vrah nikdy nepoužíval schodiště.

Proto, abychom nějakým způsobem navodili souvislosti s pozdějšími událostmi, bude zřejmě dobré v téhle chvíli upozornit na to, že největší matematik v historii Zeměplochy ležel ve stáji a mírumilovně přežvykoval svou poněkud opožděnou večeří.

Pro zajímavost bychom vás ještě upozornili, že to, co právě tenhle matematik pojídal k večeři, byl jeho oběd.

Na různých místech Ankh-Morporku se začaly ozývat gongy, které ohlašovaly půlnoc, když se Těpic s bušícím srdcem plížil po ozdobné římsě čtyři patra nad Filigránskou uličkou.

Na maličko světlejším západním nebi nedaleko před ním se rýsovala postava. Těpic se přikrčil u jednoho obzvláště odpudivého chrliče, aby znovu posoudil své možnosti.

Celkem důvěryhodná třídní fáma pravila, že tomu, kdo zabil svého zkoušejícího před začátkem testu, byla zkouška příznána automaticky. Vytasil z pochvy vrhací nůž číslo tři a zamýšleně jej potěžkal v ruce. Bylo však samozřejmé, že každý pokus, každý náznak nedotažený do konce, znamenal neúspěch a ztrátu různých výsad.

Temná silueta byla naprosto nehybná. Těpicovy oči znovu pečlivě zkoumaly spleť komínů, chrličů, ventilačních šachet, spojovacích můstků a žebříků, které tvořily střešní scenérii města.

Dobrá, pomyslel si. To je jen nějaká figurína. Ode mě se čeká, že na ni zaútočím, a to znamená, že mě pozoruje odněkud jinud.

Mohl bych ho nějak objevit? Ne.

Na druhé straně se ale ode mě nečeká, že přijdu na to, že je to jen figurína. Pokud ovšem nepřemýšlel stejně jako teď já...

Přistihl se, jak tiše bubnuje prsty na tělo chrliče, a rychle se sebral. Jaký postup by byl v téhle situaci nejrozumnější?

Světelným kruhem na ulici hluboko pod ním prošel hlouček flamendrů.

Těpic zastrčil nůž nazpět do pouzdra a postavil se.

"Pane," řekl, "Jsem tady."

Těsně vedle ucha se mu ozval suchý hlas, který poněkud nesrozumitelně řekl "dobrá".

Těpic upřel oči před sebe. Přímou tam se totiž zjevil starý Měřice, který si oprašoval z hubené tváře šedý prach. Pak si z úst vytáhl kus trubky, odhodil ji stranou a z vnitřní kapsy kabátu vyjmul černý notes. I v tomhle vedru byl pořádně navlečený. Měřice patřil k lidem, kterým by bylo zima i v jícnu činné sopky.

"Aha," prohlásil a jeho hlas vyzařoval nesouhlas, "pan Těpic. Dobrá, dobrá."

"Pěkná noc, pane," pokusil se Těpic o společenskou nenucenost. Zkoušející ho obdařil mrazivým pohledem, který dával na vědomí, že takové zhodnocení počasí si zaslouží dílčí nedostatečnou, a udělal si poznámku do notesu.

"Takže nejdřív pár otázek," prohlásil nakonec.

"Jak si přejete, pane."

"Jaká je maximální povolená délka vrhacího nože?" vyštěkl na něj Měřice.

Těpic zavřel oči. Celý poslední týden nečetl nic jiného než Cestu k srdci; teď viděl stránky knihy přímo před sebou, obracely se mu jakoby těsně za víčky. Nikdo se tě nikdy nezeptá na délky a na váhy, tvrdili studenti vědoucně, oni totiž předpokládají, že se každý z nás váhy, délky a vrhací vzdálenosti naučí nazpaměť.

Bezbřehá hrůza mu rozhýbala mozek a zařadila v něm tu správnou rychlost. Před očima se mu objevila příslušná stránka.

"Maximální délka vrhacího nože může být na šíři deseti prstů, ve vlhkém počasí dvanácti," odříkával. "Vrhací vzdálenost je -"

"Jmenujte tři jedy, které jsou určeny pro podávání uchem."

"Muchomůrka vosí, pane, achorionský purpur a hořčilep, pane," odpověděl Těpic promptně.

"Proč ne spimus?" zaútočil znovu Měřice, rychlý jako had.

Těpicovi spadla spodní čelist. Nějakou chvíli beznadějně tápal bludištěm svých vědomostí a pokoušel se vyhnout tomu pronikavému zraku, který se na něj upíral ze vzdálenosti pouhých několika desítek centimetrů.

"P-pane, spimus není jed," vypravil ze sebe na konec. "Je to výjimečně vzácné sérum na určité hadí jedy a dá se získat -" trochu se uklidnil a byl si o něco jistější. Všechny ty hodiny, které strávil studiem stovek příruček a encyklopedií, se mu teď vyplácejí... "- získává se z jater lemura nadýmavého, který žije -"

"Co znamená tahle značka?" zeptal se Měřice.

"- který žije jenom v -" Těpicův hlas se vytratil. Zíral poplašeně na složitou runu na kartičce v Měřicově pozdvížené ruce. Pak znovu upřel pohled zkoušejícímu někam nad pravé rameno.

"Nemám nejmenší ponětí, pane," odpověděl. Měl dojem, že koutkem ucha zachytil tichounek nadechnutí, jakýsi minizárodek spokojeného zabručení.

"Ale kdyby to znamení bylo vzhůru nohama, pane," pokračoval, "vypadalo by přesně jako zlodějská značka, která říká ,pozor, v domě jsou hlídací psi'."

Na okamžik zavládlo naprosté ticho. Pak se Těpicovi těsně vedle ramene znovu ozval hlas starého vraha: "Je škrticí smyčka náradí povolené všem kategoriím?"

"Pane, pravidla říkají, že zkoušenému budou položeny tři otázky, promiňte, pane," pokusil se Těpic.

"Hmm. To je vaše odpověď?"

"Ne, pane. To byl jen takový můj postřeh. Odpověď, kterou byste chtěl asi slyšet, je, že škrticí smyčku mohou používat všechny kategorie, ale jen vrahové třetího stupně si ji mohou volit jako jednu ze tří možností."

"Jste si tím jist?"

"Ano, pane."

"Nechtěl byste si to ještě rozmyslet?" Hlas dotěrného examinátora by se dal použít k mazání kol.

"Ne, pane."

"Dobrá." Těpic se trochu uvolnil. Zádá černé tuniky, promáčená potem, se mu studeně lepila na lopatky.

"Teď bych vás požádal, abyste vlastním tempem pokračoval k ulici Účetních," prohlásil Měřice klidně, "a budete přitom dbát všech pravidel a znamení. Sejdeme se v místnosti pod věží gongu, na křižovatce s uličkou Daňové revize. A vezměte si tohle, prosím."

Podal Těpicovi malou obálku.

Těpic mu výměnou za ni předal stvrzenku o převzetí. Pak Měřice vstoupil do temného stínu vedle velkého komínu a zmizel.

Tolik tedy oficiální obřad.

Těpic se několikrát zhluboka nadechl a špičkou prstů povytáhl z obálky papír, který obsahovala. Cechovní šek na deset tisíc ankh-morporských tolarů vystavený na doručitele. Byl to imponující dokument, korunovaný cechovní pečeti představující dvojité kříž a plášť s dýkou.

Nuže, už není cesty zpátky. Přijal peníze. Buď tedy přežije, a v tom případě věnuje, jak už je mnoholetou tradicí, celou částku na fond podpory cechovních vdov a sirotků, nebo šek odeberou jeho mrtvému tělu a vrátí do cechovní pokladny. Šek už nebyl právě nejčistší a na dvou rozích měl oslí uši, ale krvavé skvrny na něm Těpic nenašel.

Zkontroloval si nože, popotáhl opasek s mečem, ohlédl se a pak vyrazil pomalým, drobným klusem.

Koneckonců, tohle bylo docela štěstí. Studentské tradice mimo jiné pravily i to, že během testu se používá jen několik vybraných tras a ty byly za letních nocí plné studentů, kteří cvičně zdolávali střechy, věže, okapy a římsy města. Stavbylectví patřilo k nejoblíbenějším školním sportům a mělo svá vlastní pravidla. Patřilo k těm několika věcem, u kterých si byl Těpic jistý, že je skutečně ovládá - byl kapitánem mužstva, které v proslulém Závodě do kolmé stěny porazilo borce ze třídy Škorpionů. A cesta, kterou ho poslal Měřice, patřila k těm nejlépeším.

Pružně se přenesl přes okraj střechy a dopadl na spojovací můstek, proběhl po hřebenu spící budovy a přeskočil úzkou uličku na taškovou střechu dvoupatrového domu tělocvičny Klubu mladých členů reformované církve vyznavačů božské krve Bel Shamharotha. Tiše přeběhl po šedém úkosu střechy, aniž zpomalil, vyšplhal nahoru po čtyřmetrové stěně a kotoulem se vyšvihl na širokou plochou střechu chrámu Slepého Io.

Nad obzorem visel velký oranžový měsíc. Tady nahoře vál vánek, byl sice jen slabý, ale po strašlivém vedru ulic osvěžující jako studená sprcha. Těpic zrychlil, vychutnával chlad na tváři a s dokonalou přesností dlouhodobého nácviku se v běhu vrhl z konce střechy na úzkou dřevěnou lávku, která tady nahoře křižovala uličku Cínové poklice.

A kterou někdo - proti všem předpokladům - odstranil.

V takové chvíli člověku proběhne před očima ve zlomku vteřiny celý uplynulý život.

Jeho tetička, jak si pomyslel Těpic, plakala až zbytečně teatrálně, protože byla ve skutečnosti tuhá jako pata nosorožce. Otec se tvářil přísně a oduševněle, jiný výraz u něj Těpic neznal, a pokoušel se zahnat provinilé představy skalních útesů, kam chodil na ryby. Podél stěn dlouhé síně stály řady sloužících - pokojské a služebné na jedné straně, eunuši a komorníci na druhé. Jak procházel kolem, ženy se klaněly, a tvořily tak zvláštní sinusoidní efekt. Kdyby nebyl největší matematik Zeměplochy rozptylován malým mužikem v noční košili, který na něj křičel a tloukl ho holí, jistě by byl ten překrásný efekt postupující vlny ocenil.

"Jen si považ," vysmrkala se Těpicova teta, "že je to obyčejná živnost."

Jeho otec jí poklepal po ruce. "Nesmysl, květino pouště," zavrtěl hlavou. "Je to přinejmenším povolání."

"A jaký je v tom rozdíl?" vzlykala.

Starý pán si povzddechl. "Pokud tomu rozumím, tak rozdíl je hlavně v penězích. A taky si myslím, že mu udělá dobře, když se pustí trochu do světa, udělá si pár přátel a otluče hlavou nějaký ten roh. Kromě toho ho to zaměstná, takže nebude mít čas na žádné nepravosti."

"Ale... vrahové... je tak mladý a nikdy se u něj neobjevily ani ty nejmenší sklony..." Otfela si oči. "No, z naší rodiny to nezdědil," dodala obviňujícím tónem. "Zato ten tvůj švagr -"

"Strýček Podiven," přikývl jeho otec.

"Potulovat se po celém světě a zabíjet lidi!"

"Myslím, že oni tohle slovo neužívají," řekl jeho otec. "Mám pocit, že dávají přednost slovům jako odstranit, anulovat nebo inhumovat."

"Inhumovat?"

"Víš, je to jako exhumovat, vodní vlnko, jenže tohle se stane předtím, než tě pohřbí."

"Já tvrdím, že je to strašné," znovu si povzddechl. "Ale slyšela jsem od lady Všežahrád, že zkoušky udělá tak jeden chlapec z patnácti. Možná, že když si to vyzkouší na vlastní kůži, tak ho to přejde."

Král Ptepicchamon XXVII. zamračeně přisvědčil a šel se rozloučit se svým synem. Oproti sestře si nebyl tak dalece jistý, že profese vrahu je tak hrozně nepřijemná. Sám už se dost dlouho pohyboval v politice a cítil, že i když bude činnost vrahu o něco těžší než konstruktivní rozhovor, jistě bude lepší než válka, o které si mnoho lidí myslí, že je to totéž, jenže v hlučnějším provedení.

A nebylo pochyb, že mladý Podiven měl vždycky spoustu peněz a obvykle se v paláci objevoval s drahými dárky, exotickým opálením a napínavými příběhy o zajímavých lidech, se kterými se seznámil v různých koncích světa, i když většinou jen nakrátko.

Prál si, aby tady Podiven byl a poradil mu. Jeho Veličenstvo už také slyšelo, že jen jeden z patnácti studentů se stane skutečným vrahem. Nebylo si tak docela jisté, co se stane s těmi ostatními čtrnácti, ale dovedlo si dost dobře představit, že když jste špatným studentem v koleji pro vrahy, může se vám tam stát něco horšího, než že po vás budou házet křídou a stravování ve studentské jídelně s sebou ponese určitou dávku nejistoty.

Na druhé straně každý souhlasil s tím, že škola pro vrahy nabízí nejlepší všeobecné vzdělání na světě.

Kvalifikovaný vrah se bude cítit v jakékoliv společnosti jako doma a naučí se hrát alespoň na jeden hudební nástroj. Každý, kdo byl inhumován absolventem cechovní školy, mohl odpočívat v pokoji a spokojen, že byl anulován někým, kdo má vkus a dokáže být diskrétní.

A v neposlední řadě, co ho tady doma čekalo? Království tři kilometry široké a dvě stě třicet kilometrů dlouhé, které bylo během záplav prakticky celé pod vodou a ze všech stran ohrožováno silnějšími sousedy, kteří tolerovali jeho existenci jen proto, že kdyby nebylo tam, kde je, vedli by neustálou válku.

Oh, Mžilibaba bývalo kdysi slavné království, v době, kdy takoví povýšenci jako Tsort nebo Efebe nebyli nic jiného než tlupa chudých nomádů, kteří si jediné své jmění - ručník - nosili na hlavě. Všechno, co z těch velkých dnů zbylo, byl drahý palác, který ruinoval své vlastníky, několik historických ruin v poušti, které nikdo nevládnul, a - faraón si povzdychl - pyramidy.

Jeho předkové si na pyramidy potrpěli. Faraón ne. Pyramidy zničily zem, vysály ji hůř než ta řeka. Jediná kletba, kterou si dnes mohl dovolit uvalit na nějakou hrobku, zněla: "Kéž bys tak chtěla jít do hajzlu."

Pravda, bylo tady několik pyramid, ke kterým cítil určité sympatie, ale to byly ty malé, dole v zahradě, které se stavěly pokaždé, když zemřela nějaká kočka.

Slíbil to chlapcově matce.

Artěla mu moc chyběla. Tenkrát, když začal mluvit o tom, že si vezme ženu, která není z království, došlo ke strašlivé hádce. Některé její zvláštní zvyky občas zaskočily a fascinovaly dokonce i jeho. Možná to byla právě ona, kdo v něm vyvolal tu podivnou nechuť k pyramidám - v Mžilibabě to bylo stejné jako cítit nechuť k dýchání. Slíbil jí, že Těpic půjde do školy mimo království. Na tom velmi lpěla. "Tady se lidé nikdy nenaučí nic nového," říkala. "Jenom si pamatují, co bylo."

Kdyby si jen pamatovala, že nemá plavat v řece tak daleko...

Díval se, jak dva sloužící nakládají Těpicův cestovní kufr a připevňují ho na kočár, a poprvé za celou dobu společného života položil synovi na rameno otcovskou ruku.

Ve skutečnosti nevěděl, co má říci. Nikdy jsme neměli dost času, abychom se navzájem lépe poznali, pomyslel si. Je toho tolik, co jsem mu mohl dát. Pár pořádných výprasků by mu bylo neškodilo.

"Hmm," prohlásil nakonec. "Takže, chlapče."

"Ano, otče?"

"Tohle je poprvé, kdy se vydáváš z domova úplně sám -"

"Ne, otče. Loňské léto jsem strávil s lordem Hoptahem, nevzpomínáš?"

"Oh, vážně?" Faraón si vzpomněl, že palác se mu v té době zdál poněkud klidnější. Myslel si, že je to těmi novými tapetami.

"No," pokračoval, "jsi už mladý muž, bude ti skoro třináct -"

"Dvanáct, otče," opravil ho Těpic trpělivě.

"Víš to jistě?"

"Minulý měsíc jsem měl narozeniny, otče. Koupil jsi mi ohřívadlo do lůžka."

"To jsem udělal? Jak zvláštní. A řekl jsem ti proč?"

"Ne, otče." Těpic zvedl oči k otcově jemné, mírně překvapené tváři. "Ale bylo to skvělé ohřívadlo," dodal uklidňujícím tónem. "Mám ho rád."

"Oh. Ano? Dobrá. Ehm." Jeho Veličenstvo syna znovu poněkud nepřítomně poklepalo po rameni, asi jako člověk, který podvědomě bubnuje prsty na desku stolu, zatímco se pokouší myslet. Zdálo se, že ho něco napadlo.

Sloužícím se konečně podařilo připravit cestovní kufr za kočár a vozka stál vedle povozu a trpělivě čekal u otevřených dveří.

"Když se mladý muž vydává do světa," řeklo Jeho Veličenstvo poněkud nejistě, "jsou určité věci, jednoduše je důležité, aby sis pamatoval... No víš, svět je přece jen velký a narazíš v něm na velké množství... A samozřejmě především ve městě, kde je navíc ještě celá další řada..." Král umlkl a neurčitě zamával jednou rukou ve vzduchu.

Těpic se na něj s porozuměním podíval.

"To je v pořádku, otče," řekl. "Dios, nejvyšší kněz, mi to všechno vysvětlil, myslím, jako abych se pravidelně myl a koupal a abych nechodil jako slepý, ale s otevřenýma očima."

Otec několikrát pozorně zamrkal.

"A chodíš s otevřenýma očima?" zeptal se.

"Jak to vypadá, tak ano, otče."

"Oh. Výborně. Skvěle," řekl král. "Naprostě skvěle. To je opravdu dobrá zpráva."

"Myslím, že už bych měl jít, otče. Jinak mineme odliv."

"Jeho Veličenstvo přikývalo a začalo si poklepávat na kapsy.

"Ještě jsem... co jsem to..." brumlalo, ale pak si vzpomnělo a vsunulo Těpicovi do kapsy malý kožený váček. Znovu se pokusilo opakovat obřad s ramenem.

"Taková maličkost," zabručelo polohlasem. "Ale neříkej to tetě. Ó, vždyť by to ani nešlo. Musela si lehnout. Bylo toho na ni trochu moc."

Poslední, co ještě Těpicovi zbývalo, bylo jít a obětovat kuře u sochy Khufta, zakladatele Mžilibaby, aby předkova ruka řídila jeho kroky světem. Kuře nebylo zvlášť velké, a když už ho Khuft nepotřeboval, dal si ho král upéci k obědu.

Mžilibaba bylo opravdu malé, uzavřené království. Dokonce i pohromy, které se na ně občas snášely, byly spíš takové malé pohromičky. Všechna říční království, hodná toho jména, byla čas od času postižena nějakým tím obrovským neštěstím nebo nadpřirozenou katastrofou, zatímco největší hrůza, která postihla Staré království za

posledních sto let, byla Žabí pohroma.

Ten večer, když vypluli z delty Mžilu a mířili přes Kruhové moře k Ankh-Morporku, vzpomněl si Těpic na kožený váček a prozkoumal jeho obsah. S láskou, ale také se svým typickým přístupem k věcem mu otec věnoval korkovou zátku, půl krabičky tuku na mazání sedel, malou bronzovou minci nejisté hodnoty a výjimečně uleželou sardinku.

Je všeobecně známo, že člověku, který má zemřít násilnou smrtí, se většinou neobyčejně zostří smysly a to, jak lidé notoricky věří, umožní jejich majiteli najít jiný způsob, jak se dostat z téhle bezvýhodné situace, než ten jediný, který se tak okatě vnučuje. Není to pravda. Tento jev je typickou ukázkou, jak se mozek chrání náhradní činností proti následkům šoku. Smysly se se zoufalou úporností zaměří na cokoli jiného než na momentální problém - v Těpicově případě představovaný širokým pásem dlažebních kostek, vzdáleným zhruba pětadvacet metrů, který se rychle přibližoval - a doufají, že se vyřeší sám.

On se pak většinou skutečně vyřeší tak rychle, že si to majitel smyslů už ani neuvědomí.

Ať už je to jakkoliv, Těpic si najednou velmi ostře uvědomil věci kolem sebe. Způsob, jakým měsíční světlo stříbřilo střechy. Vůni čerstvého chleba, která k němu zavanula z nedaleké pekárny. Zabzučení chrousta, jenž mu proletěl kolem ucha a zmizel směrem vzhůru. Pláč dítěte, který sem doléhal odněkud z dálky, a štěkání psa. Tichý svist vzduchu s přihlídnutím k jeho řídkosti, která neumožňovala se v něm zachytit...

Ten rok jich do školy nastoupilo přes sedmdesát. Vrahové nemají nijak zvlášť náročné přijímací zkoušky, dostat se na školu bylo stejně snadné jako z ní vypadnout (umění bylo v tom, udržet se na ní a dostat se vždy v příslušný čas do následujícího ročníku). Nádvoří uprostřed budov cechu bylo nacpáno hochy, kteří měli společně dvě věci. Nadměrné cestovní kufry, na kterých seděli, a nadměrné šaty, zakoupené tak, aby do nich mohli dorůstat, ve kterých se tak trochu ztráceli. Několik optimistů si s sebou dokonce přivezlo zbraně, které jim ovšem byly hned během prvních týdnů zabaveny a odeslány domů.

Těpic si je pozorně prohlížel. Když jste jediným dítětem rodičů zaměstnaných svými vlastními věcmi natolik, že nemají čas se o vás starat, nebo dokonce všimnout si celé týdny vaší existence, má to jisté přednosti.

Pokud si pamatoval, byla jeho matka příjemná žena soustředěná sama do sebe jako gyroskop. Milovala kočky. Ona je nejen uctívala, to dělala v království každý, ale ona je měla navíc opravdu ráda. Těpic věděl, že uctívat kočky je v říčních královstvích tisíciletá tradice, ale měl podezření, že zmíněné kočky byly půvabná, královská stvoření; kočky jeho matky, to byli malí, žlutoocí d'áblíci, kteří škrábali, prskali a zničili, na co přišli.

Jeho otec trávil většinu času v obavách o království a občas vyhlásil, že je racek, i když to pravděpodobně souviselo s jeho celkovou zapomnětlivostí. Těpic příležitostně přemýšlel o svém vlastním početí, protože jeho rodiče se málokdy nacházeli na stejném místě, natož ve stejném stavu mysli.

Ale jak je vidno, stalo se a on byl ponechán, aby se vychoval sám, na základě teorie pokusu a omylu neboli zkusmo, v čemž mu průběžně překážela a občas pomohla celá řada vychovatelů. Ti najímaní otcem byli lepší, zvláště ti, které najal ve dnech, kdy létal hodně vysoko. Celou jednu nádhernou zimu měl Těpic jako vychovatele staršího pytláka, který lovil načerno ibisy a do královských zahrad se zatoulal, protože tam hledal zapadlý šíp.

To byla doba divokých honiček s vojáky, potulek po měsícem ozářených ulicích nekropole, a nejlepší ze všeho - seznámení s tlačným lukem, neuvěřitelně komplikovaným nástrojem, který za cenu vysokého rizika hrozícího jeho uživateli dokázal proměnit močál plný nevinného vodního ptactva ve stejný počet plovoucích lahůdkových paštiček.

Také začal v mnohem větší míře využívat knihovnu, a to včetně jejích zamčených částí - starý pytlák ovládal mnoho dovedností, s jejichž pomocí jim dokázal zajistit zábavné zaměstnání pro případ, že počasí právě nevyhovovalo - které mu poskytly materiál pro mnoho hodin tichého a pozorného studia. Zvláště ho přitahoval Palác se zastřenými okny, kniha přeložená z khaliánštiny jistým gentlemanem, pro potěchu znalců, doplněná ručně kolorovanými tabulemi, vydaná v přísně omezeném počtu. Kniha byla mírně zmatená, ale velmi popisná a inspirující. Když se ho pak jeden afektovaný mladý vychovatel najatý kněžními pokusil zasvětit do jistých atletických technik, oblíbených klasickými pseudopolisany, Těpic o nich krátce zauvažoval a pak mladíka srazil k zemi stojanem na klobouky. Těpic nebyl vzdělaný. Vzdělání se na něm usadilo jako prach.

Ve světě mimo jeho hlavu začalo právě pršet. Další nová zkušenost. Samozřejmě, že už slyšel o tom, jak z nebe padá voda v malých kouscích. Prostě jenom nečekal, že těch kousků bude tolik. V Mžilibabě nikdy nepršelo.

Profesoři a magistři procházeli mezi chlapci, podobní velkým mírně opelichaným kosům, ale Těpic pozoroval skupinku starších studentů, kteří se klackovali kolem sloupořadí u vchodu do hlavní budovy. Ti byli také v černém - ale v jiných barvách černé.

To byl první úvod do terciárních barev, barev na druhé straně černé, těch barev, které dostanete, když černou rozdělíte osmistěnným hranolem. V nemagickém prostředí je téměř nemožné je popsat, ale pokud by to chtěl někdo přece jen zkusit, měl by začít tím, že vykouří něco ilegálního a dobře si prohlédne špaččí křídlo.

Mazáci si kriticky prohlíželi nové adepty. Těpic si prohlížel mazáky. Kromě zvláštních barev byly jejich šaty stříženy podle poslední módy. Ta inklinovala k hodně širokým kloboukům, vycpaným ramenům, projmutým pasům a špičatým střevicům, což dávalo jejich nositelům vzhled velmi dobře oblečeného hřebíku.

Budu takový jako oni, umínil si v duchu

I když bych mohl být trochu líp oblečený, pomyslel si.

Vzpomněl si na strýce Podivena, jak při jedné ze svých krátkých, tajemných návštěv seděl na schodech s výhledem na Mžil. "Satén a kůže nejsou k ničemu. Ani žádné šperky. Nemůžeš si na sebe vzít nic, co se bude lesknout,

vrzat nebo zvonit. Drž se hrubého hedvábí nebo sametu. Není důležité, kolik lidí inhumuješ, důležité je, kolika lidem se nepodaří inhumovat tebe."

Běžel po střeše dost nerozumnou rychlostí, a to by mu teď mohlo pomoci. Jak prolétal obloukem uličkou, zkroutil se ve vzduchu a natáhl zoufale ruce. Cítil, jak špičkami prstů zavadil o římsu protějšího domu. Stačilo to k tomu, aby se otočil a narazil na zpuchřelé zdívo silou, která mu vyrazila zbytek dechu, jenž mu ještě zbýval. Pak sklouzl po hladké zdi...

"Chlapče!"

Těpic zvedl hlavu. Vedle něj stál jeden ze starších vrahů, který měl oděv přepásán purpurovou šerpou přednášejícího. První skutečný vrah, kterého viděl, kromě strýce Podivena. Byl to celkem příjemný muž. Klidně byste si ho mohli představit, jak vyrábí třeba klobásky.

"Mluvíte na mě?" zeptal se.

"Když oslovuješ učitele, tak vstaneš," oznámila mu růžová tvář.

"Ano? Vstanu?" Těpic byl okouzlen. Přemýšlel, jak toho asi přednášející docílí. Až doposud nebyla kázeň v jeho životě ani zdaleka tou nejsilnější stránkou. Většina jeho vychovatelů natolik znervózňela ve chvílích, kdy se král rozhodl během výuky hřadovat na horní hraně dveří, že co nejrychleji prolétli připravenou látku a pak se zamkli ve svém pokoji.

"Ano, vstanu, pane," řekl učitel. Upřel oči do seznamu, který nesl v ruce.

"Jak se jmenuješ, chlapče?" pokračoval.

"Princ Ptepic ze Starého království, království Slunce," odpověděl Těpic plynule. "Chápu, že neznáte etiketu, ale neměl byste mi říkat pane, a když se mnou mluvíte, měl byste vždy udeřit čelem o zem."

"Patetic, říkáš?" vrtěl učitel hlavou nad lejstry.

"Ne. Ptepic."

"Aha, Těpic," prohlásil pedagog a zaškrtl si jméno na seznamu. Pak se na Těpice přívětivě usmál.

"Dobrá. Tak tedy, abychom si rozuměli, Vaše Veličenstvo," prohlásil. "Jmenuju se Chrochtobor Nivor, jsem váš třídní a správce vašich ubikací. Jste ve studijním kruhu Zmijí. Pokud si vzpomínám, tak na Ploše existuje přinejmenším jedenáct království Slunce, takže do konce týdne mě laskavě obdarujete krátkým domácím písemným cvičením, ve kterém podrobně popíšete zeměpisnou polohu a podmínky vaší země, politické zřízení, hlavní město, nebo město, které je sídlem vlády, a přístupovou cestu do ložnice hlavy státu dle vlastního návrhu. Na druhé straně, na celém světě existuje jenom jediný kruh Zmijí. Přeji ti hezký den, hochu."

Obrátil se a zamířil k dalšímu zimou příkrčenému studentovi.

"Ten je slušnej," ozval se hlas za Těpicem. "V každém případě všechno, co po tobě chce, najdeš v knihovně. Ukážu ti kde, jestli chceš."

Těpic se otočil. Mluvil k němu hoch stejného stáří a výšky, který vypadal, jako kdyby na něj byl jeho černý oděv - v hladké černi, určené prvnímu ročníku - našpendlen po kouscích. Hoch k němu napřahoval ruku. Těpic jí věnoval zdvořilý, nicméně chladný pohled.

"Ano?"

"Jak se jmenuješ, člověče?"

Těpic se narovnal. Už měl dost toho, jak s ním všichni jednali. "Člověče? Budu ti zřejmě muset dokázat, že mi v žilách koluje krev faraónů!"

Druhý chlapec se na něj beze strachu díval, hlavu nakloněnou k jedné straně, a na tváři se mu objevil slabý úsměv.

"A jistě by sis přál, aby ti tam zůstala?"

Pekárna byla přímo v uličce a hrstka zaměstnanců si vyšla na ranní vzduch, který byl v porovnání s pekárnou přece jen relativně chladný. Rychlé zakouření a chvilka oddechu od pekelné výhně pecí. Jejich rozhovor se donesl k Těpicovi, který visel vysoko ve stínech za jednu ruku na zpuchřelém okenním parapetu, zatímco jeho nohy zoufale škrabaly po stěně ve snaze nahnátout spáru mezi cihlami.

Ještě není tak zle, pomyslel si. Zakopl jsi i hůř. Například na té potočné straně Patricijova paláce, minulou zimu, když všechny okapy přetekly a stěny byly pokryté vrstvou ledu. Tohle není víc než 3, možná 3,2 obtížnosti. Když jsme si se starým Moštem vyrazili do města, chodili jsme raději po takovýchhle stěnách, než abychom se mačkali v přeplněných ulicích, je to jenom otázka perspektivy.

Perspektiva. Podíval se dolů na dvacet metrů věčnosti. U placatého města, člověče, vzchop se. Nebo se raději pořádně chop toho parapetu. Špička pravé nohy nahnátla kus vypadlé omítky a zastrčila se do spáry mezi cihlami dřív, než jí došel signál z mozku, který se stále ještě cítil natolik nesvůj, že ho celý záchranný proces zajímal jen velmi vzdáleně.

Zhluboka se nadechl, švihl jednou rukou k opasku, vytrhl z něj dýku a zarazil ji mezi cihly kousek vedle sebe tak rychle, že na to zemská přitažlivost nestačila příslušně zareagovat. Chvilku zůstal nehybný, pomalu oddechoval a čekal, až se o něj gravitace zase přestane zajímat. Pak bleskově přesunul tělo stranou a pokusil se celý trik zopakovat.

Hluboko dole jeden z pekařů vyprávěl nějaký podařený vtíp a podvědomě si z hlavy vytřásal kousky omítky. Zatímco se jeho kolegové smáli, balancoval Těpic, ozářený měsíčním světlem, na dvou plátcích nejlepší klašské oceli a pomalu posouval dlaně po stěně vzhůru k oknu, jehož parapet se stal jeho spásou.

Okno bylo pevně zavřeno. K jeho otevření by stačil silný úder, jenže ve chvíli, kdy by se k němu Těpic

rozmáchl, by se pravděpodobně opět ocitl ve vzduchu. Smutně si povzdechl a s filigránskou jemností hodináře vytáhl z koženého pouzdríčka u pasu diamantové kružidlo a pomalu a opatrně načrtl na zaprášené skleněné tabuli kruh...

***

"Musíš si to odnést sám," oznámil mu Pomošt. "To je tady pravidlo."

Těpic se podíval na svůj kufr. Zajímavý nápad. "Doma jsme na to měli lidi," řekl. "Eunuchy a tak."

"Tak sis měl jednoho přivést s sebou."

"Oni velmi špatně snášejí cesty," řekl Těpic. Po pravdě řečeno velmi rozhodně odmítl veškeré přesvědčování, že by si s sebou měl vzít alespoň nějaký malý doprovod, a Dios se na něj proto dlouho zlobil. To není dobrý způsob, říkal Dios, jak by měl člověk královské krve kráčet vpřed světem. Jenže Těpic trval na svém. Byl si jistý, že se vrazi nevydávají za svými úkoly v doprovodu služek a komořích. V téhle chvíli mu ten nápad najednou tak špatný nepřipadal. Zkusmo kufr nadzvedl a nakonec se mu podařilo vytáhnout si ho na rameno.

"Takže tvý lidi musí být pěkně bohatý, co?" nadhodil Pomošt, který klátivě vykročil vedle něj.

Těpic o tom chvíli přemýšlel. "Ne, asi ne," odpověděl. "Oni hlavně pěstují melouny, česnek a takové věci. A stávají na ulicích a křičí ‚hurá!‘"

"To jako tví rodiče?"

"Jo ti? Ne, otec je faraón. Moje matka byla, myslím, jeho konkubína."

"Já si myslel, že to je nějaký druh zeleniny."

"Myslím, že ne. Nikdy jsme o tom nemluvili. No, ona stejně umřela, když jsem byl ještě docela malý."

"To je hrozný," prohlásil Pomošt vesele.

"Šla si zaplavat v noci při měsíčku a vplula rovnou do chřtánu krokodýla." Těpic se snažil necítit se dotčen podivnou reakcí svého společníka.

"Můj otec dělá do kšeftu," prohlásil Pomošt, když procházeli branou.

"To je skvělé," prohlásil Těpic společensky. Cítil se všemi těmi novými zkušenostmi velmi zaskočen, ale přesto povinně dodal: "Já jsem sice do kšeftu nikdy nedělal, ale určitě tam budou samí skvělí lidé."

Další hodinu nebo dvě zasvěcoval Pomošt, který se klátil životem stejně klidně, jako kdyby ho sám vymyslel, Těpice do tajemství kolejních ložnic, tříd a dalšího příslušenství. Sociální zařízení nechal z mnoha důvodů až na konec.

"Žádný?" řekl nevěřicně.

"Máme spoustu kbelíků a takové věci," odpověděl mu Těpic nedbale, "a spoustu sloužících."

"Není to vaše království trochu zastaralý?"

Těpic přisvědčil. "To ty pyramidy," řekl. "Zhltnou všechny peníze."

"Drahý věcičky, to si dovedu představit."

"No, vlastně ani ne. Staví se z kamene," povzdechl si Těpic. "U nás je spousta kamene," pokýval hlavou, "a taky písku. Kámen a písek. V tom jsme fakt dobří. Kdybys někdy potřeboval kámen a písek, pak jsme pro tebe ti praví. Drahé je vnitřní vybavení. Pořád ještě nemáme zaplacenou dědečkovu pyramidu, a ta nebyla nijak zvlášť veliká. Jenom tři místnosti." Těpic se obrátil a vyhlédl z okna, protože v té chvíli už byli zase nazpět ve společné ložnici.

"Celé království je zadlužené," řekl po chvíli tiše. "Už jsme dokonce, dlužní na naše dluhy. Vždyť proto jsem vlastně tady. Někdo prostě musí vydělávat peníze. Dneska se už královský princ nemůže jen tak potulovat po paláci a dělat ozdobu. Musí se pustit do světa a udělat něco užitečného pro společnost."

Pomošt se opřel o okenní parapet.

"A nemůžete teda vybrat nějaký věci z těch starejch pyramid?" zeptal se.

"Nebud' blázen."

"No tak promiň."

Těpic zachmuřeně pozoroval postavy dole.

"Je tady spousta lidí," řekl, aby změnil předmět hovoru. "Vůbec mě nenapadlo, že je škola tak veliká." Otrásl se. "A že tady bude taková zima."

"Lidi ze školy pořád vypadávají," řekl Pomošt. "Nevydrží studium. Důležitá věc je vědět, co je co a kdo je kdo. Vidíš toho kluka támhle?"

Těpic sledoval jeho ukazující prst, mířící ke skupince starších studentů, kteří se opírali o sloupy u vchodu.

"Myslíš toho velkého? Který má obličej jako kožená bota?"

"Muchobert. Na toho si dávej pozor. Kdyby tě náhodou zval, abys k němu zašel do studovny na skleničku, nechod'."

"A kdo je támhleten kudrnatý kluk?" zeptal se Těpic. Ukázal na malého chlapce, kolem kterého se točila poněkud opotřebovaná dáma. Olizovala kapesník a otírala mu z obličejů špinavé šmouhy. Když nakonec kapesník zastrčila, začala mu upravovat vázanku.

Pomošt natáhl krk, aby lip viděl. "Á, to je nějaký nověj kluk, Artur čísi. Ta jeho máma vypadá jako mumie," prohlásil nakonec. "Pořád na ní ještě visí, jak vidím. Ten dlouho nevydrží."

"No já nevím," podíval se na něj Těpic. "My na těch našich mumiích taky dost visíme a už jsme přežili čtyři tisíce let."

Nevelký kruh skla spadl dovnitř a tiše cinkl na podlaze. Dalších několik minut se neozval žádný zvuk. Pak se ozvalo tiché "puk, puk" olejničky. Stín, který tak přirozeně ležel na okenním parapetu, té márnici masařek, se změnil na ruku pohybuující se rychlostí rostoucí zeleniny k okenní kličce.

Tiše zaskřípal kov o kov a nakonec se okno v tichu popírajícím zákon tření pomalu otevřelo ven.

Těpic se přenesl přes okenní rám a zmizel ve stínu pod oknem.

Na minutu nebo dvě se místnost naplnila tou intenzivní nepřítomností zvuku, kterou působí osoba pohybující se výjimečnou opatrností. Znovu zažbluňkal olej a pak na padacích dveřích vedoucích na střechu tiše zasykla odsunovaná závora.

Těpic chvilku počkal, než ho chytil vlastní dech, a v tom okamžiku zaslechl zvuk. Byl téměř nezatelný, pohyboval se na hranici slyšitelnost, ale nebylo o něm pochyb. Někdo čekal na střeše u padacích dveří a teď právě rukou přidržel útržek papíru, který šustil ve větru.

Jeho vlastní ruka nechala závoru závorou. Pomalu a velmi opatrně přešel po špinavé podlaze a letnými doteky ohmatával stěnu, dokud nenarazil na dveře. Ani tentokrát nic neriskoval, použil olejníčku a nechal z jejího konce nehlučně sklouznout kapku oleje do závěsů.

Vzápětí byl na druhé straně. Krysa, bez zájmu hlídkující v chodbě, kudy protahoval pořádný průvan, málem leknutím vyletěla z kůže.

Na konci chodbičky byly další dveře a pak už procházel bludištěm zaprášených skladovacích místností. Cestou nezahledl jediná komínová dvířka. Střecha tedy bude rovná a přehledná.

Přidřepil na paty a vytáhl roličku s noží, jejíž sametová čerň se zdála ještě tmavší kalužinkou v už tak dost temné místnosti. Vybral si pětku, kterou dost lidí nemělo rádo, ale když jste ji jednou dostali do ruky, stála za to.

Krátce nato se nad okraj střechy zvedla jeho hlava a za ní napřažená ruka, připravená švihnout sebou kupředu a zkombinovat několik různých sil do té jediné, která pak vymrští do noční temnoty několik dekagramů svištěcí oceli.

Vedle padacích dveří seděl Měřice s černým notesem v ruce. Těpicovy oči sklouzly k dřevěné spojovací lávce, která byla vytažená na střechu a ležela rovnoběžně s jejím okrajem.

Věděl jistě, že nezpůsobil ani ten nejmenší šramot. Byl by přísahal, že profesor zaslechl, jak mu na záda dopadl Těpicův pohled.

Stařec zvedl holou hlavu.

"Děkuji vám, pane Těpici," prohlásil, "můžete pokračovat."

"Ano, pane," řekl Těpic. Měl pocit, že to za těchto okolností tak nějak nestačí. Dodal tedy: "Děkuji vám, pane."

Do smrti si bude pamatovat první noc ve společné ložnici. Byla tak dlouhá, aby se v ní vedle sebe uložilo všech osmáct hochů kruhu Zmíjí, a tak studená, že nahrazovala život v přírodě. Její návrhář musel celou dobu myslet na pohodlí, přesněji řečeno na to, jak se mu co nejdokonaleji vyhnout - nakonec se mu podařilo vytvořit místnost, kde bylo vždycky chladněji než venku.

"Myslel jsem, že budeme mít každý vlastní pokoj," řekl Těpic.

Pomošt, který si zabral v té obrovské lednici nejméně profukované místo, na něj kývl.

"Později," řekl. Potom se natáhl na své lůžko a bolestivě zamrkal. "Myslíš, že konce těch per přibrušují?"

Těpic mlčel. Nechtěl přiznat, že ta postel je mnohem pohodlnější než lůžko, na kterém spával doma. Jeho rodiče, protože byli urozeného rodu, brali jako samozřejmost, že jejich děti žijí v podmínkách, za kterých by se s vámi odmítaly bavit i mušky muchničky.

Natáhl se na tenké matraci a rozebral si události dne. Byl zapsán jako vrah, no dobrá, tedy jako vrah-student, protože uběhlo víc než sedm hodin a oni mu zatím do ruky nepůjčili jediný nůž. Na druhé straně zítra je taky den.

Pomošt se k němu naklonil.

"Kde je Artur?"

Těpic se podíval na postel proti sobě. Přesně v jejím středu byl až dojemně malý uzlíček šatstva, ale ani stopa po jejich předpokládaném uživateli.

"Myslíš, že utekl?" zeptal se a přeletěl očima okolní stíny.

"No, možný by to bylo," přikývl Pomošt. "To se stává často, víš. Maminčin mazlíček, poprvé sám z domova -"

Dveře na konci místnosti se otevřely a jimi pomalu pozpátku vcouval Artur, který za sebou táhl velkého a velmi neochotného kozla. Musel se zvířetem zápasit o každý krok, o který ho popotáhl uličkou mezi postelemi dál.

Chlapci několik minut beze slova přihlíželi. Artur nakonec kozla přivázal v nohách své postele, vyklopil uzlík šatstva na pokrývku, vybral si z hromádky několik černých svící, hrst bylin, provázek s několika zvířecími lebkami a kus křídly. Pak nakreslil kolem své postele dvojité kruhy, klekl na buclatá kolena a prostor mezi oběma linkami vyplnil tou nejdopornější směsicí okultních značek, jaké kdy Těpic viděl. Když byly k Arturově spokojenosti všechny, postavil do strategických bodů svíce a zapálil je. Prskaly a vydávaly zápach, který naznačoval, že by bylo lepší, kdyby slušný člověk raději nepátral po tom, z čeho jsou vyrobeny.

Chlapec pak z nepořádku na posteli vytáhl krátký nůž s rudou rukojetí a natáhl se ke kozlovi -

Do temene hlavy ho udeřil polštář.

"Šašku! Ty malej farižejskej blbečku!"

Artur upustil nůž a propukl v pláč. Pomošt se posadil na posteli.

"To jsi byl ty, Popsalsejre!" prohlásil. "Já tě viděl!"

Popsalsir, hubený mladík se zrzavou kšticí a obličejem samá piha, se na něj beze hněvu podíval.

"No, myslím, že je toho trochu příliš," prohlásil. "Jeden se s těmi jeho náboženskými obřady pořádně nevyspí. Tím chci říct, že dneska už si večer před spaním říkají modlitbičky jenom malé děti, my máme studovat na vrahy -"

"Víš co, Popsalsejre? Raděj buď zticha," vykřikl na něj Pomošt. "Tenhle svět by byl určitě o něco lepší, kdyby se modlilo víc lidí, abys věděl. Já se sice taky nemodlím tak často, jak bych měl -"

Uprostřed věty ho umlčel hozený polštář. Vyskočil z postele a s napřaženými pěstmi se vrhl na zrzouna. Zatímco se zbytek osazenstva ložnice seběhl kolem zápasící dvojice, vyklouzl Těpic z lůžka a došel k Arturovi, který seděl na pelesti své postele a vzlykal.

Nejistě ho poklepal po rameni na základě nejasného předpokladu, že takové věci lidi uklidňují.

"Kvůli tomu bych nebrečel, mladíku," řekl neohrabaně.

"No jo, ale - ale všechny ty runy se rozmazaly," prohlásil mezi vzlyky Artur. "A teď už je pozdě! To znamená, že v noci na mě přijde Velký Orm a namotá mi vnitřnosti na hůl."

"Vážně?"

"A taky mi vycucne oči, říká maminka."

"Žjó!" vykulil Těpic oči "Fakticky?" Byl velice rád, že má postel přímo proti Arturovi, a to mu poskytne ničím nerušený výhled. "A co to máte za náboženství?"

"Jsme rád výhradně schválených ormistů," oznámil mu Artur. Pak se hlasitě vysmrkal. "Všiml jsem si, že ty se nemodlíš," dodal po chvíli, "ty nemáš boha?"

"Ale jo," přiznal Těpic váhavě. "O tom není pochyb."

"Mám pocit, že o něm nechceš mluvit, co?"

Těpic zavrtěl hlavou. "Ani nemůžu," řekl, "rozhodně ne tady. Víš, on by mě tady neslyšel."

"To můj bůh mě slyší kdekoliv," prohlásil Artur zaníceně.

"No, tak ten můj by měl potíže zaslechnout mě, kdyby stál na druhém konci místnosti," přiznával Těpic.

"Někdy je to pěkně trapné."

"Nejsi náhodou oflíán, že?" nadhodil Artur. Offler byl krokodýlí bůh a neměl uši.

"Ne."

"Tak jakého boha vlastně uctíváš?"

"No, víš, já ho vlastně tak docela neuctívám," řekl Těpic rozpačitě. "Ale jinak je docela fajn. Je to můj otec, když už to musíš vědět."

Arturovy začervenalé oči se rozšířily.

"Ty jsi boží syn?" zašeptal.

"No, ono to tam u nás patří k tomu, když je člověk králem," vysvětloval mu Těpic spěšně. "Nemusí celkem nic dělat. Víš, oni vlastně celou zem řídí kněží. Jenom zajišťuje, aby byly každý rok záplavy, a slouží Velké krávkě nebeského oblouku. No vlastně sloužil."

"Velké krávkě -"

"To byla moje matka," vysvětloval Těpic. "Je to všechno takové trapné."

"A drtí taky lidi?"

"Myslím, že ne. Rozhodně o tom nikdy nemluvil."

Artur se natáhl k nohám postele. Kozel v tom zmatku přezýval provaz, vyběhl dveřmi a v duchu si umiňoval, že v budoucnosti se každé víře vyhne obloukem.

"Mám strach, že z toho bude nějaký hrozný malér," popotáhl Artur. "Ty bys asi nemohl požádat otce, aby to Velkému Ormovi vysvětlil, co?"

"Možná že by mohl," řekl Těpic nejistě. "Stejně jsem chtěl zítra psát domů."

"Velkého Orma normálně najdeš v podsvětí," vysvětloval Artur, "odkud pozoruje veškeré naše činy. No, spíš veškeré mé činy. Víš, zůstali jsme jenom s mámou a ta už nedělá skoro nic, co by stálo za pozorování." "Spolehni se, určitě mu to napíšu."

"Myslíš si, že Velký Orm přijde už dnes v noci?"

"Řekl bych, že spíš ne. Požádám otce, aby nezapomněl a řekl mi to."

Na druhém konci ložnice klekl Pomošt Popsalsirovi na záda a opakovaně mu tloukl hlavou o stěnu.

"Řekni to znovu," poroučel. "Tak do toho - ,není nic špatného na tom..! no!"

".Není nic špatného na tom, když je chlapec natolik mužem' - běž k čertu, Mošťáku, ty mizernej -"

"Nějak tě neslyším, Popsalsejre," trval na svém Pomošt.

"- ,že odřívá své modlitby před ostatními chlapci', ty hnusáku!"

"Dobrá. A příště na to nezapomeň." Když zhasla světla, ležel Těpic v posteli a přemýšlel o víře. Byla to hrozně složitá věc.

Údolí Mžilu mělo své vlastní bohy, kteří neměli nic společného s ostatním světem. Bylo na tuhle skutečnost vždycky výjimečně pyšné. Bohové byli moudří a spravedliví a řídili život lidí zkušeně a prozíravě, o tom nebylo pochyb, ale přesto v tom byla tu a tam nějaká hádanka.

Tak například Těpic věděl, že jeho otec působí, že vychází a zapadá slunce, že dochází ke každoročním blahodárným záplavám a tak podobně. To bylo v základě to, co dělali faraónové už od doby Khuftovy, takže jste nemohli chodit kolem a pochybovat o tom. Otázka však spočívala v tom, jestli působil na východ slunce jen v údolí, nebo na celém světě. Že má na svědomí to v údolí, to se zdálo celkem přiměřené a normální, koneckonců ani jeho otec nemládl, ale bylo dost obtížné představit si, jak slunce vychází všude jinde a v údolí ne. To vedlo Těpice k další tísnivé myšlence, že by třeba slunce vyšlo i tehdy, kdyby na ně otec zapomněl, a to už zavánělo záležitostmi státu. Nikdy neviděl, že by otec dělal něco zvláštního proto, aby slunce vyšlo, to musel přiznat i sám sobě. Člověk by v době kolem svítání očekával alespoň nějaké to hekání nebo funění. Jenže jeho otec nikdy nevstal dřív, než se v posteli v klidu nasnídal. A slunce stejně vyšlo.

Nějakou chvíli mu trvalo, než usnul. Postel, ať si Pomošt říkal, co chtěl, byla příliš měkká, vzduch příliš studený, a co bylo nejhorší, nebe za okny příliš temné. Doma bývala obloha plná světelných záblesků z nekropole,

tichých plamenů a záře, strašidelná, ale důvěrně známá, která dodávala jistotu. Bylo to, jako by vás přes údolí pozorovali všichni předkové. Ta tma se mu nelíbila.

Následující noci se pokusil jeden z chlapců, původem z malé zemičky kdesi na pobřeží, se stydlivým výrazem strčit svého souseda z vedlejší postele do velkého koše a zapálit. O noc později se Komixyn, ten co měl postel hned u dveří a pocházel ze vzdáleného pralesního království, natřel na zeleno a sháněl dobrovolníka, který by byl ochoten nechat si vytáhnout střeva a omotat je kolem stromu. Ve čtvrtek vypukla v ložnici menší válka mezi skupinkou, která uctívala Bohyni v jejím vtělení Měsíce, a tou druhou, která naopak uctívala Bohyni v podobě obrovské macaté ženské s enormním zadkem. Potom zasáhli profesori a vysvětlili jim, že víra je sice hezká věc, ale nic se nesmí přehánět.

Těpic měl podezření, že nepřesnost je neomluvitelná. Ale je vůbec možné, aby se starý Měřice dostal k věži dřív než on? Těpic tam mířil tou nejkratší cestou. Stařík ho nemohl předstihnout. Jenže, jestli vám to nevadí, tak to ho nemohl předstihnout ani předtím, cestou k lávce... Musel ji sundat už předem a pak prostě vylézt na střechu, zatímco já jsem šplhal po stěně, pomyslel si Těpic, ale nevěřil z toho jedinému slovu.

Přeběhl po hřebeni střechy, všechny smysly napjaté, aby včas odhalil uvolněné tašky nebo drátěné překážky. Jeho představivost vyplnila většinu okolních stínů číhajícími postavami.

Pak se před ním vztyčila věž s gongy. Zastavil se a začal si ji prohlížet. Viděl ji předtím snad už tisíckrát a mnohokrát ji i zlezl. Měla sice maximálně 1,8, ale obrovská mosazná kopule na jejím vrcholku představovala velmi zajímavou stavbylezeckou chuťovku. Byl to takový proslulý orientační bod. Teď mu to připadalo tím horší. Věž se před ním výhrůžně tyčila jako varovný prst, který trčí k šedému nebi.

Postupoval mnohem pomaleji a přibližoval se k věži šikmo po velké nakloněné střeše. Napadlo ho, že nahoře na kopuli je i jeho monogram, stejně jako Moštyho iniciály a jako vyrytá jména tisíce mladých vrahů, a zůstane tam, i kdyby dnes v noci zemřel. To ho přece jen trochu uklidnilo. Ale ne moc.

Odotal od pasu lanko, provedl jednoduchý hod vzhůru a zachytil hák na široké římse, která běžela kolem dokola celé věže těsně pod kopulí. Zatáhl a zaslechl tiché cinknutí, jak se hák zachytil.

Pak se jednou nohou zapřel za velký křbový komín a zatáhl za lanko ze všech sil.

Naprosto tiše a nečekaně se velký kus římsy vysunul ven a upadl.

Ozvala se rána, když trosky dopadly na střechu o kus níž a s hlukem se rozsypaly na menší části. Pak uběhlo několik bezdechých chvil a jednotlivé zbytky zabubnovaly na ulici hluboko dole. Zaštěkal pes.

Nad střechami vládlo ticho. Na místě, kde ještě před okamžikem Těpic stál, se proháněl slabý vánek, který čeřil rozpálený vzduch. Po několika minutách se mladý vrah vynořil z nejhlubšího stínu za křbovým komínem a na tváři měl podivný, téměř hrozný úsměv.

Nic, co zkoušející udělá, není proti předpisům. Klienti vrahů bývali pravidelně natolik bohatí, že si mohli najmout dokonalou ochranu, a to včetně vlastních vrahů. Měřice se ho nepokoušel zabít, pokoušel se ho jenom dostat do situace, kdy by se zabil sám.

Přesunul se k základně věže a vyhlédl si jednu okapovou rouru. K jeho překvapení nebyla pokryta všekluzem, ale zato jemně tápajícími prsty nahmátl otrávené jehly, natřené na černo a nalepené na zadní stranu roury. Ulomil jednu malými kleštičkami a očíchal ji.

Destilovaný nafučin! Pěkně drahá věcička s velmi zvláštními účinky. Těpic vytáhl z opasku malou fiólu a do ní uložil všechny jehly, které se mu podařilo najít, pak si natáhl pancéřové rukavice a s rychlostí lenochoda začal vystupovat vzhůru.

"Takže v takovém případě se vám může stát, že při pohybu městem ve chvíli, kdy vykonáváte úkol vám svěřený nebo od vás vyžadovaný, narazíte na někoho jiného z cechu, třeba i na gentlemana, se kterým právě sdílíte pracovní. To je naprosto v pořádku a - copak to tam děláte, pane Pomošte, ne, neříkejte mi to, raději to nechci vědět, ale navštivte mě hned po hodině, správně. Každý se musí bránit, jak nejlépe dovede. Jenže jsou tady především jimi nepřátelé, kteří budou kontrolovat každý váš krok a proti kterým jste zatím velmi málo vybaveni, protože - a to je kdo, pane Popsalsire?"

Měřice se obrátil od tabule stejně čile jako sup, který právě zaslechl smrtelný chropot, a ukázal roubíkem křídý na Popsalsira, který vyděšeně polkl.

"Cech zlodějů, pane?" vypravil ze sebe zkusmo.

"Pojďte sem, mladíku."

Po studentských ložnicích se šeptalo, co všechno už v minulosti Měřice udělal lajdáckým a nepozorným studentům. Ty pověsti byly vždy velmi neurčité, ale o to strašlivější. Třída se uvolnila. Měřice se pravidelně soustředil na jednu jedinou oběť, takže teď stačilo tvářit se bystře a užít si představení. Popsalsir, rudý až za ušima, vstal a šoural se uličkou mezi lavicemi kupředu.

Starý profesor si ho zamyšleně změřil.

"Tak prosím," prohlásil pak pomalu, "tady tedy máme J. Popsalsira, který se krade po skřípajících střeších. Pohleďte na ty odhodlané uši. Všimněte si toho dokonalého postavení kolen!"

Třída se povinně zasmála. Popsalsir se na ně přiblížil zašklebil a obrátil oči v sloup.

"Ale kdo jsou ti pochmurní nepřátelé, kteří se mu neustále drží v patách, no? Když vám to, pane Těpici, připadá tak humorné, že nejste s to zdržet se smíchu, mohl byste být tak laskav a vysvětlit to tady panu Popsalsirovi?"

Těpicovi zamrzl smích na rtech. Měřičův pohled se do něj zavrtával jako nebozez. Je úplně stejný jako nejvyšší kněz Dios, pomyslel si Těpic. Věděl, co se od něj čeká, a v duchu si pomyslel "tak to si tedy počkáš, tu radost ti neudělám". Předpokládalo se totiž, že ho otázka zaskočí a on dostane strach.

"Špatná příprava," prohlásil pohotově. "Bezstarostnost. Nedostatek soustředění. Špatně udržované nářadí. Ah, ano, a taky přílišná sebedůvěra, pane."

Měřice se mu chvilku díval přímo do očí, ale tohle Těpic mnohokrát nacvičoval s palácovými kočkami.

Nakonec vyučujícímu přeletěl po tváři krátký úsměv, který toho neměl s veselostí mnoho společného. Měřice vyhodil křídlo do vzduchu, hbitě ji zachytil a prohlásil: "Pan Těpic má naprostou pravdu. Zvlášť co se té sebedůvěry týče."

Nakonec narazil na římsu a ta vedla k - jak jinak - svůdně otevřenému oknu. Římsa byla politá olejem a Těpic investoval několik minut do toho, že do několika prasklin v omítce našrouboval záchytné horolezecké skoby. Zavěsil se pohodlně vedle okna a začal z příslušné kapsy vytahovat větší počet krátkých kovových tyček, které byly na koncích opatřeny osazením a závitem. Po několika vteřinách hbitě práce měl sestavenou asi metr dlouhou tyč, na jejíž konec připevnil malé zrcátko.

Byť s jeho pomocí pátral sebepečlivěji, v šeru za otevřeným oknem neodhalil nic zajímavého. Zatáhl zrcátko nazpět a podnikl další pokus. Vycpal svou kapuci rukavicemi a opatrně ji vsouval do místnosti, aby vyvolal dojem hlavy, která se snaží držet ve stínu. Téměř s jistotou čekal, že se do ní zarazí nějaká otrávená šipka nebo jiná střela, ale nestalo se vůbec nic.

Navzdory horké noci mu začínalo být chladno. Černý samet sice dobře vypadal, ale to bylo asi tak všechno, co se o něm dalo říci. Vzrušení a námaha způsobily, že Těpic teď na sobě nesl několik deci studené vody.

Posunul se dál.

Na okenním parapetu byl slaboučký černý drátek a těžké pilové ostří přišroubované k dolní části vysunutého okenního rámu. Bylo jen otázkou vteřin zaklínovat rám tam, kde byl, tedy v horní poloze, a pak přeříznout drátek. Rám sice o maličko poklesl, ale to bylo vše. Těpic se spokojeně ušklíbl do tmy.

Průzkum místnosti delší tyčí ukázal, že její spodní část tvoří podlaha, na které nejsou žádné větší překážky. Byl tam také další drát, natažený zhruba ve výši prsou. Stáhl tyč nazpět, přišrouboval na její konec malý háček, zachytil jím drát a zatáhl.

Ozvalo se tupé zadrnčení ukryté kuše a pak zvuk střely, která narazila do staré omítky.

Kus vláčného jílů, připevněný na opačný konec téže tyče, kterým pomalu poklepával po zemi v temné místnosti, ho odměnil několika velmi ošklivými nášlapnými hřeby. Byly z mosazi, takže kdyby byl provedl jen obyčejný magnetový průzkum, nebyl by je našel.

Na chvíli se zamyslel. V malém vaku na zádech měl mimo jiné i natahovací pasáky. Pokud jste se v nich měli pohybovat po místnosti, byly hrozně nepohodlné, nicméně si je přece jen natáhl. (Pasáky byly kovem vyztužené návleky na boty. Chránily šlapky. To je takový vrahovský žertík.) Koneckonců, Měřice byl přece jen mistr jedů. Nafučin! Jediné škrábnutí, a Těpic by se byl rozmazal po stěnách. Nemuseli by ho pohřbívat, stačilo by na hřbitově upravit kopeček hlíny.

Pravidla. Měřice se bude přesně držet pravidel. Nemůže ho zabít jen tak, bez varování. Bude se neustále snažit, aby se zkušební buď nedbalostí, nebo přílišnou sebedůvěrou připravil o život sám.

Lehce seskočil na podlahu uvnitř a chvilku počkal, než si jeho oči zvykly na temnotu v místnosti. Několik zkusmých pohybů tyčí ukázalo, že další dráty už tady nejsou. Pod nohama se mu ozvalo tiché zaskřípění, jak jeden z jeho pasáků rozdrtil nášlapný hřeb.

"Právě včas. Takže pokračujte, pane Těpici."

Měřice stál v rohu. Těpic slyšel tiché zaškrabání tužky v notesu, jak si udělal nějakou poznámku. Pokusil se vypudit profesora z mysli a myslet.

Na posteli ležela postava přikrytá od hlavy k patě pokrývkou.

Tak to byla poslední část zkoušky. Tohle byla místnost, kde se všechno rozhodne. Tohle byla ta část, o které vám úspěšní studenti nikdy nic neřekli. A těch neúspěšných už jste se zeptat nemohli.

Těpicova mysl se naplnila mnoha možnostmi volby. V takových okamžicích by byl opravdu potřeboval nějaké božské vedení. Tak kde jsi, tati?

Záviděl svým spolužákům jejich bohy, kteří byli nehmotní a nepostižitelní a žili někde hodně daleko, jako třeba na vrcholku nějaké vysoké hory. V takové bohy mohl člověk opravdu věřit. Jenže bylo hrozně těžké věřit v boha, se kterým jste se každý den viděli u snídaně.

Shodil z ramene samostříl a sešrouboval promaštěné součástky. Nebyla to ta správná zbraň, ale nože už mu došly a na foukačku měl příliš vyschlo v ústech. Z rohu místnosti se k němu doneslo slabé klepání. Měřice si počukával tužkou o zuby.

Mohla by to být jenom figurína. Jenže jak to má zjistit? Ne, musí to být skutečně člověk. Vypráví se ledacos. Co kdyby zkusil znovu tyč...

Zavrtěl hlavou, pozvedl samostříl a pečlivě zamířil.

"Takže, jakmile vám to bude vyhovovat, můžete začít, pane Těpici."

Tak.

Tak tady zjišťovali, jestli jste schopni zabít. A přesně to se teď Těpic pokoušel zahnat ze své mysli. Věděl, že on to nedokáže.

Každou osmotu odpoledne měli předmět politická situace a opatření s lady l'Est, jednou z mála žen, které dosáhly v cechu vysokého postavení. V zemích kolem Kruhového moře se většina zasvěcených všeobecně shodovala v tom že kdo se chce dožít vyššího věku, neměl by nikdy stolovat, s lady l'Est. Bižuterie na její ruce obsahovala dost

jedů na to, aby inhumovala menší město. Její krása byla omračující, ale byl to ten druh vypočítané krásy, které žena dosáhne pomocí týmu zkušených umělců, manikýrek, kosmetiček, omítkářů, korzetářů, krejčích a tří hodin perné práce před snídaní den co den. Když kráčela, ozývalo se tiché skřípění velrybích kostic zatížených na hranici únosnosti. Chlapci se učili. Když mluvila, nepozorovali její postavu, ale prsty.

"Takže," říkala právě, "teď posuďme situaci, jaká byla před založením cechu. V tomto městě a pochopitelně na mnoha jiných místech světa civilizace vzkvétá a vyvíjí se díky pružným změnám zájmů mezi mnoha velkými a mocnými společnostmi.

Ve dnech před založením cechu většinou končily snahy o další postup v rámci těchto společností v politováníhodných nedorozuměních, která byla založena na výjimečně silných předsudcích. To samozřejmě přinášelo průvodní jevy, jež měly nežádoucí účinky na všeobecné zájmy města. Prosím, byla bych ráda, abyste si uvědomili, jak se říká, že tam, kde vládnou neshody, nedaří se obchody.

A to není všechno, ani zdaleka ne." Přitiskla si ruce na hrud'. Ozval se zvuk připomínající praskot lodního trupu galeony, která se probíjí bouří proti větru.

"Tak se naprosto jasně vynořila nutnost vytvořit nějaké třeba krajní, ale zároveň zodpovědné prostředky, které by srovnaly neodstranitelné rozdíly," pokračovala. "Tak byl položen základní kámen cechu. Jaká nádhera -" náhlé vzepětí jejího hlasu vytrhlo přinejmenším tucet mladých mužů z jejich soukromých zálib, kterým se tiše věnovali, "- to musela být! Jaké štěstí, když se člověk podílel na těch nádherných dnech, kdy muži pevných morálních zásad ukovali nejdokonalejší politický nástroj, který snad zastíní jen armáda. Jak šťastní jste dnes vy, kteří můžete studovat a učit se pod dohledem cechu, který požaduje tolik v rámci společenské výchovy, ovládání těla a dalších jemných dovedností, a přece vám nabízí i moc, která kdysi náležela jen bohům. Skutečně, svět je jen měkkýš, jakého si vyberete..."

Během polední přestávky, kterou drželi za stájem, se jim to všechno pokusil Pomošt přeložit. "Vím, co znamená determinovat vztah na základě extrémního předsudku," prohlásil Popsalsir ledabyle. "To znamená inhumovat sekerou."

"To tedy, k sakru, vůbec nic takového neznamená," odporoval mu Pomošt.

"Jak to zrovna ty můžeš vědět?"

"Naše rodina je ve kšeftě už bůhví kolik let," odpověděl klidně Pomošt.

"Pch," prohlásil Popsalsir. "Obchod."

Pomošt se nikdy podrobněji nezmiňoval, o jaký druh obchodu se to jedná. Mělo to něco společného s převáděním položek a krytím potřeb, ale jaké položky a jaké potřeby to přesně jsou, z jeho řeči nikdy nevyplývalo.

Poté, co Popsalsira několikrát udeřil, vysvětlil Pomošt opatrně, že determinovat vztah na základě extrémního předsudku neznamená jednoduše to, že bude inhumována příslušná oběť, a to přednostně co možná nejtvrdějším způsobem, ale že musí následky pocítit všichni její spolupracovníci a zaměstnanci. Trest se musí odrazit na obchodních případech, na budově postiženého a v celém širém okolí, aby si každý zúčastněný uvědomil, že postižený byl velmi nemoudrý a udělal si nepřátele, kteří se dovedou opravdu rozložit a pak používají nevybíravé prostředky.

"Páni," prohlásil Artur.

"Oh, to celkem nic není," prohlásil Pomošt, "ale jeden rok, akorát na svátek Prasečí hlídky se vypravil můj dědeček s celým účetním oddělením na nějakou hrozně důležitou konferenci s lidma ze Středu a patnáct těl už nikdy nikdo neviděl. Moc špatný, taková věc. Umrtví to na nějaký čas celej obchodní svět."

"Celý obchodní svět, nebo jen tu jeho část, která plave obličejem dolů v řece?" zeptal se Těpic.

"To je právě ono. Nejlíp kdyby to bylo, jak říkáš," vysvětloval Pomošt a smutně potřásl hlavou. "Víš, jak to myslím. Čistý. Proto mi otec navrhl, abych vstoupil do cechu. Víš, dneska musíš věnovat taky nějaký čas faktický práci, nemůžeš se pořád jenom zabývat stykem s veřejností."

Konec samostřilu se chvěl.

Ve škole se mu líbilo skoro všechno, stavbylectví, studium hudby, všeobecné vzdělání. Jen skutečnost, že skončí zabíjením lidí, mu neustále ztrpčovala život. Nikdy nikoho nezabil.

A v tom je celý ten vtíp, řekl si v duchu. Tohle je situace, kdy všichni zjistí, jestli to dokážeš, a především to zjistíš ty sám.

Jestli to teď neprovedu správně, jsem mrtvý.

Měřice si ve svém koutě začal pobrukovat jakýsi nepřilíš optimistický popěvek.

Tady byla ta cena, kterou cech platil za své oprávnění. Musel dohlížet na to, aby se v řadách hotových studentů neobjevovali neopatrní, neochotní, nebo dokonce, obrazně řečeno, vražedně neschopní vrazi. Nikdo nikdy nepotkal studenta, který testem neprošel.

Ale lidé vždycky neuspějí. Jenže vy je prostě nepotkáte. Možná že pod tou pokrývkou je právě jeden z nich, třeba je to dokonce Pomošt nebo Komixyn nebo některý jiný z kluků. Ten test dělali dnes v noci všichni. Možná, že když neuspěje, bude pod tou příkrývkou už za chvíli ležet on...

Těpic se pokusil zamířit na nehybnou postavu.

"Ehmm," zakašlal najednou examinátor.

Těpic měl sucho v hrdle. Panika se v něm začala zvedat jako opilcova večere.

Zuby se mu snažily za každou cenu rozdrkotat. Pátef ho mrazil, šaty se změnilly ve sbírku mokrých hadrů.

Svět zpomalil běh.

Ne. Neudělá to. To náhlé rozhodnutí ho zasáhlo jako cihla v temné uličce a téměř stejně ho zaskočilo. Nebylo to tím, že by nenáviděl cech nebo nějak zvláště nesnášel Měřice, ale tohle nebyl způsob, jak někoho vyzkoušet. Bylo, to úplně špatně.

Rozhodl se, že neuspěje. No, co s tím tady teď ten stařík asi může dělat?

Ale neuspěje efektně.

Obrátil se čelem k Měřičovi, mírumilovně se mu zadíval do očí, potom natáhl ruku s kuší ledabyle kamsi doprava, pozvedl ji a stiskl kohoutek.

Ozvalo se kovové zadrnění.

Pak to plechově zařinčelo, jak se střela odrazila od hlavičky velkého hřebu v okenním rámu. Měřice se stačil tak tak sehnout, když mu zasvištěla nad hlavou. Sklouzla po držáku na pohodně upevněném, na stěně a s předem divoké kočky proletěla Těpicovi kolem zsnalého obličej.

Zazněl dutý náraz, střela se zarazila do pokrývky a pak se rozhostilo ticho.

"Děkuji váni, pane Těpici. Kdybyste byl tak laskav a vydržel se mnou ještě chvíli."

Starý vrah se sklonil nad černým notesem a tiše pohyboval rty.

Nakonec vzal tužku, která z něj visela na krátkém konopném provázku, a na kousek zvláštního růžového papíru udělal několik značek.

"Netrvám na tom, abyste to převzal z mých vlastních rukou," prohlásil nakonec, "po tom všem. Nechám to ležet na stole u dveří."

Nebyl to nějak zvlášť skvělý úsměv, spíš nevýrazný a suchý, úsměv, jehož vřelost už dávno vyklokotala. Tak se lidé obvykle smějí, když už byli alespoň dva roky mrtví a celou tu dobu leželi pod horkým sluncem pouště. Ale člověk tak nějak cítil, že se snaží.

Těpic se ani nepohnul. "Uspěl jsem?" zeptal se.

"Nakonec to tak dopadlo, jak se zdá."

"Ale -"

"Určitě víte, že máme zakázáno diskutovat se studenty o zkouškách. V každém případě vám řeknu jednu věc. Já osobně ty moderní okázalé techniky v lásce nemám. Přeji vám dobrý den." Měřice tiše zmizel.

Těpic pomalu přešel ke stolu u dveří a zděšeně se podíval na růžový papír, který tam ležel. Zvyk, ta železná košile, ho přinutil vzít si jemné klíšťky, do nichž ho uchopil.

Byl skutečně pravý. Měl příslušnou pečeť cechu a rozběhlou škrábaninu, což byl nade vši pochybnost Měřičův podpis - vídával ho často, většinou na spodním okraji písemných testů, společně s poznámkami typu 4- 4-, zastavte se u mne.

Pomaloučku přešel k tělu na posteli a odhrnul příkrývku.

***

Byla skoro jedna hodina v noci. Noční Ankh-Morpork se právě začínal probouzet.

Nahoře na střeších, v tom vzdušném světě zlodějů a vrahů, byla tma. Zato dole se valil život ulicemi města jako přílivová vlna.

Těpic procházel davem jako omámený. Každý, kdo něco takového zkoušel, si koledoval o nejuspěšnější místní turistickou atrakci, což byla cesta na dno řeky, ale měl na sobě černý vrahův a dav se před ním automaticky otevíral a za ním zase zavíral. Dokonce i kapsáři se drželi stranou. Nebyli ochotni riskovat, že najdou něco, co nehledali. Nakonec prošel branami cechovního domu, sedl si na černé mramorové sedátko a podepřel si bradu rukama.

Jeho život skončil. Nepremýšlel, co bude teď. Předtím se nikdy neodvážil doufat, že bude nějaké potom.

Někdo mu položil ruku na rameno. Zvedl hlavu, ale to už si k němu přisedl Pomošt a beze slova vytáhl růžový papír.

"Prásk," řekl.

"Taky jsi prošel?" podíval se na něj Těpic.

Pomošt se usmál. "Bez potíží," prohlásil. "Měl jsem starýho Nivora. Bylo to dost jednoduchý. Ale dal mi dost zabrat na nouzovém pádu. Co ty?"

"Hmm? Jo tak. Ne." Těpic se pokusil sebrat. "Taky žádný potíže."

"Slyšel jsi o ostatních?"

"Ne."

Pomošt se pohodlněji opřel. "Popsalsejr to udělá," prohlásil s přesvědčením. "A mladej Artur taky. Ale to tak bude podle mě všechno. Dáme jim dvacet minut, co říkáš?"

Těpic k němu obrátil ztrápenou tvář.

"Mošty, já -"

"Co je?"

"Když už o tom mluvíme, já -"

"No tak to vyklop!?"

Těpic sklopil oči. "Ale nic," zabručel.

"Ty jsi měl štěstí, krásně ses proběhl po střeších, na vzduchu. Já dostal kanalizaci a pak nahoru skladištěm konfekce ve Věži módy. Když jsem se vrátil, musel jsem se vyždímat."

"Měl jsi taky figurínu, že?"

"Proboha, ty ne?"

"Oni nás ale více méně přesvědčovali, že to bude naostro!" zakvílel Těpic.

"No, ale vždyť to bylo skoro jako naostro, ne?"

"To ano!"

"Tak co? A prošel jsi. V čem je problém?"

"Tebe nenapadlo přemýšlet o tom, kdo by mohl být pod tou dekou a proč?"

"Já měl jenom strach, že to nějak zvořu," připustil Pomošt. "Ale pak jsem si řekl, že to nakonec není moje věc."

"Jenže já -" Těpic se znovu zarazil. Co mohl dělat? Vysvětlit?

To mu v téhle chvíli nepřipadalo jako nejlepší nápad.

Jeho přítel ho poklepal po rameni.

"Vykašli se na to! Máme to za sebou!"

A Pomošt pozvedl palec pravé ruky spojený s prvními dvěma prsty do kroužku v prastarém pozdravu vrahů.

***

Palec přitisknutý ke dvěma prvním prstům a štíhlá postava dr. Kruxminora, hlavního přednášejícího, který se sklání nad užaslymi hochy.

"My nevráždíme," řekl. Byl to jemný hlas, doktor nikdy hlas nezvyšoval, ale dokázal mu dát takový přízvuk a tón, že by byl přehlušil i hurikán.

"My nepopravujeme. Nemasakrujeme. A nikdy, to si buďte jistí, nemučíme. Nemáme nic společného se zločiny z vášně, nenávisti nebo jiných nesmyslných pohnutek.

Svou práci neděláme z nějakého nelidského potěšení, v rámci víry, nebo abychom ukojili nějaké tajné vnitřní nutkání. Říkám vám, pánové, že každý z takových důvodů je velmi podezřelý. Podívejte se do tváře muže, který by vás zabil pro svou víru, a ucítíte pach něčeho nezdravého. Vyslechněte řeč vyhlášenou svatou válku a já vás ujišťuji, že vaše uši zachytí v té zdánlivě upřímné řeči cinkot ďáblových šupin a přes čistotu jazyka se potáhne jeho obludný ohon.

Ne, my to děláme jen kvůli penězům.

A protože musíme především znát cenu lidského života, děláme to za hodně peněz.

Existuje sotva čistší motiv, něco, co by stejně jako ten náš postrádalo všechnu přetvářku.

Nil mortifi, sine lucre. Pamatujte. Bez placení není zabíjení."

Na okamžik se odmlčel.

"A nezapomeňte každému vydat řádnou potvrzenku."

"Takže všechno je v cajku," prohlásil Pomošt. Těpic zachmuřeně přikývl. To bylo na Pomoštovi to skvělé. Měl tu záviděníhodnou vlastnost, že se dokázal vyhnout vážným úvahám o tom, co dělá. Otevřenými branami budovy prošla opatrně jakási postava. Světlo pochodně, které tam pronikalo z lože vrátného, na okamžik ozářilo světlé kudrny.

"Takže vy dva jste to zvládli," prohlásil nonšalantně a vytáhl svůj růžový papír.

Artur se během sedmi let hodně změnil. To, že Velký Orm neustále odkládal fyzickou pomstu na svém nehodném uctivači, ho vyléčilo ze zvyku běhat na většinu míst s kabátem přehozeným přes hlavu. Drobná postava mu poskytovala přirozenou výhodu ve všech oblastech studia, které se odehrávaly ve stísněných prostorách. Jeho utajený sklon k úzce směřovanému násilí na základě provokace objevili náhodou. Muchoberta a několik jeho nohsledů jednoho dne napadlo, že by mohlo být docela zábavné dát některým nováčkům deku, a jako prvního si vybrali Artura. O deset vteřin později bylo zapotřebí spojených sil všech obyvatel společné ložnice k tomu, aby od nich Artura odtrhli a vyrvali mu z rukou zbytky židle. Ukázalo se, že ten tichý chlapec je synem zemřelého Johana Totolota, jednoho z největších vrahů v dějinách cechu. Synové mrtvých vrahů studují na škole vždy zdarma. Ano, občas to bylo skutečně výhodné povolání.

O tom, zda Artur projde, nebyly žádné pochyby. Dostával zvláštní hodiny a bylo mu povoleno užívání skutečně složitých jedů. Počítalo se více méně s tím, že zůstane na škole a bude pokračovat v postgraduálním studiu.

Čekali, dokud městské gongy neodbily dvě. Hodinářství nepatřilo v Ankh-Morporku k nejpřesnějším povoláním a kromě toho množství různých městských společenství mělo poněkud odlišnou představu o tom, jak dlouho trvá hodina, takže teď se nad vrcholky střeš rozeznělo dunění a zvonění, které trvalo něco přes pět minut.

Když už bylo jasné, že městský konsenzus dopadl ve prospěch toho, že už byly dvě hodiny, zadívala se sedící trojice na špičky vlastních bot.

"No jo, takže spadla klec," řekl Pomošt.

"Chudák starej Popsy," povzdechl si Artur. "Když se nad tím tak zamyslíš, je to tragédie."

"To jo, dlužil mi čtvrták," souhlasil Pomošt. "Tak pojďte. Něco jsem zařídil."

Král Ptepicchamon XXVII. vstal z postele a popleskal si rukama po uších, aby z nich zahnal šum moře. Dnes v noci byl zvuk opravdu silný.

Vždycky, když se necítil ve své kůži, byl ten zvuk silnější. Potřeboval se něčím rozptýlit. Mohl by poslat pro Ptraci, svou oblíbenou služebnou. Byla opravdu zvláštní. Její zpěv ho vždycky rozveselil. Svět se zdál o tolik krásnější, když přestala.

Nebo tady byl východ slunce. Ten ho také pokaždé uklidnil. Bylo příjemné sedět zabalený do přikrývky na nejvyšší střeše paláce a pozorovat, jak se z řeky zvedá mlha a krajinou se pomalu rozlévá zlatá záplava, člověk při tom měl hřejivý pocit další dobře vykonané práce. I když vlastně ani přesně nevěděl, jak to udělal...

Vstal, natáhl si pantofle a pustil se šouravým krokem ze své ložnice po široké chodbě vedoucí ke spirálovému schodišti na střechu. Několik blikavých svíček osvětlovalo sošky dalších místních bohů, a zdobilo tak stěny stínovými obrázky stvoření se psími hlavami, rybími těly a pavoučíma rukama. Znal je od dětství. Jeho dětské noční můry by bez

nich nikdy nenabývaly konkrétní tvar.

Moře. Viděl ho jenom jednou, když byl ještě chlapec. Moc si z něj nepamatoval, jen jeho velikost. A hluk. A racky.

Nešli mu z hlavy. Zdálo se, že mají všechno mnohem lépe vymyšleno. Tedy rackové. Přál si, aby se mohl vrátit jednoho dne jako racek, ale když jste byli faraónem, tak to nepřipadalo v úvahu. Nikdy jste se nevraceli. Vy jste totiž především nikdy neodešli.

"No tak, co je to?" ptal se Těpic. "Jen to zkus," pobízel ho Pomošt. "Ochutnej to. Takovou šanci už nikdy nebudeš mít."

"Mně se zdá skoro škoda do toho sáhnout," podíval se Artur na jemné aranžmá na svém talíři. "Co jsou ty malé červené věcičky?"

"To jsou ředkvičky," prohlásil pohrdavě Pomošt. "Ty vůbec nejsou důležité. Pokračuj."

Těpic se natáhl a na malou dřevěnou vidličku napíchl pláteček bílého rybiho masa, tenkého jako papír. Šéfkuchař squishi ho studoval s výrazem otce, který pozoruje batole na oslavě jeho prvních narozenin. A jak si Těpic uvědomil, se stejným výrazem ho pozoroval téměř celý zbytek restaurace.

Opatrně sousto přežvýkal. Maso bylo slané, mírně gumovité a v jeho chuti byl náznak pachů odpadních trubek.

"Chutná?" zeptal se Pomošt horlivě. Několik lidí sedících u okolních stolů začalo tleskat.

"Je to takové jiné," rozhodl se nakonec Těpic a žvýkal dál. "Co je to?"

"Hlubokomořská nafukovací ryba."

"Počkej," řekl spěšně, když viděl, s jakým výrazem odkládá Těpic příbor. "Absolutně nic se ti nemůže stát, pokud byl pečlivě odstraněn každý kousek žaludku, jater a trávicího traktu. Proto to taky stojí tolik peněz a proto neexistuje žádný druhý nejlepší kuchař nafukovacích ryb. Je to nejdražší jídlo na světě, lidi o tom píšou poémy -"

"Jen aby u mě nedošlo k chuťové explozi," prohlásil poněkud nejistě Těpic a snažil se zachovat klid. Ryba však musela být udělána dobře, jinak už by touhle dobou visel po okolních zdech místo tapety. Potom opatrně strčil vidličkou do jemně nakrájených kořínků, které vyplňovaly zbytek talíře.

"A co se mnou udělá tohle?"

"No, pokud není tohle připraveno správným způsobem, reagují po šesti týdnech velmi ošklivě s tvými žaludečními šťávami," objasňoval Pomošt. "Promiň, myslel jsem si, že bychom to měli oslavit nejdražším jídlem, jaký si můžem dovolit."

"Je mi to jasné. Ryby a pomfrity pro muže," zavrtěl hlavou Těpic.

"Neměli by tady trochu octa?" zeptal se Artur plnými ústy. "A trocha zeleného hrášku by taky neuškodila."

Zato víno bylo skvělé. I když ne zase dokonalé. Nebyl to jeden z těch nejlepších ročníků. Ale vysvětlovalo, proč Těpice celý den před zkouškou tak strašně bolela hlava.

Byl to totiž poflammar. Jeho kamarádi koupili čtyři láhve jinak docela obyčejného bílého vína. Důvod, proč bylo tak drahé, spočíval v tom, že vínové keře, na nichž vyrostou hrozny, ze kterých bylo vyrobeno, zatím ještě nebyly ani nasazeny.

Světlo se na Ploše pohybuje velmi pomalu. Není žádný spěch. Proč se unavovat? Při rychlosti světla je totéž místo vlastně všude.

Král Ptepicchamon XXVII. pozoroval zlatý kotouč, který se vznášel nad okrajem světa. Od řeky, zakryté mlhou, se vzneslo hejno jeřábů.

Býval vždy pečlivý. Nikdo mu nikdy nevysvětlil, jak člověk přiměje slunce, aby vyšlo, řeku, aby tekla, a úrodu, aby vyrostla. Jenže kdo by mu to mohl vysvětlit? Koneckonců, on byl bůh. Měl by to vědět. Jenže to nevěděl, takže tak opatrně kráčet životem a doufal, že to všechno bude správně fungovat, a zdálo se, že to byl ten správný přístup. Potíž byla v tom, že kdyby to bylo náhodou nefungovalo, nevěděl by proč. Často míval noční můru, která byla vždycky stejná. Bylo ráno a třásl s ním nejvyšší kněz Dios, jenže ono samozřejmě nebylo ráno, všechna světla v paláci svítila a venku, na třetím nádvoří ozářeném jen svitem hvězd, reptal narůstající rozezlený dav a každý se díval s očekáváním na něj...

A jedině, co on byl schopen udělat, bylo říci "promiňte".

Děsilo ho to. Jak snadno si pak člověk představil, jak řeka zamrzá, na palmy zuřivě útočí mráz a ukusuje jim list za listem (které se při pádu na zmrzlou zem rozbíjely jako skleněné) a z nebe padají zmrzlí ptáci...

Padl na něj stín. Pozvedl oči zamlžené slzami k šedému a prázdnému obzoru a ústa se mu v hrůze otevřela.

Odhodil pokrývku, vyskočil a pozvedl v úpěnlivé a pokorné prosbě obě ruce. Ale slunce zmizelo. On byl bůh, byla to jeho práce, jediná věc, kterou měl na starost, a on teď zklamal celý svůj národ.

Už v duchu slyšel rozhořčení zástupů, dunivý řev, který mu naplňoval uši, jehož rytmus se pomalu změnil na neodbytný a známý, až dosáhl síly, kdy už ho netísnil, ale povznášel nad tu slanou modrou poušť, kde věčně zářilo slunce a po nebi se proháněly baculaté obláčky.

Faraón se pozvedl na špičky, zaklonil hlavu a rozepjal křídla. Pak skočil.

Když se vznášel k obloze, překvapilo ho, že za sebou uslyšel tupý náraz. A slunce se vylouplo z mraků.

Faraón nad tím vším později cítil velké rozpaky.

Tři zbrusu noví vrazi se pomalu potáceli ulicí a neustále se nakláněli tak, jako by měli už už spadnout, a pokoušeli se zpívat známou odrhovačku "Hole mágů, to nejsou preludy, bývají na konci zdobený žaludy". Musíme jim

přiznat, že všichni tři alespoň začínali ve stejné tónině.

"Je dlouhá a čouhá a jen oni znají, k čemu ji mají -" pořvával rozjařeně Pomošt. "K sakru, do čeho jsem to šláp?"

"Ví náhodou někdo, kde to jsme?" zeptal se po chvíli Artur.

"Ale dyť... dyť jsme přece chtěli domů, do cechu," bručel Těpic. "Jenže... jenže jsme asi museli někde špatně zahnout, protože před náma je řeka. Já ji cítím."

Arturovým alkoholickým brněním přece jen prorazila opatrnost.

"Mohli by tady být nebezpeč-, nebezpeč-, nebezpeční lidé, takhle v noci," nadhodil pokusně.

"Jasňačka," přikývl spokojeně Pomošt. "My. Máme na to dokonce papír! Smě udělali testy a vůbec. Bych chtěl vidět někoho, kdo by si s náma něco začal."

"Bodejť!" souhlasil s ním nadšeně Těpic a opřel se o své kamarády v náhlém návalu ztráty rovnováhy.

"Bysme je rozsekali vocad' až po todlecto!"

"To víš!"

Nejistě se vpotáčeli na Mosazný most.

Abychom řekli pravdu, v nočních stínech se opravdu ukrývali jistí nebezpeční lidé a v posledních chvílích se drželi pouhých šest sedm metrů za nimi.

Složitý systém zločinných cechů neudělal z Ankh-Morporku místo bezpečnější, pouze přivedl nebezpečí, která tam hrozila, na rozumnou úroveň a položil všeobecnému ohrožení určité a spolehlivé základy.

Hlavní cechy chránily město s větší pečlivostí a bezpochyby s větším úspěchem, než to kdy dokázaly staré hlídky. Bylo pravda, že jakýkoliv zloděj na volné noze nebo zloděj přistižený bez zločinecké licence se okamžitě stal předmětem sociálního dohledu a navíc zjistil, že má kolena spojena dlouhým hřebíkem. V každém případě se vždycky našlo několik dobrých duší, které se rozhodly zkusit nezákonný život, a právě pět podobných lidí se teď přibližovalo k naší trojici. Měli v úmyslu poskytnout jim speciální nabídku tohoto týdne - podříznutý krk plus oloupení a pohřeb v říčním bahně na místě dle vlastního výběru.

Lidé se normálně drželi vrahů z cesty, protože podvědomě cítili, že zabití lidí za velké sumy peněz musí být něco, s čím bohové jistě nesouhlasí (bohové většinou dávají přednost tomu, když jsou lidé zabiti za sumu docela malou, nebo ještě raději, když je to zadarmo), protože to vede ke zpupné pýše. Bohové jistě velmi silně věří ve spravedlnost, alespoň v tu, která se týká lidí, a je známo, že ji uplatňují tak horlivě, že se lidé v okruhu několika kilometrů mění na solné sloupy.

Na druhé straně černí vrahů nezastraší každého a v určitých společenských kruzích je zabití vraha prestižní záležitostí. Je to, jako když hodíte v kostkách najednou šest šestek.

Takže všeobecně vzato trojice vrahů, která se teď potácela přes Mosazný most, byla napůl mrtvá z pití a ti, kteří se plížili za nimi, byli odhodláni doplnit jejich stav na celek.

Pomošt narazil do jednoho z heraldických hippopotamů*, kteří lemovali tu stranu mostu, jež směřovala k moři, a nahnul se přes zábradlí.

"Nějak mi nechce sloužit žaludek," omlouval se.

"Ale to si klidně posluž," nabádal ho Artur, "od toho tady ta řeka je."

Těpic si povzdechl. Řeky ho lákaly. Měl pocit, že byly stvořeny proto, aby na jejich hladině pluly lekníny a pod ní krokodýlové, a Ankh na něj vždycky zapůsobil velmi depresivně, protože kdybyste na jeho hladinu položili leknín, okamžitě by se rozpustil. Celou cestu od podhůří hor Beraní hlavy zavlažoval rozlehlé náplavové roviny a v čase, kdy dorazil do Ankh-Morporku (cca 1 mil. obyv.), dalo se o něm říkat, že je tekutý jen proto, že se pohyboval o něco rychleji než okolní zem. Obsah zvráceného žaludku mohl pravděpodobně způsobit, že hodnota jeho průměrného znečištění se snížila.

Zíral na slabý proud, který se pomalu plazil mezi dvěma prostředními pilíři, a pak zvedl hlavu k šedivému obzoru.

"Brzo vyjde slunce," nadhodil.

"Nepamatuju si, že bychom objednávali něco takového," zamumlal Pomošt.

Těpic ustoupil o krok zpět a v té chvíli mu kolem nosu proletěl nůž a zabodl se do zadku hrocha vedle něj.

Z mlhy se vynořilo pět postav. Tři vrazi se instinktivně semkli do hloučku.

"Jestli se ke mně přiblížíte," zasténal Pomošt a rukama si sevřel žaludek, "budete toho litovat. Účtenka za čišťnu bude děsná!"

"A to se podívejme," prohlásil náčelník lupičů, "co to tady máme?" To jsou věci, které se za těchto okolností většinou říkají.

"Jste z cechu zlodějů?" zeptal se Artur.

"Ne," zašklebil se náčelník. "My jsme jedna ze zanedbatelných neorganizovaných menšin, která dělá všem ostatním to špatné jméno. Dejte nám své cennosti a zbraně, prosím. To samozřejmě na celkovém výsledku nic nezmění, chápejte, ale olupování krvavých mrtvol je činnost nechutná a ponižující."

"Mohli bychom jim uklouznout," prohlásil Těpic nejistě.

"Na mě se nekoukej," zabrumlal Artur, "nenašel bych ani vlastní zadek, i kdybys mě k němu udělal značky."

"Jestli se mi udělá špatně, budete toho vážně litovat," opakoval Pomošt.

Těpic si vzpomněl na vrhací nože, které měl v obou rukávech, ale bylo mu jasné, že šance vytáhnout alespoň jeden z nich a potom ještě žít tak dlouho, aby ho mohl hodit, jsou pravděpodobně velmi malé.

V takových okamžicích bývá často velmi důležité osvěcení vírou. Otočil se a zvedl obličej ke slunci, které se právě vylouplo z ranních mraků. V jeho středu byla malá skvrnka.

Král Ptepicchamon XXVII. blahé paměti otevřel oči.

"Letěl jsem," zašeptal, "pamatuji si, že jsem měl křídla. Co tady dělám?"

Pokusil se vstát. Na okamžik pocítil strašlivou tíhu, která z něj najednou spadla, takže se vztyčil na nohy téměř bez námahy. Podíval se dolů, co ho to vlastně táhlo k zemi.

"Propáníčka!" prohlásil.

Civilizace říčního království měla k smrti a k tomu, co přijde po ní, hodně co říci. Pravdu řečeno, o životě toho moc neřikala, protože život považovala za jakousi nepříliš důležitou předehru k hlavnímu kusu. Život byl prostě něco, čím bylo potřeba zdvořile prospěchat, a proto faraón došel velmi rychle k závěru, že je mrtev. Hlavní roli v té úvaze hrál především pohled na jeho vlastní polámané tělo ležící pod ním na písku.

Všude kolem vládla podivná šed'. Okolní krajina měla neskutečný vzhled, vypadala, jako by jí mohl podle libosti procházet. A možná, pomyslel si, by to skutečně šlo.

Oprášil si tu analogii z rukou. Takže je to tady. Teď to teprve bude zajímavé, protože teď konečně začne opravdu žít!

Za zády mu zazněl hlas.

DOBŘE RÁNO.

Král se otočil.

"Dobrý den," řekl. "S kým mám tu -"

SMRT', řekl Smrt'.

Král se zatvářil překvapeně.

"Ale pokud tomu rozumím, tak Smrt' vypadá jako obrovský tříhlavý brouk skarabeus," prohlásil.

Smrt' pokrčil rameny.

NO PROSÍM. TAK TEĎ TO VÍTE.

"A co to máte v ruce?"

TOHLE? TO JE KOSA.

"To je ale prazvláštní předmět, že?" zavrtěl hlavou faraón. "Vždycky jsem si myslel, že Smrt' třímá perlik Milosti a srp Spravedlnosti.

Zdálo se, že se nad tím Smrt' na chvíli zamyslel.

V ČEM? ZEPTAL SE NAKONEC.

"Prosím?"

STÁLE JEŠTĚ MLUVÍME O VELKÉM BROUKOVI?

"Ach tak. V kusadlech, předpokládám. Ale mám dojem, že na jedné fresce v paláci má ruce." Král zaváhal.

"Teď mi to připadá trochu hloupé, když tak o tom s vámi mluvím. Myslím toho obřího brouka s rukama. A hlavou posvátného ibise, pokud si vybavuji."

Smrt' si povzddechl. Nebyl stvoření času a minulost a budoucnost pro něj byla totéž, ale bylo období, kdy se pokoušel ukazovat každému klientovi v té podobě, v jaké ho očekával. To se ale nedařilo, protože obvykle nebyl schopen zjistit, jak si ho klient představuje, dokud tento nebyl mrtev. Nakonec se rozhodl, že vzhledem k tomu, že nikdo z lidí ve skutečnosti na svou smrt nevěří, udělá radost sám sobě, a uchýlil se k tradičnímu a pohodlnému černému rouchu s kápi. V téhle podobě ho přijímali všude stejně ochotně jako ty nejlepší kreditní karty.

"No," nadhodil nakonec faraón, "myslím, že bychom měli raději jít."

KAM?

"Vy to nevíte?"

JÁ JSEM TADY JEN PROTO, ABYCH DOHLÉDL, ŽE ZEMŘETE VE SPRÁVNÉM ČASE. CO SE STANE POTOM, TO UŽ JE JENOM VAŠE VĚC.

"No..." král se automaticky poškrabal na bradě, "obávám se, že teď budu muset počkat, než udělají všechny přípravy a tak dál. Než mě mumifikují. A postaví tu mizernou pyramidu. Ehm. Musím tady zůstat a čekat, až to bude všechno odbyté?"

PŘEDPOKLÁDÁM, ŽE ANO.

Na rozkvetlém záhonu se pásal obrovský nádherný bělouš. Smrt' luskl prsty a kůň se k němu drobným klusem rozběhl.

"No, v tom případě myslím, že se budu raději dívat jinam. Oni ze mě totiž nejdřív musí vyndat všechny ty rozčvachtané věci, víte?" Jako malý mráček mu po tváři přeběhla starost. Věci, které se mu za života zdály naprosto logické a správné, se mu teď, po smrti, začínaly zdát přinejmenším podezřelé.

"Dělají to proto, aby nakonzervovali tělo, a připravili je tak na život v podsvětí," dodal poněkud ohromeným hlasem. "Pak vás celého obtočí obvazy. Alespoň tohle se mi docela logické zdá."

Poškrabal se na nose. "Ale na druhé straně s vámi do pyramidy dají zásobu vybraných lahůdek a nápojů. Trochu strašidelné, vážně."

A KDE SE V TĚ CHVÍLI NACHÁZEJÍ VAŠE VNITRNÍ ORGÁNY?

"To je na tom právě to legrační, že? Ty jsou v míse ve vedlejší místnosti," odpověděl král a hlas měl plný pochybností. "Do dědečkovy pyramidy jsme dokonce dali i celý vůz."

Ještě více se zamračil. "Byl celý z pravého dřeva," pokračoval spíš napůl pro sebe. "Byl celý pozlacený. A čtyři dřevěné býky, aby ho táhli. Pak na dveře přiklopili ten obrovský balvan, kterým by nepohnuly ani dva páry volů..."

Pokoušel se přemýšlet a zjišťoval, že je to nesmírně jednoduché. Do jeho hlavy proudily nepřetržitým

proudem nové myšlenky. Měly co dělat se hrou světla na kamenech, hlubokou modří nebe, rozmanitými možnostmi světa, který se rozkládal na všechny strany kolem. Teď, když neměl tělo, které by ho obtěžovalo svými neodbytnými potřebami, připadal mu svět plný překvapení. Naneštěstí mezi první z nich patřila skutečnost, že všechno, o čem byl za života skálopevně přesvědčen, se mu teď zdálo stejně pevné a důvěryhodné jako bahenní plyn. A taky to, že ve chvíli, kdy se cítil připraven užít si světa, ho mají zavřít dovnitř pyramidy.

Když zemřete, první věc, kterou ztratíte, je váš život. Hned po něm jsou to vaše iluze.

VIDÍM, ŽE MATE OPRAVDU O ČEM PŘEMÝŠLET, řekl Smrt' a vyšvihl se do sedla. BOHUŽEL.

OMLOUVÁM SE, ALE TEĎ UŽ MUSÍM -

"Počkejte chvíli -"

ANO?

"Když... když jsem padal, byl bych přísahal, že jsem letěl."

TA BOŽSKÁ ČÁST, KTERÁ VE VÁS BYLA, TA PŘIROZENĚ LETĚLA. TEĎ SE Z VÁS STAL

PLNOHODNOTNÝ SMRTELNÍK.

"Smrtelník?"

VĚŘTE MI, JÁ SE V TĚCHHLE VĚCECH VYZNÁM.

"Aha. Podívejte se, stejně je tady ale pár věcí, na které bych se vás rád zeptal -"

TO POKAŽDĚ. PROMIŇTE. Smrt' pobídl bělouše patami a zmizel.

Král tam stál a pozoroval několik sloužících, kteří přiběhli podél palácové zdi. Když zpozorovali jeho tělo, zpomalili a opatrně k němu přistoupili.

"Jsi v pořádku, ó, zářící vládce slunce?" odvážil se nakonec jeden z nich.

"Ne, to tedy nejsem," vyštěkl král. V krátkosti se mu zhroutilo několik základních přesvědčení o jeho světě, a to nikomu na náladě nepřídá. "Jen tak mimochodem, touhle dobou už jsem mrtvý. Skvělé, co?" dodal zatrpkle.

"Slyšíš nás, ó, božský nosiči rán?" zapátral druhý ze sloužících a po špičkách přistoupil blíž.

"Právě jsem spadl z třicetimetřové zdi na hlavu, takže co myslíš?!" vykřikl popuzeně král.

"Myslím, že nás neslyší, Bajono," prohlásil první služebník.

"Poslyšte," zvýšil král hlas, jehož naléhavosti se vyrovnala snad jen naprostá neschopnost sloužících zaslechnout jeho jediné slovo, "musíte najít mého syna a říct mu, aby zapomněl na všechny pyramidy, alespoň teď, když jsem o tom chvíli přemýšlel, se mi zdá, že tady existují jedna nebo dvě věci, které si v celém tom systému posmrtného života dost odporují, a taky -"

"Mám na něj křiknout?" řekl Bajono.

"Nemyslím, že bys byl schopný křiknout tak hlasitě, aby tě slyšel. Je totiž mrtvý."

Bajono upřel pohled na tuhnoucí tělo.

"K sakru," prohlásil nakonec. "To znamená, že je zejtek v hajzlu."

Slunce, které si neuvědomovalo, že dnes křížuje nebeskou bář naposled, se klidně a plynule posouvalo nad okrajem světa. A přímo od něj, rychlostí větší, než jakou dokázal vyvinout jakýkoliv pták, se řítit k Ankh-Morporku, k Mosaznému mostu a osmi postavám, z nichž jedna měla pozvednutou tvář, racek.

Rackové byli v Ankh-u běžní. Ale když tenhle proletěl nad skupinkou na mostě, vyrazil dlouhý hrdelní výkřik, při němž tři ze zlodějů upustili nože. Žádný opeřenec by neměl být schopen vydávat takový křik. Byl plný spárů.

Pták udělal ostrou otočku a s pleskáním křídel se snesl na jednoho z dřevěných hrochů. Tam se usadil a pozoroval skupinku pološílenýma rudýma očima.

Náčelník lupičů od něj odtrhl oči až ve chvíli, kdy zaslechl, jak mu Artur příjemným hlasem sděluje: "Tohle je vrhací nůž číslo dva. Za vrhací nože jsem dostal devadesát pět bodů ze sta možných. Které oko potřebuješ méně?"

Náčelník na něj upřel zkoumavý pohled. Co se týkalo ostatních dvou mladých vrahů, jeden z nich stále ještě fascinovaně zíral na racka a druhý si hlasitě ulevoval přes zábradlí.

"Jseš sám," prohlásil nakonec lupič. "Nás je pět."

"Brzo budete jenom čtyři," ujistil ho Artur.

Těpic se pohnul. Pomalu, jako ve snu, natáhl ruku k rackovi. Kdyby to byl obyčejný racek, byl by Těpic vzápětí přišel o palec, ale tenhle pták mu seskočil na paži s výrazem plantážníka, který se po dovolené v cizině vrací na rodnou plantáž.

Zdálo se, že tohle zlodějům na jistotě nepřidalo. Arturův úsměv taky ne.

"To je ale ptáček, co?" ozval se náčelník nepřírozeně veselým tónem člověka, který má nesmírné starosti.

"Myslím, že byste udělali nejlíp, kdybyste se sebrali a zmizeli," řekl Artur, když se racek komickým bočním pohybem krok sun krok překolébá Těpicovi, na zápěstí. Obyčejný pták, s blánami mezi prsty u nohou a roztaženými křídly, kterými udržoval rovnováhu, by vypadal přinejmenším komicky, ale tenhle se zdál být plný utajené síly, připomínal orla v přestrojení.

Když otevřel zobák a ukázal zvláštní rudý ptačí jazyk, jako by naznačoval, že dokáže mnohem víc než chytat housku ve vzduchu.

"To je nějaká magie?" nadhodil jeden ze zlodějů, ale ostatní ho rychle umlčeli.

"No, tak my snad půjdeme," zabručel náčelník "je mi líto, že jsme si hned nerozuměli..."

Pak všichni zaslechlí slabý neodbytný zvuk. Sedm párů očí se obrátilo dolů přes mostní zábradlí. Pomošt už se tím směrem díval předtím.

Pod nimi se po vyprahlém suchém dně řeky začala rozlévat voda. Ankh začal stoupat.

Dios, první ministr a nejvyšší kněz nejvyšších kněží, nebyl přirozeně věřící člověk. To u nejvyššího kněze nebylo žádoucí, protože by mu to zkreslovalo vlastní úsudek a působilo, že by jeho řeč zněla falešně. Začněte na něco věřit, a vzápětí se z toho stane fraška.

Ne že by měl něco proti víře. Lidé potřebují věřit v bohy, byť by jen proto, že v lidi se skoro věřit nedá. Bohové jsou nezbytní. Dios po nich nežádal nic jiného, než aby se mu nepletli do cesty a nechali ho v klidu pracovat.

A navíc si uvědomte, že byl obdarován zjevem, který tomu odpovídal. Kdyby se vaše geny rozhodly, že vám dají vysokou hubenou postavu, holou hlavu a nos, kterým byste mohl orat skály, měly by s vámi pravděpodobně v úmyslu taky něco konkrétního.

Podvědomě nevěřil lidem, ke kterým přicházela víra snadno. Ti od přírody k víře náchylní, jak cítil Dios, byli nestálí a dobří právě k tomu, aby se potulovali po poušti a měli vidění - jako kdyby se bohové někdy snižovali k tak trapným prostředkům. Prostě a jednoduše řečeno věřící od přírody nikdy nic nedokázali a často si mnozí z nich začali myslet, že obřady nejsou důležité, protože oni mohou mluvit s bohy přímo. Dios v sobě choval jistotu tak pevnou, že byste na ní mohli zvednout svět, že bohové milují obřady jako kdokoliv jiný. Koneckonců bůh, který by byl proti obřadům, by byl jako ryba, která je proti vodě. Seděl na schodišti pod trůnem a hůl - odznak hodnosti - měl napříč na kolenou a dál předával královy příkazy. Skutečnost, že je nikdy žádný král v takové podobě nevydal, nebyla žádný problém. Dios už byl nejvyšším knězem tak dlouho, že se všechny ty roky ani neodvažoval spočítat. Proto věděl zcela přesně, jaké příkazy by takový král v podobné situaci vydal, a vydával je sám.

Navíc na trůně přece seděla "Tvář slunce", to bylo jediné, na čem záleželo. Byla to maska z ryzího zlata, která zakrývala tvář a již nosil vládce při všech veřejných vystoupeních. Bezvěrcům musel její výraz připomínat obličej dobromyslného člověka stíženého úpornou zácpou. Přes tisíc let symbolizovala ve Mžilibabě královo božství. Taky se pod ní velmi těžko rozeznával jeden král od druhého.

Byl to také velmi důležitý symbol, i když v dnešních dnech už si nikdo přesně nepamatoval čeho.

Takových věcí bylo ve Starém království mnoho. Tak například hůl, kterou měl položenou na kolenou, se svými symbolickými hady symbolicky omotanými kolem alegorického bodce na velbloudy. Lidé věřili, že ta hůl dává kněžím moc nad bohy a mrtvými, ale to byla jen metafora, ergo kladívko lež.

Dios si poposedl.

"Byl už král přenesen do sálu Cesty vpřed?" zeptal se.

Kruh nižších kněží mlčky přisvědčil.

"V tomto okamžiku už na něm pracuje balzamovač Koprkvaš, ó, Die."

"Výborně. Stavitel pyramid dostal instrukce?"

Houk Koumy, nejvyšší kněz Rokveho, boha bran s dvěma obličejí, postoupil o krok vpřed.

"Byl jsem tak smělý, ó, Die, a dovolil jsem si to vzít na starost sám," zapředl.

Dios poklepal prsty na svou hůl. "Ano," odpověděl, "nepochybují, že sis to dovolil."

Mezi kněžstvem se všeobecně očekávalo, že Koumy bude ten, kdo nastoupí na Diovo místo, pokud by se Dios skutečně rozhodl zemřít. I když ochomýtat se kolem a čekat na Diovu smrt zatím nikomu užitek nepřineslo. Jediný, kdo na to měl jiný názor, byl Dios sám. Kdyby měl nějaké přátele, jistě by jim v důvěrné chvílce svěřil určité podmínky, za kterých by mohlo dojít k nástupu Koumyho do úřadu nejvyššího kněze. Ty by zahrnovaly něco takového jako modrý měsíc, létajícího vepře, a především jeho, Dia, v pekle. Pak by pravděpodobně dodal, je jediný rozdíl mezi Koumym a krokodýlem je v tom, že krokodýl má většinou v zásadě poctivé úmysly.

"Výborně," přikývl.

"Mohl bych vašemu lordstvu něco připomenout?" naklonil se Koumy kupředu. Tváře ostatních kněží na sebe okamžitě vzaly překrásně neutrální výraz, zatímco Dios se zachmuřil.

"Ano, Koumy?"

"Princ, ó, Die. Byl už princ povolán zpět?"

"Ne."

"Jak se to dozví?"

"Dozví se to," odpověděl Dios pevně.

"Jak by to bylo možné?"

"Dozví, povídám. A teď můžete všichni jít. Běžte! Navštivte své bohy."

Tiše se šourali pryč a nechali Dia na schodech samotného. Sedával tady na tom místě už tak dlouho, že do kamene vyseděl prohlubeň, do které jeho pozadí přesně zapadalo.

Samozřejmě, že se to princ dozví. To patřilo k uspořádání věci. Ale hluboko v záhybech mozku, rozšířených lety obřadů a pečlivého pozorování, odhalil Dios jistotu nejistoty. Ta tam ovšem zdaleka nebyla doma. Nejistota, to bylo něco, co potkávalo ostatní. Dios nebyl na svém místě díky tomu, že by se v životě poddával pochybám. A přesto mu teď hluboko v mozku hlodala myšlenka, taková spíš tušená jistota, že s novým králem budou potíže.

No nic. Ten chlapec se brzo naučí. Všichni se naučili.

Poposedl si a zamrkal. Bolesti se vrátily a to nesmí připustit. Překážely mu ve výkonu jeho povinností a jeho povinnost byla svatá.

Bude muset znovu navštívit nekropolis. Ještě dnes v noci.

"Vidíš, že není ve své kůži."

"A v čí teda?" zeptal se Pomošt.

Pomalou postupovali ulicí, tentokrát už ne opile, ale tím těžkým a nejistým krokem dvojice lidí, kteří se pokoušejí kormidlovat za tří. Těpic sice šel po vlastních nohou, ale způsobem, který jim jasně naznačoval, že jeho mozek se toho

neúčastní.

Kolem nich se otvíraly dveře, poletovaly kletby a ozýval se hluk nábytku přetahovaného do vyšších pater.

"Někde na horách muselo strašlivě pršet," prohlásil Artur. "Jenže touhle dobou obvykle nikde neprší."

"Možná že bychom mu měli dát čichnout k nějaký soli," navrhol Pomošt. "Nebo mu pod nosem spálit peříčko."

"Nejlepší by bylo pořádné pero z toho mizerného racka," zavrčel Artur..

"Z jakého racka?"

"Viděl jsi ho."

"No jo, a co ty?"

"Poslyš, viděl jsi ho, nebo ne?" Arturovi zablikala v očích nejistota. Racek totiž ve všem tom zmatku najednou zmizel.

"Víš, moje pozornost byla částečně rozptýlená," odpověděl Pomošt poněkud rezervovaně. "Určitě za to mohly ty mátové sušenky, které nám dali ke kávě. Myslím, že nebyly nejčerstvější."

"Ten pták byl fakticky tajemný," řekl Artur. "Poslyš, položme ho chvilku někam, než si vyleju vodu z bot, co říkáš?"

Kousek dál byla pekárna, dveře byly otevřeny, aby podnosy s čerstvým chlebem a plackami mohly v ranním vzduchu vychladnout. Opřeli Těpice o zeď.

"Vypadá, jako kdyby ho někdo praštil přes hlavu," řekl Pomošt. "Nepraštil ho někdo přes hlavu?"

"Nikdo," odpověděl Artur. Na Těpicově tváři zkameněl jemně neurčitý výraz. Ať už se díval na cokoliv, oči měl zaostřené podle nějakých velmi zvláštních prostorových souřadnic.

"Musíme ho dostat nazpět do cechu a pak sehnat dok -"

Zarazil se. Za zády se mu ozval podivný šustivý zvuk. Bočníky chleba a placky na svých podnosech mírně poskakovaly. Jeden nebo dva chleby se zmítaly na zemi jako brouci, kteří upadli na krovky.

Pak jejich kůrky popraskaly jako vaječné skořápky a z nich vyrazily stovky zelených výhonků.

Během několika minut se podnosy ztrácely v záplavě dozrávajících obilí, jehož klasy rychle žloutly a ohýbaly se k zemi. Polem procházeli Pomošt s Arturem, na tvářích kamenné výrazy profesionálních hráčů pokru, a mezi sebou vlekli Těpice.

"Myslíš, že to dělá on?"

"Víš, skoro mám takový pocit, že -" Artur se ohlédl, jen tak pro případ, že by je pronásledoval některý z rozzuřených pekařů, který nesouhlasil s jejich asociální činností, a zastavil se tak prudce, že se dvojice jeho druhů kolem něj otočila jako kolem osy.

Pomošt s Arturem zamyšleně pozorovali ulici za nimi.

"Fakt je, že něco takového se denně nevidí," prohlásil nakonec Pomošt.

"Myslíš to, že všude, kam došlápla jeho noha, teď roste tráva a podobně?"

"Jo."

Jejich oči se setkaly. Pak se oba najednou podívali Těpicovi na boty. Už teď stál v travnatém porostu, který mu dosahoval po kolena a rychle prorůstal prastaré dláždění.

Aniž si řekli jediné slovo, vzali kamaráda za lokty a zvedli ho ze země.

"Doktora," řekl Artur.

"Doktora," souhlasil Pomošt.

Ale oba už v té chvíli věděli, že na tohle pravděpodobně křenová placka stačit nebude.

Doktor si sedl.

"Je to dost jasné," prohlásil nakonec a přitom rychle přemýšlel. "Případ mortis portalis hororis causa a s komplikacemi."

"Co to znamená, doktore?" vyzvídal Pomošt.

"Laicky řečeno," povzdychl si doktor, "Je mrtvý jako loňská novinářská sezóna."

"A ty komplikace?"

Doktor se zatvářil vyhubě. "Stále ještě dýchá," připustil nakonec. "Podívejte, jeho tep přímo hučí a má takovou teplotu, že byste si na něm mohli smažit vajíčka." Chvilku zaváhal, protože ho napadlo, jestli nebyl zbytečně konkrétní a zda mu jeho návštěvníci příliš snadno neporozuměli. Medicína byla na Ploše zbrusu novým oborem, a kdyby jí rozuměl každý, nikam by se nedostala.

"Pyrocerebrum ouerf culinaire," uzavřel svou řeč, když ještě chvilku přemýšlel.

"Dobře, ale co s tím můžete dělat?" zeptal se Artur.

"Nic. Je mrtvý. Všechny testy to dokazují. Takže, ehm... pohřbete ho, udržujte ho v pohodlí a chladu a řekněte mu, ať se mi přijde ukázat příští týden. A raději ve dne."

"Ale vždyť on pořád ještě dýchá!"

"To jsou už jenom reflexivní reakce, které mohou laika snadno splést," prohlásil doktor s převahou odborníka.

Pomošt si povzdychl. Měl podezření, že příslušníci cechu, kteří měli koneckonců bezkonkurenční zkušenosti s dokonale nabroušenými chladnými zbraněmi a složitými organickými sloučeninami, jsou v základní diagnostice lepší než doktoři. Pravda, příslušníci cechu taky zabíjeli lidi, ale nečekali, že jim za to bude někdo vděčný.

Těpic otevřel oči.

"Musím se vrátit domů!" oznámil jim.

"Takže on je mrtvý, co?" nadhodil Pomošt a upřel oči na doktora.

Doktor ovšem dělal čest své profesi. "To není nic neobvyklého, když mrtvola po smrti vydává částečné artikulované zvuky," bojoval statečně, "které mohou vyděsit příbuzné a vyvolat v nich dojem, že -"

Těpic se posadil.

"Jindy mohou křečovitě stahy svalstva tuhnoucího těla způsobit, že -" začal doktor, ale už v tom nebylo to pravé přesvědčení. Pak ho něco napadlo.

"Je to výjimečná a tajemná choroba," zatvářil se tragicky, "která se v téhle době rozšířila po městě. Je způsobena - tím - takovým - něčím tak malým, že se to nedá vůbec objevit," skončil s vítězným úsměvem na tváři. Tohle se mu opravdu povedlo, pochválil v duchu sám sebe. To si musí zapamatovat.

"Tak vám tedy pěkně děkujeme," prohlásil Pomošt, otevřel dveře a tlačil jimi doktora ven. "Příště, až se budeme cítit opravdu skvěle, nebudeme váhat a hned vás zavoláme."

"Je to pravděpodobně výr," prohlásil doktor, když byl jemně, ale pevně vystrčen na chodbu. "Chytil výra, teď jich tady poletuje -"

Dveře se zavřely.

Těpic spustil nohy z postele a chytil se za hlavu.

"Musím se vrátit domů," opakoval.

"Proč?" zeptal se Artur.

"Nevím. Království mě potřebuje."

"Zdá se sice, že tě to pěkně vzalo -" Těpic ho přerušil mávnutím ruky.

"Podívej," řekl, "prosím tě, už o tom nemluv. Nestojím o to, aby mi někdo vykládal, jak si mám odpočinout a tak dále. Na tom vůbec nezáleží. Vráťím se do našeho království tak rychle, jak je to jen možné. Pochop, to není proto, že musím, ale proto, že chci. A ty bys mi mohl pomoci, Mošty."

"Jak?"

"Tvůj otec má výjimečně rychlou loď, kterou používá k pašeráctví," prohlásil Těpic klidně. "Zapůjčí mi ji výměnou za výhodné obchodní příležitosti, které mu v budoucnosti poskytnu. Když odjedeme do hodiny, tak budu doma včas a ještě budeme mít časovou rezervu."

"Můj otec je počestný obchodník!"

"Naopak. Sedmdesát procent všech jeho příjmů v loňském roce pocházelo z nelegálního obchodu, a to v následujícím zboží -" Těpicovy oči se zaostrily do prázdna, "- z ilegální dopravy gulání a leucharů, devět procent. Z provozování nezdaněných nočních -"

"No jo, ale třicet procent těch kšeftů je poctivejších," bránil se Pomošt, "což je víc než u většiny jiných. Raději bys mi měl říct, jak jsi na to přišel. Jseš fakt dobrý. A rychlej."

"Já - já nevím," řekl Těpic. "Když jsem spal... tak mi tak nějak přišlo, že znám všechno. Všechno o všem. Myslím, že otec zemřel."

"Oh," zasmušil se Pomošt. "Sakra. No to je mi líto."

"Ne ne, počkej, v tom to není. Důležité je, co by si přál. Já si skoro myslím, že se na to těšil. V naší rodině je vlastně teprve smrt ten pravý čas, kdy všechno začne, víš, kdy si člověk začne užívat život. Myslím, že otec si ho opravdu užívá."

Pravdu řečeno faraón v té chvíli seděl na přebytečně kamenné desce v obřadní přípravě a pozoroval, jak jsou jeho vlastní měkké části vyjímány z těla a ukládány do zvláštních nádob s uzávěry.

To je věc, kterou lidé vídají opravdu zřídka, alespoň ne lidé, které by to pořád ještě zajímalo. Byl dost rozrušený. I když už oficiálně své tělo neobýval, byl k němu stále ještě připoután jakýmsi okultním poutem, a kdo z nás by byl zrovna šťastný, kdyby viděl, jak se dva takoví umělci brodí až po pás odřezky vašich měkkých částí?

A vtípky vám také nepřipadají nijak vtípné, zvláště když jste jejich cílem, jak už to bývá, vy sami. "Podívejte, mistře Koprkvaši," volal právě Gern, obtloustlý mladík s rudou tváří, který, jak král zjistil, byl novým balzamovačovým učněm. Mistr vytáhl z roztoku králův žaludek, na jehož temném hladkém povrchu se matně odrazil jeho obličej.

"Koukněte se..." huhlal nadšeně Gern, "tady je vidět váš obličej... tady! Asi vás měl v žaludku! Co tomu říkáte? Asi vás měl v žaludku!" hihňal se u vytržení nad vlastní vtípností.

"Tak ho pěkně odlož do nádoby," pobídl ho Koprkvaš unaveně. "A když už o tom mluvíme, na mě si už král určitě stěžovat nebude."

"Promiňte, pane."

"Když už stojíš u náradí, podej mi mozkový háček trojku, buď tak laskav."

"Už jdu, mistře," oznamoval Gern.

"A dávej pozor, abys do mě nestrčil, tohle je velice choulostivá operace."

"Jasně."

Král se přesunul blíž a natáhl krk.

Gern při celé proceduře asistoval a nakonec dlouze a užasle hvízdal.

"No, kdo by si pomyslel, že to bude mít takovou barvu!" prohlásil. "No věřil byste? Já teda opravdu ne! Myslíte, že to může být třeba něčím, co králové jedí?"

Koprkvaš si povzdchl. "Buď tak laskav, Gerne, a odlož to prostě do nádoby, ano?"

"Jistě, mistře. Mistře?"

"Copak, chlapče?"

"V kterém tom kousku asi bůh sídlí?"

Koprkvaš pátral háčkem v královských nozdrách a pokoušel se soustředit.

"Ten je vždycky oddělen dřív, než sem krále přinesou," odpověděl trpělivě.

"Hned jsem si říkal něco takového," pokyvoval moudře Gern, "protože tady na to není nádoba."

"Ne. Není. To by musela být velmi zvláštní nádoba, abys do ní mohl odložit boha."

Gern se zatvářil poněkud zklamaně. "Aha," zasmušil se, "takže teďka je to už docela obyčejnej člověk, jo?"

"Pokud to bereš z přísně fyzického hlediska," přikývl Koprkvaš.

"Moje máma říkala, že byl jako král v pořádku," pokračoval Gern. "Co myslíte?"

"Nikdy jsem o tom nepřemýšlel, dokud se nedostal sem. Ale myslím, že byl lepší než většina ostatních.

Překrásné plíce. Čisté ledviny. Velké, dobře udržované dutiny, to je u králů vždycky důležité." Znovu si prohlédl celé tělo a pak vyslovil svůj odborný soud. "Radost s ním pracovat, vážně."

"Moje mamka říkala ,ten má srdce na svém místě', " konstatoval Gern.

Král, který se poněkud opuštěně vznášel v koutě, zachmuřené přikývl. Mísa číslo tři, horní police vlevo.

Koprkvaš si utřel ruce do kusu hadru a povzdechl si. Působil v pohřebním podnikání víc než pětatřicet let a za ten čas si vypěstoval pevnou ruku, myšlení filozofa a důsledné vegetariánství. Během té doby získal navíc schopnost slyšet víc než obyčejný člověk.

V tomhle okamžiku by byl skoro přísahal, že si mu těsně vedle ucha někdo těžce povzdechl.

Král se smutně potuloval po místnosti, až došel k velké vaně s konzervační tekutinou.

To je opravdu legrační. Když byl živý, tak to všechno dávalo smysl, bylo to tak přirozené. Teď, když byl mrtev, to vypadalo jako zbytečné plýtvání energií.

Začínalo ho to mírně popouzet. Pozoroval Koprkvaše a jeho pomocníka, kteří poklidili místnost, spálili ceremoniální vonné látky, zvedli ho - jeho tělo - a s úctou přenesli přes celou místnost a opatrně ho ponořili do olejovitého obětí konzervačního roztoku.

Ptepicchamon XXVII. pohlížel do kalných hlubin na vlastní tělo vznášející se u dna vany. Připomínalo mu poslední nakládanou okurku, která zbyla ve sklenici.

Obrátil oči k pytlům v koutě místnosti. Byly plné sena. Nikdo mu nemusel vysvětlovat, k čemu bude použito.

Loď po vlnách neplula. Ona se vodou doslova vlnila. Tančila po jejich hřebenech na špičkách dvanácti vesel, přesouvala se tiše jako olejová skvrna, klouzala, podobná vodnímu ptáku, poletovala jako létající ryby. Byla matně černá a měla tvar žraloka.

Neměla na palubě bubeníka, který by udával rytmus. Loď nepotřebovala zbytečnou váhu. Mimoto by bubeník potřeboval kompletní bicí i s trianblem.

Těpic seděl mezi řadami mlčenlivých veslařů, v úzké uličce, která obvykle obsahovala náklad. Loď vypadala jako plavidlo postavené, aby převáželo velmi rychle velmi malé náklady a přitom aby si ho nikdo nevšiml, a Těpic pochyboval, že by o jeho existenci věděl cech pašeráků. Obchod mu najednou připadal mnohem zajímavější než dřív.

Deltu řeky našli s překvapující snadností - Těpic si pomyslel, kolikrát asi tenhle tiše šeptající stín klouzal po řece nahoru - a do exotického pachu předchozího nákladu se mu pomalu začala mísit vůně domova. Krokodýlí trus. Pyl rákosí. Květy leknínů. Nedostatečná kanalizace. Přemnožení lvi a vlhký zápach hrochů.

Předák veslařů ho jemně poklepal po rameni, pomohl mu vstát a překročit bok lodi do půldruhého metru vody. Ve chvíli, kdy se ocitl na suché zemi, loď už otočila a změnila se v pouhý náznak stínu daleko po proudu.

Těpic byl přirozeně zvědavý, a tak by ho bylo zajímavé, kam se loď ukryje přes den. Vypadala jako dopravní prostředek určený k plavbám pod pláštěm noci a Těpic nakonec došel k přesvědčení, že loď přečká den ve vysokém rákosí v močálech delty.

A protože byl král, udělal si v duchu poznámku, že od dnešního dne musí hlídky v pravidelných intervalech kontrolovat močály v deltě. Král by měl vědět co a jak.

Zastavil se po kolena v pobřežním bahně. Před nedávnem věděl všechno.

Artur mu neustále vyprávěl něco o raccích a řece a zelených chlebech, což jenom dokazovalo, že pil přes míru. Těpic si pamatoval jenom to, že se probudil s pocitem strašlivé ztráty, protože jeho paměť nebyla s to udržet všechny ty znalosti a nově nabyté poklady vědění mu unikaly všemi póry. Bylo to, jako když se vám udělá ve snu jasno o tom nebo onom, a když se vzbudíte, víte jen, že vám bylo jasno, ale nevíte proč a v čem. Skutečně věděl všechno, ale když si pokusil vzpomenout, co to bylo, všechno mu vyteklo z hlavy jako z děravého vědra.

Zažil však nový pocit. Dřív se jeho život jen tak loudal a přizpůsoboval okolnostem. Teď jel po určených kolejkách a vyklepával jasný a přesný rytmus. Možná že by nebyl dobrý vrah, ale věděl, že dokáže být dobrý král.

Pod nohama ucítil pevnou zem. Loď ho vyložila kousek po proudu od paláce a nedaleko od něj, na druhém břehu, plnily pyramidy noční temnotu svým tajemným modrým světlem.

Přibytky šťastných mrtvých tam vyrostly ve všech velikostech, i když ne ve všech tvarech. Srotily se poblíž města, jako by i mrtví milovali společnost.

A dokonce i ty nejstarší byly zachovalé. Nikdo si z nich nepůjčil kameny na stavbu rodinného domku nebo silnice. Těpic nad tím pocítil zvláštní pýchu. Nikdo neodstranil pečeti na vstupech, aby se podíval, zda by se poklady mrtvých nedaly znovu využít. A každý den bez přestávky byly v malých vstupních prostorách nechávány potraviny; zásobovací oddělení mrtvých už obsadilo větší část paláce.

Někdy dodané jídlo zmizelo, jindy ne. Jenže kněží byli v tomhle bodě velmi nekompromisní. Bez ohledu na to, zda byla potrava spotřebována, či nikoliv, byla podle nich zkonzumována mrtvými. Doufejme, že jim chutnalo, alespoň si nikdy nestěžovali. Pravda ovšem je, že si taky nikdy nepřišli pro nášup.

Starejte se o mrtvé, tvrdili kněží, a oni se budou starat o vás. Uvědomte si, že jsou v přesile.

Těpic rozhrnul rákos. Upravil si šaty, oprášil z rukávu bahno a vykročil k paláci.

Před ním se jako temný stín proti hvězdám vztyčila obrovská Khuftova socha. Před sedmi tisíci lety vyvedl Khuft svůj národ z - Těpic si nemohl vzpomenout odkud, ale asi odněkud, kde už se jim nelíbilo a jistě k tomu měli důvody. Právě v takových chvílích by si byl přál znát mnohem víc z historie. Tak tedy, vyvedl je odtamtud a všichni se modlili v poušti a bohové toho místa jim ukázali Staré království. A on tam se svým národem vstoupil a usadil se tam a rozhodl, že tato země zaslíbená bude už navěky sídlem jeho osení. Tak nějak. Pravděpodobně v tom bylo mnohem víc "nebudeš", "neučiníš" a "nedopustíš" a k tomu nějaký ten med a strdí. Ale pohled na tu velebnou patriarchální tvář, tu napřaženou paži, tu bradu, na které by se dalo roztloukat kamení, neohroženou ve svitu pochodní, mu řekl, co už věděl. Byl doma a nikdy už neodejde.

Největší matematik, Zeměplochy a ve skutečnosti poslední ve Starém království, se ve stáji protáhl a rychle spočítal stébla ve svém lůžku. Pak odhadl počet hřebů v dřevěných stěnách. Poté strávil několik minut vyvozením důkazu o tom, že automorfická rezonanční pole mají jednosměrně nekonečný počet kolísavých prvočísel. Nakonec, aby si ušetril čas, se pustil znovu do snídaně.

KNIHA DRUHÁ

Kniha mrtvých

Uběhly dva týdny. Rituály a obřady, provedené v příslušné době, udržely svět pohromadě a hvězdy na jejich drahách. Bylo úžasné vidět, co všechno rituály a obřady dokáží.

Nový král se prohlédl v zrcadle a zamračil se.

"Z čeho to je?" zeptal se. "Vždyť se v tom člověk skoro nevidí."

"Je to bronz, pane. Leštěný bronz," vysvětloval Dios a podal mu perlič Smilování.

"V Ankh-Morporku jsme měli skleněná zrcadla, potažená zezadu stříbrem. Byla velmi dobrá."

"Ano, Sire. My tady máme bronzová, Sire."

"Opravdu si musím vzít tu zlatou masku?"

"Je to tvář slunce, Sire. Předává se z vládce na vládce celé věky. Je to nutné. Sire. Při všech veřejných příležitostech, Sire."

Těpic se podíval očními šterbinami masky. Byla to skutečně překrásná tvář. Jemně se usmívala. Pamatoval si, jak za ním otec jednoho dne přišel do dětského pokoje a zapomněl si ji sundat. Těpic se mohl strachem ukřičet k smrti.

"Je dost těžká."

"Tíží ji staletí," přikývl Dios a podal mu obsidiánový srp Spravedlnosti.

"Jsi už dlouho knězem, Die?"

"Mnoho let, pane, už jako muž, pak jako eunuch. Teď -"

"Otec říkal, že jsi byl nejvyšší kněz už za mého dědečka. Musíš být hodně starý."

"Dobře udržovaný, Sire. Bohové ke mně byli laskaví," přiznal Dios tváří v tvář důkazům. "A teď, Sire, kdybyste si vzal ještě tohle..."

"Co je to?"

"To je včelí plástev Zmnožení. Velmi důležitá."

Těpic si ji naaranžoval do požadované pozice.

"Předpokládám, že jsi zažil mnoho změn," zeptal se opatrně.

Po tváři starého kněze přeběhl výraz bolesti, ale rychle, jako by spěchal. "Ne, Sire. Byl jsem velmi šťastný."

"Hmm. Co je tohle?"

"Snop Hojnosti, Sire. Výjimečně významný, velmi symbolický."

"No, tak mi ho zastrč tady pod ruku... Slyšel jsi někdy o kanalizaci, Die?"

Kněz luskl prsty na jednoho z pomocníků. "Ne, Sire," odpověděl a naklonil se kupředu. "A tohle je had Moudrosti. Zasunu ho takhle sem, ano?"

"Je to jako kbelíky, jenže to zdaleka tak nes... nepáchne."

"To zní děsivě, Sire. Zápach rozptyluje škodlivé vlivy, alespoň co já vím. Tohle, Sire, je tykev Nebeských vod. Kdybychom laskavě nadzvedli bradu..."

"Vážně je tohle všechno nutné?" zeptal se Těpic bez nadšení.

"Je to tradice, Sire. Teď bychom všechny ty věci maličko přearanžovali, Sire... tady je trojbolec Pozemských vod. Myslím, že bychom kolem něj mohli obtočit tenhle prst. Taky budeme muset podniknout něco ve věci našeho manželství."

"Nemyslím, že my dva bychom byli zrovna ten nejpěknější pár, Die."

Nejvyšší kněz se usmál, ale byl to jen pohyb rtů. "Vidím, že Sir si rád zažertuje, Sire," řekl uhlazeně. "Přesto je nezbytně nutné, abyste se oženil."

"Obávám se, že všechna děvčata, se kterými jsem se kdy seznámil, byla z Ankh-Morporku," prohlásil Těpic ledabyle, přičemž si uvědomoval, že se jeho prohlášení vztahuje pouze na paní Limečkovou, což byla jeho bytná v šestém ročníku, a jednu z kuchařek, která na něj trpěla a vždycky mu dávala víc omáčky. (Ale... a srdce se mu při té vzpomínce rozbušilo... byl tady ještě výroční ples vrahů, a protože se předpokládalo, že se budou mladí vrazi dokonale pohybovat ve společnosti, museli také dokonale tančit. Vzhledem k tomu, že dobře střižené obleky z černého hedvábí, dlouhé nohy a urostlé postavy přitahovaly určitý typ starších žen, protančily páry celou noc ve čtyřlilkách,

galiardech a pomalém pávím tanci a vzduch houstl píznem a touhou. Pomož, jehož otevřená tvář a uhlazené způsoby mu vždy přinesly úspěch, se ještě mnoho dnů potom vracel domů až k ránu a měl sklon usínat během přednášek...)

"Zcela nevyhovující, pane. Budete potřebovat choť zasvěcenou do obřadů a dvorského života. Samozřejmě, pořád ještě je tady vaše teta, Sire."

Ozvalo se hlasité, několik vteřin trvající zařinčení. Dios si povzdechl a pokynul pomocníkům, aby věci posbírali.

"S dovolením, Sire, můžeme začít znovu, Sire? Tohle je zelná hlávka Vegetativního růstu -"

"Promiň," omlouval se Těpic, "měl jsem dojem, že jsi řekl, abych si vzal vlastní tetu, ale to je omyl, že?"

"Ne, Sire. Svazky mezi členy rodiny jsou v našem rodu pyšná tradice," odpověděl Dios.

"Ale moje teta je přece moje teta!"

Dios obrátil znechuceně oči v sloup. Radil bývalému králi, co se týče vzdělání jeho syna, ale ten člověk byl tvrdohlavý paličák. Teď aby to s ním zase všechno probíral v letu. To ho určitě zkoušejí bohové, pomyslel si. Trvá to celá desetiletí, než je z muže král jaksepatří, a on to teď měl dohnat za pár týdnů.

"Ano, Sire," přikývl trpělivě. "Samozřejmě. Ale je to zároveň váš strýc, váš bratranec a váš otec."

"Tak moment, můj otec je přece -"

Kněz pozvedl ruku v uklidňujícím gestu. "V technickém slova smyslu," dodal. "Vaše prapraprababička se kdysi prohlásila v rámci politických opatření za krále a myslím, že její výnos nebyl nikdy zrušen."

"Ale byla to snad žena, ne?"

Dios vypadal šokované. "Oh, ne, Sire. Ona byla muž. Sama to přeci prohlásila."

"No, ano, ale podívej se, vlastní teta přece -"

"Zcela správně. Sire. Já vás chápu, Sire."

"No výborně, děkuju ti," oddechl si Těpic.

"Je to velká ostuda, že nemáme žádné sestry."

"Sestry?!"

"Královská krev se nemá ředit, Sire. Slunci by se to nemuselo líbit. Tak a teď, Sire, tohle je lopatka čistoty. Kam vám ji mám dát?"

Král Pteppicchamon XXVII. pozoroval, jak ho vycpávají. Ještě že v poslední době necítil hlad. Určitě už by si nikdy v životě nedal kuře s nádivkou.

"Teda vy umíte krásně šít, mistře."

"Teď to nesmíš pustit, Gerne."

"Takhle podobně šije naše máma. Má zástěru s podobnou výšivkou. Sama si ji šila," prohlásil Gern konverzačním tónem.

"Drž to pořádně, povídám."

"Má na ní vyšitý kačenky a kuřátka," doplňoval Gern ochotně.

Koprkvaš se soustředil na svou činnost. Byla to skvěle řemeslně odvedená práce, to byl ochoten připustit. Cech balzamovačů a spojených řemesel ho za to už několikrát odměnil medailí.

"Určitě na to musíte být hrozně pyšný," ozval se za chvilku Gern.

"Cože?"

"No, naše máma říká, že králové jako žijou dál, i po všem tom vycpávání a zašívání. Žijou přej jako když v podsvětí. A mají na bříše vaše štychy!"

A v něm pár pytlů sena a několik kbelíků dehtu, pomyslel si král smutně. A papír z Gernovy svačiny, i když za to ten mládenec nemohl, prostě jen zapomněl, kam ho odložil. Na věčnost s papírem od něčí svačiny, který je součástí vašich vnitřních ogánů! A ještě v něm zbyla půlka klobásy.

Koprkvaš mu začal být docela sympatický a už si pomalu zvykal i na Gerna. Zdálo se, že ho pořád ještě něco poutá k jeho hmotnému tělu, cítil se velmi nepohodlně, když se od něj vzdálil na víc než pár set metrů, a tak se o dvojici balzamovačů v posledních dnech dozvěděl spoustu věcí.

Je to skutečně legrační. Strávil celý život ve svém království a mluvil jen s několika kněžími a podobně. Věděl, že všude kolem je mnoho jiných lidí - sloužící a zahradníci a tak, ale ti do jeho života zasahovali asi stejně jako dešťové kapky. On byl až na vrcholku, pak přišla jeho rodina, pak kněží a samozřejmě šlechta a pak kapky. Moc pěkné kapky, samozřejmě, jedny z nejlepších kapek na světě, nejlepší skupina kapek, jaké kdy král vládl. Ale nic víc než obyčejné kapky.

Ale teď byl napůl pohlčen v podrobnostech Koprkvašových denních nadějí (mistr toužil po postupu v cechu), právě tak jako se začal přesně orientovat v detailech rozvíjející se Gernovy neohrané romance s Hanlenou, dcerou pěstitele česneku, který žil nedaleko.

V okouzleném úžasu naslouchal dějům z úplně jiného světa, který byl ovšem propleten různými vztahy a závislostmi, stejně jako ten, který sám před nedávným opustil. Bylo pro něj hrozné pomyšlení, že by se mohl nedozvědět, jestli Gern překonal odpor Hanlenina otce a dobyl si své vyvolené, nebo zda Koprkvašova současná práce (to je královo vlastní nabalzamování) mu konečně umožní postoupit do Velké vysoce koncentrované lóže devadesátiprocentního uhličitanu sodného cechu balzamovačů a spojených řemesel.

Bylo to, jako by byla smrt jakýmsi zázračným optickým přístrojem, který měnil každou kapku vody ve složitý svět plný života.

Zjišťoval, že touží poradit Koprkvašovi v nejjednodušších intrikách a pohovořit si s Gernem o výhodách každodenní osobní hygieny a příjemného zjevu. Několikrát to dokonce zkusil. Nebylo pochyb o tom, že jeho

přítomnost cítili. Jenže ty pocity přičítali průvanu.

Ted' právě pozoroval Koprkvaše, který přistoupil k velkému stolu plnému pruhů plátna a s velkým svazkem vzorků se vrátil k tomu, o čem už si i král zvykl uvažovat jako o své mrtvole.

"Přemýšlel jsem o plátně," řekl Koprkvaš nakonec. "Tohle je určitě barva, která mu bude slušet."

Gern naklonil, hlavu na stranu. "Mně by se líbil v jutě," prohlásil. "Nebo možná v kaliku."

"Ne, kaliko ne, to je na něj příliš hrubá vazba."

"Třeba by do něj časem vpráchnivěl. Až by se jako obnosilo, myslím."

Koprkvaš si odfrkl. "Obnosilo? Obnosilo, povídáš? Mně povídej něco o tom, jak se kaliko obnosí! Moc by mě zajímalo, jak by to dopadlo, kdyby se někdy za tisíc let vylupovači hrobů vloupali do jeho pyramidy a on by byl v kaliku! Jistě by se proplížil alespoň polovinou chodby, aniž by si ho všimli, možná by dokonce některého z nich uškrtl, to věřím, ale jak by při tom vypadal? Lokty a kolena by měl venku! To bych nepřežil!"

"Ale to už budete dávno po smrti, mistře."

"No a co? Co to s tím má společného, že budu mrtvý?" Koprkvaš se probíral vzorky. "Ne, bude to juta. Má spoustu předností. A je to taky tradiční materiál. Kvalita. V té se nebude muset bát plížit chodbami. V té může i běhat, kdyby to náhodou někdy potřeboval."

Král si povzdechl. Byl by dal přednost něčemu lehčímu, třeba dykytě.

"A běž a zavři dveře," dodal Koprkvaš. "Je tady pořád strašný průvan."

"A ted' nadešel čas," prohlásil nejvyšší kněz, "abychom se podívali na našeho zesnulého otce." Povolil si tichý úsměv. "Jsem si jist, že se na to těší."

Těpic se nad tím zamyslel. Nebylo to nic, na co by se těšil on, ale alespoň se všichni přestanou zabývat projektem jeho svatby s někým z blízkého příbuzenstva. Sehnul se a natáhl ruku gestem, které považoval za královské, aby pohladil palácové kočky. Nebyl to dobrý nápad. Jedno z těch nevděčných stvoření mu očichalo ruku, zjistilo, že v ní nic nemá, začalo přemýšlet, až se mu oči zkržily námahou, a pak se mu zakouslo do prstů.

"Kočky jsou posvátná zvířata!" zvolal Dios, šokován slovy, která v té souvislosti Těpic použil.

"Dlouhonohé kočky se stříbrnou srstí a lhostejným výrazem možná," zavrčel Těpic a ošetřoval si poraněnou ruku. "U téhle rasy si nejsem jistý. Naopak jsem si jistý, že posvátné kočky nenechávají mrtvé ibisy pod postelí. A taky pevně věřím, že posvátné kočky, které žijí obklopeny nekonečnými písky, nepřicházejí do domu, aby nasvinily do královských sandálů, Die."

"Kočky jsou kočky," odpověděl mu Dios neurčitě a dodal: "Kdybychom mohli být tak laskaví a následovali nás." Pokynul ke vzdálenému oblouku.

Těpic ho pomalu následoval. Zdálo se mu, že už je doma celou věčnost, a pořád ještě neměl ten správný pocit. Vzduch byl příliš suchý. Šaty mu připadaly nepohodlné. Bylo tady hrozné horko. I budovy mu připadaly podivné. Tak především pilíře. U nich dom- v cechu byly sloupy překrásné štíhlé věci, které měly nahoře malé chomáče kamenných hroznů a květin. Tady to byly mohutné kusy kamene, tesané zhruba do tvaru ptačího pera, kde se hlavní hmota kamene shromáždila v dolní části.

Za nimi tiše poklusalovo půl tuctu sloužících, kteří nesli různé odznaky královské moci.

Pokusil se napodobit Diovu chůzi a zjistil, že se mu ten pohyb ve vzpomínkách vrací. Natočili jste trup takhle, pak jste obrátili hlavu takhle, natáhli ruce v úhlu pětáctyřiceti stupňů k tělu, dlaně obrátili dolů a dali jste se do pohybu.

Hůl nejvyššího kněze udeřila do dláždění a kolem se rozlehla několikanásobná ozvěna. Slepec, pokud by byl bosý, mohl pohodlně procházet palácem tak, že by sledoval jamky, které za dlouhou dobu vyklepala Diova hůl do kamenných dlaždic.

"Chtěl bych upozornit, že zjistíme, že se otec poněkud změnil od té chvíle, kdy jsme ho viděli naposled," prohlásil Dios klidně, když stejným krokem komihali kolem fresky královny Kaphut, přijímající hold od králů světa.

"No, ano," přikývl Těpic, "Je přece mrtev, že?"

"To také," řekl Dios a Těpic si uvědomil, že kněz nemluvil o něčem tak přízemním, jako je králův fyzický stav.

Pocítil zděšený obdiv. Ne proto, že by byl Dios nějak krutý nebo lhostejný, ale proto, že pro nejvyššího kněze byla smrt pouhým obtěžujícím přechodem do stavu věčné existence. Skutečnost, že lidé umírali, byla pouze nepřijemná, jako když někomu telefonujete, a on je právě mimo domov.

Je to podivný svět, pomyslel si Těpic. Hýbe se tady každý stín a přitom se nikdy nemění. A já k němu patřím.

"Kdo to je?" zeptal se a ukázal na obzvláště velkou fresku, na níž byl vysoký muž s kloboukem jako roura od kamen a vousem, který se podobal provazu. Řídil vůz přes spoustu jiných malých lidiček.

"Jeho jméno stojí v tom rámečku hned pod ním," odpověděl Dios škrobeně.

"Cože?"

"Ten malý ovál, Sire," řekl Dios.

Těpic se pozorně zadíval na husté hieroglyfy.

"Hubený orel, oko, vlnovka, muž s holí, pták vzhůru nohama, vlnovka," přečetl. Dios bolestivě zamrkal.

"Myslím, že budeme muset věnovat větší pozornost studiu moderních jazyků," odpověděl, když se trochu vzpamatoval. "Jmenuje se Pta-ka-ba. Je králem, když se říše mžilská rozkládá od Kruhového moře ke Krajovému oceánu a kdy nám téměř polovina světadílu platí daně."

Těpic si uvědomil, co mu na Diově řeči připadá tak zvláštní. Dios mrzačil každou větu až k nesrozumitelnosti, jen aby se vyhnul minulému času.

"A ona?" zeptal se.

"To je královna Klepo-rap-ta," odpověděl Dios. "Ona získá království Jakazačistan Istí. To je v čase druhé

říše."

"Ale teď už je mrtvá?" neodpustil si Těpic.

"Pokud tomu dobře rozumím, tak ano," přikývl nejvyšší kněz po krátké odmlce. Minulé časy prostě dělaly Diovi velké potíže.

"Naučil jsem se několik jazyků," začal Těpic z jiného konce, kterému dodávala jistotu skutečnost, že jeho hodnocení a průběžné známky zůstanou navždy ukryty v archivech cechu.

"Opravdu, Sire?"

"Jistě. Morkporštinu, vanglemeštinu, efebštinu, leoteinsky a ještě několik dalších..." vypočítával Těpic.

"Aha." Dios přikývl, usmál se a pokračoval dál chodbou. Mírně napadal na jednu nohu, ale jinak byl jeho krok pravidelný jako chod staletí. "Samé barbarské jazyky."

Těpic se podíval na otce. Balzamovači odvedli dobrou práci. A čekali, že je za to pochválí.

Ta jeho část, která stále ještě žila v Ankh-Morporku, mu říkala: tohle je mrtvé tělo obalené v plátně. Přece si vážně nemyslí, že by se po tom, co s ním udělali, cítil lépe? Když zemřete v Ankh, tak vaše tělo buď pohřbí, nebo hodí krkavcům. Když člověk zemře tady, znamená to jenom, že trochu zpomalí a začne dostávat to nejlepší jídlo. Je nepochopitelné, jak může v takovém stavu řídit království. Myslí si, že být mrtvý je něco jako být nahluchlý, stačí trochu zvýšit hlas.

Jenže druhý, starší hlas v něm pravil: tímhle způsobem vedeme království už sedm tisíc let. I ten nejprostší pěstitel melounů tady má rodokmen tak dlouhý, že ve srovnání s ním rodokmeny králů v jiných zemích vypadají jako život jepice. Patřil nám celý světadíl, než jsme ho prodali, abychom mohli zaplatit pyramidy. Nás ani nenapadne přemýšlet o nějaké zemi, pokud není alespoň tři tisíce let stará. A jak se zdá, zatím to funguje.

"Dobrý den, otče," řekl.

Stín Ptepicchamona XXVII., který ho už chvilku pozorně sledoval, se k němu teď rozběhl přes celou místnost. "Vypadáš báječně!" prohlásil. "Jsem rád, že tě konečně zase vidím. Poslyš, tohle je hrozně důležité. Dávej dobrý pozor, protože se to týká smrti a -"

"Říká, že je rád, že nás vidí," řekl Dios.

"Ty ho slyšíš?" podivil se Těpic. "Já neslyšel nic."

"Mrtví pochopitelně mluví prostřednictvím svých kněží," odušil kněz. "Takový je zvyk, Sire."

"Ale on mě slyší, nebo ne?"

"Samozřejmě."

"Přemýšlel jsem o celém tom podniku s pyramidami a koukni se, vůbec si nejsem jistý, jestli je to správné."

Těpic se sehnul níž. "Tetička tě pozdravuje," řekl nahlas, ale pak se zarazil. "Tedy, myslím moje teta, ne tvoje teta." Doufám, dodal v duchu.

"Hej! Povídám! Hej! Slyšíš mě?"

"Posílá vám pozdravy ze světa za závojem," tlumočil hbitě Dios.

"No jo, ano, posílám, ale POSLOUCHEJ, nechci, aby sis přidělal další spoustu starostí a stavěl mně -"

"Postavíme ti úžasnou pyramidu, otče. Bude se ti v ní opravdu líbit. Bude tam spousta lidí, kteří se o tebe budou starat a vůbec." Těpic se podíval na Dia, jako by u něj hledal povzbuzení. "To se mu bude líbit, ne?"

"Já žádnou NECHCI!" vykřikl král. "Tady všude kolem je celá nesmírně zajímavá věčnost, kterou jsem ještě neviděl. Zakazuju ti strčit mě do pyramidy!"

"Říká, že je to správné a že jste hodný syn," zněl jeho projev v Diově podání.

"Copak mě nevidíš? Kolik jsem zvedl prstů? To si myslíš, že je to nějaká legrace, strávit zbytek své smrti pod miliony tun kamení a pozorovat sám sebe, jak se rozpadáš na prach? To je tvoje představa šťastných staletí?"

"Je tady hrozný průvan, Sire," řekl Dios. "Asi bychom už měli jít."

"Kromě toho si to asi ani nemůžeš dovolit!"

"A přeneseme ti tam tvé oblíbené fresky a sochy. Bude se ti to líbit, uvidíš," snažil se Těpic zoufale. "Budeš mít kolem sebe všechny tvoje milované kousky."

"Určitě se mu to bude líbit, vid?" ptal se Těpic, když se vraceli do trůnního sálu. "Jenže já nevím, mám pořád takový dojem, jako kdyby z toho všeho byl nějaký nešťastný."

"Ujistě'ují vás, Sire," prohlásil Dios, "že po ničem jiném netouží."

Zatím se v balzamovací místnosti král Ptepicchajnon XXVII. pokoušel poklepat Gerna po rameni, ale bez výsledku. Vzdal se a sedl si vedle sebe.

"Nedělej to chlapče," řekl trpce. "Nikdy neměj potomky."

A pak tady byla sama Velká pyramida.

Když Těpic obcházel její model, odrážely se jeho kroky ozvěnou od mramorových dlaždic. Nebyl si jist, proč tady je a co se od něj čeká. Měl ovšem na druhé straně dojem, že králové se často ocitají v podobné pozici, ale pak stále ještě zbývá klasická úniková cesta - vlastní zájem.

"Vida, vida," prohlásil moudře. "Jak dlouho už navrhujete pyramidy?"

Ptakospar, architekt a stavitel pyramid s kvetoucí živností orientovanou na šlechtu, se hluboce uklonil.

"Celý svůj život, ó, světlo poledního slunce."

"Musí to být úžasně," usmál se Těpic. Ptakospar vrhl koutkem oka rychlý pohled na nejvyššího kněze, který přikývl.

"Má to své výhody, ó, zurčící vodní fontáno," přisvědčil nejistě. Nebyl zvyklý na to, aby s ním král hovořil jako obyčejný člověk. Cítil, že to jakýmsi nevysvětlitelným způsobem není správné.

Těpic mávl rukou k modelu na pódiu.

"Ano," pokračoval neurčitě. "Dobře. Výborně. Čtyři stěny a špička. Skvělé. Prvotřídní. To říká opravdu všechno." Pořád ještě se mu zdálo, že je kolem nepřijemné ticho.

"Dokonalý model," odkašlal si. "O tom není pochyb. Je to... ehm... pyramida. A jaká pyramida! To tedy ano!"

Ani to se mu ještě nezdálo dost. Těpic pátral po něčem, co by ještě mohl říct. "Po mnoho následujících staletí se na ni budou lidé dívat a budou říkat... ehm... to je pyramida. Hm."

Odkašlal si. "Stěny mají skvělý sklon," zakrákorál vyschlými ústy.

"Jenže," začal.

Otočily se k němu dva páry očí.

"Hm," řekl.

Dios pozvedl obočí.

"Sire?"

"Mám dojem že si pamatují, jak mi kdysi otec řekl, víte, že až zemře, že by byl moc rád pohřbený někde u moře."

Nejvyšší kněz se nezakl nesouhlasem, jak Těpic čekal.

"Měl určitě na mysli deltu řeky. Jenže v deltě je hrozně měkký podklad," pokýval hlavou Ptakospar. "Trvalo by celé měsíce, než bychom tam vybudovali aspoň trochu slušné základy. I pak by hrozilo nebezpečí sesedání. A vlhkost. To je v pyramidě moc špatná věc, vlhkost."

"Ne," odporoval Těpic, který se potil pod Diovým pohledem. "Myslím si, že to, co měl přesně na mysli, bylo do moře."

Ptakosparova obočí se srazila u kořene nosu. "Tak to by byl opravdu oříšek," zabručel zamyšleně. "Zajímavý nápad. Předpokládám, že by člověk mohl postavit malou pyramidu, takovou miliontunku, pak ji přeplavit na něčem, jako jsou pontony..."

"Ne," pokračoval Těpic a pokoušel se za každou cenu nesmát. "Já tím chci říci, že on měl na mysli, že chce být pohřben bez -"

"Ptepicchamon XXVII. chtěl říci, že chce být pohřben bezodkladně," prohlásil Dios, jehož hlas zněl jako naolejované hedvábí. "A není pochyb, že by si přál to nejlepší, co dokážeš postavit, architekté."

"Ne, jsem si jistý, že jsi to špatně pochopil," vzepřel se Těpic.

Diovi ztuhla tvář. Ptakosparův obličej na sebe náhle vzal výraz člověka, který nemá s ničím nic společného. Upřel pohled na dláždění a prohlížel si ho s takovou pečlivostí, jako by jeho život záležel na tom, kolik podrobností si zapamatuje. "Špatně?"

"Bez urážky. Jsem si jistý, že jsi to myslel dobře," řekl Těpic. "Je to tím, že otec o tom tenkrát mluvil velmi jasně a -"

"Myslel jsem to dobře?" opakoval Dios a tvářil se, jako by každé z těch slov bylo kusem trpkého grepfruitu. Ptakospar zakašlal. S podlahou skončil. Začal pracovat na stropě.

Dios se zhluboka nadechl. "Sire," řekl, "my jsme vždycky stavěli pyramidy. Všichni naši králové jsou pohřbeni v pyramidách. To je náš zvyk. Tak se to u nás prostě dělá, Sire."

"Ano, ale -"

"To nepřipouští diskusi," řekl Dios. "Kdo by si mohl přát víc? Být zapečetěn s veškerým umem proti zhoubnému zubu Času -" teď se ten naolejovaný hlas změnil v pancíř, tvrdý jako ocel, špičatý jako oštěp - "ochráněný na věky proti urážkám Změny."

Těpic se podíval na Diovy ruce. Kotníky měl bílé, kosti se rýsovaly pod kůží, jako kdyby se chtěly ze svého vězení už už osvobodit.

Očima skouzl po šedém rukávu k Diově tváři. Bohové, pomyslel si, je to vážně pravda, on skutečně vypadá, jako kdyby se bohové unavili čekáním na jeho smrt a raději ho naložili do láku. Pak se jeho oči setkaly s očima Diovyho a málem to zařinčelo.

Cítil, jak mu maso pomalu opadá z kostí. Cítil, že je ještě méně důležitý než jepice. Jepice, bez které to, pravda, nejde, jepice, které je třeba projevovat veškerou povinnou úctu, to ano, ale pořád jen jepice, jejíž práva jsou stejná jako práva kteréhokoliv jiného hmyzu. A má jen tolik vlastní svobodné vůle, pravil Diův pohled, kolik jí má cár papíru uchvácený hurikánem.

"Králova vůle je, aby byl uložen do pyramidy," prohlásil Dios hlasem, kterým musel Stvořitel načrtávat hvězdy a měsíce.

"Ehm," řekl Těpic.

"Tu nejkrásnější z pyramid pro krále," přikázal Dios.

Těpic se vzdal.

"Tak tedy dobrá. Dobrá. Fajn. Ano. Tu nejlepší, samozřejmě."

Ptakospar se rozzářil úlevou, pyšně odněkud vytáhl voskovou tabulku a ze záhybů své paruky stylus. Dobře věděl, že je důležité pojistit si smlouvu tak rychle, jak je to jen možné. Stačí, aby vám v takové situaci uklouzla nějaká maličkost, a zjistíte, že vám najednou přebývá 1 500 000 tun vápence.

"Takže řekněme, že to bude klasický model, ó, závlaho pouštět?"

Těpic se podíval na Dia, který v té chvíli stál a upíral pohled do neznáma, protože se pokoušel přinutit pouhou silou vůle k poslušnosti buldoka nevratné změny hmotných soustav.

"Myslím, že by to mohlo být něco většího." Propadal se do své beznaděje.

"To znamená nejmodernější model," přikývl nadšeně Ptakospar. "Velmi exkluzivní, ó, základno pilíře věčnosti. Zaručí vám život věčný. Naše speciální nabídka v tomto století jsou různé příměsi parakosmického významu, které jsou přímo součástí stavebních kmet a jsou zahrnuty v ceně."

Upřel na Těpice vyčkávavý pohled. "Ano. Dobře. To bude skvělé," přitakal Těpic. Dios se zhluboka nadechl. "Král požaduje mnohem víc než to," prohlásil pevně.

"Požaduju? Vážně?" zachmuřil se Těpic pochybovačně.

"Zajistě, Sire. Je to vaše výslovné přání, aby byl pro vašeho otce postaven největší památník v dějinách," pokračoval Dios uhlazeně. Tohle bylo utkání, to už Těpic pochopil, ale on neznal ani pravidla, ani způsob hry, a musel tedy prohrát.

"Opravdu je to mé výslovné přání? Oh. Ano, myslím že opravdu je. Jistě."

"Pyramida, jaké není podél celého Mžilu rovno," oznámil Dios. "Takový je příkaz krále. To je správné a dobré."

"No, ano. Samozřejmě. Něco takového. Hm. Dvakrát větší než normálně," přikývl Těpic v bezbřehém zoufalství a zažil krátký pocit uspokojení, když viděl, jak Diovi po tváři přeběhl Nznak zmatku. "Sire?"

"To je správné a dobré," přitlačil Těpic. Dios otevřel ústa k protestu, všiml si Těpicova výrazu a raději je zase zavřel.

Ptakospar horečnatě psal a ohryzek mu poskakoval nahoru a dolů. Něco takového se člověku podaří jen jedinkrát za celou obchodní kariéru.

"Zvenčí bych vám mohl udělat překrásný povrch z černého hlazeného mramoru," řekl, aniž zvedl hlavu.

"Myslím, že při troše štěstí bychom ho mohli mít v lomu ještě tak akorát na tuhle stavbu. Ó, králi nebeské báně," dodal spěšně.

"Výborně," přikývl Těpic.

Ptakospar vzal novou tabulku. "Uzavírací kámen stavby z elektronu? Víte, ono to vyjde vždycky levněji, když ho máte připravený od začátku stavby. Spousta lidí ho nechává dělat jen ze stříbra a pak často slyšíme, kdybych to byl věděl, tak bych..."

"Elektron, samozřejmě."

"A obvyklé prostory?"

"Prosím?"

"No, to je pohřební místnost a vstupní místnost. Doporučuju typ Memfis, ten je opravdu exkluzivní, k tomu dodáváme ještě zvlášť velkou pokladnici, vhodnou pro uložení všech těch roztomilých věčiček, se kterými by se člověk tak nerad loučil, že?" Ptakospar otočil tabulku a horečnatě psal na druhou stranu. "A pro královnu stejné vybavení, že? Ó, králi, jehož život je věčný."

"Cože? Oh, ano. Jistě. Předpokládám, že ano," odpověděl Těpic a vrhl pohled na Dia. "Všechno. Všechno, co máte."

"Pak jsou tady bludiště," řekl Ptakospar a ze všech sil se snažil, aby se mu nechvěl hlas. "V tomhle století velmi populární. Bludiště, které zvolíte, je velmi důležité, to víte, bylo by zbytečné nechávat ho dovnitř vestavět dodatečně, až potom, kdy hrobku navštíví zloději. Možná že jsem trochu staromódní, ale já bych zvolil model Labrys. Jak se u nás říká, dovnitř se možná dostanou, ale ven nikdy. Jistě, je to otázka menšího příplatku, ale kdo by ve chvílích, jako je tahle, hleděl na nějaký ten šesťák, že? Ó, vládce nad vodami."

Pozor, něco nemáme, ozval se varovný hlásek kdesi v pozadí Těpicovy hlavy. Nevšímal si ho. Byl v moci osudu.

"Ano," řekl a narovnal se. "Labrys. Dva."

Ptakospar prorazil pisátkem destičku. "Pro něj a pro ni, ó, kameni kamenů," zakrákoral u vytržení. "Velmi chytré, velmi vhodné. Výběr pastí ze sortimentu na skladě? Můžeme nabídnout propadla, jámy s bodci na dně, skluzavky, valící se koule, padající oštěpy, samostřily..."

"Ano, ano," přikývl Těpic. "Vezmeme si je. Vezmeme si je všechny."

Stavitel se zhluboka nadechl. "A předpokládám, že si budete přát obvyklé pamětní sloupy, přístupové komunikace, obřadní sfingy -"

"Spoustu," přikývl Těpic. "To už ale necháme na vás."

Ptakospar si osušil zpoceně čelo. "Výborně," vypravil ze sebe. "Úžasné!" Vysmrkal se. "Váš otec, pokud to mohu říci, ó, rozsévající života, je výjimečně šťastný, že má tak oddaného a hodného syna. Rád bych dodal -"

"Můžeš odejít," přerušil ho Dios. "A předpokládáme, že práce začnou okamžitě."

"Bez odkladu, ujišťuji vás," zvolal Ptakospar. "Ehm." Zdálo se, že zápasí s nějakým komplikovaným filozofickým problémem.

"No?" obrátil se k němu Dios chladně. "Je tady, ehm, to. Otázka, jak bych to řekl... To ovšem neznamená, že bychom neto. Samozřejmě, nejstarší zákazník, milý host, ale jaksi, v praxi, tedy... Absolutně žádné pochybnosti o poskytnutí zálohových těch, že ano. Netroufnul bych si navrhnout jaksi to..., ale kdyby částečně... přece jen tohle."

Dios na něj vrhl pohled, při němž by sklopila zrak i sfinga, a odvrátil se.

"Chtěl jsi něco říci?" zeptal se nakonec. "Čas Jeho Veličenstva je výjimečně drahý." Ptakospar tiše pohyboval čelistmi, ale nakonec se přece jen nevyjádřil. Dokonce i bohové se tváří v tvář Diovi velmi špatně a těžko vyjadřovali. Kromě toho se Ptakosparovi zdálo, že ho pozorují hadi vyřezaní na Diově holi.

"Hm. Ne. Promiňte. Já si jen tak přemýšlel nahlas. Takže bych odešel, jestli mohu. Mám před sebou spoustu práce. Hm." Hluboce se uklonil.

Byl na poloviční cestě k východu, když Dios dodal. "Dodávka do tří měsíců. Do povodní!"

"Cože?"

"Mluvíš s 1398. vládcem," zamračil se na něj Dios.

Ptakospar polkl. "Omlouvám se," zašeptal, "chtěl jsem říci ,cože? Ó, velký králi'. Vždyť jen sama doprava kamenných bloků zabere tolik času. Ehm."

Stavitelovy rty se roztráslly, jak se mu na nich nehlučně objevovaly a zase mizely případné poznámky, které ve své představivosti metal Diovi přímo do tváře,

"Tsort taky nepostavili za den," bylo jediné, na co se zmohl.

"Myslíme, že jsme zatím nestanovili jednu ze základních podmínek celé stavby," řekl Dios. Pak se na Ptakospara usmál. V mnoha směrech to bylo mnohem horší než cokoliv jiného. "Samozřejmě, že zaplatíme expresní příplatek."

"Ale vždyť vy nikdy ne -" začal Ptakospar, a pak svěsil ramena.

"Penále za nedodržení termínu by bylo ovšem strašné," pokýval hlavou Dios. "To bych prosil do smlouvy jako obvyklou doložku."

Ptakospar už neměl nervy na obranu. "Samozřejmě," povzdechl si, zcela poražen. "Je to pro mě čest. A teď, kdyby mě vaše svatost omluvila? Pořád ještě zbývá několik hodin do setmění." Těpic kývl hlavou.

"Díky," uklonil se architekt. "Nechť jsou tvá bedra plodná. S vaším dovolením, lorde Die!"

Slyšel, jak spěšně sbíhá venku po schodišti. "Bude to velkolepé. Příliš velké, ale velkolepé," prohlásil Dios. Upřel pohled mezi pilíře k nekropoli, jejíž panoráma se rozkládalo na protějším břehu Mžilu.

"Velkolepé," opakoval. Zamrkal, když se mu nohama rozlila záplava bolesti. Dnes v noci musí znovu překročit řeku, o tom není pochyb. Byl hloupý, když to celé dny odkládal. Jenže bylo taky nemyslitelné ocitnout se v pozici, kdy by nemohl království správně sloužit...

"Něco není v pořádku, Die?"

"Sire?"

"Mám dojem, že jsi nějaký bledý." Po zvrásněném Diově obličejí přeběhl záblesk paniky. Kněz se narovnal.

"Ujist' uji vás, Sire, že se cítím skvěle. Jsem dokonale zdráv!"

"Nezdá se ti, že se v posledních dnech trochu přetahuješ, co?"

Tentokrát se Diovi na tváři objevil skutečně výraz hrůzy.

"Přetahuju co, Sire?"

"U všeho musíš být, Die. První na nohou, poslední na lůžku. Měl by sis trochu odpočinout."

"Existuji, jen abych sloužil, Sire," odpověděl Dios pevně. "Jsem na světě jen proto, abych sloužil."

Těpic se k němu na balkoně připojil. Slunce pozdního odpoledne ozařovalo pohoří vytvořené lidskýma rukama. Tohle byla jen jeho hlavní část. Pyramidy se táhly od delty až ke druhému vodopádu, kde se Mžil ztrácel v horách. Pyramidy stály na nejúrodnější zemi podél řeky. Dokonce i farmáři by byli považováni za svatokrádež navrhnout něco jiného.

Některé z pyramid byly malé, postavené z hrubě otesaných kamenných kvádrů, které vypadaly mnohem starší než samy hory, které tvořily hranici mezi údolím a pouští. Hory tady byly věčně a slova jako "mladý" a "starý" se na ně nevztahovala. Ale první pyramidy byly postaveny lidskými bytostmi, technicky vzato malými organickými vaky z větší části naplněnými vodou, které držely pohromadě jen díky nepříliš pevné vápníkové vrstvě. Ta podivná stvoření pracně rozřezala kámen na kusy a ty kusy pak ještě pracněji skládala znovu dohromady do dokonalejšího tvaru. Ty byly opravdu staré.

Během tisíciletí se pyramidy měnily. Ty pozdější byly hladké a špičaté nebo plošší a zvenčí obložené dlaždicemi ze slidy. Ani ta nejpříkřejší z nich neměla podle měřítek stavbylectví stupeň těžkosti vyšší než 10 i když některé z pamětních sloupů a chrámů, které se kupily kolem pyramid jako tažné remorkéry kolem bitevních lodí věčnosti, by si zasloužily určitou pozornost.

Bitevní loď věčnosti, pomyslel si, plavící se mlhou Času, a každý cestující má první třídu...

Vyšlo několik časných hvězd. Těpic k nim zvedl oči. Možná, pomyslel si, je tam někde opravdu život. Možná na těch hvězdách. Jestli je pravda, že tam nahoře jsou namačkány biliony vesmírů, jeden vedle druhého, pak tam musí být určitě i lidé.

Ale ať jsou kdekoliv, i kdyby se pokoušeli sebevíc, bez ohledu, jak vznešené by byly jejich cíle, nikdy nemohou být tak strašně hloupí a omezení jako my. My na tom opravdu pracujeme. Do začátku jsme dostali, jen takovou malou jiskřičku, ale za těch pár tisíc let jsme se v tom neuvěřitelně zdokonalili.

Obrátil se k Diovi, protože cítil, že by měl aspoň částečně napravit napáchané škody.

"Cítíš ten věk, který z nich vyzařuje?" nadhodil, aby řeč nestála.

"Promiňte, Sire?"

"Z těch pyramid, Die. Jsou tak staré."

Dios se nepřítomně zahleděl přes řeku. "Myslíte?" zamyslel se. "Ano, předpokládám, že jsou staré."

"Pořídíš si taky jednu?" zeptal se Těpic.

"Pyramidu?" Dios se na něj podíval. "Sire, já už jednu mám. Jeden z vašich předků byl tak laskav a dal ji pro mě postavit."

"To musela být velká pocta," řekl Těpic. Dios nepřítomně přikývl. Luxusní kabiny na věčnost byly většinou rezervovány jen pro vládnoucí třídu.

"Je samozřejmě velmi malá. Prostá. Ale mým jednoduchým potřebám bude vyhovovat."

"Skutečně?" řekl Těpic a zív. "To je opravdu hezké. Ale jestli ti to nevdí, myslím, že si půjdu lehnout. Byl to

dlouhý den."

Dios se uklonil, jako by měl uprostřed těla naolejované panty. Těpic si všiml, že Dios používá alespoň padesát přesně odlišených způsobů úklon vyjadřujících jemné nuance toho, co si myslí. Tahle poklona vypadala jako č. 21 - jsem váš oddaný služebník. "Také to byl velmi dobrý den, Sire, když dovolíte."

Těpic nevěděl, co by řekl. "Myslíš?" podivil se.

"Mraky při východu slunce byly skutečně efektní."

"Vážně? Hm. Mám také nějaký podíl na západu slunce?"

"Vaše Veličenstvo ráčí žertovat," řekl Dios. "Západy slunce probíhají samy od sebe. Haha."

"Haha," opakoval Těpic ozvěnou.

Dios si s hlasitým zapraskáním propletl prsty. "Hlavní trik je východ slunce," pokýval hlavou.

Napůl rozpadlé pergameny Uzlu říkají, že velké oranžové slunce pozře každý den večer bohyně nebes Co, která si vždy v poslední chvíli uschová jedinou jiskřičku, ze které vždy ráno vypěstuje nové slunce. A Dios věděl, že to tak opravdu je.

Knihy O pobytu v jámě říká, že slunce je Yajovo oko, které se každý den neúnavně kutálí oblohou, v nekonečném hledání nehtů Yajových nohou. I o tom Dios věděl, že je to pravda.

Tajné rituály Kouřového zrcadla zase odhalily, že slunce je vlastně kulatý otvor v rotující mýdlové bublině bohyně Nes, který vede do ohnivého světa za ním, a hvězdy jsou zase otvory, kterými přichází déšť. A Dios věděl, že to jinak být nemůže.

Lidové mýty říkají, že slunce je ohnivá koule, která jednou denně oběhne svět, a svět sám že se pohybuje nekonečnou pustinou vesmíru na zádech obrovské želvy. A Dios věřil, že i tohle je pravda, i když tahle představa mu dělala potíže.

Dios věděl, že Sit' je nejvyšší bůh a Fon že je taky nejvyšší bůh a Kvap, Set, Pixl, Io, Dhek a Fuj a že Herpes trojnohá vládne světu mrtvých, stejně jako Synkopa nebo Silur - bůh se sumčí hlavou, či Orexis-Oddavatel.

Dios pak byl nejvyšší z nejvyšších kněží celonárodní víry, která kvasila, nabývala a bublala po více než sedm tisíc let a ani jednu neztratila žádného ze svých bohů, pro případ, že by se mohl ještě hodit. Věděl, že platí mnoho věcí, které si zdánlivě odporují. Kdyby tomu tak nebylo, pak by rituály a víra byly pouhým nic, a kdyby víra a rituály nebyly ničím, neexistoval by svět. Výsledkem tohoto způsobu myšlení, uplatňovaného kněžími Mžilu, byl soubor myšlenek, které by přinutily i kvantového mechanika, aby se vzdal a vrátil svou basu s náradím.

Když se Dios kulhavým krokem vracel temnotou málo používaných uliček, vyklepávala jeho hůl na dláždění pomalý rytmus. Nakonec vyšel na malé molo, u kterého byl uvázan člun. Nejvyšší kněz loďku odvázal, namáhavě do ní nastoupil, nasadil vesla a odstrčil se na kálné vody temného Mžilu.

Nohy a ruce měl studené. Hlupák. Hlupák. Měl to udělat už dřív.

Člun se pomalu vlekl do středu řeky a nad údolím zavládla hluboká noc. Na vzdáleném břehu, přesně podle prastarých zákonů, začaly pyramidy osvětlovat oblohu.

Té noci hořelo dlouho do noci i světlo firmy "Ptakosparův podnik nekropolitních královských dodavatelů". Otec a jeho dva synové se hrbili nad velikou voskovou návrhářskou deskou a přeli se. "Tady nejde jen o to, jestli nám vůbec někdy zaplatí," prohlásil Ptakospar Ila. "To není ten případ, že by nemohli, ale oni ještě nepřišli na to, co to zaplatit znamená. Koneckonců dynastie jako tsortská platí během sta let nebo tak nějak. Proč nejdeš a neřekneš -"

"Stavíme pyramidy kolem Mžilu poslední tři tisíce," odpověděl mu otec škrobeně, "a zatím jsme na tom neprodělali, nebo ano? Ne neprodělali. Protože ostatní království vzhlízejí k Mžilu, říkají, že ve Starém království žije rod, který se ve svých pyramidách vyzná, to že jsou praví konosejři. Proto si všichni objednávají to, co si objednává šlechta ve Starém království. Vezmeme si to, co oni, jenom nám na to přišijte víc knoflíků. Koneckonců, je to skutečný královský rod," dodal, "ne jako některé z těch nových zbohatlických rodin - dneska bůhvíco, a během jednoho tisíce let po nich nebude ani stopy. Navíc jsou to jen poloviční bohové. Nikdo přece nečeká, že si skutečná šlechta zaplatí cestu do záhrobí. To je taky jeden ze znaků skutečné šlechty, většinou nemá peníze."

"V tom případě není královštějšího rodu nad ně. To bys musel objevit nějaký nový svět," prohlásil Ila. "My sami jsme díky jim téměř šlechta."

"Ty vůbec nerozumíš obchodu, synu. Ty si prostě myslíš, že je to samé papírování a udržování účtů. Tak abys věděl, není."

"Je to otázka hmoty. A poměru tlaků a váhy."

Oba se obrátili k Ptakosparovi IIb, který seděl a zíral na náčrty. Otáčel písátkem v rukou neustále dokola a zmíněné končetiny se mu třáslы špatně potlačovaným vzrušením.

"Na spodní třetinu budeme muset použít žulu, vápenc by to neunesl. Ne se všemi těmi rozloženými tlaky. A ty budou... ohó, ty budou strašlivé. Tady nemluvíme o žiletkách! Tahle věčička by dokázala nabrousit i váleček na těsto."

Ptakospar obrátil oči k nebi. Synové byli v jejich rodu teprve druhou generací, která obchodovala s královskou dynastií, a už začínaly potíže. Jeden rozený účetní, druhý zamilovaný do toho nového nesmyslu, kterému říkal vesmírné inženýrství. Když byl on chlapcem, nic takového neexistovalo, byla prostě jen architektura. Nakreslili jste plány a pak sehnali deset tisíc dělníků na jeden a půl úvazku a dvojnásobnou produkci o víkendech. Jediné, co se od nich žádalo, bylo, aby vršili šutráky. Na to nemusíte být kosmičtí. Potomci! Bohové se rozhodli obmyslit ho dvěma syny. Jeden z nich byl ochoten vyúčtovat vám i množství vzduchu spotřebované při vyslovení pozdravu "dobrý den" a druhý obdivoval geometrii natolik, že zůstával celé noci vzhůru a rýsoval si pro potěšení akvadukty. Vy si utrhuje od huby, skrblíte, abyste je mohli poslat do nejlepších škol, a oni se pak vrátí a za vaši dobrotu vám oplatí tím, že jsou

vzdělání.

"Co to žvaníš?"

"Už samotná hmota..." Iib si přitáhl počítadlo a zachřestil kuličkami na drátech. "Řekněme, že mluvíme o pyramidě, která bude dvakrát větší než základní model, což nám dává hmotu... plus dodatečné zvětšení na nejbližší kódované rozměry okultního významu... na něco takového bychom ještě před nějakými sto lety nemohli ani pomyslet, rozhodně ne s těmi primitivními technikami..." Prst na počítadle se změnil v rozmazanou čmouhu.

Ila si pohrdavě odfrkl a sáhl po vlastním počítadle. "Vápenec, dva talenty za tunu..." prohlásil, "amortizace a odpisy náradí... dlaždice... penále... ztratné... no nazdar, no nazdar... černý mramor za zvýšené ceny..."

Ptakospar si povzdechl. Dvě počítadla, která chřestí celé dny v tandemu, jedno mění tvář světa a druhé to hned účtuje... Co se to stalo s těmi kousky dřeva a několika dráty plnými kuliček?

Poslední kuličky cvakly a rozhostilo se ticho.

"To bude v pyramidologii věc naprosto ojedinělá," prohlásil s mesiášským úsměvem Iib, když se pohodlně opřel v sedátku. "Přímo kvantový posun v technologii."

"Taky to bude kvá -" začal Ila.

"Kvantový," opravil ho Iib a doslova si to cízí slovo vychutnával.

"Taky to bude kvantový posun v bankrotech," prohlásil Ila. "Budou na to muset vymyslet nové slovo."

"Jistě si to zaslouží nový výraz, jako největší propagační stavba v dějinách," řekl Iib.

"Jasná věc. Když jde o to prodělat, tak v tom se nám široko daleko nikdo nevyrovná," přikývl Ila kysele.

"To bude něco! Ještě za tisíc let sem budou jezdit lidi a říkat: 'Ten Ptakospar, ten se v pyramidách opravdu vyznal!'"

"Budou tomu říkat Ptakosparova pošetilost, na to vezmi jed!"

Ted' už oba bratři stáli s nosy jen několik centimetrů od sebe. "Potíž je v tom, bratříčku, že ty sice znáš cenu všeho, ale neznáš hodnotu ničeho."

"A potíž s tebou je zase v tom, že ty neznáš cenu ničeho!"

"Lidstvo musí nestále stoupat vzhůru!"

"To ano, ale bez solidních finančních kroků to nejde, u Kufta!"

"Hledat vědění -"

"Hledat řád a finanční vyrovnanost -" Ptakospar je zanechal s jejich problémy a vyšel na dvůr, kde jeho lidé ve světle pochodní prováděli horečnatě inventuru materiálu.

Když mu otec firmu předával, byla opravdu malá, jediný obyčejný dvůr plný kvádrů a sfing, monolitů a sloupů a dalších zásob a taky silný svazek nezaplacených účtů, většinou adresovaných do paláce s poniženou suplikou ve smyslu "náš účet, který jsme si vám dovolili předložit zhruba před osmi sty lety, byl pravděpodobně přehlédnut a jeho proplacení by nám v dnešní tíživé situaci velmi pomohlo". Ale zato to v těch dnech bývala docela legrace. Nezbývalo mu nic jiného než na všechno stačit sám s nějakými pěti tisíci zaměstnanci a paní Ptakosparovou, která dělala účetní. Musíš stavět pyramidu, říkal mu otec. Celý zisk v té době pocházel z mastab - malých rodinných hrobek, pamětních monolitů a běžných prací v nekropoli, ale jak otec říkal, když neděláte pyramidy, nejste nic. Ani ten nejhorší z pěstitelů česneku, který chce jen jednoduchého, hladkého, s jedním dvěma řádky textu, nepůjde k člověku, který nepostavil jedinou pyramidu.

Tak se pustil do pyramid a staví je poctivě, ne jako jsou některé z těch dnešních, které mají různý počet stran a stěny, které byste prokopli bosou nohou.

Postavit největší pyramidu na světě...

Za tři měsíce...

A pokud se to nepodaří, zaplatit strašnou pokutu, Dios sice nezpřesnil, jak strašnou, ale Ptakospar znal své lidi a věděl, že Diovy představy zahrnovaly přinejmenším hladové krokodýly. Ti dokážou být opravdu strašní...

Díval se na blikající světla na dlouhých řadách soch, mezi nimiž se rýsovala i socha Hita se supí hlavou, boha všech neočekávaných hostů. Sochu koupil před několika lety ve výprodeji. Jen jednou se o ni zajímal kupec, ale pak ji vrátil s tím, že se mu nelíbí sklon jejího zobáku, a od té doby je naprosto neprodejná i přes velkou slevu.

Největší pyramidu na světě...

A myslíte, že až si člověk vyplivne plíce při práci na tom, aby šlechta měla zajištěny vhodné jízdenky na věčnost, tak vám dovolí zaměřit své dovednosti směrem k vlastní domácnosti, ergo kladívko postavit si malou pyramidku pro sebe a paní Ptakosparovou, a tak si pojistit vlastní cestu na onen svět? Ó, nikoliv. Dokonce i otci dovolili postavit si jen obyčejnou mastabu, i když, pravda, je to nejkrásnější mastaba podél celé řeky, to musel v duchu připustit i sám mistr Ptakospar. Ten rudě žilkovaný mramor objednali a přivezli přímo z Jakazačistanu a pak spousta lidí žádala stejný, hodně to pomohlo obchodu, to by se bývalo otci líbilo...

Největší pyramidu na světě...

A za nějakou stovku let už si nikdo nebude pamatovat, kdo je v ní pohřben.

Nezáleží na tom jestli jí budou říkat Ptakosparova pošetilost, nebo Ptakosparova sláva. Vždycky jí budou říkat Ptakosparova.

Vynořil se z jezírka svých myšlenek a zjistil, že synové se stále ještě přou.

Jestliže mají takhle vypadat jeho potomci, to to bude raději riskovat s šestisettunovými vápencovými bloky.

Ty aspoň mlčí.

"Buďte už zticha, vy dva."

Zmlkli, vrátili se na svá místa a nevrle bručeli.

"Rozhodl jsem se," prohlásil.

Ib si pozorně prohlížel staré písátko. Ila brnkal na počítaadlo.
"Postavíme ji," oznámil jim Ptakostpar a vyšel z místnosti. "A pokud se to některému z mých synů nelíbí, vyvrhnu ho do vnější temnoty, kde zní jen pláč a skřípění zubů," zavolal ještě přes rameno.
Oba bratři, ponechání sami sobě, se na sebe nepřátelsky podívali.
Nakonec se ozval Ila: "A co to vlastně znamená, to kvantum?"
Ib pokrčil rameny. "Velmi jednoduše řečeno to znamená, že přidáš nulu," odpověděl.
"Hm," zavrtěl Ila hlavou, "a to je všechno?"

Všude podél říčního údolí Mžilu tiše plály do noční temnoty pyramidy a vyzářovaly k nebi energii nashromážděnou za celý den.

Z nejvyšších kamenů tryskaly obrovské nehluché plameny, tančily, zmítaly se jako blesky a přitom byly studené jako led.

Šest tisíc kilometrů pouště zářilo souhvězdími mrtvých, světélkovalo starozitností. Přimo podél údolí Mžilu se však jednotlivá světla slévala do souvislého ohnivého pásu.

Bylo to na podlaze a na jednom konci to mělo polštář. Musela to být postel.

Těpic se přistihl, jak o tom pochybuje. Převaloval se a kroutil, aby našel alespoň kousíček, který by se maličko poddal kolem těla, ale marně. To je ale hloupé, pomyslel si, vždyť v takovéhle posteli jsem vyrostl. Polštáře vytesané z kamene. Narodil jsem se v tomhle paláci, je to moje dědictví, musím být připraven na to ho převzít...

Ale první věc, kterou musím hned ráno udělat, je, že si nechám z Ankhů přivést pořádnou postel a pěťový polštář. Já, král tak pravím a tak nechť se stane.

Obrátil se na druhý bok a hlava mu se zaduněním dopadla na polštář.

A kanalizaci. To je skvělý nápad! Je neuvěřitelné, jak úžasný vynález může být obyčejná díra v zemi.

Ano, kanalizace. A sakra nějaké dveře. Těpic absolutně nebyl zvyklý na to, aby se o něj neustále staralo několik sloužících a čekalo ve dne v noci na jeho příkazy. Provádění každodenní hygieny a omývání přímo tady v ložnici, před jejich zraky, mu připadalo strašlivě trapné. A pak přijdou na řadu lidi. Musí se seznámit s lidmi. Všechno to ukrývání se a plížení palácem bylo přece nesmyslné.

A jak si všichni představovali, že bude jeden spát, když nebe nad řekou světélkovalo jako ohňostroji?

Nakonec docela obyčejné vyčerpání ukolébalo jeho tělo do určitého stavu mezi spánkem a bděním a před očima se mu začaly promítat bláznivé představy.

Ta ostuda, která padne na jeho předky, až v budoucnosti archeologové přeloží zatím ještě nevytvořenou fresku mluvící o jeho vládě: "Klikyhák, orel, který má zácpu, vlnovka, hroší zadek, klikyhák... A v roce období Šefehned, Těpic - bůh slunce, dal zavést kanalizaci a opovrhl polštáři svých předků." Snil o Khuftovi - mohutném, bradatém, mluvícím hromy a blesky, který svolával hněv nebes na toho nehodného potomka, který zrazoval svou pyšnou i minulost.

Před očima mu proplul Dios a vysvětloval mu, že díky jakémusi ediktu, vydanému před několika tisíci lety, je nezbytné, aby se Těpic oženil s posvátnou kočkou.

O jeho pozornost se postupně ucházeli rozličnohlaví bohové, vysvětlovali mu podrobnosti božství a odkudsi z dálky k němu neodbytně pronikal hlas, který křičel, že nechce být pohřben pod tunami kamení. Těpic neměl mnoho času se na tyhle věci soustředit, protože najednou uviděl sedm tučných krav a sedm krav hubených, z nichž jedna hrála na trombon.

Jenže to byl starý sen, ten se mu zdával skoro každou noc...

Pak tam byl muž, který střílel šípy po želvě...

Pak kráčel Těpic pouští a našel malou pyramidku, vysokou jen několik centimetrů. Zvedl se vítr, rozvál písek, ale pak už to nebyl vítr, to se sama pyramida vynořovala ze země a po jejích hladkých lesklých bocích se tiše sesouvaly laviny písku...

Pyramida se zvětšovala a zvětšovala, už byla větší než svět, až nakonec byla tak obrovská, že celý svět byl pouhým zrnkem v jejím nitru.

A ve středu pyramidy se stalo něco velmi podivného.

Pyramida se začala zmenšovat a svět brala s sebou a nakonec zmizela a nezbylo nic...

Samozřejmě, když jste faraónem, jsou i vaše ošklivé sny zvláště vybraného druhu.

Z milosti krále, který ležel stočený na posteli do klubíčka a pod hlavou měl místo polštáře uzlík svých šatů, začal další den. V kamenném bludišti paláce se postupně začali probouzet služebníci.

Diův čluh tiše klouzal po vodě a se slabým nárazem přirazil k molu. Dios vystoupil a pospíchal do paláce, bral při tom schody po třech a nadšeně si mnul dlaně při pomýšlení na to, že má před sebou celý dlouhý den, kde každá hodina a každý obřad pěkně a úpravně zapadnou na své místo. Je toho tolik, co musí zorganizovat, tolik, co je potřeba udělat...

Hlavní sochař a výrobce sarkofágů složil metr.

"Odvedl jste skvělou práci, mistře Koprkvaši," řekl.

Koprkvaš přikývl. Mezi řemeslníky nepanovala žádná falešná skromnost.

Sochař do něj strčil loktem. "Jsme skvělejší tým, co? Vy je naložíte a já zadekluju, co?"

Koprkvaš přikývl, ale mnohem pomaleji. Sochař se podíval na velký voskový ovál, který držel v ruce.

"Nemůžu říct, že by se mi posmrtná maska nějak zvlášt líbila," řekl Gern, který opatrně zpracovával rohový kámen, na kterém tvořil podobu jedné z oblíbených koček dávno zesnulé královny, což byla jeho první větší samostatná práce za odměnu, zhrzeně vzhlédl.

"Dělal jsem ji velice pečlivě a přesně," bránil se zamračeně.

"V tom to celé je," přikývl sochař.

"Já vím," podíval se na něj Koprkvaš smutně. "Je to tím nosem, že?"

"No, spíš bradou."

"No jo, a bradou."

"Jo."

"No jo."

Oba zachmuřeně zírali na voskovou podobu faraóna. Faraón také.

"Co máte proti mé bradě?"

"Můžete mu na bradu přidělat vousy. Vousy ukryjí mnoho," zabručel nakonec Koprkvaš.

"No jo, ale pořád nám zbývá ten nos."

"Můžete mu nějaký ten centimetr ubrat. A trochu domodelujte lícní kosti..."

"No jo."

"Jo."

Gern byl zděšený. "Vždyť to mluvíte o tváři našeho zesnulého krále," obrátil se k nim. "Něco takového nemůžete udělat! Vždyť by si toho lidi všimli!" Zaváhal. "Nebo ne?"

Oba řemeslníci na sebe tázavě pohlédli.

"Gerne," začal nakonec Koprkvaš trpělivě, "samozřejmě, že si toho všimnou. Ale neřeknou nic. Oni od nás očekávají, že skutečnost trochu vylepšíme."

"Tak to vám tedy pěkně děkuju. Fakt moc, to musím říct!" Faraón šel a sedl si vedle kočky. Začínal mít nepříjemný pocit, že lidé mluví o mrtvých slušně jedině tehdy, když mají strach, že by je zmínění mohli poslouchat.

"Připouštím," řekl učedník s určitou nejistotou, "že při bližším porovnání s freskami vypadal dost ošklivý."

"A to je právě ono, rozumíš?" podíval se na něj Koprkvaš významně.

Gernova pihatá, otevřená tvář se měnila jako krajina, po které běží stín velkého mraku. Pomalu se mu rozednívalo a začínal chápat, že nadešla chvíle, kdy se stává zasvěcencem, který proniká do prastarých tajemství řemesla.

"Tím chcete říct, že všichni malíři mění -" začal. Koprkvaš se na něj zamračil. "O tom se nemluví," řekl důrazně. Gern se pokusil přeskupit rysy obličeje do výrazu chápající vážnosti.

"Oh. Ano. Je mi to jasné, mistře."

Sochař ho poklepal po zádech.

"Je vidět, že jsi chytrý mládenec, Gerne," řekl. "Zapaluje ti to. Koneckonců, ono je to dost těžké, být ošklivý za života. Představ si tu strašnou hrůzu být ještě ošklivý v podsvětí."

Král Ptepicchamon XXVII. potřásl hlavou. Když jsme naživu, chtějí od nás, abychom se podobali jeden druhému, a po smrti na to už dohlédnou sami. No, to je pěkné království! Sklopil oči a uviděl duši jedné z bývalých koček, která se pečlivě olizovala. Když byl živý, tak kočky nenáviděl, ale teď mu najednou přišla jako žádoucí společník. Pohládl ji nešikovně po ploché hlavě. Chvilku tiše předla a pak se ho pokusila škrábnout do ruky. Naštěstí jí to nebylo nic platné.

Pak si s rostoucí hrůzou uvědomil, že trio teď začalo probírat pyramidu. Jeho pyramidu. Bude to ta největší, jakou kdy kdo postavil. Postaví ji na nejúrodnějším kusu půdy, v mírném úbočí na čestném místě v nekropoli. I ta největší zatím postavená pyramida bude vedle té jeho vypadat jako něco, co si postavily děti na pískovišti. Bude obklopena mramorovými zahradami a žulovými obelisky. Bude to největší pomník, jaký kdy syn otci postavil. Král zasténal.

Ptakospar zasténal.

Za dnů jeho otce bylo všechno lepší. Potřebovali jste prostě jen dvacet let a zástup chlapů, kteří pomalu kutáleli kulatiny. Bylo to dobře, protože se tak alespoň všichni vyhnuli různým nebezpečím, která každoročně hrozila v období dešťů, kdy řeka vystoupila z břehů a zaplavila široké okolí. Teď jste potřebovali chytrého mládence s kusem křídly a ta správná zaklínadla.

Ne že by to nebylo velmi impozantní, pokud jste si na takové věci potrpěli.

Ptakospar IIb obešel obrovský kamenný blok, tady upravil nějakou rovnici, tam doladil okultní formulku. Potom zvedl oči a krátce kývl na otce.

Ptakospar se rozběhl nazpět ke králi ve zlaté sluneční masce, který stál s celým doprovodem na skalisku vypínajícím se nad kamenolomem. A ke všemu ještě do toho všeho královská návštěva...

"Jsme připraveni, pokud dovolíte, ó, nebeská klenbo," začal se potit a doufal, že proti všem nadějím...

Oh, bohové. Král se zase rozhodl, že si s ním promluví jako člověk s člověkem! Podíval se s úpěnlivým výrazem na Dia, ale ten mu slaboučkým pokrčením ramen naznačil, že se s tím nedá nic dělat. A co víc, nebyl jedinou obětí toho podivného chování. Koprkvaš, mistr balzamovač, byl ke králi povolán včera a musel s ním strávit skoro půl hodiny hovorem o své rodině. Bylo to děsné, lidé předpokládali, že král zůstane v paláci, bylo to prostě...

Král se k němu vydal mírně ledabylou chůzí, která měla už sama o sobě naznačit staviteli, že je mezi přáteli. Oh, ne, on si snad i vzpomene na mé jméno!

"Musím říci, že za devět týdnů jste udělali obrovský kus práce, je to skvělý začátek. Ehm. Jmenuje se

Ptakospar, že?" dodal král. Ptakospar polkl. Teď už se s tím nedalo nic dělat.

"Ano, ó, ruko nad vodami," řekl. "Ó, prameni -"

"Myslím, že by Vaše Veličenstvo nebo Sire, docela stačilo," prohlásil Těpic.

Ptakospar zpanikařil a upřel vyděšený pohled na Dia, který sice několikrát zamrkal, ale pak na něj kývl hlavou.

"Král si přeje, abys ho oslovoval -" po jeho tváři přeběhl bolestivý výraz, "- neformálně. To je podle zvyků barba-, hm, cizích zemí."

"Jistě se musíš považovat za velmi šťastného člověka, když máš tak talentované a tvrdě pracující syny," pokračoval Těpic a se zájmem si prohlížel kypící kotel lomu.

"Budu se... jistě, Sire... Ó, Sire," řekl Ptakospar, který si královu větu vyložil jako rozkaz. Proč jenom neporoučeji králové lidem jako za starých časů? Tenkrát aspoň člověk věděl, na čem je. Věděl, kam patří, žádný král s vámi nezacházel jako rovný s rovným, nebo snad, nedej bože, jako kdybyste i vy dokázali ráno přinutit slunce vzejít na oblohu.

"Musí to být úžasné zaměstnání," pokračoval Těpic.

"Jak si přejete, Sire," odpověděl Ptakospar. "Stačí, aby Vaše Veličenstvo poručilo a -"

"A jak to vlastně všechno funguje?"

"Vaše Veličenstvo, Sire?" vyděsil se Ptakospar.

"Vy přenášíte ty kvádry vzduchem, že? Necháváte je létat, jak jsem slyšel."

"Ano, ó, Sire."

"To je opravdu velmi zajímavé. Jak to děláte?"

Ptakospar si málem prokousl ret. Má prozradit cechovní tajemství? Byl zděšen. Proti všemu očekávání mu najednou přispěchal na pomoc sám Dios.

"S pomocí jistých tajných znamení a okultních znaků, Sire," vysvětloval, "po jejichž původu by nebylo právě vhodné pátrat. Patří to k té," zatvářil se mírně znechuceně, "moderní moudrosti."

"Předpokládám, že to musí být mnohokrát rychlejší, než když se ještě veškerý materiál dopravoval ručně, že?" řekl Těpic.

"Má to jisté výhody, Sire," přisvědčil Dios. "Ale kdybyste dovolil, Sire, navrhl bych, že bychom...?"

"Aha. Ano. Jistě. Pokračujte, samozřejmě."

Ptakospar si utřel čelo a rozběhl se k okraji lomu.

Tam se zastavil a mávl šátkem.

Všechny věci jsou určeny názvy. Změňte název, a změníte věc. Samozřejmě, není to až tak jednoduché, ale parakosmicky vzato je to celé jádro a podstata věci...

Ptakospar IIb opatrně poklepal na kámen svou holí.

Vzduch nad kamenem se rozehvěl horkem, kvádr pak najednou začal ve spršce jemného kamenného prachu stoupat vzhůru, až se zakolébá na dva metry nad zemí, přidržován jen kotvícími lany.

Nic víc na tom nebylo. Těpic očekával hřmění hromu, nebo alespoň šlehající plameny. Ale to už se dělníci shromažďovali kolem dalšího obrovského kvádry, zatímco několik z nich táhlo první kámen ke staveništi. "Velmi působivě," prohlásil smutně.

"Zajisté, Sire," přikývl Dios. "Ale teď se musíme vrátit nazpět do paláce. Brzo už nastane čas na obřad Třetí hodiny."

"Ano, ano, dobrá," odvrátil se popuzeně Těpic. "Skvělá práce, Ptakospare, jen tak dál."

Ptakospar, plný rozpaků a stísněného zmatku, se rozkomíhal v poklonách jako houpačka.

"Jistě, Sire, rozumím, Sire," řekl, sebral veškerou odvalu, zavřel oči a vrhl se po hlavě do největšího dobrodružství svého života. Oslovil krále: "Mohu vám ukázat nejnovější plány stavby, Sire?"

"Král už přece plány odsouhlasil," ohradil se Dios. "A oprav mě, pokud se pletu, ale zdá se, že stavba je v běhu."

"Ano, ano, ale," snažil se Ptakospar horečnatě, "napadlo nás, že tahle přístupová cesta, tady, podívejte, ta, která je přímo před vchodem do pyramidy, jak nádherné místo! Jak by se tady vyjímala socha například Hita se supí hlavou, boha všech neočekávaných hostů, co říkáte? V celkovém rozpočtu by byla její cena zanedbatelná -"

Dios se podíval na náčrty, "Tohle mají být křídla?" zeptal se.

"Co zanedbatelná, byla by prakticky nulová, řeknu vám, co udělám, já -" snažil se Ptakospar se zpceným čelem.

"A tohle je nos?" naklonil Dios hlavu na stranu.

"Spiš zobák," vysvětloval Ptakospar. "Pohled, velký Die, co kdybychom ji tam -"

"Myslím, že raději ne," zavrtěl hlavou Dios. "Ne. Opravdu ne." Rozhlédl se lomem, aby našel Těpice, zasténal, vstrčil staviteli nazpět do ruky svazek náčrtů a dal se do běhu.

Těpic se pustil dolů cestou k čekajícím vozům a přitom toužebně sledoval všechno to okolní hemžení. Tu se zastavil, aby pozoroval skupinu dělníků, kteří připravovali rohový kámen. Když na sobě ucítili jeho pohled, znehybněli a upírali na něj rozpačité pohledy.

"Skvělé, skvělé," zabručel Těpic, když si kámen prohlédl, přestože všechno, co o kamenictví věděl, by se dalo vytesat na jediné zrnko písku. "Jaký nádherný kus kamene."

Obrátil se k nejbližšímu muži, jemuž okamžitě spadla brada.

"Ty jsi kameník?" zeptal se. "Musí to být velice zajímavá práce, co?"

Muži nejdřív napůl vylezly oči z důlků a pak upustil dláto. "Erk," řekl.

O sto metrů dál pleskaly po pěšině Diovy sandály a kolem kolen mu pleskal lem jeho roucha. Zvedl si je ještě výš a rozběhl se, co mu nohy stačily.

"Jak se jmenuješ?" zeptal se Těpic dělníka.

"H-h-hlinopal," vykoktal ze sebe zděšený muž.

"Výborně, skvěle," řekl Těpic, uchopil muže za hrůzou ochrnutou ruku a srdečně mu s ní potřásl.

"Sire!" křičel Dios už z dálky. "Ne!"

A kameník se otočil, levou rukou si držel pravici v zápěstí a zoufale se rozkřičel.

Těpic sevřel opěradla svého trůnu a upřel pohled na nejvyššího kněze.

"Ale to je jen gesto sympatie, nic víc. Tam, odkud jsem přišel -"

"Vy pocházíte odsud, Sire!"

"Ale při smilování bohů, useknout mu ruku? To je příliš kruté!"

Dios postoupil kupředu. Teď se jeho hlas vrátil do normálních, hladce naolejovaných kolejí.

"Kruté, Sire? Ale bude to provedeno opatrně a s péčí, s pomocí drog, které by ho zbavily bolesti. Určitě zůstane naživu."

"Ale proč?"

"Vysvětlil jsem vám to, Sire. Nemůže tu ruku používat, protože by to byla svatokrádež. Je to věřící muž a velmi dobře to ví. Pamatujte, Sire, uvědomte si, že jste bůh!"

"Ale ty se mě dotknout můžeš. Sluhové také!"

"Já jsem kněz, Sire," odpověděl mu Dios jemně. "A sloužící k tomu mají zvláštní svolení."

Těpic se kouzl do rtu.

"To je barbarské," řekl.

Diova tvář se ani nepohnula.

"Neuděláte to," rozhodl se nakonec Těpic. "Já jsem král. Zakazuji, aby to bylo provedeno, rozumíš!"

Dios se uklonil. Výraz na jeho tváři Těpic odhadl tak na č. 49 - zděšený nesouhlas.

"Vaše přání bude splněno, ó, fontáno vší moudrosti. I když, samozřejmě se může stát, že ten muž vezme věci do svých rukou, když dovolíte."

"Co tím myslíš?" štěkl na něj Těpic.

"Sire, kdyby ho byli jeho druzi nezastavili, byl by to udělal sám. Pokud jsem tomu rozuměl, chtěl si ruku useknout dlátem."

Těpic se na něj díval a pomyslel si: jsem cizinec ve známé zemi.

"Aha," řekl nakonec.

Chvilí přemýšlel.

"Dobrá, v tom případě musí být operace provedena s veškerou péčí a ten muž musí dostat penzi, je ti to jasné?"

"Jak si přejete, Sire."

"Slušnou penzi."

"Rozumím, Sire. Odměnu na rozhodnou, Sire," přikývl Dios nevýrazně.

"A možná že bychom ho pak mohli zaměstnat nějakou lehčí prací kolem domu."

"Jako jednorukého kameníka?" Diovo levé obočí se o zlomek milimetru pozvedlo.

"Jako cokoliv, Die."

"Jistě, Sire. Jak si přejete. Sám se rozhlédnu, kde nám v paláci chybí nějaká ta ruka."

Těpic na něj upřel pohled. "Já jsem král, je to jasné, že?" prohlásil ostře.

"Ta skutečnost je to první, co si uvědomuji, když procítám, Sire, a pak celý den."

"Die?" zvolal Těpic, když byl Dios na odchodu.

"Sire?"

"Přikázal jsem před několika týdny, aby mi z Ankh-Morporku přivezli péřové lůžko. Předpokládám, že náhodou nevíš, co se s ním stalo?"

Dios mávl rukou ve výmluvném gestu.

"Obávám se, Sire, že podél kalianského pobřeží vládne poslední dobou silná pirátská aktivita," odpověděl.

"Předpokládám, že piráti nesou zodpovědnost i za to, že se tady neobjevil expert z cechu instalatérů a žumponorů?" pokračoval Těpic kysele.

"Určitě, Sire. Nebo možná bandité."

"Nebo se možná z nebe snesl obrovský dvouhlavý pták a odnesl je, co?" ušklíbl se Těpic.

"Všechno je možné, Sire," odpověděl nejvyšší kněz a jeho tvář vyzářovala úctu.

"Můžeš jít, Die."

"Sire, mohl bych vám připomenout, že v páté hodině vás navštíví vyslanci ze Tsortu a Efebe?"

"Ano. Můžeš jít, Die."

Těpic zůstal sám, tedy alespoň tak sám, jak se to v jeho případě rozumělo. To znamená, že kromě něj byli v místnosti dva ovívači, osobní sluha, dva obrovští osobní strážci, pravidelně verbovaní v Zázrakousku, a pár služebných dívek.

Oh, ano. Služebné. Se služebními se stále ještě tak docela nevyrovnal. Pravidelně je vybíral Dios, jako ostatně všechno v paláci, a ukázal překvapivě dobrý vkus v otázkách například olivové pleti, ňader a nohou. Kdyby daly ty dvě dohromady všechno oblečení, které měly na sobě, stěží by zakrylo malý talířek. Bylo to neobyčejně

zajímavé, protože právě to je jakýmsi záhadným způsobem změnilo ve dva přepychové pohyblivé kusy nábytku, stejně bezpohlavní jako kamenné sloupy u dveří. Těpic si povzdechl, když si vzpomněl na ženy v Ankh-Morporku, které byly zahaleny od hlavy až k patě do brokátu a přitom způsobily, že se celá třída červenala až ke kořínkům vlasů.

Natáhl se k míse s ovocem. Jedna z dívek jej okamžitě uchopila za ruku, jemně mu ji odsunula stranou a pozvedla hrozen.

"Prosím, neloupat," prohlásil Těpic. "Slupka je z toho ta nejlepší část. Plná výživných vitamínů a minerálů. Jenže předpokládám, že o něčem takovém jste asi ještě neslyšely, co, protože to vymysleli teprve nedávno," dodal hlavně pro sebe. "V posledních šesti sedmi tisících letech," dokončil kysele.

Tak, a tady máš relativitu, s jakou plyne čas, pomyslel si smutně. Možná že všude jinde plyne, ale tady ne. Tady se prostě hromadí jako sníh. Jako kdyby nás zpomalovaly ty pyramidy, jako ty věci, které se užívají na lodích, jak tomu říkají vlečné kotvy. Zítřek je tady něco jako slabě ohřátý včerejšek.

Stejně mu hrozny oloupala, zatímco vteřiny se řítily rychlostí padajících sněhových vloček.

Na staveništi Velké pyramidy zatím pluly vzduchem obrovské kamenné kvádry a zasouvaly se na svá místa, jako by tady běžel pozpátku film zachycující explozi. Bloky skutečně létaly mezi lomem a staveništem, vznášely se tiše nad zemí, vysoko nad svými hranatými stíny.

"Musím ti přiznat," obrátil se Ptakospar ke svému synovi, když bok po boku stáli na pozorovací věži, "že je to úžasné. Jednou budou lidi žasnout nad tím, jak jsme mohli něco takového dokázat."

"Celá ta záležitost s posouvači kulatin a biči," prohlásil spokojeně Iib, "to už je stará vesta. Na to můžeme zapomenout." Mladý stavitel se usmál, ale v jeho úsměvu byl náznak nepříčetné pýchy.

Bylo to opravdu úžasné. Bylo to ještě úžasnější, než to mělo být. Nemohl se ubránit dojmu, že pyramida je... Sám se sebou v duchu zatřásl. Za takové myšlenky by se měl stydět. V tomhle zaměstnání se člověk mohl stát snadno pověřivým, když si nedal pozor.

Bylo jen přirozené, že mnoho hmot tvořilo tvar pyramidy samo o sobě - přesněji řečeno tvar kužele. Zkoušel to dnes ráno. Obilí, sůl, písek... voda ne, ne, ta sem nepatří. Ale na druhé straně nebyla pyramida nic jiného než upravený kužel. Kužel, který se rozhodl, že bude vypadat trochu k světu.

Nemohlo se stát, že by to o chlup přepískl v parakosmických mírách?

Otec ho poklepal po zádech. "Skvělá práce," opakoval. "Podívej, ono to skoro vypadá, jako kdyby se to stavělo samo!"

Iib vyjekl a zakousl se do zápěstí, takové dětské gesto, ke kterému se v dospělosti vracel jen tehdy, když byl výjimečně nervózní. Ptakospar si toho nevšiml, protože v té chvíli k úpatí věže doběhl jeden z předáků a mával svou obřadní měřičskou berlou. Ptakospar se naklonil přes zábradlí. "Co se děje?" dotazoval se. "Povídám, musíte jít okamžitě se mnou, ó, mistře!" Na horní ploše rozestavěné pyramidy, která byla zhruba v polovině celkové výšky, probíhaly nějaké drobnější práce na vnitřním systému místností. Spojení "dělat dojem" už tady nebylo na místě. Jak se zdálo, lépe se teď hodilo "budit hrůzu".

Kamenné kvádry se snášely z nebe v jakémisi pomalém obřím tanci, dosedaly a posouvaly se, zatímco jejich mahutí pokřikovali jeden na druhého a nešťastní kontroloři se pokoušeli do všeobecného ruchu vykřikovat své pokyny.

Ptakospar se prodral hloučkem dělníků stojících kolem nějakého blíže neurčeného středu. Alespoň tady bylo zatím ticho. Hrobové ticho.

"Dobrá, dobrá," prohlásil. "Tak co se to tady... oh." Ptakospar Iib natáhl hlavu přes otcovo rameno a pak si rychle nacpal pěst do úst.

Ta věc byla svrasklá. Byla prastará. Kdysi to však byla rozhodně věc živá. Ležela na jedné kamenné desce jako stará vysušená švestka.

"Byla to moje svačina," oznámil mu hlavní omítkář.

"Měl jsem ho, sakra, na svačinu. Jak já se na to jablko těšil!"

"Ale to přece nemohlo tak brzo začít," zašeptal vyděšeně Iib. "Nemůže mít ještě vypěstovány časové uzly, totiž, chtěl jsem říct, jak to už teď může vědět, že z toho bude pyramida?"

"Natáhl jsem se pro tu sváču a můžu říct, že jsem měl pocit, jako že... no byl to ošklivý pocit," stěžoval si omítkář.

"Pozor, ten uzal má zápornou hodnotu," dodával Iib. "Záporné by se neměly objevovat vůbec."

"A je tam ještě?" zeptal se Ptakospar a dodal: "Neříkej mi, že ano!"

"Stačí zasadit na místa několik dalších bloků a zmizí," prohlásil jeho syn a zoufale se rozhlížel. "Jakmile se změní postavení těžiště hmoty, rozptýlí se i časové uzly."

Ptakospar odtáhl mladíka kus stranou.

"Co mi to povídáš?" dotíral na něj opískovaným** šeptem.

"Měli bychom ji co nejrychleji zakrytovat," mumlal Iib. "Vybit nastřádaný čas. Pak už by to nebyl žádný problém..."

"Jak bychom ji mohli zakrytovat? Vždyť ještě není hotová," rozčiloval se Ptakospar. "Kde jsi byl a odkud jsi spadl? Pyramidy nezačínají kumulovat energii, dokud nejsou hotové! Dokud to nejsou pyramidy, nemají energii, je to jasné? Pyramidální energie, neslyšel jsi? Jmenuje se po pyramidách. Proto se to jmenuje pyramidální energie!"

"Musí to mít něco společného s tou mimořádnou hmotou, nebo co," troufl si stavitel, "a taky s rychlostí stavby. Čas je polapen v materiálu. Víš, co myslím?"

Teoreticky se mohou malé časové uzly vyskytnout už během stavby, ale ty jsou tak slabé, že si jich většinou

nevšimneš. Kdybys šel a postavil se přímo do středu takového uzlu, zestárneš, nebo omládneš o pár hodin, nebo taky -" začal se zaplétat.

"Vzpomínám si, že když jsme stavěli hrobku Khenéta XIV., prohlásil výrobce fresek, že mu výzdoba královnina sálu trvala dvě hodiny, my tvrdili, že mu to zabralo celé tři dny, a pokutovali jsme ho," prohlásil najednou pomalu Ptakospar. "Pamatuju, že se kolem toho v cechu nadělala spousta řečí."

"To už jsi říkal," přikývl Iib.

"Co jsem říkal?"

"To o tom malíři fresek. Před chvílíčkou."

"Ne, nic takového jsem neříkal. Nic takového jsi neslyšel," tvrdil Ptakospar.

"Byl bych přísahal, že jsi to říkal. Jenže tohle je mnohem horší než tamto," upozorňoval ho syn. "A obávám se, že se to stane znovu."

"Myslíš, že můžeme očekávat další takové příhody?"

"Určitě," přikývl Iib. "Teoreticky bychom se nemuseli záporných uzlů obávat, ale tady to zřejmě neplatí."

Můžeme očekávat rychlé přílivy a obrácené přílivy a pravděpodobně i krátké časové smyčky. Obávám se, že musíme počítat se všemi druhy časových anomálií. Měli bychom vyhnat chlapy co nejrychleji."

"Předpokládám, že by tě nenapadl nějaký způsob, jak bychom je mohli nechat pracovat v krátkém čase, a platit je v obyčejném?" zeptal se Ptakospar s nadějí v hlase. "Jen tak mě to napadlo. Řekl bych, že se na to tvůj bratr určitě zeptá."

"Ne! Drž od toho všechny lidi dál! Nejdřív tam nasázíme co nejrychleji kvádry a zakrytujeme ji."

"Dobře, dobře. Jen tak jsem si přemýšlel nahlas. Jako by nám nestačily ty potíže, které už máme..."

Ptakospar se prodral hloučkem dělníků stojících kolem nějakého blíže neurčeného středu. Alespoň tady bylo zatím ticho. Hrobové ticho.

"Dobrá, dobrá," prohlásil. "Tak co se to tady... oh." Ptakospar Iib natáhl hlavu přes otcovo rameno pak si rychle nacpal pěst do úst.

Ta věc byla svrasklá. Byla prastará. Kdysi to však byla rozhodně věc živá. Ležela na jedné kamenné desce jako stará vysušená švestka.

"Byla to moje svačina," oznámil mu hlavní omítkař. "Měl jsem ho, sakra, na svačinu. Jak já se na to jablko těšil!"

Ptakospar zaváhal. Celá ta scéna mu připadala nějak známá. Podobný pocit už měl předtím. Strašlivě silný a skutečný pocit děja vu.

Setkal se se zděšeným pohledem svého syna. Oba dva, vyděšení z toho, co by mohli spatřit, se pomalu otočili.

Uviděli se stát kousek opodál, těsně u sebe, a dohadovat se o něco, o čem Iib přísahal, že už slyšel před chvílkou.

A taky že slyšel, uvědomil si Ptakospar s hrůzou. Táhle to jsem já. Zvenčí vypadám úplně jinak. A tady to, to jsem taky já. Právě tak já. Tentýž já.

Je to jenom časová smyčka. Jako malý vír v řece. Jenže se udělal na proudu času. A já se v něm právě dvakrát otočil.

Ten druhý Ptakospar se na něj podíval.

Nastal dlouhý tísnivý okamžik temporálního napětí, pak zazněl zvuk, jako když myš vyfoukne žvýkačkovou bublinu, smyčka praskla a druhá postava zmizela.

"Já vím, čím to je," zamumlal Iib téměř nesrozumitelně, což bylo způsobeno jeho pěstí. "Pyramida sice není hotová, ale bude, takže ozvěna těch jevů se svým způsobem odráží nazpět, tati, ale měli bychom to zastavit co nejrychleji, je to příliš silné. Mýlil jsem se, když jsem -"

"Mlč! Nemohl bys alespoň odhadnout, kde se ty uzly vytvoří?" naklonil se k němu polohlasem Ptakospar. "A pojď sem dál, kdekdo na nás kouká. Vzpamatuj se trochu, synu!"

Iib spustil ruku ke svému opasku a vytáhl kapesní počítadlo.

"No, pravděpodobně ano," přikývl. "Je to v zásadě jednoduchá závislost rozložení hmoty na -"

"Dobrá," prohlásil stavitel pevně. "Hned to začni počítat. A pak seženeš všechny předáky a pošleš je ke mně."

V Ptakosparově pohledu se zablesklo něco velmi zvláštního. Čelist se mu vysunula jako žulový hranol. Možná že mě k takovému myšlení přinutila ta pyramida, pomyslel si, myslím jako blesk a vím to.

"Taky sem přived' bratra, ano?" dodal.

"Je to tou pyramidou. Pamatuju si nápady, které teprve dostanu."

Raději na to nebudu moc myslet. Raději budu praktický.

Rozhlédl se po napůl dokončené stavbě. Bohové věděli, že jsme to nemohli stihnout včas. Teď to není zapotřebí. Můžeme to stavět tak dlouho, jak dlouho budeme potřebovat.

"Není ti nic?" Iib ho vzal za ruku. "Tati, jsi v pořádku?"

"To byla taky jedna z těch tvých časových smyček?" odpověděl mu Ptakospar jako ve snu. To je nápad! Už nikdo jim nikdy nevyfoukne smlouvu, vždycky dostanou příplatky za kompletní dodávku, a přitom nebude záležet na tom, jak dlouho bude stavba trvat!

"Ne! Tati, měli bychom -"

"Jseš si určitě jistý, že dokážeš vypočítat, kde se ty objeví, ano?"

"Ano, předpokládám, že ano, ale -"

"Výborně." Ptakospar se roztrásl vzrušením. Možná že budou muset chlapům zaplatit o něco víc, ale to bude stát za to, a Ila bude muset vymyslet nějaké schéma, jak to obejít finančně. Kouzla, která se dala dělat s penězi, se někdy téměř podobala skutečné magii. Mládenci se s tím budou muset smířit. Koneckonců, stěžovali si na to, že s nimi pracují svobodní občané, stěžovali si, že s nimi pracují Jakazačistánci, stěžovali si na spolupráci s každým, kdo nebyl řádně placeným členem cechu. Takže teď si sotva budou moci stěžovat na to, že pracují sami se sebou.

Ilb o krok ustoupil, a aby si dodal jistoty, sevřel pevněji své počítadlo.

"Tati," začal opatrně, "na co myslíš?"

Ptakospar na něj vrhl zářivý úsměv. "Na doppelgangy."

***

Politika byla zajímavější. Těpic cítil, že tady by mohl něčeho docílit.

Mžilibaba bylo staré království. Všichni ho respektovali. Ale na druhé straně bylo také malé a co do počtu čepelí, což bylo v těch dnech velmi důležité měřítko, zcela zanedbatelné. Jak říkal Dios, nebylo tomu tak vždycky. Kdysi vládlo polovině světa díky pouhé síle své šlechty a vlastně ani nepotřebovalo svou armádu, která v těch dnech čítala přes pětadvacet tisíc mužů.

Teď, jako malé království mezi Tsortem a Efebe, vládla Mžilibaba mnohem menší silou a každé z těch dvou království pro ni představovalo současně hrozbu i záštitu. Víc než tisíc let králové podél Mžilu díky výjimečně schopné diplomacii, dokonalým způsobům a práci s adrenalinem, složitější než pochodový vzorec opilé stonožky, udržovali mír podél celého protiotočného pobřeží světadílu. Už jen skutečnost, že existujete celých sedm tisíc let, se dala využít jako dokonalá zbraň, když jste to dokázali vhodně použít.

"Chceš tím říct, že jsme neutrální půda?" naklonil Těpic hlavu ke straně.

"Tsort je pouštní kultura jako my," vysvětloval Dios a mul si ruce. "Pomáhali jsme ji dlouhé roky vytvářet. A co se týká Efebe -" povzděchl si. "Věří tam na velmi podivné věci."

"Co tím myslíš?"

"Oni věří, že svět se řídí podle zákonů geometrie, Sire. Linky, úhly, čísla. Takováhle víra, Sire -" Dios se zamračil, "může někdy vést k velmi nezdravým nápadům a myšlenkám."

"Aha," řekl Těpic a v duchu se rozhodl, že si o těch nezdravých nápadech a myšlenkách co nejdřív zjistí víc.

"Takže my jsme vlastně tajně na straně Tsortu, pokud tomu dobře rozumím?"

"Ne. Je důležité, aby Efebe zůstalo silné."

"Ale s Tsortem toho máme mnohem více společného, že?"

"No, ponecháváme je v té víře, Sire."

"Ale je Tsort pouštní kultura jako my?"

Dios se usmál. "Obávám se, že oni neberou pyramidu vážně, Sire."

Těpic to v duchu všechno zvážil.

"Tak na čí straně ve skutečnosti jsme?"

"Na naši vlastní. Sire. Vždycky se najde nějaká cesta. Vždycky si připomeňte, Sire, že vaše rodina už byla ve třetí dynastii, když naši sousedé objevili způsob, jak se dělají děti, Sire."

Zdálo se, že tsortská delegace opravdu studovala mžilskou kulturu namáhavě až horečnatě. Bylo také od prvního okamžiku jasné, že do ní vůbec nepronikla. Tsortané si z ní vypůjčili množství jednotlivých kousků které se jim zdály užitečné, a ty pak složili dohromady velmi chybnými způsoby. Tak například do posledního chodili trojtaktním krokem, stejným, jaký zachycovaly fresky a který se používal u mžilského dvora jen při výjimečných příležitostech. Občas jim po tváři přeběhly bolestivé záchvěvy, jak jejich páteře protestovaly.

Kromě toho měli na sobě ranní frotokrývky, rolničky Cesty vpřed a k tomu kytle Ačli s - a není divu, že při tom pohledu musely ukrývat úsměv dokonce i nevzdělané dívky ovívačky - náholicemi ve stejném provedení!

Dokonce i Těpic se spěšně rozkašlal. Ale co, vždyť oni nic jiného neumějí, jsou jako malé děti.

Tuhle myšlenku ovšem v závěsu následovala další, a sice tahle: tyhle děti by nás dokázaly vymazat z mapy světa během jediné hodiny.

Po rychlé syntéze obou předchozích se objevila třetí myšlenka, která pravila: vždyť jsou to jen pitomé šaty, začínáš to brát zbytečně vážně.

Skupina z Efebe byla mnohem citlivěji oblečena v bílých togách. Byli si navzájem dost podobní, jako by někde v jejich zemi pracoval malý lis, který vyráběl malé holohlavé chlapíky s kudrnatými bílými plnovousy.

Obě delegace se zastavily před trůnem a poklonily se.

"Nazdar," řekl jim Těpic.

"Jeho Velkolepost, král Ptepicchamon XXVIII., pán nebes, vozka slunečního vozu, kormidelník sluneční lodi, strážce tajného vědění, pán obzoru, udržovatel cesty, perlík smilování, vysokorozený, neumírající král, vám přikazuje, abyste si sedli."

Těpic zapátral v hlavě po nějakém vhodném projevu. Vyslechl jich v Ankh-Morporku spoustu. Pravděpodobně byly na celém světě stejné.

"Jsem si jistý, že bychom měli pokračovat -"

"Jeho Velkolepost, král Ptepicchamon XXVIII., pán nebes, vozka slunečního vozu, kormidelník sluneční lodi, strážce tajného vědění, pán obzoru, udržovatel cesty, perlík smilování, vysokorozený, neumírající král, vám přikazuje, abyste jej vyslechlil!" zaduněl Diův hlas.

"- dále v duchu dlouhého a historického přátelství mezi našimi národy -"

"Slyšte moudrost Jeho Velkoleposti, krále Ptepicchamona XXVIII., pána nebes, vozky slunečního vozu, kormidelníka sluneční lodi, strážce tajného vědění, pána obzoru, udržovatele cesty, perlíku smilování, vysokorozeného, neumírajícího krále!"

Ozvěna umkla.

"Mohl bych si s tebou na okamžik promluvit, Die?"

Nejvyšší kněz se k němu naklonil.

"Je to všechno nutné?" zasykl Těpic.

Diovy odmítavé rysy na sebe vzaly dřevěný výraz člověka, který zápasí s neznámou myšlenkou.

"Jistě, Sire! To je tradice, Sire!" prohlásil nakonec.

"Měl jsem dojem, že si mám s těmi lidmi promluvit. Ty víš, jaké jsou naše závazky, obchodní smlouvy a tak dál. Hodně jsem o tom přemýšlel a mám několik skvělých nápadů. Ale bude těžké to nějakým způsobem probrat, když mě budeš neustále překřikovat."

Dios mu věnoval blahosklonný úsměv.

"Ale to už je všechno vyřízeno, Sire. Kvůli tomu jsem se s nimi sešel dnes dopoledne."

"A co se tedy čeká ode mě?"

Dios udělal jednou rukou lehký kruhový pohyb.

"Cokoliv chcete, Sire. Je dobré se trochu usmívat a dodat jim optimismu a klidu."

"To je všechno?"

"Sire, můžete se jich také zeptat, jestli se jim líbí zaměstnání diplomatů," navrhl mu Dios. Jeho oči odrazily Těpicův pohled stejně dokonale jako zrcadlo.

"Já jsem král!" zasyčel Těpic.

"Jistě, Sire. Nebylo by dobré váš úřad zatěžovat běžnými státními záležitostmi, Sire. Zítra, Sire, budete předsedat nejvyššímu soudu. To je pro monarchu dokonalý úřad, Sire."

"Ach. Tak dobře."

Bylo to dost složité. Těpic pozorně vyslechl celý případ, ve kterém se jednalo o údajnou krádež dobytka, komplikovanou takzvanými cibulovými pozemkovými zákony. Tak takhle by to asi opravdu mělo být, pomyslel si. Nikdo už teď nemůže rozhodnout, komu ten pitomej vůl patří, takže to musí rozhodnout král. Takže znovu, jak to bylo? Tamten prodal vola před pěti lety tomuhle, ale jak se ukázalo, tak -

Podíval se z tváře jednoho ustaraného farmáře na stejně ustaranou tvář toho druhého. Oba si tiskli otrhané slaměné kloubouky na hrud' a oba měli dřevěné výrazy prostých lidí, kteří při své v zásadě malicherné hádce najednou zjistili, že stojí na mramorové podlaze obrovského sálu, kde na trůně sedí vtělení jejich boha. Těpic nepochyboval, že každý z nich by se šťastně vzdal jakéhokoliv nároku na to ubohé zvíře, kdyby se byl výměnou za to ocitl deset kilometrů odsud.

Je to už dost starý býk, napadlo ho, čas, aby byl poražen, i kdyby byl támhletoho, krmil se celé roky na susedově půdě, každý dostane půlku a je to, ti si budou rozsudek ještě dlouho pamatovat...

Pozvedl srp Spravedlnosti.

"Jeho Velkolepost, král Ptepicchamon XXVIII., pán nebes, vozka slunečního vozu, kormidelník sluneční lodi, strážce tajného vědění, pán obzoru, udržovatel cesty, perlík smilování, vysokorozený, neumírající král, vysloví svůj soud! Pokloňte se před spravedlností Jeho Velkoleposti, krále Ptepic -"

Těpic ho přerušil uprostřed slova.

"Po tom, co jsme vyslechli obě strany," oznámil pevně, přičemž zlatá maska dodávala jeho hlasu velebné echo, "udělaly na nás dojem vaše argumenty i protiargumenty a zdá se nám spravedlivé, aby bylo sporné zvíře zabito a jeho maso poctivě a rovným dílem rozděleno mezi obě sporné strany."

Pak se narovnal a pohodlně opřel. Budou mně přezdívat Těpic Moudrý, pomyslel si pyšně. Obyčejní lidé takové věci rádi dělají.

Oba farmáři na něj upřeli dlouhé nechápající pohledy. Pak, jako kdyby byli připevněni na společném otočném čepu, se oba najednou obrátili a upřeli pohledy na místo, kde seděl v kruhu nižších knězi Dios.

Dios vstal, urovnal si své jednoduché roucho a pozvedl obřadní hůl.

"Skloněte se před tlumočenou vůlí Jeho Velkoleposti, krále Ptepicchamona XXVIII., pána nebes, vozky slunečního vozu, kormidelníka sluneční lodi, strážce tajného vědění, pána obzoru, udržovatele cesty, perlíku smilování, vysokorozeného, neumírajícího krále," prohlásil. "Náš božský soud rozhodl, že býk jest majetkem Rumušpunta. Dále je naší vůlí, aby bylo zvíře ukřižováno na oltáři Seběhlých bohů jako dík za naši božskou pozornost, kterou jsme jim věnovali! Dále jsem rozhodl, aby Rumušpunt a Kartofel pracovali tři dny zdarma v královských zahradách, a tak uhradili králi jeho soud."

Dios pozvedl hlavu a upřel z každé strany svého dravčího nosu na Těpice jedno oko. Pak pozvedl obě ruce.

"Nekonečná jest moudrost Jeho Velkoleposti, krále Ptepicchamona XXVIII., pána nebes, vozky slunečního vozu, kormidelníka sluneční lodi, strážce tajného vědění, pána obzoru, udržovatele cesty, perlíku smilování, vysokorozeného, neumírajícího krále!" Oba farmáři se začali klanět ve zděšené vděčnosti a doprovázeni strážemi vycouvali ze síně.

"Die," prohlásil Těpic.

"Sire?"

"Mohl bys ke mně na okamžik zajít?"

"Sire?" opakoval Dios, který se náhle zhmotnil vedle trůnu.

"Nemohl jsem si nevšimnout, Die, a oprav mě, jestli nemám pravdu, určitých odchylek v tvém překladu proti tomu, co jsem řekl já,"

Kněz vypadal překvapeně.

"Ó, to nikoliv, Sire. Snažil jsem se naopak aplikovat vaše přání co nejpřesněji, jen jsem ho nepatrně upravil v souladu s precedenty a tradicemi."

"Jak to? Vždyť to mizerné zvíře opravdu patřilo oběma!"

"Jenže Rumušpunt, jak je známo, je ve své víře až přehnaně přísný a hledá každou příležitost, jak zvětšit slávu svého boha, zatímco Kartofel se netají svými buřičskými myšlenkami."

"Co to má co společného se spravedlností?" zeptal se Těpic.

"Všechno, Sire," oznámil mu Dios hladce. "Ale teď toho zatraceného býka nedostane ani jeden, ani druhý."

"Přesně tak, Sire. Ale Kartofel nic nedostane, protože si to nezaslouží, zatímco Rumušpunt díky své oběti si zajistil hezké místo v podsvětí."

"A odhadl bych, že ty budeš mít dnes k večeři hovězi," odsekl mu Těpic.

Věta dopadla jako úder. Co se týče výsledku, mohl Těpic zvednout svůj trůn a udeřit s ním kněze do hlavy. Dios o krok ustoupil, k smrti užaslý, a oči se mu proměnily ve dvě jezírka ukřivděné bolesti. Když promluvil, zněl v jeho hlase ostrý tón.

"Já maso nejím, Sire," prohlásil. "Maso kalí a ředí duši. Mohu ohlásit další případ, Sire?"

Těpic přisvědčil. "Dobrá."

Další případ byl spor o nájem sta čtverečních metrů úrodné říční půdy. Těpic obě strany pozorně vyslechl. Dobrá úrodná půda byla v Mžilibabě velmi vzácná, protože ji většinou zabraly pyramidy. Byla to velmi vážná záležitost. Zvláště vážná byla proto, že nájemce půdy byl podle všeho slušný a poctivě pracující, zatímco majitel půdy byl bohatý a dosti nechutný. Naneštěstí podle toho, jak stála fakta, měl bohužel pravdu.

Těpic se hluboce zamyslel a pak se podíval na Dia. Kněz na něj kývl.

"Tak mi to všechno připadá -" začal Těpic tak rychle, jak to dokázal, ale to nestačilo.

"Vyslechněte a pokloňte se rozhodnutí Jeho Velkoleposti, krále Ptepicchamona XXVIII., pána nebes, vozky slunečního vozu, kormidelníka sluneční lodi, strážce tajného vědění, pána obzoru, udržovatele cesty, perlíku smilování, vysokorozeného, neumírajícího krále!"

"Tak mi - nám všechno připadá," opakoval Těpic, "že když vezmeme v úvahu všechny skutečnosti a pokusíme se proniknout pod povrch věcí, spravedlivý rozsudek v tomto případě zní -" odmlčel se. Přesně takhle, pomyslel si, mluví skuteční králové.

"Majitel půdy byl zvážen a shledán vinným," zaduněl jeho hlas pod zlatou maskou. "Dáváme za pravdu nájemci."

Celý dvůr se jako jeden muž otočil k Diovi, který se chvilku šeptem radil s ostatními a pak vstal.

"Vyslechněte rozhodnutí Jeho Velkoleposti, krále Ptepicchamona XXVIII., pána nebes, vozky slunečního vozu, kormidelníka sluneční lodi, strážce tajného vědění, pána obzoru, udržovatele cesty, perlíku smilování, vysokorozeného, neumírajícího krále! Patrně, farmář, zaplatí 18 túnů jako dlužný nájem princí Jasembosovi! Princ Jasembos okamžitě zaplatí 12 túnů do chrámové pokladny jako oběť Řičním bohům. Dlouhý život, králi! Další případ!"

Těpic znovu pokynem přivolal Dia. "Má to vůbec nějakou cenu, abych tady seděl?" dotazoval se popuzeným šeptem.

"Prosím, uklidněte se, Sire. Kdybyste tady nebyl, jak by lidé věděli, že bylo rozhodnuto podle práva?"

"Ale ty překroutíš všechno, co řeknu!"

"Ne, Sire. Sire, vy vynášíte soud lidský, já jej převádím na soud královský."

"Aha," zasykl Těpic zachmuřeně. "Tak od téhle chvíle -"

V předpokojí se něco dělo. Bylo jasné, že je tam nějaký vězeň, který nemá bezmeznou důvěru v královskou spravedlnost, a král se mu ani nedivil. Ani on s ní nebyl zrovna nejspokojenější.

Jak se ukázalo, byla to tmavovlasá dívka, která se zmítala v pažích dvou strážných a zasypávala je ranami pěstí a kopanci, jež by se muž styděl zasadit. Ani její oblečení nebylo pro takový zápas právě nejvhodnější. Její šaty by se byly právě tak hodily k tomu, aby si v nich lehla a loupala ovoce.

Spatřila Těpice a k jeho upřímnému potěšení na něj vrhla pohled plný nenávisti. Po odpoledni, během něž byl uctíván jako mentálně retardovaná socha, pro něj bylo potěšením narazit na někoho, kdo o něj projevil opravdový lidský zájem.

Nevěděla, co udělala, ale podle síly, s jakou dopadaly její rány na strážné, to jistě provedla podle svých možností co nejdokonaleji.

Dios se naklonil na úroveň otvorů, které měla maska ve výši uší.

"Jmenuje se Ptraci," řekl. "Je to služebná vašeho otce. Odmítla vypít pohár."

"Jaký pohár?" zajímal se Těpic.

"Je zvykem, že si s sebou mrtví králové do podsvětí berou i své služebníky, Sire."

Těpic zachmuřeně přikývl. Bylo to žárlivě strážené privilegium, jediný způsob, jak si mohl služebník, chudý jako kostelní myš, zajistit život věčný. Pamatoval si na pohřeb svého dědečka a na diskrétní hovory o jeho osobních sloužících. Vzpomínal si, že otec byl potom dlouhé dny v silné depresi.

"Ale to přece není povinné," řekl.

"Máte pravdu, Sire. Povinné to není."

"Otec měl mnoho služebných."

"Myslím, že tahle byla jeho oblíbená, Sire."

"A čím se tedy přesně provinila?"

Dios si povzdechl jako člověk, který něco vysvětluje velmi zanedbanému dítěti.

"Odmítla vypít pohár, Sire."

"Promiň, ale já myslel, že jsi řekl, že to není povinné, Die."

"Přesně tak, Sire. Není to povinné, Sire. Je to naprosto dobrovolné, je to akt svobodné vůle. A ona to odmítla, Sire."

"Aha. Takže zase jedna z těch situací, co?" prohlásil Těpic. Celé království Mžilibaba stálo na takových situacích. Kdybyste se jim pokoušeli porozumět, museli byste se zbláznit. Kdyby jeden z jeho předků rozhodl, že den je noc, tápali by lidé za světla. Naklonil se kupředu, "pojd'te blíž, mladá dámo," řekl. Podívala se na Dia.

"Jeho Velkolepost, král Ptepicchamon XXVIII. -"

"Je potřeba to pokaždé celé opakovat?"

"Samozřejmě, Sire - pán nebes, vozka slunečního vozu, kormidelník sluneční lodi, strážce tajného vědění, pán obzoru, udržovatel cesty, perlík smilování, vysokorozený, neumírající král, ti poroučí, abys přednesla svou vinu!"

Dívka se vytrhla ze sevření strážců a upřela pohled na Těpice. Trásla se při tom úzkostí.

"Řekl mi, že nechce být pohřben v pyramidě," vykřikla. "Řekl, že mu představa těch milionů tun kamene, které by měl ležet nad hlavou, přivolává noční můry. A já ještě nechci umřít!"

"Ty jsi opravdu odmítla přijmout s radostí otrávený pohár?" řekl Dios.

"Ano!"

"Ale, dítě," pokračoval Dios, "pak tě král musí stejně odsoudit k smrti. Cožpak není lepší odejít čestně a mít zajištěn věčný život v podsvětí?"

"Nechci být služebníci v podsvětí!" Ze zástupu shromážděných kněží se vznesl hromadný vzdech hrůzy. Dios přisvědčil.

"Pak si tě vezme Požirač duší," prohlásil. "Sire, čekáme na váš soud."

Těpic si uvědomil, že se na dívku už chvíli upřeně dívá. Měl pocit, že je na ní něco strašlivě známého, ale Pořád nebyl schopný zjistit co. "Pusťte ji," rozhodl.

"Jeho Velkolepost, král Ptepicchamon XXVIII., pán nebes, vozka slunečního vozu, kormidelník sluneční lodi, strážce tajného vědění, pán obzoru, udržovatel cesty, perlík smilování, vysokorozený, neumírající král, promluvil! Zítřka za úsvitu budeš hozena krokodýlům. Velká jest králova moudrost!"

Ptraci se otočila a upřela oči na Těpice. Mlčel. Neodvažoval se promluvit strachem, co všechno by se z toho ještě mohlo vyklubat.

Odešla tiše, což bylo mnohem horší, než kdyby vzlykala nebo křičela.

"To byl poslední případ, Sire," řekl Dios.

"Dobrá, vrátím se do svých komnat," odpověděl Těpic odměřeně. "Je mnoho věcí, o kterých bych si rád popřemýšlel."

"V tom případě dám oběd poslat, Sire," řekl nejvyšší kněz. "Bude to pečené kuře."

"Nenávidím kuřata!"

Dios se usmál. "Ó, nikoliv, pane. Každou středu si král pochutnává na kuřeti."

Pyramidy plály. Světlo, které vrhaly na okolní krajinu, bylo zvláště tlumené, zrnité, téměř našedlé, ale nad nejvyšším kamenem každé pyramidy šlehal k nebi klikatý plamen.

Ptraci zaslechla slabé cinknutí kovu a to ji probralo z poloviční dřimoty do naprosté bdělosti. Velmi opatrně se zvedla a tiše přešla k oknu.

Oproti skutečným oknům v celách, která bývají velká a vzdušná a u nichž stačí vyjmout několik nedůležitých mříží k tomu, aby jimi klidně unikl kdokoliv, tohle okno představovala pouhá štěrbina o šířce šestnácti centimetrů. Několik tisíc let naučilo krále podél Mžilu, že cely by měly být stavěny tak, aby vězně udržely uvnitř. Jediný způsob, jak se dostat ven tímhle oknem, bylo po kouscích.

Jenže proti světlu pyramid se objevil nejasný stín a ozval se hlas, který řekl: "Psst!"

Přitiskla se ke zdi a pokusila se rukou dosáhnout k okénku.

"Kdo jsi?"

"Přišel jsem ti pomoci. K čertu! Tomuhle tady říkají okno? Podívej, spouštím ti provaz."

Těsně vedle ramene jí sklouzlo silné hedvábné lanko, na němž byly v pravidelných vzdálenostech navázány uzly. Vteřinu nebo dvě na ně zírala, pak skopla z nohou pantoflíčky a vyšplhala nahoru.

Tvář na druhé straně štěrbiny byla sice napůl zakrytá černou kápí, ale stejně se jí podařilo zachytit na ní starostlivý výraz.

"Nezoufej," uklidňoval ji hlas.

"Já nezoufala. Pokoušela jsem se trochu vyspat."

"Oh. No v tom případě mi odpusť. Prostě se seberu a odejdu, mám?"

"Ale já se ráno probudím a pak si začnu opravdu zoufat! Na čem to stojíš, démone?"

"Víš, co to je mačka?"

"Ne."

"Tak já tady stojím na dvou mačkách."

Tiše zírali jeden na druhého.

"Tak jo," prohlásil hlas zvenku nakonec. "Budu to muset obejít a přijít dveřmi. Nikam nechod!" Po těch

sloveh obličej zmizel někam nahoru.

Ptraci tiše sklouzla na studené kameny podlahy. Přijde dveřmi! Přemýšlela, jak to asi provede. Lidé si totiž obvykle potřebují nejdřív odemknout.

Schoulila se v nejbližším koutě cely a upřeně se dívala na ten malý dřevěný obdélník.

Ubíhaly dlouhé minuty. V jednom okamžiku měla dojem, že zaslechla jakýsi slabý zvuk, něco jako prudké nadechnutí.

O něco později se ozvalo tichoučké zacinkání kovu, tak tichoučké, že bylo téměř neslyšné.

Na cívku věčnosti se tiše navinul další čas a pak se ticho před celou, a bylo to ticho způsobené nepřítomností zvuku, velmi pomalu změnilo na ticho způsobené někým, kdo nevydává žádný zvuk.

Pomyslela si: teď je to přímo přede dveřmi.

Nastala přestávka, během níž Těpic olejoval všechny závěsy, zámky a závory, takže když podnikl poslední fázi, otevřely se dveře s mlčením, které svíralo srdce.

"Hej?" ozval se v temnotě hlas.

Ptraci se vtiskla ještě hlouběji do svého koutka.

"Koukni, tak pojď, přišel jsem tě zachránit."

Teprve teď se jí podařilo ve světle pyramid rozlišit ještě tmavší stín. Postupoval kupředu mnohem nejistěji, než by od démona čekala.

"Tak jdeš, nebo ne?" řekl stín. "Omráčil jsem strážce, nebyla to jejich vina, ale nemáme moc času."

"Ráno mě mají hodit krokodýlům," zašeptala Ptraci. "Sám král tak rozhodl."

"Pravděpodobně se spletl."

Ptraciiny oči se rozšířily vyděšenou nedůvěrou.

"Sežere mě Pozírač duší!"

"A ty chceš, aby to udělal?"

Ptraci zaváhala.

"No tak vidíš," pokračovala temná postava a vzala ji za neodporující ruku. Vyvedl ji z cely, kde málem zakopla o nehybné tělo strážného.

"Kdo je v těch ostatních celách?" zeptal se a ukázal na řadu malých dvířek ve stěně chodby.

"Nevím," odpověděla Ptraci.

"Zjistíme to, co říkáš?"

Temná postava sáhla sem a tam na okované dveře a netrvalo dlouho a nehlučně je otevřela. Záře padající dovnitř úzkým oknem osvětlovala muže středního věku, který seděl na zkřížených nohou na zemi.

"Přišel jsem vás zachránit," oznámil mu démon.

Muž k němu zvedl zrak.

"Zachránit?" řekl.

"Ano. Proč jste tady?"

Muž sklopil hlavu. "Rouhal jsem se proti králi."

"A jak jste to dělal?"

"Upustil jsem si na nohu kámen. Teď mi vytrhnou jazyk -"

Temná postava s pochopením přikývla. "Slyšel vás při tom kněz, co?" řekla. "Ne. Já jsem to knězi oznámil sám. Taková slova nesmějí zůstat bez trestu," odpověděl muž s výrazem přesvědčení.

Tak v tom jsme tedy vážně dobří, pomyslel si Těpic. Obyčejná zvířata by něco takového nedokázala. Chcete se chovat jako dokonalý idiot, pak musíte být člověkem. "Myslím, že bychom si o tom měli popovídat venku," řekl.

"Proč byste nemohl jít se mnou?"

Muž se od něj odtáhl a vrhl na něj pohled zpod staženého obočí.

"Vy chcete, abych utekl?"

"Nepřipadá vám to jako výborný nápad? Co říkáte?" Muž se mu chvíli díval do očí a rty se mu neslyšně pohybovaly. Jak se zdálo, nakonec došel k jakémusi rozhodnutí.

"Strážce!" zaječel.

Výkřik se rozlehl celým spícím palácem. Jeho rádoby zachránce na něj v úžasu zíral.

"Blázen," zabručel Těpic. "Vy jste blázen." Vyšel z cely, chytil Ptraci za ruku a oba se rozběhli temnou chodbou. Kdesi za nimi se dotýčný vězeň rozhodl, že si ještě užije svého jazyka, dokud ho má, a křičel, ječel a řval. Těpic slyšel, jak se za nimi nese proud návánek.

"Kam mě vedeš?" zeptala se Ptraci, když vyšli z chodby a ocitli se na nádvoří lemovaném balustrádou.

Těpic zaváhal. Tak daleko ve svém plánu nedošel. "Proč vůbec zamykají ty dveře?" zeptal se a prohlížel si sloupořadí. "To bych fakt rád věděl. Překvapilo mě, že ses nevrátila do své cely, zatímco jsem se vybavoval s tím bláznem."

"Já - já ještě nechci zemřít," odpověděla tiše.

"Ani se ti nedívám."

"To nesmíš říkat! Je to špatné, když někdo nechce umřít!"

Těpic se rozhlédl po okraji střechy kolem nádvoří a odmotal od pasu lanko se záchytným háčkem.

"Myslím, že bych se opravdu měla vrátit do své cely," řekla Ptraci, aniž se ovšem pohnula příslušným směrem.

"Je to špatné, už jenom pomyslet na to, že neposlechneme krále."

"Oh? Copak se ti za to stane?"

"Něco moc ošklivého," odpověděla neurčitě.

"Myslíš, že něco horšího, než že tě hodí krokodýlům, nebo tě pohltí Požírač duší?" prohlásil Těpic a zachytil háček na jakési neviditelné římse na ploché střeše.

"To je dost zajímavý pohled na věc," řekla Ptraci a Těpic jí za to v duchu udělil cenu za logické myšlení.

"Stojí to za úvahu, co?" Těpic silným trhnutím vyzkoušel lanko.

"Ty mi chceš prostě říct, že když je jisté, že se mi všechny ty špatné věci skutečně stanou, tak že je zbytečné, abych si s tím ještě lámala hlavu," řekla Ptraci. "Když už tě má Požírač duší dostat, ať děláš co děláš, můžeš se alespoň vyhnout krokodýlům, je to tak?"

"Tak, ty polezeš první," naklonil se k ní Těpic. "Mám pocit, že někdo jde. Táhle v té uličce slyším kroky."

"Kdo jsi?"

Těpic zalovil ve svém váčku. Přišel do Mžilibaby před celou věčností a neměl nic než to, co měl na sobě. Jenže to byly šaty, ve kterých skládal závěrečnou zkoušku. Vyházil v ruce vrhací nůž č. 2 a jeho čepel se matně zableskla ve svitu pyramid. Byla to možná jediná ocel v celé zemi. Ne že by v Mžilibabě nikdy neslyšeli o železe, bylo to prostě tím, že když byla měď dost dobrá pro naše praprapradědečky, je dost dobrá i pro tebe.

Ne, strážní si nezasloužili nůž. Vždyť neudělali nic špatného.

Ruka mu sklouzla k malému váčku z kovové síťky, ve kterém měl našlapné bodce. Byly to malé typy, pouhé dva centimetry na ostěn. Našlapné bodce ještě nikoho nezabily, jen každého trochu zpomalily. Jeden nebo dva z nich zaražené v podrážce bot způsobují obzvláštní pomalost a opatrnost a nezabírají snad jen u těch nejvýjimečnějších optimistů.

Rozhodil jich několik v ústí uličky, rozběhl se nazpět k lanku a rychlými lehkými pohyby se po něm pustil nahoru. Přes okraj střechy se přehoupl přesně ve chvíli, kdy se první strážný objevil v ústí uličky. Těpic počkal, dokud se neozvaly první kletby, rychle vytáhl a smotal lanko a pospíšil si za dívkou.

"Chytí nás," řekla.

"Myslím, že ne," odpověděl.

"A pak nás dá král hodit krokodýlům."

"Oh, myslím, že -" Těpic se zarazil. Byla to obzvláštní představa, ale vzal-li v úvahu Diovo tlumočení...

"No, stát by se to mohlo," připustil nakonec, "člověk si nikdy nemá být ničím příliš jistý."

"Tak co uděláme teď?"

Těpic se zadíval přes řeku, kde plály pyramidy. Na Velké pyramidě stále ještě probíhaly stavební práce. I teď se tam za svitu pochodní pracovalo. Nad jejím Vrcholem se vznášel mrak kamenných kvádrů, zmenšených dálkou. Množství dělníků, které Ptakospar na práce nasadil, bylo neuvěřitelné.

Jakou zář bude vydávat tahle pyramida, pomyslel si. To světlo bude vidět snad až v Ankh.

"Jsou to hrozná věci, že?" ozvala se Ptraci po jeho boku.

"Myslíš, že jsou hrozná?"

"Jsou strašidelná. Víš, starý král je nenáviděl. Říkal, že jsou to hřeby, které přitloukly království k minulosti."

"Řekl, jak to myslí?"

"Ne. Prostě je nenáviděl. Byl to příjemný starý brach. Laskavý. Ne jako ten nový." Vysmrkala se a zastrčila kapesníček na jeho sotva dostačující místo v lesklé podprsence.

"Ehm, a co jsi vlastně měla na práci, jako služebná myslím?" nadhodil Těpic, a aby zakryl rozpaky, pečlivě prohlížel panoráma okolních střech.

Zachichotala se. "Ty asi nejsi odsud, že?"

"Ne, abych řekl pravdu, nejsem."

"Hlavně jsem si s ním povídala. Nebo ho taky poslouchala. Uměl krásně mluvit, ale vždycky říkal, že ho ve skutečnosti nikdo neposlouchá."

"Jasně," přikývl Těpic s hlubokým porozuměním. "A to je všechno?"

Hodila po něm očima a znovu se zachichotala. "Jo, ty myslíš to? Ne, to ne, on byl moc hodný. Ale aby ti bylo jasné, mně by to nevadilo. Mám na to příslušné vzdělání a výcvik. Bylo to pro mě na jednu stranu trošičku zklamání. Ženy z našeho rodu sloužily pod králi celá století, víš?"

"Oh, vážně?" vypravil ze sebe.

"Nevím, jestli jsi někdy viděl knihu, která se jmenuje Palác se -"

"- zastřenými okny," doplnil Těpic automaticky.

"Hned jsem si myslela, že gentleman jako ty ji bude znát," řekla Ptraci a mírně do něj strčila loktem. "Je to svým způsobem učebnice. Abych řekla pravdu, pro spoustu obrázků stála modelem moje prababička. Ne teď," dodala pro případ, že by ji špatně pochopil, "to už bylo spíš na ochlazení, ona už je pětadvacet let mrtvá. Když byla mnohem mladší. Každý říká, že jsem celá ona."

"Hmf," souhlasil Těpic.

"Byla dost proslulá. Dokázala si dát za hlavu obě nohy najednou. Já to taky umím. Udělala jsem třetí stupeň!"

"Hmf?"

"Starý král mi kdysi řekl, že bohové dali lidem smysl pro humor, aby jim vynahradili to, že jim nejdřív dali sex. Myslím, že byl v té chvíli poněkud vzrušený."

"Hmf." Těpic obrátil oči v sloup, takže se mu v šeru blýskala jen bělma.

Noční vánek k němu přinášel vůni jejího parfému. Ptraci používala vůni jako dobývacího berana.

"Najdeme nějaké místo, kde tě ukryjeme," řekl, ale musel se ze všech sil soustředit na každé slovo. "Nemáš nějaké rodiče, nebo tak?" Pokoušel se nevšimat si toho, že v šedém svitu pyramid její pleť jako by světélkovala, ale příliš se mu to nedařilo.

"No, matka stále ještě pracuje někde v paláci," odpověděla mu Ptraci, "ale nemyslím si, že by se jí to moc líbilo."

"Musíme tě dostat odsud," řekl Těpic horečnatě. "Kdybychom tě ukryli alespoň na dnešek, mohl bych ukrást nějaké koně nebo člun nebo tak. Pak by ses mohla vydat do Tsortu nebo Efebe nebo tak nějak."

"To jako do ciziny? Myslím, že to by se mně nelíbilo," odpověděla Ptraci.

"Když to porovnáš s podsvětím?"

"No jo. Když to postavíš takhle..."

Vzala ho za ruku. "Proč jsi mě vlastně zachránil?"

"Cože? No, protože být naživu je lepší než být mrtvý, řekl bych."

"Dočetla jsem tu knihu až k číslu 46 - Schůzka pěti šťastných mravenců," řekla Ptraci. "Kdybys sehnal trochu jogurtu, mohli bychom to -"

"Ne! Chtěl jsem říct ne. Ne tady. Ne teď. Jistě se na nás dívají lidé! Je skoro ráno."

"Nemusíš hned tak křičet! Chtěla jsem na tebe být jenom hodná."

"Já vím. Dobrá, díky." Těpic se přesunul na okraj střechy a naklonil se nad jeden z nesčetných palácových světlíků.

"Tohle vede do balzamovačovy dílny," oznámil jí "Tam dole musí být určitě dost míst, kde by ses mohla schovat." Znovu odmotal od pasu lanko.

Do světlíku vedla okénka z různých místností. Těpic vybral tu, jejíž stěny byly lemovány regály a podlaha poseta hoblinami. Z té vedly dveře do další místnosti, která byla plná dřevěných sarkofágů. Každý z nich měl na víku namalovanou stejnou bezduchou zlatou tvář, kterou už se naučil znát a nenávidět. Poklepal na několik z nich a pak zvedl víko té nejbližší.

"Nikdo doma," ohlásil. "Tady se ti bude skvěle odpočívat. Nechám víko trochu otevřené, aby se dovnitř dostal čerstvý vzduch."

"To si myslíš, že budu riskovat něco takového? Co kdyby ses nevrátil?"

"Vrátím se dnes v noci," uklidňoval ji Těpic. "A uvidím, jestli se mi to podaří, zaběhl bych sem ještě přes den a hodil bych ti trochu jídla a něco k pití."

Stála na špičkách a cinkání rolniček na jejích kotnících dělalo s Těpicovým libidem pravé divy. Podíval se proti své vůli k zemi a zjistil, že Ptraci má pečlivě namalované všechny nehty u nohou. Vzpomněl si na Popsalsira, který jim jednou v polední přestávce vyprávěl za stájem, že děvčata, která si lakují nehty na nohou... no, nepamatoval si to tak přesně, ale tenkrát se mu to zdálo dost neuvěřitelné.

"Zdá se, že je to pěkně tvrdé," řekla.

"Cože?!"

"Chtělo by to něčím vystlat."

"Podívej, nasypu ti dovnitř nějaké hobliny!" improvizoval Těpic. "Ale pospěš si! Prosím!"

"Dobrá. Ale vrátíš se určitě? Slibuješ?"

"Jasně, to víš že ano! Slibuju!" Mezi tělo sarkofágu a víko přiskřípl silnou třiskou, aby dovnitř mohl vzduch, a vyběhl na zpáteční cestu. Duch krále stál opodál a pozoroval ho.

Vyšlo slunce. A jak se zlatá sluneční záře rozlévala po úrodném údolí Mžilu, plameny pyramid bledly, až se z nich stali tanečníci z říše duchů, kteří se chvěli proti stále světlejšímu nebi. Teď je doprovázel zvuk. Ten zvuk byl přítomen i v noci, ale zněl v polohách, které byly pro lidské uši neslyšitelné. Teď začal pomalu klesat z nadzvukových výšek.

KKKKkkkkhhíííí.

Tón zněl z oblohy, slaboučký plátek zvuku, jako by vám někdo táhl houslový smyčec přímo napříč mozkem.
.. kkhíííí..

Nebo, jak říkali někteří, jako by vám někdo jezdil namočeným prstem po obnaženém nervu. Podle toho zvuku byste si mohli řídit hodinky, řekli by někteří, kdyby věděli, co to hodinky jsou.

.. kííí..

Úměrně tomu, jak pyramidy zaplavovalo sluneční světlo, zvuk klesal a klesal a pomalu se měnil z mňoukání kočky ve vrčení psa.

.. íí.. íí.. íí

Plameny zhasly.

.. pop.

"Krásné ráno, Sire. Předpokládám, že jste spal dobře?" Těpic mávl na Dia rukou, ale mlčel. Lazebník na něm právě vykonával obřad Cesty vpřed holením. Lazebník se třásl. Až donedávna to byl nezaměstnaný jednoruký kameník. Pak si ho zavolal ten strašlivý nejvyšší kněz a přikázal mu, aby se stal královským lazebníkem. To ovšem znamenalo dotýkat se krále, ale teď to bylo v pořádku, protože to bylo schváleno kněžími a nebylo třeba useknout mu nic dalšího. Vzato kolem a kolem, bylo to lepší, než si myslel, a taky to byla velká čest, starat se o královskou bradu jen tak levou rukou.

"Doufám, že vás v noci nic nevyrušilo?" zeptal se nejvyšší kněz. Jeho oči probíraly komnatu čtverec po čtverci a každý detail prohazovaly sitem podezření. Bylo s podivem, že se pod jeho pohledem netavily kameny ve stěnách.

"Já -"

"Prosím, ó, nesmrtelný, ještě chvilku nehýbat," ozval se lazebník hlasem člověka, který si uvědomuje, že by stačilo jen malé říznutí a mohl by odměnou od svého pána a vládce dostat volnou poukázku na zábavní cestu zaživačím traktem krokodýla.

"Neslyšel jste nějaké podezřelé zvuky, Sire?" zeptal se Dios. Najednou rychle ustoupil nazpět, aby mohl nahlédnout za zclacený paraván, který stál na opačném konci místnosti.

"E-e."

"Vaše Veličenstvo vypadá dnes ráno poněkud nezdravě," naklonil Dios hlavu ke straně. Posadil se na sedátko, které mělo na obou koncích vyřezané gepardy. Sednout si v přítomnosti krále, s výjimkou obřadních příležitostí, nebylo dovoleno. Jenže v tomhle případě to znamenalo, že se Dios ocitl v poloze, z níž mohl nahlédnout pod Těpicovu nízkou postel.

Dios byl vyveden z míry. Navzdory otláčeninám a nedostatku spánku se Těpic cítil v povznesené náladě. Otřel si z brady mýdlo.

"To je tou postelí," odpověděl. "Myslím, že už jsem se o tom zmiňoval. Chce to matraci, víš? Uvnitř je peří. Jestli tu věc neznáš, zeptej se khalijských pirátů. Polovina z nich už musí touhle dobou spát na matracích z husího peří."

"Vaše Veličenstvo má dnes náladu na žerty," Dios udělal kyselý obličej.

Těpic věděl, že by celou záležitost neměl dál rozmazávat, ale nakonec mu to nedalo.

"Děje se něco, Die?"

"Dnes v noci se do paláce, vloupal svatokrádežník. Ta dívka, Ptraci, zmizela."

"To je ovšem velmi znepokojující."

"Tak jest, Sire."

"Pravděpodobně nějaký nápadník nebo milovník nebo jak se tomu říká."

Diova tvář byla jako z kamene. "Pravděpodobně, Sire."

"To znamená, že posvátní krokodýli dnes budou muset držet půst." Jenže ne na dlouho, pomyslel si Těpic. Stačí dojít na konec kteréhokoliv malého mola, jakých bylo podél řeky bezpočet, a nechat svůj stín padnout na kalnou vodu Mžilu. Kalně hnědá voda se najednou jako mávnutím kouzelného proutku promění v kalně hnědá těla. Vypadala jako obrovské nasáklé kůly, podstatný rozdíl byl v tom, že takové plovoucí kůly se nemohou na jednom konci otevřít a ukousnout vám nohu. Posvátní mžilští krokodýlové pro království představovali skládku odpadků, říční patrolu a příležitostnou márnici, to vše v jednom.

Nedalo se o nich jednoduše říci, že jsou velcí. Kdyby některého z těch skutečně velkých krokodýlích samců napadlo lehnout si napříč proudem, zastavil by pravděpodobně řeku.

Lazebník se vyplížil z komnaty. Několik sloužících se naopak vplížilo dovnitř.

"Dovolil jsem si předpokládat reakce Vašeho Veličenstva, Sire," pokračoval Dios hlasem, který zněl jako odkapávání vody v krápníkové jeskyni.

"Skvělé," prohlásil Těpic přes rameno a prohlížel si oděv určený pro nadcházející den. "A co jsem přikázal?"

"Důkladnou prohlídku celého paláce, místnost po místnosti."

"Správně. Pokračuj, Die."

Mám dokonale otevřenou tvář, pomyslel si v duchu. Všechny svaly na svých místech. Víím, že jsem to neměl dělat. Dokáže si mě přečíst jako náhrobek. Ale až na mě upře ty svoje oči, to bude zárat. Přezírám ho.

"Děkuji vám, Sire."

"Řekl bych, že teď už budou bůhvíjak daleko," prohlásil Těpic. "Ať už to byl kdokoliv. Vždyť to byla jen obyčejná služebná, ne?"

"Je nemyslitelné, aby někdo neuposlechl vašeho rozkazu, Sire! V království není nikdo, kdo by se odvážil! Jejich duše budou zatraceny! Budou stíháni, Sire! Budou polapeni a zničeni!"

Roztřesení sluhové se ukryli Těpicovi za záda. To nebyla obyčejná zlost. To byl svatý hněv. Pravý, nefalšovaný, starodávný svatý hněv. A ten narůstal jako ošatka měsíců před úplňkem.

"Cítíš se dobře, Die?"

Dios se obrátil a upřel pohled přes řeku. Velká pyramida byla skoro hotová. Pohled na ni ho uklidnil, nebo alespoň poněkud vyrovnal v nové duševní rovině.

"Jistě, Sire," odpověděl po chvíli. "Děkuji vám." Zhluboka se nadechl.

"Zítřa, Sire, budete mít to potěšení zúčastnit se položení posledního kamene pyramidy. To je velmi významná událost. Samozřejmě, pak bude ještě nějakou chvíli trvat, než budou dohotoveny vnitřní prostory."

"Dobře, v pořádku. A dnes ráno, myslím, bych rád navštívil svého otce."

"Jsem si jist, že bývalý král vás rád uvidí, Sire. Je vaším přáním, abych vás doprovodil."

"Aha."

Stejně neměnitelně jako platí zákon namazaného krajíce, tak také platí, že neexistuje hodný velký vezír. Záliba v pletichách a piklích je očividně součástí tohoto speciálního zaměstnání.

Nejvyšší kněží mají sklony řadit se do téže kategorie. Musí se smířit s myšlenkou, že stejně často, jak dostávají komické klobouky, vydávají naopak podivné příkazy, například aby byla ta a ta princezna uvázána k nějakému balvanu jako pochoutka pro nějakou potulnou mořskou příšeru nebo aby byly do moře házeny malé děti.

Je to však odporné nactiutrhání. V průběhu historie Plochy byla většina nejvyšších kněží solidních, svatých a moudrých. Tito mužové se pouze snažili interpretovat přání bohů v tom nejlepší slova smyslu a bez ohledu na vlastní pověst často dali narazit na kůl nebo upálit zaživa stovky lidí v jediném dni, aby se ujistili, že bohy pochopili do poslední podrobnosti.

Sarkofág krále Ptepicchamona XXVII. ležel na svém podstavci. Byl vytvořen z foryfu, smaragdinu, skelsy a delfinetu, vykládán růžovým nefritem a pantoflínem, navoněný a parfémovaný mnoha vzácnými výtažky a voňavkami...

Vypadal velmi impozantně, ale král došel k názoru, že za smrt nestál. Vzdal se a pustil se přes nádvoří. Do dramatu jeho smrti vstoupila další osoba. Modelban, výrobce modelů.

Král vždycky žasl nad modely. I ten nejchudší farmář chtěl být pohřben s vybranými figurkami dobytka, které se měly na onom světě proměnit ve skutečné. Mnoho hospodářů bylo ochotno protřpět život na tomto světě a uživit se díky jedné krávičce hubené jako stojánek na topinky, jen proto aby si dopřáli tučné stádo na světě onom. Boháči a šlechtici si kupovali celé komplety včetně modelů vozů, domů, lodí a všeho ostatního, co bylo do hrobu příliš velké nebo nevhodné. Jakmile se jednou dostanou na druhou stranu, stanou se z těch věcíček nějakým způsobem věci skutečné.

Král se zamračil. Když byl živý, byl si jistý, že je to pravda. Ani moment o tom nezapochoyboval.

Modelban vystrčil jazyk koutkem úst a s plnou soustředěností umístil pinzetou maličké veslo na přesný model říční trirémy v poměru 1:80. Každá rovná plocha v jeho dílně byla pokryta droboučkými zvířaty a předměty. Některé z těch nejdokonalejších visely zavěšeny od stropu na tenoučkých drátech.

Král už zjistil z vyslechnutého rozhovoru, že Modelbanovi je dvacet šest, nemůže najít jediný prostředek, který by ho zbavil neustále bujícího akné, a žije doma s maminkou. Tam se po večerech baví tím, že vyrábí modely. Hluboko pod silným převlečnickem jeho vědomí doutná naděje, že jednoho dne najde půvabnou dívku, která bude chápat, jak nesmírně důležité je, aby byla každá podrobnost na modelu obřadního šestikolového vozu na svém místě, která mu bude s láskou držet hrnek s lepidlem a ochotně přispěchá s růžovým palcem pokaždé, kdy bude nutné něco podržet, než zaschne lepidlo.

Byl si vědom troubení a rozruchu, které se mu odehrávaly kdesi za zády. Nevšimal si jich. V posledních dnech se dělo každou chvíli něco. A podle jeho názoru to bylo téměř vždycky z malicherných důvodů. Lidé si prostě neuměli srovnat věci podle důležitosti. On už dva měsíce čekal na několik deka kaučukové politury, a jak se zdálo, bylo to každému jedno. Našrouboval si hodinářskou lupu lépe do oka a nasadil droboučké veslo přesně, kam patřilo.

Měl pocit, že někdo stojí těsně vedle něj. No, mohl by mu třeba pomoci s -

"Mohl byste mi podržet prst tady na tom," řekl, aniž hlavu od práce. "Jenom na okamžik, jen co zaschne lepidlo."

Najednou měl dojem, že teplota v místnosti náhle poklesla. Zvedl tvář a zíral přímo do nehybné zlaté masky. Přes její rameno nahlížel Diův obličej, jehož barva se podle Modelbanova odhadu blížila k odstínu číslo 37 (červená, vycházející slunce, lesk). "Oh," vypravil ze sebe.

"Je to moc pěkné," řekl Těpic. "Co je to?" Modelban na něj chvíli zíral, pak sklopil oči k modelu. "To je osmdesát metrů dlouhá říční triréma khalijského typu, s rozšířenou plošinou pro střelce na zádi a s útočným beranem na přídi."

Nabyl dojmu, že se od něj očekává něco víc. Snažil se poskytnout podrobnější informace.

"Je složená z více než pěti set částí," dodal. "Každé prkno na palubě je uříznuto samostatně, podívejte."

"Úžasné," přikývl Těpic. "No, nebudu tě zdržovat. Pokračuj v té své skvělé práci."

"Plachty se dají opravdu rozvinout," řekl Modelban. "Podívejte, když zatáhnete tady za tu nitku, která představuje lano, tak -"

Maska se pohnula stranou a na jejím místě se objevila Diova tvář. Kněz vrhl na Modelbana pohled, který naznačoval, že o tomhle ještě uslyší, a pospíchal za králem. Duch krále Ptepicchamona XXVII. také.

Těpicovy oči za maskou se točily hned sem, hned tam. Táhle jsou pootevřené dveře do skladiště dřevěných schránek. Byl dokonce schopen zahlédnout tu, ve které byla Ptraci, pod jejím víkem byl stále ještě dřevěný klínek.

"Náš otec ale leží tamhle, Sire," upozorňoval ho Dios. Pohyboval se tiše jako duch.

"Oh, ano, jistě." Těpic zaváhal a přešel k obrovské schráně na podstavci. Chvilí si ji prohlížel. Zlacená tvář na víku vypadala jako každá jiná maska.

"Jak dokonale vystihnutá podoba, Sire," pospíšil si Dios.

"Nnn-o," přikývl váhavě Těpic. "Myslím, že ano. Opravdu vypadá št'astněji. Alespoň myslím."

"Ahoj, chlapče," řekl král. Věděl, že ho nikdo neslyší, ale cítil se št'astnější, když na lidi kolem mluvil. Bylo to lepší než mluvit sám se sebou. Na to bude mít času až až.

"Myslím, že to vystihlo jeho nejlepší rysy, ó, vládce nebes," prohlásil hlavní sochař.

"Vypadám jako voskový panák, který má týden zácpu."

Těpic naklonil hlavu na jednu stranu.

"Snad ano," přisvědčil nejistě. "Ano. Hm. Dobrá práce."

Napůl se otočil a vrhl pátravý pohled k pootevřeným dveřím.

Dios pokynul strážím na obou stranách chodby. "Jestli Sir dovolí," prohodil uhlazeně.

"Hmm?"

"Stráže budou pokračovat v prohlídce."

"Správně. Oh -"

Dios vykročil přímo ke schráně, ve které byla ukryta Ptraci, a v patách mu kráčeli oba strážníci. Velekněz uchopil víko za okraj, jediným pohybem schránu otevřel a zvolal: "Hleďme! Copak jsme to našli?"

Koprkvaš a Gern mu nahlédli přes rameno dovnitř.

"Dřevěné hobliny," oznámil společnosti Koprkvaš.

Gern nasál vzduch. "Ale moc hezky voní."

Diovy prsty zabubnovaly na víku schránky. Těpic ho nikdy předtím neviděl bezradného. Dios dokonce začal oklepávat stěny schránky, aby zjistil, zda tam nejsou nějaká skrytá dvířka.

Potom pečlivě vrátil víko na své místo a podíval se nevýrazně na Těpice, který byl poprvé za dobu svého panování rád, že má na tváři zlatou masku, takže není vidět výraz jeho obličeje.

"Není tady," oznámil mu starý král. "Musela si odběhnout, když jí příroda poručila a dělníci si odskočili na gáblík."

Musela vylézt, pomyslel si Těpic, ale kde je teď?

Dios pohledem prohledával místnost a po krátké chvíli, během které se otáčel sem a tam jako kompasová střílka, se jeho oči soustředily na královský sarkofág. Byl obrovský. Byl prostorný. Byla v tom jakási nevyhnutelnost.

Dios přešel dílnu několika dlouhými kroky a otevřel víko.

"Ani se neobtěžuje zaklepat," zabručel král. "To když jsem šel někam já, to by se byl uklepal!"

Těpic si troufl vrhnout dovnitř rychlý pohled. Králova mumie byla v sarkofágu úplně sama.

"Cítíš se dobře, Die?" zeptal se.

"Ano, Sire. Nikdy nemůžeme být dost opatrní. Je jasné, že tady nikdo není, Sire."

"Vypadáš, jako kdyby ti udělala dobře trocha čerstvého vzduchu," usmál se pod maskou Těpic, který si sice v duchu podobné výroky zakázal, ale nebyl s to si je odpustit. Zmatený Dios byl neobyčejně inspirující, i když současně i maličko znepokojující zjev. Citlivějšího člověka mohl takový pohled dovést až k obavě o stabilitu daných věcí.

"Ano, Sire. Děkuji, Sire."

"Víš co? Někam si sedni a ať ti někdo přinese sklenici vody. Pak se půjdeme podívat na pyramidu."

Dios si sedl.

Ozval se tichý, ale o to strašlivější praskavý zvuk.

"Sedl si na tu loď," komentoval událost král. "První humorná věc, kterou jsem ho viděl udělat."

Pyramida dodávala slovu "masivní" úplně nový význam. Krajinu kolem sebe doslova ohýbala. Těpicovi se zdálo, že sama její váha deformuje tvar věcí a natahuje království jako gumový pás, na který někdo položil olověnou kouli.

Věděl, že je to nesmyslné. I když byla pyramida skutečně obrovská, byla malá v porovnání například s horou.

Ale zase velká, strašlivě velká v porovnání s čímkoliv jiným. Když si to tak vezmete, tak hora byla stvořena k tomu, aby byla velká, a k provedení toho nápadu byla využita materie vesmíru. Jenže pyramida byla vyrobena lidmi, a mnohem větší, než by kterákoliv taková věc měla být.

Byla taky velmi studená. Černý mramor, kterým byla pyramida pokryta, jiskřil bílou námrazou i v palčivém odpoledním slunci. Těpic byl dost hloupý na to, aby se jí dotkl a nechal na jejím povrchu kousek kůže.

"Ona mrzne!"

"Už kumuluje, ó, dechu řeky," vysvětloval Ptakospar, který se potil. "Je to to... no... jo tradiční efekt."

"Vidím, že jste zastavili práce na pohřebních prostorách," řekl Dios.

"No, oni muži... teplota... hraniční efekt... trochu příliš riskantní..." mumlal Ptakospar. "Ehm."

Těpic se podíval z jednoho na druhého.

"Co se děje?" zeptal se. "V čem je problém?"

"Ehm," vyjádřil se Ptakospar.

"Hodně jste předstihli časový plán. Fantastická práce," pokračoval Těpic. "Musel jsi do té stavby vložit obrovské množství práce."

"Ehm. Ano. Jenže..."

Rozhostilo se ticho, jen z dálky sem doléhaly zvuky pracujících mužů a tichý sykot z míst, kde se vzduch dotkl pyramidy.

"Všechno by mělo být v pořádku v okamžiku, kdy uložíme poslední kámen," vypravil ze sebe nakonec stavitel. "Jakmile jednou začne normálně vyzářovat, je po problémech. Ehm."

Ukázal na elektronový krycí kámen. Byl až překvapivě malý, měl v průměru nějakých třicet centimetrů a ležel na dřevěných nosítkách.

"Usadíme ho zítra," oznámil Ptakospar. "Budete, Sire, i zítra tak laskav a poctíte nás svou přítomností při obřadu zaklpení?" V záchvatu nervozity uchopil lem svého roucha a začal s ním kroutit, "Budou tady rozličné nápoje," zadržoval. "A stříbrná zednická lžice, kterou si budete moci vzít s sebou. Všichni budou křičet hurá a vyhazovat klobouky do vzduchu."

"Samozřejmě," přisvědčil Dios. "Bude to velká čest."

"I pro nás, Sire," uklonil se Ptakospar uctivě.

"Já myslel pro vás," sykl nejvyšší kněz. Obrátil se k velkému nádvoří mezi základem pyramidy a řekou, které bylo lemováno sochami a pomníky připomínajícími velké činy krále Ptepicchamona,* a ukázal prstem. "Máš ještě čas zbavit se támhletoho," dodal. Ptakospar ho obdařil pohledem ublížené nevinnosti. "Té sochy," upřesňoval Dios, "o té mluvím."

"Oh. Hm. No, my jsme si mysleli, že když ji uvidíte na svém místě, víte, a v příhodném světle a když vezmete v úvahu, že Hit supohlavý je bůh, který -"

"Pryč s ní."

"Máte pravdu, vaše svatosti," přikývl Ptakospar nešťastně. V téhle chvíli to byl ten ze všeho nejmenší problém, ale z jakéhosi důvodu začínal mít dojem, že ho ta socha pronásleduje.

Dios se k němu naklonil.

"Nezablhl jsi tady kolem, na staveništi, náhodou nějakou mladou ženu?" dotíral.

"Na staveništi nejsou žádné ženy, můj pane," odpověděl okamžitě Ptakospar. "Nosí smůlu."

"Tahle byla velmi vyzývavě oblečena," pokračoval nejvyšší kněz.

"Ne, žádné ženy."

"Palác odsud není daleko, jak vidíš. Tady musí být spousta míst, kde by se mohla schovat," pokračoval Dios neodbytně.

Ptakospar polkl. To dobře věděl. Ať už ho to posedlo cokoliv...

"Ujist'uji vaši svatost, že tady žádná žena nebyla."

Dios se na něj zaškaredil a obrátil se k místu, kde měl stát Těpic.

"Prosím, požádejte ho, aby si nepodával ruku s kdekjakým dělníkem," požádal Dia stavitel, když viděl, jak se nejvyšší kněz rozběhl za vzdáleným zlatým zábleskem. Jak se zdálo, král stále ještě nepochopil tu základní myšlenku, že poslední, o co lidé stojí, je, aby se jejich král choval jako člověk z lidu. Ti dělníci, kteří se nestačili včas ukrýt, rychle schovávali ruce za záda.

Teď, když zůstal sám, začal se Ptakospar rychle ovívat a vrhl se do stínu svého stanu.

Tam na něj čekali Ptakospar Ia, Ptakospar Ia, Ptakospar Ia a Ptakospar Ia. Ptakospar se vždycky cítil nejistě v přítomnosti účetního a čtyři účetní najednou, to už byla pravá pohroma, zvláště když byli všichni jedna a tatáž osoba. Byli tam současně i tři Ptakosparové Ib, ostatní dva, pokud už to nebyli tři, byli někde na staveništi.

Zamával odmítavě rukama. "Dobrá, tak dobrá," prohlásil. "Jaké problémy máme dnes?"

Jeden z Ia odněkud vytáhl štůsek voskových tabulek a přitáhl si je k sobě.

"Máš nějakou představu, otče," začal a nasadil ten známý hlas, ostrý jako břitva, který používají všichni účetní, když vám chtějí oznámit něco nečekaného a pravděpodobně hodně nákladného, "co je to kalkul?"

"Co kdybys mi to řekl rovnou?" prohlásil Ptakospar a sesunul se na stoličku.

"To je to, co jsme museli vymyslet, abychom si poradili z výplatní listinou, otče," vmísil se do hovoru další Ia.

"Já myslel, že to má něco společného s algebrou?"

"Algebru jsme opustili minulý týden. Teď používáme kalkul. Musel jsem se třikrát prohnat smyčkou, abych na to měl dost času, a další tři já pracuji na -" podíval se na své bratry, "- na kvantovém účetnictví."

"Na co to bude?" zeptal se unaveně otec.

"Na příští týden." Vedoucí účetní se podíval na horní tabulku. "Tak například," prohlásil, "znáš Hurbena, malíře fresek?"

"No, co je s ním?"

"On - tedy přesněji řečeno oni nám předložili účtenku za dvouletou práci."

"Oh."

"Tvrdí, že ji udělali v úterý. To prý jen dokazuje, jak je čas relativní, tvrdí."

"Vážně to řekli?" zavrtěl hlavou Ptakospar.

"Je až s podivem, co všechno si navymýšlejí," prohlásil nasupeně jeden z účetních s pohledem upřeným na parakosmické architektky.

Ptakospar zaváhal. "Kolik jich je?"

"Jak to máme vědět? Poslední, co víme, je, že jich bylo třiapadesát. Pak dostoupili kritického množství."

Fakt je, že jich tady kolem vidíme až až." Dva z Ia se opřeli a sepnuli prsty rukou, což je u každého, kdo má něco společného s penězi, velmi špatné znamení. "Potíž je v tom," pokračoval jeden z nich, "že po počátečním nadšení se mnoho dělníků prohnalo smyčkou načerno, aby mohli zůstat doma a přitom se poslat do práce."

"Ale to je nesmyslné," protestoval Ptakospar omámeně. "Vždyť to nejsou odlišní lidé, dělají to jenom sami sobě."

"Jenže to ještě nikdy nikoho nezastavilo, otče," ušklíbl se Ia. "Kolik znáš mužských, kteří se přinutili přestat chlastat ve dvacetí, aby zachránili nějakého čtyřicetiletého cizího chlapa před selháním ledvin?"

Zavládlo ticho, zatímco si všichni jeho slova rovnali v hlavě.

"Jakého cizího -?" začal Ptakospar nejistě.

"Myslím tím sebe sama, až bude starší," vyštěkl Ia. "To byla filozofie," dodal.

"Jeden ze zedníků včera utloukl sám sebe," oznámil zachmuřeně jeden z Ib. "Popral se sám se sebou o svou ženu. Ten zbylý se teď může zbláznit, protože neví, jestli je původní, nebo nová verze. Taky má strach, že bude sám sebe strašit. A je to ještě horší, tati. Platíme čtyřicet tisíc lidí a zaměstnáváme pouhé dva tisíce."

"Chceš tím říci, že nás to přivede k bankrotu, co?" nadhodil Ptakospar. "Já vím, je to všechno moje vina. Chtěl jsem jenom, aby vám po mně něco zůstalo. Tohle všechno jsem bohužel nečekal. Ze začátku to vypadalo dost jednoduché."

Jeden z Ia si odkašlal.

"No... ono to... tak špatné zase není," řekl tiše.

"Počkej, jak to myslíš?"

Účetní položil na stůl tučt mĕdĕných mincí.

"Takže, ehm," řekl. "Víš, mě napadlo, že když už se tak v tom čase teď pohybuje kdekdo, že by to nemuseli být jen lidé, co se dá prohnat smyčkou, a, tedy, podívej, vidíš ty mince?"

Jedna z mincí zmizela.

"Je to všechno ta samá mince, ne?" prohlásil jeden z bratrů.

"No, vlastně ano," potvrdil Ila. Byl velmi nesvůj, protože vměšovat se do božského toku mincí odporovalo jeho osobní víře. "Je to ta samá mince v pětiminutových intervalech."

"A ty používáš tuhle fintu k tomu, abys vyplatil lidi!" konstatoval omámeně Ptakospar.

"To není finta! Já jim dávám peníze," prohlásil Ila škrobeně. "Co se s nimi stane potom, už není moje věc, nebo snad ano?"

"Tak tohle se mi nelíbí," prohlásil jeho otec.

"Nedělej si starosti. Nakonec se to všechno srovná," uklidňoval ho syn. "Každý dostane, co mu patří."

"To je ono. Toho se právě bojím," přikývl Ptakospar.

"Je to prostě skvělý způsob, jak za sebe nechat pracovat své peníze," přidal se další syn. "Myslím, že to nakonec vyjde."

"No dobrá," povzdechl si Ptakospar bezmocně.

"Dnes v noci nahoru posadíme vrcholový kámen," pokračoval jeden z IIb. "Jakmile začne vyzařovat energii, jsme z toho všichni venku."

"Řekl jsem králi, že vrcholový kámen položíme zítra."

Všichni Ptakosparové IIb jako jeden muž zesinali. Navzdory vedru se zdálo, že se ve stanu ochladilo.

"Dnes v noci, otče," prohlásil jeden z nich. "Určitě jsi mu řekl dnes v noci!"

"Ne, řekl jsem zítra," odpověděl Ptakospar pevně. "Nechal jsem udělat baldachýny a sehnal lidi, kteří budou rozhazovat lotosové květy. Bude tam kapela. Poplašné zvony a trumpety a činely. Projevy a čaj a jednohubky. Tak jsme to dělali vždycky. Přiláká to nové zákazníky. Vždycky se rádi rozhlídnou kolem."

"Otče, sám jsi viděl, jak prosakuje... viděl jsi tu jinovatku..."

"Ať prosakuje. My Ptakosparové nedokončujeme pyramidy jen tak mimochodem, jako bychom lovili ryby ze zahradní zdi. Neděláme to v noci jako ti... jak se jim říká. Lidé čekají obřad a oslavy."

"Ale -"

"Neposlouchám. Už jsem se těch vašich nových nesmyslů naposlouchal až až. Zítra to bude se všim všudy včetně bronzové desky a sametových závěsů."

Jeden z Ila pokrčil rameny. "Je zbytečné se s ním hádat," prohlásil. "Já jsem o tři hodiny napřed. Pamatuju si tuhle schůzku. Nepřemluvíme ho."

"Já jsem dvě hodiny napřed," prohlásil jeden z jeho bratrů. "Vzpomínám si, že tohle už jsi řekl."

Za slabými plátněnými stěnami stanu syčela nashromážděným časem pyramida.

Na síle pyramid není nic mystického. Pyramidy jsou přehradu stojící v proudu času. Jsou-li správně tvarované a správně směřované a mají-li v sobě ukryty správné parakosmické rozměry, časový potenciál té obrovské masy kamene může být využit k urychlení nebo obrácení toku časového proudu ve velmi malé oblasti stejným způsobem, jak dokáže vodní trkač využívat sílu proudu k tomu, aby hnal vodu proti proudu samotnému.

Původní stavitelé, kteří byli prastaři, a tedy moudří, tohle věděli a celý vtíp dobře postavené pyramidy spočíval v tom, že v místnosti, kde ležel sarkofág, dosáhli časového toku v hodnotě absolutní nuly, takže kdyby se tam byl strčil umírající král, byl by opravdu žil navěky - tedy přesněji řečeno nikdy by skutečně nezemřel, čas, který by jinak protekl pohřební místností, se shromáždil ve hmotě pyramidy a každých čtyřadvacet hodin unikl ve formě výbojů.

Po několika věčnostech lidé tento základní princip zapomněli a došli k názoru, že stejného efektu se dá rovněž docílit a) obřady, b) nakládáním lidí do láku a c) uskladněním jejich měkkých částí v mísách.

Funguje to zídka.

A tak bylo ztraceno umění ladění pyramid a celá ta skvělá věda se změnila v přehrší nepochopených pravidel a zmatených vzpomínek. Prapředkové byli moudří, nikdy by nepostavili příliš velké pyramidy, protože ty mohou způsobit velmi podivné věci, vedle kterých obyčejná fluktuace v čase vypadá jako zanedbatelná legrárka.

Mimochodem, navzdory všeobecnému přesvědčení pyramidy žiletky nebrousí. Ony je prostě přenesou nazpět do doby, kdy byly ostré. Dělají to pravděpodobně proto, že by toho broušení bylo přece jen trochu moc.

Těpic ležel na posteli a napjatě poslouchal.

Přede dveřmi stáli dva strážní, další dva venku na balkoně a - Diova prozíravost udělala na Těpice opravdu dojem - jeden na střeše.

Nedokázal účinně protestovat. Jestliže se mohli palácem potulovat černě odění vetřelci, pak musela být osoba krále co nejpečlivěji chráněna. S tím se nedalo nic dělat.

Sklouzl z lůžka, nehlučně přešel šerou komnatou k soše Zvěřety - bohyně s kočičí hlavou, v rohu místnosti. Té ukroutil hlavu a z její dutiny vytáhl oblečení a výbavu vraha. Rychle se oblékl a proklínal při tom nedostatek zrcadel. Pak se tiše přesunul na opačnou stranu místnosti a vyhlédl zpoza pilíře.

Jediný problém, který před sebou měl, bylo nesmát se. Být v Mžilibabě vojákem nebylo nijak zvlášť nebezpečné. Nikdy nedošlo ani k nejmenšímu náznaku občanských nepokojů, a protože každý z obou velkých sousedů mohl malé královstvíčko rozmáčknot silou zbraní, nebylo třeba vybírat do armády lidi ani zvlášť statečné, ani chytré. Ve skutečnosti to poslední, o co kněží stáli, byli nadšení vojáci. Zodpovědní vojáci, kteří nemají šanci si zabojovat, se začnou brzo nudit a pak je napadají nebezpečné myšlenky, jako třeba o kolik líp by vládli zemi oni.

Místo toho zaměstnání vojáků přitahovalo velké klidné muže onoho typu, který dokáže stát celé hodiny v pozoru a při tom se nenudí, muže mocné jako voly a s odpovídající mozkovou kapacitou. Další z vítaných vlastností byla dokonalá kontrola močového měchýře.

Pomalou vystoupil na balkon.

Těpic se dávno naučil, jak nechodit kradmo. Miliony let, po něž byla lidská rasa požírána tvory, kteří se dovedli tiše krást, naučily lidi kradmý pohyb velmi dobře odhalovat. Nestačilo ani nedělat hluk, protože malá pohyblivá místa bez jediného zvuku také rychle vzbudí podezření. Trik spočíval v tom, klouzat nocí s tichou a nenucenou jistotou, stejně jako to dělá vzduch.

Hned před východem z komnaty na balkon stál strážný. Těpic kolem něj hbitě proplul a začal opatrně šplhat na stěnu. Ta byla ozdobena složitým basreléfem zachycujícím úspěchy minulých vládců, takže Těpic neváhal a využil vlastní rodinu k tomu, aby mu dopomohla nahoru.

Vítr vál z pouště, když konečně přehodil nohy přes parapet a tiše se vydal přes střechu, která byla stále ještě rozpálená sluncem. Vzduch nesl pach čerstvé vařeného jídla, provoněného kořením.

Byl to podivný pocit, plížit se po střeše vlastního paláce, vyhýbat se vlastním strážím, podnikat akci, která by znemožnila váš vlastní rozsudek, a vědět, že jestli vás chytí, odsoudíte pravděpodobně sám sebe k tomu, aby vás hodili posvátným krokodýlům. Koneckonců, už teď to vypadalo, že nesmí mít sám se sebou jediné smilování.

Dodávalo to celé věci zvlášť pikantní příchut'. Existovala určitá svoboda tady, na střeších, a byla to ta jediná svoboda, kterou měl král údolí.

Těpice napadlo, že i ten nejchudší rolník dole v nížině má víc práv než on, i když ta realistická část v něm říkala jen "no jo, ale jaká práva? Svobodně chytit nakažlivou chorobu dle vlastního výběru, hladovět dosyta a umřít, kdykoliv se nějaké odporné zimnici zachce. Ale i to je svoboda svého druhu."

Jemný zvuk v tom nesmírném tichu ho přitáhl k okraji střechy obrácenému k řece. Před ním se vyloupil z noční temnoty Mžil, zalitý měsíčním světlem, široký a olejovitý.

A uprostřed proudu bylo vidět člun, který připlouval od vzdálenějšího břehu, od nekropolis. Tu postavu, která v něm seděla u vesel, si nemohl s nikým splést. Na její holé hlavě se odrážela záře pyramid.

Jednoho dne, pomyslel si Těpic, ho budu sledovat. Zjistím, co to tam vlastně dělá.

Pokud tam ovšem pojedete přes den. Za dne byla nekropolis pochmurné místo, jako kdyby se celý vesmír rozhodl, že dneska zavře a zhasne o pár hodin dřív. Kdysi ji dokonce prošel, toulal se po jejích ulicích a uličkách, které byly tiché a prašné bez ohledu na to, jaké bylo počasí na druhém břehu, na té živé straně řeky. Vždycky se mu tam tak trochu tajil dech, ale tomu se asi nemůžeme divit. Vrazi měli už ze zásady rádi noc, ale noc v nekropolis, to byla jiná věc. Nebo lépe řečeno byla to ta samá věc, ale bylo jí mnohem víc najednou. Kromě toho to bylo jediné místo na celé Ploše, kde by žádný vrah nenašel zaměstnání. Těpic došel ke světlíku, který vedl ke dvoru a dílnám balzamovačů, a nahlédl dolů. Vzápětí už se lehce snesl na podlahu a vklouzl do skladiště schránek.

"Zdravím tě, chlapče."

Těpic otevřel víko schránky. Byla stále prázdná.

"Schovala se v jedné z těch zadních," oznamoval mu král. "Nikdy neměla dobrý smysl pro orientaci."

Palác byl skutečně obrovský. Těpic měl co dělat, aby se v něm neztratil ve dne. Zvažoval, jakou má naději, když bude pokračovat v hledání potmě.

"Je to taková rodinná slabůstka, víš? Tvůj dědeček musel mít na svých sandálech napsáno pravá a levá, tak to s ním bylo špatné. Máš štěstí, že v tomhle jsi docela po mamince."

Bylo to zvláštní. Ona nemluvila, ale švitořila. Zdálo se, že není schopná udržet v hlavě základní jednoduchou myšlenku déle než deset vteřin. Vypadalo to, jako by měla mozek spojený nakrátko s ústy, takže přesně v okamžiku, kdy se jí v hlavě vylíhla nějaká myšlenka, vyšla jí současně ze rtů. Ve srovnání s dámami, s nimiž se setkal na večírcích v Ankh, které rády a s potěšením bavily mladé vrahy, krmily je vybranými pochoutkami a hovořily s nimi o chytrých a zajímavých věcech, zatímco se jim oči třpytily jako karborundové vrtáky a rty se smyslně leskly... No prostě ve srovnání s nimi byla prázdná jako... jako... no jako prázdná věc. Jenže na druhé straně cítil, že zoufale stojí o to, aby ji našel. Ta její naprostá obyčejnost na něj zapůsobila jako droga. O vzpomínce na její hrud' ani nemluvě.

"Jsem rád, že jsi se pro ni vrátil," řekl král jako mimochodem. "Je to tvoje sestra, víš? Tedy poloviční sestra, abychom si rozuměli. Občas lituju, že jsem si nevzal její matku, ale když ona nebyla královského rodu. Moc chytrá ženská, ta její máma."

Těpic napjatě poslouchal. Zasluchl to zas. Zvuk tichoučkého oddechování, které bylo možno zaslechnout jen díky hlubokému tichu noci. Pomalu se přesunul do zadní části skladiště, znovu naslouchal a zvedl víko jedné schránky.

Na dně byla stočená Ptraci do klubička a s hlavou ploženou na rukou spala.

Opřel víko opatrně o stěnu a pohlídl jí po vlasech. Zamumlala něco ze spaní a našla si pohodlnější polohu.

"Hej, myslím, že by ses měla raději vzbudit," zašeptal.

Znovu se překulila a zamumlala něco jako: "Odprejskni."

Těpic zaváhal. Ani jeho učitelé, ani Dios ho na něco takového nepřipravili. Znal alespoň sedm různých způsobů, jak zabít spící osobu, ale ani jeden, jak ji předtím probudit.

Šťouchnul jí opatrně prstem do nahé kůže na místě, které ho uvádělo do nejmenších rozpaků. Otevřela oči.

"Aha," prohlásila. "To jsi ty," a zívla si.

"Přišel jsem té odvést pryč," oznámil jí Těpic. "Prospala jsi celý den."

"Slyšela jsem někoho mluvit," řekla a protáhla se způsobem, který přinutil Těpice rychle odvrátit pohled. "Byl to ten kněz, ten, co vypadá jako holohlavý orel. Je vážně odporný!"

"Je, vid'?" souhlasil Těpic, kterému se ulevilo, když jeho pocity vtělil někdo jiný do slov.

"Tak jsem se ani nehýbala. A byl tady taky král. Nový král."

"Ale? Byl vážně tady dole?" odpověděl jí Těpic mdlým hlasem. Trpkost v jejím hlase působila, jako kdyby mu vrážela do srdce útočný nůž č. 4.

"Všechna děvčata říkají, že je prostě strašný," dodala, když jí pomáhal ze schránky. "Klidně se mě můžeš

dotknout. Nejsem z porcelánu."

Podržel ji za ruku a zjistil, že by potřeboval ledovou sprchu a pár koleček rychlého běhu po střeších.

"Ty jsi vrah, že?" pokračovala. "Vybavila jsem si to po tom, co jsi odešel. Vrah z ciziny. Celý v černém. Přišel jsi zabít krále?"

"Přál bych si, abych to mohl udělat," odpověděl jí Těpic. "Už mi začíná pěkně lézt na nervy. Podívej, nemohla by sis sundat ty rolničky?"

"Proč?"

"Dělají hrozný hluk, když chodíš." Dokonce i Ptraciiny náušnice vydávaly při každém pohybu hlavy zvuk jako bicí hodiny v poledne.

"Nechci," odpověděla. "Připadám si bez nich jako nahá."

"Jsi skoro nahá i s nimi," zasyčel na ni Těpic. "Prosím!"

"Umí hrát na dulcimer," oznámil mu duch Ptepicchamoha XXVII. jen tak, aby řeč nestála. "ne moc, ale znáš to. Je teprve na páté stránce té půvabné učebnice ‚Hudební drobnosti pro malé prstíky‘."

Těpic se opatrně vyplížil do chodby, která vedla z dílny, a poslouchal. V paláci vládlo ticho rušené jen těžkým oddechováním a občasným zacinkáním, které se mu ozývalo za zády, kde si Ptraci sundávala své šperky. Vkradl se nazpět.

"Prosím tě, pospěš si," řekl, "nemáme moc -" Ptraci plakala.

"Ehm," řekl Těpic. "Ehm."

"Některé z nich mi darovala moje babička," popotahovala Ptraci. "A některé mi daroval starý král. Ty náušnice už jsou v naší rodině bůhví jak dlouho. Jak by se líbilo tobě, kdybys to musel udělat?"

"Vidíš? Šperky, to není jenom něco, co nosí," prohlásil duch Ptepicchamona XXVII. "Je to součást její osobnosti." Vsadil bych se, pomyslel si jen pro sebe, že tohle musí být ten vnitřní zrak. Jak jinak by mohl člověk tak strašně snadno myslet, když je mrtvý?

"Já žádné šperky nenosím."

"Ty zase máš všechny ty dýky a ostatní věci."

"Dobře, ale já je potřebuju, to jsou moje pracovní nástroje."

"No dobrá."

"Podívej, vždyť je tady nemusíš nechat, uložíme je do mého váčku a vezmeme s sebou. Ale teď už musíme jít. Prosím!"

"Sbohem," prohlásil duch smutně, když pozoroval, jak se tiše prosmykli na dvůr. Pak se přetřepetal ke své mrtvole, která ovšem nebyla nijak zvláštní společnicí.

Když dorazili na střechu, vánek zesílil. Byl také teplejší a sušší.

Na druhém břehu už dvě nebo tři starší pyramidy vysílaly svou záři, ale plameny byly slabé a vypadaly divně.

"Všechno mě svědí," ozvala se Ptraci. "Co se děje?"

"Já mám zase pocit, jako by měla každou chvíli začít pořádná bouře," zavrtěl hlavou Těpic a upíral pohled přes řeku na Velkou pyramidu. Její černě zhoustla, takže teď vypadala jako temně černý trojúhelník v šedě černé noci. Kolem její základny pobíhaly lidské postavičky podobné bláznům, kterým chytil útulek.

"Co je to bouře?"

"To se těžko popisuje," prohlásil nepřítomným tónem. "Nevidíš, co to tam dělají?"

Ptraci upřela pohled přes řeku.

"Vypadá to, jako když mají nějak moc naspěch," odpověděla.

"No, mně to připadá spíš jako panika."

Vzplálo několik dalších pyramid, ale místo toho, aby plameny jako každé noci vyšlehly v rovném sloupu k nebesům, blikaly a kývaly se sem a tam v neviditelném větru.

Těpic se otfásl. "No, pojďme," řekl, "nejdřív tě musíme dostat odsud."

"Říkal jsem hned, že jsme ji měli zakrýt už dnes večer," křičel Ptakospar IIb do jekotu pyramidy. "Teď ho tam nahoru nedopravím, turbulence kolem vrcholu musí být strašlivé!"

Led nasbíraný za dne se začal z mramoru, který byl teď na dotek teplý, odpařovat. Ptakospar IIa zíral nepřítomně na vrcholový kámen ležící na svém podstavci a pak na svého bratra, který byl stále ještě v noční košili.

"Kde je otec?" zeptal se.

"Poslal jsem jednoho z nás, aby ho probudil," odpověděl IIa.

"Koho?"

"Jednoho z vás."

"Aha." IIb znovu obrátil pohled k vrcholovému kameni. "Není tak hrozně těžký," řekl nakonec. "Dva bychom ho tam možná dostali." Vrhł na bratra pátravý pohled.

"Ty ses musel zbláznit. Pošli pár chlapů, ať to udělají."

"Všichni utekli -"

Kus po proudu se pokusila vzplanout další pyramida, zabublala, pak vyvrhla ječící potřhaný plamen, který proletěl obloukem po nočním nebi a uzemnil se těsně pod vrcholem Velké pyramidy.

"Už začíná blokovat ostatní!" vykřikl IIb. "Pojí, musíme ji odpálit, je to jediná možnost!"

Zhruba ve třetině výše pyramidy z jejího boku najednou vyrazil fialový blesk a udeřil do kamenné sfingy. Vzduch kolem se vařil.

Oba bratři si zavěsili kámen mezi sebe a potácivým krokem se vydali k lešení, zatímco prach kolem nich se rozvířil a začal vytvářet podivné obrazce.

"Slyšíš něco?" zeptal se Ilb, když se dopotáceli na první plošinu.

"Co? Myslíš to, jak hmota času a prostoru prochází tou ždímačkou?" odpověděl Ila.

Architekt vrhl na bratra pohled, ve kterém byla určitá dávka obdivu. To byla na účetního dost nezvyklá poznámka. Pak se na jeho tvář ovšem vrátil původní vystrašený výraz. "Ne, to nemyslím."

"Tak myslíš ten jekot vzduchu, který prožívá nesnesitelná muka?"

"Ne, to taky ne," odpověděl Ilb mírně dotčeně. "Já myslím to skřípění."

Tři další pyramidy vyběly svou energii v plamenech, které zasycily nízkými mračny a vliyly se do černého mramoru vysoko nad hlavami obou bratrů.

"Nic takového neslyším."

"Mám dojem, že to přichází odněkud zevnitř."

"No, jestli chceš, můžeš si na ni položit ucho, ale já to neudělám."

Lešení se kývalo v bouři a oba bratři vystupovali po žebříku do dalšího patra, zatímco v závěsu mezi nimi se kolébal vrcholový kámen.

"Říkal jsem, že to nemáme dělat," zabručel účetní, když mu kámen dosedl na nohu. "Neměli jsme to stavět."

"Víš co? Drž chvíli zobák a přizvedni kámen na svém konci, ano?"

A tak oba bratři Ptakosparové pomalu stoupali nahoru, jeden rozkývaný žebřík za druhým, patro za patrem, vzhůru podél úbočí Velké pyramidy. Menší hrobky podél Mžilu se zatím jedna po druhé zapalovaly a oblohu křížovaly syčící ohnivě čáry.

Bylo to zhruba v té chvíli, kdy největší matematik světa, který ležel v útulném pohodlí své stáje, přestal žvýkat píci a uvědomil si, že s čísly se děje něco velmi podivného. Se všemi čísly.

Velbloud vrhl na Těpice pátravý pohled zpod obočí. Jeho výraz dával jasně najevo, že ze všech jezdců na světě, které by nechtěl nést na hřbetě, je Těpic na prvním místě. Jenže velbloudi se takhle dívají na každého. Velbloudi přistupují k lidské rase velmi demokraticky. Nenávidí rovným dílem každého jejího příslušníka a nerozlišují rasu, pohlaví ani postavení.

Tenhle vypadal, jako když právě rozžvýkal kostku mýdla.

Těpic se podíval podél budovy královských stájí, které kdysi ukrývaly stovky velbloudů. Byl by dal svět za koně a slušný malý kontinent za poníka. Jenže ve stájích teď zbývaly jen trosky několika válečných vozů, zbytky někdejší vojenské slávy, postarší slon, jehož přítomnost tady byla skutečnou záhadou, a tento jediný velbloud. Vypadal jako výjimečně neschopné zvíře. Začínal být prodřený na kolenu.

"Tak, to je ono," řekl Těpic Ptraci. "V noci bych se na řeku neodvážil. Můžu se pokusit dostat tě přes hranice."

"Má to sedlo správně?" zavrtěla Ptraci hlavou. "Vypadá hrozně legračně."

"Je přípevněno na hrozně divném zvířeti," uklidňoval ji Těpic. "Jak na něj vylezeme?"

"Viděla jsem poháněče velbloudů při práci. Myslím, že je vždycky pořádně praštili velkou tyčí."

Velbloud si klekl a vrhl po ní blazeovaný pohled.

Těpic pokrčil rameny, otevřel dveře stáje, vedoucí do širého světa, a zíral do tváří pěti strážných.

Rychle ustoupil o několik kroků. Oni o několik kroků postoupili. Tři z nich svírali těžké mžilské luky, které dokázaly prohnat šíp dubovými dveřmi nebo změnit útočícího hrocha ve tři tuny pohyblivého mletého. Strážní z nich zatím nikdy nemuseli vystřelit po spoluobčanovi, ale teď vypadali, jako kdyby jim ta myšlenka nebyla příliš vzdálená.

Kapitán stráží poklepal jednoho z mužů po rameni a prohlásil: "Běž a informuj nejvyššího kněze."

Pak upřel pohled na Těpice. "Odhod' všechny zbraně," přikázal.

"Cože? Všechny?"

"Slyšel jsi, všechny."

"To bude nějakou dobu trvat," upozornil ho Těpic opatrně.

"A ruce drž tak, abych na ně viděl," dodal kapitán.

"No, tak tady bychom se mohli dostat vážně do slepé uličky," prohlásil Těpic. Podíval se z jednoho strážného na druhého. Znal různé způsoby neozbrojeného boje, ale většina z nich vycházela z předpokladu, že kousek od vás nestojí strážný s nataženým lukem, připravený prohnat vámi při sebemenším pohybu šíp. Byl si skoro jistý, že by se mu podařilo uskočit stranou, a jakmile by jednou zmizel mezi přepážkami stáje, získal by čas...

Jenže to by jim nechal Ptraci napospas. Kromě toho nemohl se potulovat kolem a vést válku se svými vlastními vojáky. To nebylo vhodné chování a nehodilo se dokonce ani na krále.

Za strážnými se něco pohnulo a objevil se Dios, tichý a nezadržitelný jako zatmění měsíce. Nesl zapálenou pochodeň, jejíž plamen se odrážel na jeho holé lebce v podobě bláznivě poskakujících světélek.

"Aha," prohlásil spokojeně. "Takže svatokrádezníci byli konečně polapeni. Dobrá práce." Potom pokynul kapitánovi. "Hod'te je krokodýlům."

"Die?" řekl Těpic, když dva strážní sklonili luky a vykročili k němu.

"Říkal jsi něco?"

"Ty dobře víš, kdo jsem, člověče. Nebuď hlupák."

Nejvyšší kněz pozvedl pochodeň.

"Věřím, že bys mě rád doběhl," odpověděl Dios, "ale metaforicky vzato je to prakticky naopak."

"Tak to už přestává být vtipné," zamračil se Těpic. "Přikazuju ti, abys jim řekl, kdo jsem."

"Jak si přeješ. Tento vrah," prohlásil a jeho hlas měl zvuk a sílu plamene autogenu, "zabil krále."

"Já jsem král, u všech sakrů," ušklíbl se Těpic. "Jak jsem mohl zabít sám sebe?"

"My nejsme žádní hlupáci," odpověděl mu Dios. "Tihle muži, vědí, že král se v noci neplíží palácem, natož aby se spolčoval s odsouzenými zločinci. Jediné, co zbývá zjistit, je, jak ses zbavil těla."

Upřel Těpicovi oči do tváře a Těpic pochopil, že nejvyšší kněz je šílený. Byl to ten zvláštní druh šílenství, způsobený tím, že je člověk tak dlouho sám sebou, až se mu do mozku vtisknou základní projevy přičetnosti. Jak je asi skutečně starý? pomyslel si Těpic.

"Tihle vrazi, to jsou mazaní lidé," řekl Dios. "Dejte si na něj pozor."

Za knězem něco zařinčelo. Ptraci se po něm dost neúspěšně pokusila hodit bodec na pobízení velbloudů a samozřejmě ho minula.

Zatímco se všichni dívali tím směrem, Těpic zmizel. Oba strážní, kteří stáli vedle něj, se pomalu sunuli k zemi a sténali.

Dios se usmál.

"Chyťte tu ženu," vyštěkl. Kapitán se vrhl kupředu a chytil Ptraci, která se ani nepokoušela o útěk. Dios se sehnul a zvedl bodec.

"Venku jsou další vojáci," řekl. "Jsem si jistý, že si to uvědomuješ. Je ve tvém zájmu, abys ses vzdal."

"Proč?" ozval se Těpic ze stínů. Právě vytahoval z boty sametový sáček s rozloženou foukačkou.

"Abys mohl být na příkaz krále hozen posvátným krokodýlům," zněla odpověď.

"Tak to se mám na co těšit, co?" prohlásil Těpic a horečnatě do sebe šrouboval jednotlivé části foukačky.

"Jistě to pro tebe bude ta nejpříjemnější z mnoha dalších možností," ujist'oval ho Dios.

Zatím v temnotě přejel Těpic citlivými prsty po povrchu šipek označených kódovými znaky. Většina vlastních jedů už touhle dobou zeslábla, nebo dokonce vyprchala úplně, ale bylo tady několik dalších, které měly za úkol pouze uspat, a ty měly poměrně dlouhou trvanlivost. Vrah se totiž mohl dostat do situace, kdy musel cestou ke svému plánovanému inhumovanému zneškodnit několik stráží nebo osobních strážců. Pokládalo se za neslušné inhumovat i je.

"Můžeš nás pustit," navrhl Těpic. "Stejně si myslím, že to je to, o co ti jde, ne? Abych zmizel a už se nikdy nevracel? Mně by to docela vyhovovalo."

Dios zaváhal.

"Myslím, že se předpokládá, že řeknu ,a to děvče necháte běžet'," řekl.

"Aha, samozřejmě. To taky," přikývl ve tmě Těpic.

"Ne. To bych zanedbal povinnosti, které mám ke králi," odmítl Dios.

"Pro smilování bohů, Die, ty přece víš, že král jsem já!"

"Ne. Krále vidím docela jasně před sebou. Ty nejsi král," odpověděl kněz.

Těpic vyhlédl nad okrajem jednoho stání. Přes rameno mu vyhlížel velbloud.

A pak se svět zbláznil.

Tedy přesně řečeno stal se ještě bláznivější.

Teď už plály všechny pyramidy a plnily oblohu svou pochmurnou září, když bratři Ptakosparové dorazili na nejvyšší pracovní plošinu.

Ia se zhroutil na prkennou podlahu a sápal jako protřzený kovářský měch. Několik desítek centimetrů od něj se šikmo zvedala rozpálená stěna pyramidy. Teď už nepochyboval o tom, že pyramida skřípe jako loď za bouře na moři. Nikdy se příliš nestaral o obyčejnou mechaniku, byl to protiklad finančních nákladů na stavbu pyramidy, ale byl si naprosto jistý, že brát ten skřípot na lehkou váhu by byla stejná chyba jako tvrdit, že II a II je V.

Bratr se natáhl, aby se dotkl kamene, ale rychle odtáhl prsty, když mu z prstů začaly vyskakovat malé jiskřičky.

"To teplo je cítit," řekl. "Je to překvapující."

"Proč?"

"Že se zahřeje taková hmota. Jen si vezmi tu tonáž!"

"Mně se to nelíbí Dvabé!" zavrtěl hlavou Ia. "Co kdybychom ten kámen prostě nechali tady, co? Určitě by se mu tady nic nestalo a ráno sem můžeme poslat partu a ti budou přesně vědět, co s ním mají -"

Jeho hlas utonul v hluku dalšího výboje, který proletěl vzduchem a narazil na pilíř roztančeného vzduchu nějakých patnáct metrů nad jejich hlavami. Zachytil se lešení.

"Kašlu na to," roztřásl se. "Jdu od toho."

"Počkej minutku," ozval se Iib. "Mě by zajímalo, co to skřípe? Kámen takhle skřípat nemůže!"

"Copak jsi hluchý? Hýbe se celé lešení!" vykřikl Ia s vyřeštěnými očima. "Řekni mi, že je to lešení," žadonil.

"Ne. Tentokrát jsem si jistý. Ozývá se to zevnitř."

Zírali jeden na druhého a pak na nepříliš pevný žebřík, který vedl k vrcholu pyramidy, nebo přesněji na místo, kde měl vrchol být.

"Pojď!" prohlásil Iib. "Nemůže vzplanout a hledá způsob, jak se vybit -"

Ozval se hluk podobný zasténání světadílů.

Těpic to cítil. Cítil, že je mu kůže několikrát menší. Cítil, že ho někdo drží za uši a pokouší se mu ukrotit hlavu. Viděl, jak kapitán stráže padl na kolena a snaží se strhnout si přílbu. Těpic přeskočil stání.

Pokusil se ho přeskočit. Všechno bylo špatně a Těpic těžce dopadl na zem, která se právě rozhodovala, zda se nemá stát stěnou. Podařilo se mu udržet na nohou, ale gravitace s ním smýkla stranou, a tak poskakoval bokem uličkou

stáje a snažil se udržet rovnováhu.

Stáje se smřšťovaly a natahovaly jako obrázek v pokřivených zrcadlech. Kdysi se zašel podívat, tedy všichni tři se rozhodli vyhodit půl tolaru a zašli se podívat na zázraky do kočovného "Měsíčková úžasného světa za zrcadlem (bludiště 1 čtvrtáček)". Jenže tenkrát věděl, že je to jen pokřivené sklo, které vám změní hlavu do tvaru uzenky a z nohou udělá fotbalové míče. Těpic si jenom zoufale přál, aby se to všechno, co se teď kolem něj děje, dalo vysvětlit právě tak jednoduchým způsobem.

Rozběhl se na nejistých nohách k Ptraci a nejvyššímu knězi, zatímco svět kolem něj se nadouval a smřšťoval, a dost ho potěšilo, když viděl, jak se dívka zazmítala v Diově sevření a udeřila ho tvrdou pěstičkou přímo za ucho.

Pohyboval se jako ve snu a vzdálenost k cíli se neustále měnila jako gumová páska. Při dalším kroku narazil do zápasící dvojice jako dělová koule. Chytil Ptraci za ruku a odpotácel se i s ní k velbloudímu stání, kde stále ještě stálo to podivné zvíře a pozorovalo celou scénu s výrazem nepříliš silného zájmu. Chytil velblouda za otěže.

Jak se ukázalo, nikdo neměl v úmyslu je zdržovat, když si navzájem pomáhali dvěma ven do bláznivé noci.

"Když zavřeš oči," poradila mu Ptraci, "přestane se ti obracet žaludek."

Těpic to zkusil. Zabíralo to. Obdělníkový dvůr, o kterém mu jeho oči tvrdily, že je to rozřesený kosodělník, jehož strany kmitají jako tětíva luku, se pod jeho nohama změnil v - no, právě jen v obyčejný obdělníkový dvůr.

"Sakra, to bylo chytré," prohlásil. "Jak jsi na to přišla?"

"Vždycky zavírám oči, když mám strach," odpověděla mu Ptraci.

"Skvělý plán."

"Co se to děje?"

"Nevím. A ani nestojím o to, to zjistit. Myslím, že zmizet odsud je ten nejlepší nápad. Jakže jsi to říkala, že přinutí velblouda, aby si sedl? Mám spoustu různých ostrých věcí."

Velbloud, který více než dobře rozuměl lidské řeči, alespoň co se výhrůžek týká, si půvabně klekl. Vysedli na něj a zem pod nimi se opět zakolébala, když se zvíře vztyčilo zpět na všechny čtyři.

Velbloud věděl naprosto přesně, co se děje. Tři žaludky a trávicí ústrojí podobné státnímu lihovaru vám dopřejí spoustu času k sezení a přemýšlení.

Není náhoda, že se mnoho špičkových matematiků vyskytuje v teplých krajích. Je to kvůli matematické rezonanci všech velbloudů, kteří nosí svůj pohrdavý výraz a našpuhlené pysky jako přirozený výsledek schopnosti řešit kvadratické rovnice.

Všeobecně se neví, že velbloudi mají silně vyvinutý smysl pro vyšší matematiku, prakticky pro případy, které se týkají balistiky. Ta vlastnost se u nich vyvinula jako součást systému přežití, stejným způsobem jako koordinace pohybu lidské ruky s okem nebo chameleonova schopnost měnit barvu těla podle prostředí. Podobný sebezáchovný pud vede například delfíny k tomu, že zachraňují topící se lidi pokaždé, když se v okolí vyskytuje svědek, který by mohl vidět, jak je překusují napůl (což je jejich běžným projevem), a referovat o tom ostatním lidským bytostem.

Skutečnost je taková, že velbloudi jsou mnohem inteligentnější než delfíni. Jsou o tolik bystřejší, že si rychle uvědomili, že nejprozíravější věc, kterou může chytré zvíře udělat, pokud nechce, aby jeho potomci strávili většinu života na laboratorním stole s elektrodami v mozku, přesunem námořních min ze základny A na loď B, nebo pod přihloupným dozorem biologů, je udělat všechno pro to, aby to ti zas... lidé nezjistili. Takže se už dávno a dávno uchýlili ke svému životnímu stylu, který s sebou nese povinnost nosičů a píchání tyčemi, ale také jistotu potravy, ošetření a možnost občas lidem beztretně naplivat do očí.

A tenhle konkrétní velbloud, výsledek milion let dlouhého výběrového vývoje, na jehož základě vzniklo stvoření, které bylo schopno spočítat zrnka písku, po kterém kráčelo, uzavřít nozdry podle libosti a přežít pod žhavým sluncem pouště mnoho dnů bez vody, se jmenoval Ty Mrcha.

A ve skutečnosti to byl největší matematik na světě. Ty Mrcha si myslel: zdá se, že tady roste rozměrová nestabilita, která se podle vnějších projevů pohybuje v rozmezí od nuly do pětáctýřiceti stupňů. To je zajímavé. Tak mě zajímalo, co to způsobuje? Tak dejme tomu, že v se rovná 3. Pak nechť se tau rovná psi lomeno 4. Žvýkžvýkžvýk. Nechť je kappa lomeno y diferenciální tenzor odporně Smrdutého Ksindla týkající se oblasti se čtyřmi imaginárními spinovými koeficienty...

V tom ho Ptraci udeřila přes hlavu sandálem. "Tak dělej, pohni sebou!" zaječela. Ty Mrcha si pomyslel: v tom případě H k rostoucí síle se má jako V ku s. Žvýkžvýkžvýk. Takže v hypersylogickém zápise...

Těpic se ohlédl. Podivné deformace terénu se pomalu srovnávaly a Dios byl...

Dios právě vycházel z paláce a podařilo se mu dokonce najít několik vojáků, jejichž strach z trestu přehlušil strach z podivně deformovaného světa.

Ty Mrcha stál a stoicky žvýkal... cvakcvakcvak, což nám dává oscilaci která se zajímavě zkracuje. Takže co kdybychom interval určili rovný x. Žvýkžvýkžvýk. Řekněme, že t je čas. V tom případě výchozí perioda...

Ptraci mu poskakovala sem a tam po krku a kopala ho podpatky. Způsob, jakým to provozovala, by v každém lidoopovi vyvolal nekontrolovatelný záchvat smíchu.

"Nehne se a nehne! Nemůžeš ho praštit?"

Těpic udeřil rukou Ty Mrchu ze vši síly přes hřbet a výsledkem jeho snažení bylo, že ztratil cit v prstech a do vzduchu se vznesl oblak prachu. Bylo to jako udeřit do pytle plného ramínek na šaty.

"Tak pojd'," zabručel vztekle.

Dios pozvedl ruku.

"Stůjte, ve jménu krále!" vykřikl.

A do Ty Mrchova zadku se zarazil šíp.

...rovno 6,3 jako periodický desetinný zlomek. Rychlost větru budiž rovna 2. Vektor jedna devítina. Vázkost

budiž rovna 7...

Těpic vytáhl vrhací nůž.

Dios se zhluboka nadechl. Chystá se jim přikázat, aby na nás vystřelili, uvědomil si Těpic. Mým vlastním jménem, v mém vlastním království. Budu zastřelen.

...Úhel dva - pět. Zvyk. Pal!

Byla to úžasná salva. Přežvýkaná píce měla přesný zdvih a otáčky a narazila se zvukem... se zvukem napůl strávené trávy, která dopadla někomu plnou silou do tváře. Nic jiného nemohlo znít stejně.

Ticho, které následovalo, bylo nabitě tichým obdivem.

Krajina se začala znovu měnit. Bylo jasné, že tohle není místo, na kterém by bylo radno se zdržovat. Ty Mrcha se podíval na své přední nohy.

Řekněme, že nohy jsou rovny čtyřem...

Pustil se do běhu. Je pravděpodobné, že velbloudi mají víc kolen než ostatní tvorové, a Ty Mrcha běžel jako parní lokomobila, to znamená, že prováděl množství zbytečných pohybů, některé z nich i v pravých úhlech ke směru pohybu, a všechny byly provázeny hromovými projevy jeho trávení.

"Je to zasranej blb," zasípala vztekle Ptraci, když vyrazili z paláce, "ale jak se zdá, konečně pochopil, o co nám jde."

...stabilní měřítko při opakování počtu 3,5 ku z. O čem to mluví, Zasraný Blb žije někde v tsortské pouši... I když se Ty Mrchovy nohy pohybovaly, jako by byly spojeny gumovou páskou, hltaly metry a kilometry a v téhle chvíli už dusaly na do tvrdá ušlapaných ulicích spícího města.

"Začíná to znovu, nezdá se ti?" zeptala se Ptraci, "Já raději zavřu oči."

Těpic přisvědčil. Domy z rozpálených cihel kolem nich začaly znovu provozovat svůj pomalý tanec a cesta pod nimi se zvedala a klesala způsobem, který by si žádná slušná cesta neměla dovolit.

"Je to jako na moři," prohlásil.

"Já nic nevidím," odpověděla mu Ptraci pevným hlasem.

"Myslím moře. Oceán. Znáš to. Vlny."

"Slyšela jsem o tom. Pronásleduje nás někdo?"

Těpic se obrátil v sedle. "Zatím nikoho nevidím," uklidňoval ji. "Vypadá to, jako -"

Odsud už viděl za dlouhou nízkou budovu paláce a přes řeku přímo na Velkou parymidu. Téměř se ztrácela v černých mracích, ale to, co z ní viděl, nebylo absolutně v pořádku. Věděl, že má čtyři strany, ale při tom viděl všech osm.

Zdálo se, že se chvílemi zaostřuje a chvílemi rozostřuje, a instinktivně cítil, že by něco takového stavba o váze několika milionů tun kamene dělat neměla. Cítil neodbytné nutkání dostat se od ní tak daleko, jak je to jen možné. Zdálo se, že i tak tupé zvíře, jako byl jejich velbloud, došlo ke stejnému názoru.

Ty Mrcha si zatím myslel: ... Delta na druhou. Takže výsledek rozměrového tlaku k se projeví jako devadesátistupňový posun Chi lomeno 16 lomeno x součtu všech množin K, a to pro jakékoliv tři konstanty. Nebo čtyři minuty, plus minus deset vteřin...

Velbloud znovu sklopil zrak k polstrovaným chodidlům vlastních nohou.

Musíme zrychlit do trysku.

"Jak jsi ho k tomu donutila?" zavrtěl Těpic vyděšeně hlavou.

"Já ho nenutila! Dělá to sám od sebe. Drž se!"

Nebylo to snadné. Těpic sice velblouda osedlal, ale zapomněl na postroj. Ptraci se držela hrsti velbloudí srsti. Všechno, co měl k dispozici Těpic, byly hrsti Ptraci. Bez ohledu na to, kam se pokoušel položit ruce, dotýkal se vlahé hebké pokožky. Na něco takového ho jeho dlouhodobé studium ani v nejmenším nepřipravilo, zatímco, jak bylo vidět, Ptraci to z míry nevyvádělo, takže na něco takového připravená být musela. Její dlouhé vlasy ho švihaly do tváře a velmi intenzivně voněly nějakým exotickým parfémem.

"Jsi v pořádku?" vykřikl do větru.

"Visím na něm tak tak za kolena!"

"To musí být hrozně těžké!"

"Ty máš zvláštní výcvik!"

Velbloudi běhají tak, že vyhodí nohy tak daleko před sebe, jak je to jen možné, a pak se s nimi snaží udržet krok. Kolenní klouby jim při tom chrastí jako bláznivé kaštaněty. Ty Mrcha se hnal po stoupající cestě ven z údolí a klíčkoval úzkou roklinou, která směřovala pod vápencovými útesy k poušti, jež se rozkládala na náhorní plošině.

A za nimi, trýzněna nepopsatelným způsobem neustálým přílivem geometrie, sténala Velká pyramida, neschopná zbavit se své časové zátěže. Nakonec se zvedla, její základna se utrhla od země a pyramida naprosto nezadržitelně zahučela vzduchem jako něco, co není z tohoto světa, pootočila se o devadesát stupňů a dosedla. Přitom provedla něco strašlivého s materií času i vesmíru.

Ty Mrcha v roklině ještě zrychlil, krk natažený kupředu v celé délce, mohutné nozdry otevřené jako nasávací otvory proudového letadla.

"Je vyděšený!" zaječela Ptraci. "Zvířata vždycky poznají, když se dějí takové věci!"

"Požár pralesa a tak!"

"Nejsou tady žádné stromy!"

"No tak záplavy a tak! Mají takový zvláštní přírodní smysl."

...Phi 1700 (u/v). Vedlejší kořen e/v. Rovná se pravděpodobnosti 7 ku 12...

Narazila na ně zvuková vlna. Zvuk byl tichý jako rozfouknuté chmýří pampelišky, oznamující půlnoc, ale měl

tlak. Převalil se přes ně, takže se v něm chvíli dusili jako pod sametovým závěsem a žaludky se jim houpaly, jako kdyby pozřeli jaternicový prejt v hodně laciném bufetu.

A byl pryč.

Ty Mrcha zpomalil do chůze, což byl komplikovaný proces, při němž musel instruovat postupně každou nohu zvlášť.

Měli pocit uvolnění, dojem, že ten strašlivý tlak povolil.

Ty Mrcha se zastavil. V temnotě, která bezprostředně předchází svítání, zahlédl chomáč ostatních křovin rostoucích mezi kameny u stezky.

.. levého úhlu x se rovná 37. Y se rovná 19 a z 43.

Chramst...

Všude kolem zavládl mír. Kromě škrundání velbloudího zažívacího traktu a občasného zahoukání pouštní sovy bylo ticho.

Ptraci sklouzla ze svého místa a poněkud škrobeně si sedla na zem.

"Můj zadek," prohlásila pak všeobecně do pouště, "je jeden jediný puchýř."

Těpic také seskočil a napůl vylezl a napůl se vyškral do strážky vedle cesty, pak přeběhl popukanou pískovcovou rovinku, která končila příkrým srázem, ze kterého byl nádherný výhled do údolí.

Jenže to tam nebylo.

Když se Koprkvaš, mistr balzamovač, probudil, celé tělo ho brnělo pocitem, že něco není v pořádku. Vykrouzl z postele a spěšně se oblékl, pak odtáhl závěs, který plnil úlohu dveří.

Noc byla hebká a sametová. Pod bzukotem a zpěvem cikád a jiného hmyzu se téměř na hranici slyšitelnosti ozýval jiný zvuk - tichý praskavý sykot.

Možná že právě to ho probudilo.

Vzduch byl teplý a vlhký. Od řeky se zvedaly celé kotouče mlhy a -

Pyramidy nesvítily.

Vyrostl v tomhle domě, budova byla v majetku jejich rodiny tisíce let a vídával pyramidy plát tak často, že už je nevnímal víc než vlastní dech. Ale teď byly temné a tiché a ticho křičelo a temnota oslepovala.

Ale to nebylo to nejhorší. Jak se jeho zděšené oči upřely na prázdné nebe nad nekropolí, uviděl hvězdy a to, po čem se pohybovaly.

Koprkvaš byl nejdřív zděšený. Ale pak, když se na chvíli zamyslel, zastyděl se sám za sebe. Koneckonců, řekl si, vypadá to přesně tak, jak mi to vždycky popisovali. Je to logické. Jenže já to teprve teď vidím poprvé tak, jak to má být.

Tak. Cítím se teď lépe, když jsem si to tak zdůvodnil?

Ne.

Obrátil se a s hlasitým pleskáním sandálů se rozběhl po ulici k domu, ve kterém bydlel Gern a jeho početná rodina. Vytáhl protestujícího pomocníka ze společné spací rohože, vyvlékl ho na ulici, obrátil mu tvář k nebi a zasyčel. "Řekni mi, co vidíš!?"

Gern zašilhal.

"Vidím hvězdy, mistře," prohlásil.

"A na čem to visí, mládenče?"

Gern se poněkud uvolnil. "To je jednoduché, mistře. Každý ví, že hvězdy visí na těle bohyně Nešt, která se prohýbá od... a sakra!"

"Vidíš ji také?"

"Oh, maminko," zašeptal Gern a klesl na kolena.

Koprkvaš přisvědčil. Byl věřící muž. Člověku dodávalo jistotu vědomí, že bohové tam někde jsou. Hrozné na tom bylo, když člověk zjistil, že jsou tady.

Protože nad hlavami se jim rozkládalo nesmírné tělo ženy, jemně modré v místech ozařovaných světlem vodnatých hvězd, temné modré ve stínech.

Byla obrovská a její míry meziplanetární. Stín mezi jejími galaktickými ňadry - to byla temná mlhovina, oblouk jejího břicha tvořil vír planoucích plynů, pupek, ta neproniknutelná čerň, ze které se rodí nové hvězdy. Nepodpírala nebe. Byla nebe.

Obrovská smutná tvář, obrácená vzhůru nohama na posměrném obzoru, zírala přímo na Koprkvaše. A Koprkvaš si začal uvědomovat, že málokterá věc dokáže tak otřást vírou jako to, když na vlastní oči, přesně a jasně, spatříte objekt své víry. To je totiž chvíle, kdy víra končí, protože už jí není zapotřebí.

"A do psí nohy," zasténal Gern. Koprkvaš do něj strčil.

"Nech toho," křikl mu do obličeje, "a pojď se mnou!"

"Ale, mistře, co budeme dělat?" Koprkvaš se rozhlédl po spícím městě. Neměl ani nejmenší představu.

"Půjdeme do paláce," prohlásil pevně. "Je to pravděpodobně nějaký trik toho... té... tmy. V každém případě zanedlouho vyjde slunce."

Vykročil k paláci a přál si být na Gernově místě, aby mohl ukázat alespoň zlomek té hrůzy, která s ním uvnitř lomcovala. Pomocník ho následoval jakýmsi cválavým plížením.

"Vidím proti hvězdám zvláštní stíny, mistře! Vidíte je taky, mistře? Tam, kolem okraje světa, mistře!"

"To je jen mlha," uklidňoval ho Koprkvaš a cílevědomě upíral oči na cestu před sebe a snažil se zachovat důstojný vzhled Strážce levých dveří sodíkové lóže a držitele několika medailí za dokonalé šití.

"Podívej," prohlásil. "Vidíš, Gerne, slunce vychází!" Stáli a pozorovali je. Od východu se po obloze pomalu valila vzhůru obrovská plamenná koule, větší než mnohé světy. A tu před sebou tlačil brouk hovnivál.

KNIHA TŘETÍ

Knih nového syna

Vyšlo slunce, a protože tady už nebylo území Starého království, byla to jen docela obyčejná koule žhavých plynů. Purpurová noc hluboké pouště se pod jeho září rychle rozplynula. Ještěrky zalezly do puklin mezi balvany. Ty Mrcha ulehl do nevýrazného stínu, který poskytovala řídká ostnatá křoviska, a vrhal nafoukané pohledy do okolního kraje. Nakonec začal znovu přežvykovat a k tomu si v duchu vypočítával druhé odmocniny čísel končících na sedm.

Těpic a Ptraci nakonec našli stín pod vápencovým převisem, kam si sedli, a zachmuřeně pozorovali, jak se nad pouští vlní vedrem vzduch.

"Já tomu nerozumím," prohlásila Ptraci. "A díval ses všude?"

Těpic zabručel. Vedro udeřilo jako kladivo, ale on si neodpřel projít se několikrát sem a tam, jako by se mohlo čtyři sta padesát čtverečních kilometrů země ukrýt za křoví nebo pod kamínek.

Cesta, po které přišli, se sice ztrácela mezi útesy, ale hned vzápětí se zvedala a pokračovala přes duny k něčemu, co vypadalo naprosto jasně jako Tsort. Poznal počasím omšelou Sfingu, která byla postavena jako hraniční milník; legendy říkají, že v okamžicích největší národní tísně se pohybuje přes hranice sem a tam, i když legenda si ovšem na druhé straně nebyla jistá proč.

Těpic věděl, že už vecválali do Efebe. Měl by se dívat přes hluboké úrodné údolí Mžilu, poseté pyramidami, které leželo mezi dvěma zeměmi.

Hledal ho hodinu. Marně.

Bylo to nevysvětlitelné. Nemožné. Nepochopitelné.

Zastínil si oči a snad potisícáté se rozhlédl po tiché, rozpálené krajině. Pak pohnul hlavou a zahlédl Mžilibabu.

Přeletěla mu před očima najednou. Vrátil se pohledem a zahlédl ji znovu, krátký záblesk mlhavé barvy, který zmizel, jakmile se na něj soustředil.

O několik minut později vyhlédla Ptraci ze stínu a viděla, jak Těpic klesl na všechny čtyři. Když začal obracet kameny, rozhodla se, že je čas odvést ho ze sluníčka.

Setřásl její ruku z ramene a mávl na ni v netrpělivém gestu.

"Našel jsem to!" Vytáhl z boty nůž a začal škrabat v zemi.

"Kde?"

"Tady."

Položila mu na čelo ruku plnou prstenů.

"Aha, no ano," přikývla. "Jasně. To víš, že jo. Dobrá. Tak a teď si myslím, že bys měl jít na chvíli do stínu."

"Ne, počkej, vážně! Tady! Podívej!"

Přidřepla si vedle něj, a aby mu udělala radost, začala si prohlížet ten kus kamenné plošiny, který jí ukazoval.

"Tady je prasklina," řekla.

"Podívej se na ni pořádně, ano? Musíš pomalu otáčet hlavou a dívat se tak jako koutkem oka." Těpicova dýka se zarazila do pukliny, která byla sotva o něco víc než slabá spára v kameni.

"Koukni, táhne se hodně daleko," řekla Ptraci, když zkoumavým pohledem sledovala prasklinu v kameni.

"Celou cestu od druhého vodopádu až k deltě," odpověděl jí Těpic. "Když si zakryješ oko, tak to hodně pomůže. Prosím tě, zkus to! Prosím!"

Váhavě si rukou zakryla jedno oko a poslušně zašilhala na kamennou puklinu.

Nakonec řekla: "Není to k ničemu, ne - vidím -"

Chvilku stála naprosto nehybně a pak se vrhla stranou na zem. Těpic přestal vrážet nůž do praskliny a přesunul se k ní.

"Stála jsem na samém okraji!" zakvílela.

"Viděla jsi to?" zeptal se s nadějí.

Přikývla, velice pomalu a opatrně vstala a couvala nazpět.

"Taky máš pocit, jako že se ti oči obrátily naruby?" zeptal se jí Těpic.

"Jo," odpověděla mu Ptraci chladně. "Mohla bych dostat nazpět svoje rolničky, prosím?"

"Cože?"

"Moje rolničky. Dal sis je do kapsy. Chtěla bych je nazpět."

Těpic pokrčil rameny a zalovil ve váčku u pasu. Rolničky byly většinou měděné, místy zdobené emailem. Tu a tam se na nich řemeslník pokusil bez valného úspěchu udělat nějakou ozdůbku z točeného drátu a kousků barevných sklíček. Vzala si je a připevnila.

"Mají nějaký okultní význam?" zeptal se.

"Co znamená ,okultní'?" podívala se na něj nepřítomně.

"Hm, na co je tedy vlastně potřebuješ?"

"Už jsem ti to řekla. Bez nich se necítím slušně oblečená."

Těpic znovu pokrčil rameny a vrátil se s nožem k puklině.

"Proč to děláš?" zeptala se. Přestal šťourat čepelí v prasklině a zamyslel se nad tím.

"Nevím," odpověděl. "Ale ty jsi údolí taky viděla, že?"

"Viděla."

"No tak."

"No tak co?"

Těpic obrátil oči k nebi. "Nezdá se ti, že je to celé, no, když nic, tak alespoň divné? Že se jen tak ztratí celá zem? To je přece něco, co se, k sakru, nestává každý den, proboha!"

"Jak to mám vědět? Nikdy jsem předtím z údolí nevytáhla paty. Nevím, jak má vypadat zvenku! A neklej!"

Těpic zavrtěl hlavou. "Tak si myslím, že vážně půjdu a lehnu si do stínu," prohlásil. "Nebo aspoň do toho, co z něj zbylo," dodal, protože mosazné slunce už začalo vypalovat i stíny. Dopotácel se k balvanům a díval se na ni.

"Celé údolí se prostě zavřelo," vypravil ze sebe nakonec. "Všichni ti lidé..."

"Viděla jsem tam hořet táborové ohně," řekla Ptraci a svezla se vedle něj na zem.

"Má to určitě něco společného s Velkou pyramidou," zabručel. "Těsně před tím, než jsme se dali na útěk, vypadala hrozně divně. Je to magie, nebo geometrie, jedno, nebo druhé. Jak myslíš, že bychom se mohli dostat nazpět?"

"Já se nechci vrátit. Proč bych to dělala? Pro mě to znamená krokodýly. Já zpátky nejdu, a kvůli krokodýlům už vůbec ne."

"Hm, třeba bych ti mohl udělit milost, nebo tak něco," nadhodil Těpic.

"Ach, ano," řekla Ptraci a prohlížela si nehty. "Ty jsi vlastně říkal, že jsi král, co?"

"Ale já jsem král! To tam -" Těpic zaváhal, protože nevěděl, kterým směrem má ukázat, "někde je moje království. Panuju tam."

"Nevypadáš jako král," řekla Ptraci.

"Proč ne?"

"Vždycky nosil zlatou masku."

"To jsem byl já!"

"Takže to ty jsi přikázal, aby mě hodili krokodýlům?"

"Jasně! Totiž ne!" Těpic zaváhal. "Víš, jak bych ti to... to udělal král. Ne já. Svým způsobem. Ale já to byl, kdo tě zachránil," dodal galantně.

"Takže jsme zase u toho. Kdybys byl král, byl bys i bůh. Teď ovšem vůbec jako bůh nejednáš."

"Ano? Dobrá. Ehm." Těpic znovu zaváhal. To, jak Ptraci brala věci doslova, znamenalo, že si musel pečlivě rozmyslet i tu nejnevinnější větu, než ji před ní vypustil do světa.

"V zásadě jsem nejlepší v zajišťování východu slunce," řekl. "Bohužel nevím, jak to dělám. A řeky. Když chceš, aby se některá z řek vylila ze svých břehů, jsem tvůj člověk. Chtěl jsem říct bůh."

Pak upadl do zadumaného mlčení, ale nakonec ho něco napadlo.

"Tak by mě zajímalo, co se tam beze mě děje?" Ptraci vstala a vykročila směrem k roklině. "Kam jdeš?"

Ohlédla se. "No, pane králi, bože, nebo vrahu, dokážeš udělat vodu?"

"Co, tady?"

"No, myslím na pití. V té puklině může být ukrytá řeka, ale taky nemusí, ale tak nebo tak, stejně se k ní nedostaneme, ne? Takže musíme dojít někam, kde se k vodě dostaneme. Je to tak jednoduché, že by to snad mohl pochopit i král."

Pospíchal za ní dolů soutěskou, na místo, kde ležel Ty Mrcha s hlavou a krkem nataženými na zemi, třepal ušima a líně si aplikoval teorii Zuřivého obludy o přechodových integrálech, s jejichž pomocí je možno na základě počtu pravděpodobnosti vyčlenit přihřátá čísla. Ptraci ho popuzeně kopl.

"A ty víš, kde nějaká voda je?" zeptal se Těpic.

...e lomeno 27. Sedmáct kilometrů...

Ptraci na něj upřela kohlem rámované oči. "Chceš říct, že ty to nevíš? To jsi mě chtěl odvézt do pouště, a přitom nevíš, kde je nejbližší voda?"

"No, já si spíš myslel, že se mi podaří nějakou vzít s sebou!"

"Ani sis na to nevzpomněl!"

"Poslyš, takhle se mnou nesmíš mluvit! Já jsem král!" Těpic se zarazil.

"Máš naprostou pravdu," řekl. "Ani mě to nenapadlo. Tam, odkud jsem, pršívalo, přišlo skoro každý den."

Ptraciino obočí se pozvedlo. "No a co? Tady se taky prší celé dny!"

"Ale ne, já myslel déšť. Znáš to. Velice tenké pramínky vody, které padají z nebe?"

"To je ale pitomost! Odkud to vlastně pochází?"

Těpic se ocitl v rozpácích. "No, přišel jsem z Ankh-Morporku, ale vyšel jsem odsud." Podíval se na cestu. Odsud. Z toho místa, kde, pokud víš, co hledat, vidíš slaboučkou prasklinu, která se táhne rovinou. Pokračuje na obou stranách útesů až po nový svislý zlom v síle vlasové linky, který obsahuje celé říční království a 7000 let historie.

Nenáviděl každou minutu, kterou tam musel strávit. A království se před ním teď zavřelo. A snad právě proto, že to nešlo, nesmírně zatoužil po tom, vrátit se tam nazpět.

Popošel k prasklině a rukou si zakryl oko. Když člověk správně pohnul hlavou...

Na kratičký okamžik mu přeletěl obraz království před očima a zase zmizel. Zkusil to ještě několikrát, ale už se mu to nepodařilo.

Co kdybych rozbil to kamení? Ne, napadlo ho vzápětí, to je přece hloupost. Vždyť je to linka. Do linky se vlézt nedá. Obyčejná linka nemá žádnou sílu. To je známá geometrická zkušenost.

Cítil, jak se za něj postavila Ptraci a vzápětí ho její ruce chytily za krk. Na vteřinu užasl nad tím, kde se naučila

smrtné sevření užívané v Katharu, ale to už mu její prsty začaly jemně masírovat svaly, a únava a duševní vypětí se pod jejími jemnými dotyky roplývaly jako tuk pod rozpáleným nožem. Otřásal se, ale napětí povolilo.

"To je skvělé," řekl.

"Učili nás to. Šlachy máš zauzlované, jako když navlečeš pingpongové míčky na kus provazu," vysvětlovala mu Ptraci.

Těpic se vděčně položil najeden z kamenů, kterých ležely na úpatí útesů celé desítky, a poddal se uklidňujícím dotekům jejích prstů, které pomalu rozmasírovaly většinu nočních problémů.

"Nevím, co mám dělat," zabručel. "Tohle je zvlášť příjemné."

"To víš, být služebnou, to neznamena jen loupat ovoce," odpověděla mu Ptraci. "První lekce, kterou se naučíš, je, že když měl pán dlouhý a těžký den, není nejlepší nápad nabízet mu nějaké laškování, hopsa hejsa a kdesi cosi. A kdo říká, že musíš něco dělat?"

"Cítím se za to zodpovědný." Těpic změnil polohu jako kočka, kterou někdo drbe pod krkem.

"Kdybys věděl o nějakém dulcimeru, mohla bych ti zahrát něco uklidňujícího," řekla Ptraci. "Dostala jsem se až k ‚Besídce skřítků‘ v první knize."

"Myslím, že král by neměl dovolit, aby mu jen tak zmizelo království."

"Všechna ostatní děvčata uměla hrát i zpívat mnohem líp," pokračovala Ptraci toužebně a přitom mu masírovala ramena. "Ale starý král častokrát říkal, že nejraději poslouchá mě. Říkal, že mu to vždycky vylepší náladu."

"Představ si, že teď našemu království začnou říkat Ztracené království," řekl Těpic unaveně. "Řekni mi, jak ty by ses cítila na mém místě?"

"Taky říkal, že se mu líbí, jak zpívám. Všichni ostatní tvrdili, že můj zpěv zní jako sbor hejna supů, kteří právě objevili padlého osla."

"Poslechni si to: král Ztraceného království. Zní to strašně! Musím je dostat zpátky!"

Ty Mrcha pomalu otočil svou mohutnou hlavu a upřeně sledoval zmatený let velké masařky a hluboko v hlavě mu běžely sloupce rudých čísílek, které podrobně zachycovaly vektory, rychlosti a převýšení. Rozhovory lidských bytostí ho celkem nezajímaly, i když už ho napadlo, že muži a ženy spolu nejlépe vycházejí právě tehdy, když jeden druhého příliš neposlouchají. S velbloudy to bylo jednodušší.

Těpic upíral oči na puklinu v kameni. Geometrie. To je to, co v tom vězí.

"Vydáme se do Efebe," řekl. "Tam vědí všechno o geometrii a taky mají spoustu nesmyslných nápadů."

Nesmyslný nápad - to je přesně to, co teď potřebujeme."

"Proč nosíš všechny ty nože a věci? Ale já myslím vážně?"

"Hmm? Co jsi říkala?"

"Všechny ty nože. Proč je máš?"

Těpic se nad její otázkou zamyslel. "No asi proto, že se bez nich cítím skoro jako nahý."

"Oh."

Ptraci, pobízena smyslem pro zodpovědnost, zatápala v hlavě po nějakém dalším vhodném tématu k hovoru. Hlavní témata nenucené konverzace patřila také ke vzdělání služebných. Nikdy v tom předmětu zvlášť nevynikala. Ostatní děvčata často přicházela s úžasnými náměty, od vyčerpávajících znalostí sexuálních praktik krokodýlů až po úvahy o životě na onom světě, připadalo jí příliš obtížné nasadit nějaké takové téma hned po hovoru o počasí.

"Tak," řekla. "Předpokládám, že jsi zabil hodně lidí?"

"Cože?"

"Jako vrah, myslím. Platí tě přece za to, abys zabíjel lidi, ne? Zabíjel jsi moc? Víš, že zbytečně napínáš zádomé svaly?"

"Myslím, že bych o tom neměl mluvit."

"A já si zase myslím, že bych se to měla dozvědět. Musíme spolu přejít poušť a kdovíco. Víc než sto?"

"U bohů, ne!"

"No, tak tedy míň než padesát?"

Těpic se překulil na záda.

"Podívej se, ani ti nejproslulejší vrazi nikdy nezabili za celý život víc než nějakých třicet lidí," odpověděl jí oklikou.

"Tak míň než dvacet?"

"Ano."

"Než deset?"

"Myslím," prohlásil Těpic, "že bude nejlepší, když si řekneme, že to bylo nějaké číslo mezi nulou a desítkou."

"No, jsem ráda, že to vím. Tyhle věci jsou důležité." Prešli zpátky k Ty Mrchovi. Teď se ale zdálo, že má něco na mysli pro změnu Těpic.

"Víš, všechno to flaškování a kdo jsi, co to máš..." začal.

"Laškování a kdesi cosi," opravila ho Ptraci.

"Ty jsi... hm... olaškovala víc než padesát lidí?"

"Tak takovým ženským se říká úplně jinak!" odpověděla mu Ptraci, ale bez jakékoliv zlosti.

"Promiň. Takže míň než deset?"

"No, řekneme," odpověděla Ptraci, "nějaké číslo mezi nulou a deseti."

Ty Mrcha plívl. Šest a půl metru od něj zasáhla slina masařku, přesně a čistě ji sejmula ze vzduchu a přilepila ke kameni o kousek dál.

"Zajímalo by mě, jak to tak dokážou," komentoval jeho výkon Těpic. "Asi to bude nějaký zvířecí instinkt."

Ty Mrcha na něj vrhl zpod brv pohrdavý pohled, kterým jinak pozoroval moře písku, a pomyslel si:
...Necht' z = ei0, žvýkžvýkžvýk, pak dz = ie (i0) d0 = izd0, nebo d0 = dz/iz...

Ptakospar, pořád ještě v noční košili, se bezcílně potuloval mezi troskami na úpatí pyramidy.

Ta hučela jako turbína. Ptakospar nevěděl proč, nevěděl nic o nesmírných výronech síly, která překroutila rozměry o devadesát stupňů a navzdory strašlivému tlaku je udržovala deformované. Nicméně, jak se zdálo, ustaly alespoň všechny ty znepokojivé časové změny a smyčky. Kolem se pohybovalo mnohem méně synů než předtím. Přesně řečeno docela rád by jednoho nebo dva našel.

Nejdřív ale našel vrcholový kámen, který se rozbil a z něhož se loupal elektronový povlak. Při pádu z pyramidy narazil totiž kámen na sochu Hita se supí hlavou, ohnul ji téměř do předklonu a dodal jí mírně udivený výraz.

Tiché zasténání ho přimělo rozebírat trosky stanu. Škubal za těžké plátno a podařilo se mu vyhrabat IIB, který na něj v šedivém světle přisleple zíral.

"Nepodařilo se nám to, tati! Už jsme ho měli skoro až tam nahoře, a pak se najednou celá ta věc tak jako zkroutila."

Stavitel zvedl synovi z nohou fošnu.

"Máš něco zlomeného?" zeptal se tiše.

"Myslím, že jsem jenom odřený," prohlásil mladý architekt, posadil se a natáhl krk, aby lépe viděl kolem.

"Kde je Dvě-a?" řekl. "Byl výš než já, skoro na vrcholku -"

"Našel jsem ho," odpověděl mu Ptakospar.

Je známo, že architekti nemají právě nejvytříbenější cit pro jemné odstíny věcí, natož hlasu, ale i IIB uslyšel, že otec má hlas těžký jako olovo.

"Není mrtvý, že ne?" zašeptal.

"Myslím, že ne. Nejsem si jistý. Je živý. Ale hýbe se - pohybuje se... no, bude líp, když půjdeš se mnou a podíváš se na něj. Obávám se, že se mu stalo něco divného."

Ty Mrcha se sunul kupředu rychlostí asi 1.247 m za vteřinu a v duchu zpracovával soustavu sdružených koordinát, aby zahnal nudu, zatímco jeho ztvrdlé talířovité nohy tiše skřípěly v písku.

To, že neměly prsty, bylo další ostruhou překotného vývoje velbloudího intelektu. S rozkvětem lidského matematického vzdělání to bylo právě kvůli těm prstům jinak. Lidé totiž měli tu vlastnost, že v okamžiku, kdy narazili na složitější matematický problém typu trojdílných mnohočlenů nebo parametrických diferenciálů, začali instinktivně počítat prsty. Velbloudi začali počítat čísla.

Další velkou pomocí byly pouště. Tam vás nic nerozptyluje. Prostě a jednoduše řečeno, co se týkalo velbloudů, bylo základem jejich mocného intelektuálního vývoje nemít co na práci a nemít čím pracovat.

Pomalou vylezl na vrcholek duny, spokojeně se rozhlédl po pláni zvlněného písku, která se před nimi otevřela, a začal myslet na logaritmy.

"Jak vypadá Efebe?" zeptala se Ptraci.

"Nikdy jsem tam nebyl. Ale co vím, vládne tam Tyran."

"Pak tedy doufám, že se s ním nesetkáme."

Těpic zavrtěl hlavou. "Není to tak, jak myslíš. Oni mají každých pět let nového Tyrana, a než si sedne na trůn, něco s ním dělají." Zaváhal. "Musí ho vždycky zvélet? Zvolat? Jo, ne, už vím. Musí ho nejdřív zvolit."

"A to je něco takového, jak se dělá kocourům a býkům a tak?"

"Ehm."

"No víš přece. Aby se přestali prát a byli takoví klidnější."

Těpic zamrkal. "No, abych řekl pravdu, nejsem si tak docela jistý," prohlásil, "ale myslím si, že to není ono."

Mají tam takovou věcičku, která s tím má něco společného. Myslím, že tomu říkají demokracie a znamená to něco, jako že každý v celé zemi může říct, kdo má být novým Tyranem. Jeden člověk, jeden -" odmlčel se. Najednou se mu zazdalo, že přednášky o politice a státním zřízení absolvoval už kdysi velmi dávno a že se na nich navíc mluvilo o věcech, o kterých v Mžilibabě, ale vzato kol a kolem ani v Ankh-Morporku nikdo neslyšel. Přesto si nakonec vzpomněl.

"Jeden člověk, jeden hlas."

"To jako myslíš na to zvalení?"

Pokrčil rameny. Podle toho mála, které věděl, to tak klidně mohlo být. "Vtip je prostě v tom, že to může dělat každý. Jsou na to hrozně pyšní. Každý má -" znovu se zamyslel a začal mít dojem, že něco zapomněl. "Hlas," vzpomněl si. "Ne, jsou výjimky. Hlas nemají ženy, samozřejmě. A děti. A zločinci. A otroci. A negramotní lidé. A lidé cizího původu. A lidé, kteří byli práva zbaveni z, é, rozličných příčin. A spousta jiných lidí. Ale všichni ostatní mají hlas. Je to velmi osvětlená civilizace."

Ptraci o tom chvíli přemýšlela.

"A tomu se říká amok-razie, ano?"

"Oni to v Efebe vymysleli, víš," řekl Těpic a cítil se trochu nesvůj, když si uvědomil, že se toho vlastně zastává.

"Vsadím se, že s vývozem něčeho takového mají potíže," prohlásila pevně Ptraci.

Slunce se už zase změnilo v kouli žhavého trusu tlačenu po obloze obrovským broukem. Ale byla to také zlatá loď. Záleželo na tom, jak jste se na to dívali.

Světlo bylo špatné. Bylo zvětralé jako voda, kterou necháte stát celé týdny ve sklenici. Nebyla v něm žádná

radost. Osvětlovalo, ale tak nějak bez života, spíš jako jasné světlo měsíční než denní.

Jenže Ptakospar si dělal starosti spíš se synem.

"Napadá tě, co to s ním vlastně je?" zeptal se.

Druhý syn zmateně okusoval pero. Pokusil se na bratra sáhnout, ale praskavý výboj mu sedřel kůži z prstů.

"Možná," odpověděl.

"Dokážeš ho toho zbavit?"

"Myslím, že ne."

"A co je to vlastně?"

"No, tati, víš, když jsme byli nahoře na pyramidě... no, když..., protože nemohla vyzářovat... podívej, jsem si skoro jistý, že pokroutila čas... hele, je to prostě jiný rozměr... hm."

Ptakospar zvedl oči k nebi. "Nechci slyšet tyhle tvoje architektské řečičky, hochu," zamračil se. "Co je mu?"

"Mám strach, že je dimenzionálně špatně orientován, tati. Čas a prostor se mu trochu pomíchaly. Proto taky chodí pořád jenom takhle bokem."

Ptakospar IIb se pokusil otci dodat odvalu náznakem úsměvu.

"Ale vždyť on chodil vždycky bokem!" nechápal Ptakospar.

Jeho syn si povzdychl. "To ano, tati," odpověděl, "Jenže to bylo normální, tak se pohybují všichni účetní. Ale teď chodí bokem, protože je to... no je to pro něho jako čas."

Ptakospar se zamračil. Boční pohyb nebyl jediný problém Ila. Ila byl navíc placatý. Ne placatý jako karta - předeek, zadek, hrana, ale plochý z jakékoliv strany.

"Teď se dovedu naprosto přesně vcítit do mysli těch lidí na freskách," prohlásil. "Kde je hloubka, nebo jak se tomu třetímu rozměru říká?"

"Já se obávám, že nejde o prostor," prohlásil IIb bezmocně, "ale o čas. Náš čas, ne jeho."

Ptakospar obešel syna a pozoroval, jak ho plochost následuje. Poškrabal se na bradě.

"Takže on dokáže chodit v čase, co?" řekl nakonec pomalu.

"Je to možné, ano."

"Myslíš, že bychom ho mohli nějak požádat, aby se vrátil o pár měsíců nazpět a rozmluvil nám stavbu té pitomé pyramidy?"

"Není schopný komunikace, tati."

"No, takže v téhle věci se příliš nezměnil." Ptakospar si sedl na hromadu trosek a sevřel si hlavu do dlaní. Tak, a má to. Jeden syn normální a hloupý, druhý placatý jako stín. A co za život ten ubohý plochý chlapec povede? Nakonec ho budou používat k otvírání zámků, k oškrabávání námrazy z čelních skel a přespávat bude za levný peníz v žehlicích automatech na kalhoty v hotelových ložnicích.* To, že se dostane pod kdekjaké dveře a přečte si každou knihu, aniž by ji musel otvírat, mu to příliš nevynahradí.

Ila pomalu plynul stranou; podobný plochému výřezu krajiny.

"Cožpak opravdu nemůžeme nic dělat?" zasténal Ptakospar. "Nějak úhledně ho srolovat, nebo něco takového?"

IIb pokrčil rameny. "No, možná že bychom to mohli zkusit. To je dobrý nápad. Aspoň se mu nestane nic horšího, protože prostě nebude mít čas na to, aby se mu to stalo. Alespoň doufám."

Spojenými silami se jim podařilo dostrkat plochochlapci do cesty ohnutou sochu Hita - boha se supí hlavou. Trvalo sotva dvě tři minuty, než ho k ní jeho pomalý boční pohyb donesl. Vyletěla obrovská modrá jiskra, která část sochy roztavila, ale pohyb se zastavil.

"Kde se berou ty jiskry?" zavrtěl hlavou Ptakospar.

"Já si myslím, že je to něco jako poplašné světlo."

Ptakospar - podnikatel - by se byl nikdy nedostal tak daleko, jako byl dnes, ne, opravil se, jako byl včera, kdyby nedovedl najít určité plus i v těch nejnepravděpodobnějších situacích.

"No, aspoň ušetří na oblečení," řekl pomalu a s rozmyslem. "Víš, teď mu bude stačit, když si na sebe nějaké namaluje."

"Obávám se, tati, že ty to pořád ještě všechno nechápeš," prohlásil IIb unaveně. Sedl si vedle otce a upřel pohled přes řeku k paláci.

"Něco se tam děje," řekl Ptakospar. "Myslíš, že si té pyramidy všimli?"

"No, ani bych se nedivil. Přece jenom se pootočila o devadesát stupňů."

Ptakospar vrhl rychlý pohled přes rameno a přikývl.

"To je legrační," zavrtěl hlavou. "Je to nějaký druh strukturální nestability."

"Tati, to je pyramida! Měli bychom ji co nejrychleji podpálit! Říkal jsem ti to! Ty síly, které se tady objevují, tedy řeknu ti, jsou nad naše -"

Najednou na ně padl stín. Ohlédl se. Zvedli hlavy. Potom je zvedli ještě o kousek výš.

"Oh, bože," vydechl Ptakospar. "Je to Hit, bůh se supí hlavou..."

Pod nimi se rozkládalo Efebe, klasická báseň z bílého mramoru, která se líně rozvalovala pod skalami na pobřeží smaragdově modré zátoky.

"Co to je?" zeptala se Ptraci, když si celý obraz nějakou chvíli kriticky prohlížela.

"To je moře," odpověděl jí Těpic. "Vzpomeň si, vyprávěl jsem ti o něm. Vlny, mušle a tak."

"Říkal jsi, že je to zelené a divoké."

"Někdy to tak je."

"Hmm." Tón jejího hlasu naznačoval, že se jí moře příliš nezamlouvá, ale dřív než mu stačila vysvětlit proč, uslyšeli zvuk rozčilených hlasů.

Několik kroků od nich byla na jedné duně tabule, na které bylo v několika jazycích napsáno: AXIOMICKÁ ZKUŠEBNÍ STANICE. Pod tímto nápisem bylo menším písmem: POZOR - NEDOŘEŠENÉ POSTULÁTY.

***

Ve chvíli, kdy si četli nápis, nebo přesněji ve chvíli, kdy si ho Těpic četl a Ptraci nečetla, se kdesi za dunou ozvalo zadrnčení následované cvaknutím a vzápětí jim nad hlavami proletěl s jedovatým zasyčením šíp. Ty Mrcha se na něj krátce zadíval, pak pootočil hlavu a upřel pohled na malé místo na písku.

O vteřinu později se právě do toho místa zabodl druhý šíp.

Pak Ty Mrcha pokusně zvedl jednu po druhé nohy, provedl krátký výpočet a zjistil, že z jeho zad byli odečtení dva lidé. Další kontrola prokázala, že jejich hmota byla přičtena ke hmotě nejbližší duny.

"Proč to děláš?" zeptala se poplašeně Ptraci a snažila se vyplivnout písek, kterého měla plná ústa.

"Někdo po nás vystřelil!"

"To bych neřekla. Vždyť ani nevěděli, že tady jsme! Nemusel jsi mě tak vláčet tím pískem, nebo ano?"

Těpic to nakonec velmi neochotně připustil a opatrně se natáhl na mírné úbočí duny. Znovu k nim dolehly rozhádané hlasy.

"Vzdáváš to?"

"Ne, prostě jsme jenom neměli přesné všechny údaje -"

"Já vím, co jsme neměli v pořádku."

"No, tak to bych rád slyšel, to mi laskavě řekni!"

"Neměli jsme už žádné další pitomé želvy. To je to, co jsme neměli!"

Těpic opatrně vystrčil hlavu nad hřeben vlny.

Zjevilo se mu poměrně velké rovné prostranství, obklopené složitou soustavou praporků a značek. Stály tam dvě tři budovy, které se skládaly především z klecí, a několik dalších, velmi složitých konstrukcí, jejichž smysl mu naprosto unikal. Ve středu toho všeho stáli dva muži - jeden malý, tlustý a zdravě růžový, druhý vysoký, podobný smuteční vrbě, kolem kterého se vznášel neurčitý oblak autority. Jediným jejich oblekem bylo něco jako prostěradlo přehozené přes rameno. Kolem stála skupinka otroků, kteří přes sebe naopak neměli přehozené vůbec nic. Jeden z nich svíral v ruce luk.

Několik z nich drželo v rukou hole, na kterých byly napíchnuté želvy. Želvy vypadaly poněkud pateticky, jako želví lízátka.

"V každém případě je to kruté," trval na svém vysoký muž. "Ubohá malá stvoření, vypadají tak smutně, když hýbou naprázdno nohama."

"Je nemožné zasáhnout je šípem!" rozhodil ruce malý tloušťík. "Takhle se nám to nepodaří! Vy mi určitě dáváte špatný druh želv," dodal hlasem plným obvinění. "Měli bychom to zkusit znovu s rychlejšími želvami."

"Nebo s pomalejšími šípy?"

"Možná, možná."

Těpic si najednou uvědomil, že kousek od brady se mu něco namáhavě pohybuje. Byla to malá želva, která se sunula kolem a na krunýři měla několik škrábaců naznačujících, kde se od ní odrazily šípy.

"Podnikneme ještě poslední pokus," prohlásil tloušťík a obrátil se k otrokům. "Vy všichni - seberte se a najděte mi tu želvu."

Malý obojživelník vrhl na Těpice pohled, v němž se mísila prosba s nadějí. Ten se na něj chvíli díval, pak ho opatrně zvedl a zastrčil za velký kámen.

Sklouzl po písku nazpět k Ptraci.

"Děje se tam něco opravdu divného," řekl. "Střílejí tam želvy."

"Proč?"

"Jo, tak to nevím. Ale podle všeho si myslí, že by ta želva měla být schopná utéct."

"Co, před šípem?"

"Jak říkám, je to opravdu nějak divné. Ty zůstaň tady. Jestli tam nebude hrozit nebezpečí, zapískám."

"A co uděláš, když tam bude hrozit nebezpečí?"

"Budu křičet."

Vylezl znovu na vrcholek duny, a když si ze šatů oprášil písek, jak to jen šlo, vstal a zamával na malý zástup čapkou. Z ruky mu ji vyval šíp.

"Ou!" zvolal tloušťík. "Promiňte!"

Potom vykročil přes ušlapaný písek směrem k místu, kde stál Těpic a mnul si brnící prsty.

"Měl jsem ho v ruce náhodou," volal udýchaně. "Mockrát se omlouvám, vůbec jsem si neuvědomil, že je nabitý! Co si jen o mně pomyslíte!"

Těpic se zhluboka nadechl.

"Jmenuju se Xenó," vyrazil ze sebe tloušťík, dřív než stačil Těpic cokoli říci. "Jste zraněný? Všude jsme postavili varovné tabule, na to bych vsadil krk. Vy jste přišel přes poušť? Musíte mít žízeň. Dal byste si kapku něčeho k pití? Kdo jste? Neviděl jste náhodou někde tam nahore želvu? Proklatě rychlé potvůrky, jsou jak namazaný blesk, není způsob, jak ty malé mrchy zastavit."

Těpic pomalu vydechl a splaskl.

"Želvy?" prohlásil udiveně. "Mluvíme oba o tomtěz? Myslíte ty - kameny na nožičkách?"

"Správně, správně," příkyvoval horlivě Xenó. "Stačí, abyste z nich na okamžik spustil oči, a vzííí!"

"Vzííí?" prohlásil nejistým hlasem Těpic. O želvách něco věděl. Ve Starém království byly taky želvy. Mohli jste o nich říci všechno možné - že jsou vegetariáni, tvorové trpěliví, zamyšlení, třeba i to, že jsou to velmi vynalézaví a neodbytní sexuální maniaci -, ale nikdy, až do této chvíle Těpic neslyšel, že by byly rychlé. Rychlý bylo slovo spojované s želvami právě proto, že znamenalo to, co, želvy nebyly.

"Jste si jistý?" zeptal se pro jistotu.

"Nejrychlejší zvíře na povrchu Plochy, ta naše obyčejná želva," prohlásil Xenó, ale tvářil se vážně a zachovával klid. "Ale to je naprosto logické," dodal po chvíli.

Vysoký muž kývl Těpicovi na pozdrav.

"Jeho si nevíšmej, mládenče," řekl. "On se právě dostává z následků té nehody z minulého týdne."

"Ta želva opravdu předběhla zajíce," prohlásil Xenó zarputile.

"No ano, ale ten zajíc byl mrtvý, Xenó," vysvětloval mu hubený muž trpělivě, "protože jsi ho zastřelil."

"Ale mířil jsem na želvu. Víte, pokoušel jsem se zkombinovat dva pokusy, ušetřit drahý výzkumný čas, plně využít možností -" Xenó zamával lukem, na jehož tětívu mezitím stačil nasadit další šíp.

"Promiňte," obrátil se k němu Těpic. "Nemohl byste to na chvíli odložit? Přijeli jsme s mou společnicí poměrně z daleka a bylo by celkem příjemné mít jistotu, že nás někdo nezastřelí."

Ti dva vypadají celkem neškodně, pomyslel si a skoro tomu sám věřil.

Zahvízdal. Vzápětí se Ptraci objevila na okraji duny a Ty Mrchu vedla za sebou. Těpic by se byl vsadil, že při rozměrech svého oděvu dívka u sebe nemá vůbec nic. Ale jak to vypadalo, stačila si upravit make-up, natřít si oči znovu kohlém a učesat se. Přivlnila se ke skupince jako had na kolečkových bruslích, odhodlaná udeřit na cizince celou silou vlastní osobnosti. Kromě toho také něco nesla v druhé ruce.

"Ona našla mou želvu!" rozzářil se Xenó. "Skvělá práce!"

Obojživelník se v panice zatáhl do krunýře. Ptraci se poněkud nenaloženě rozhlížela. Kromě sebe samé neměla téměř nic, co by jí patřilo, a nelíbilo se jí, že ji někdo zdraví jako pouhou nosičku želv.

Hubený muž si povzdychl. "Víš, Xenó," prohlásil, "já se pořád nemůžu zbavit dojmu, že jsi to s celou tou záležitostí o želvě a šípu vzal za špatný konec."

Malý tloušťík se na něj odmítavě zadíval. "A potíží s tebou, Okoliku," odpověděl mu, "je v tom, že sám sebe považuješ za největšího odborníka na všecko!"

Bohové Starého království se začali probouzet.

Ve víře je síla. V porovnání například se zemskou přitažlivostí je ovšem víra síla poměrně malá. Když dojde na přenášení hor, je ve většině případů gravitace mnohem silnější. Jenže pořád ještě existovala. Když se teď Staré království uzavřelo samo do sebe a vznášelo se volně a osvobozeno od zbytku vesmíru a když se pomalu vzdalovalo od toho všeobecného něčeho, čemu říkáme realita, začala být síla víry znát.

Celých sedm tisíc let věřili lidé z Mžilibaby ve své bohy.

Teď začali jejich bohové skutečně existovat. Teď, jak to vypadalo, jich byl celý olympský tým.

A lidé Starého království začali celkem rychle zjišťovat, že například takový Huf, bůh se psí hlavou, vypadá mnohem lépe na obrázcích, než když se s vrčením a pěnou u tlamy potuluje na svých sedmdesáti nohách ulicemi.

Dios seděl v trůnním sále, na kolenou choval zlatou masku krále a upíral oči někam do neznámého zachmuřeného vzduchu. Menší kněží, kteří se předtím choulili u dveří, konečně sebrali dost odvahy a shromáždili se kolem něj, ale bylo vidět, že to dělají neradi, asi jako lidé, kteří se mají shromáždit kolem lva. Nikomu nikdy nedělá větší starosti náhlé zjevení a fyzické projevy bohů než jejich kněžím. Je to stejné, jako když vám do podniku najednou přijde hloubková kontrola.

Jen Koumy stál od ostatních poněkud stranou. Velmi přemýšlel. Po jeho nepřilíš vytížených nervových drahách se teď nevídanou rychlostí pohybovaly originální myšlenky, které mířily netušenými směry. Chtěl vědět, kam mají namířeno.

"Ó, Die," zamumlal nejvyšší kněz Klova s hlavou ibise, boha spravedlnosti. "Jaké jsou královny příkazy? Bohové procházejí zemí, perou se a ničí domy, ó, Die. Kde je král? Co bude chtít, abychom udělali?"

"Jo," souhlasil s ním nejvyšší kněz Škraba, boha tlačitele sluneční koule. Cítil však, že se od něj čeká něco víc. "A v pravdě," dodával, "vaše svatost si jistě všimla, že slunce se na své cestě kymácí, protože se o něj všichni sluneční bohové perou, a -" teď poněkud nejistě zašoupal nohama, "svatý Škrab podnikl strategický ústup a, hm, jaksi - neplánovaně přistál ve městě Hort. Jeho pád zmínilo poměrně velké množství budov."

"A stalo se mu po právu," přisadil si nejvyšší kněz Trpa, boha vozataje slunce. "Protože podle toho, co já vím, můj pán je ten jediný -" V půli věty umkl.

Dios se třásl a kýval tělem vpřed a vzad. Oči upíral do neznáma. Rukama svíral zlatou masku tak silně, že hrozilo nebezpečí, že v jejím zlatém povrchu nechá vlastní otisky prstů, a rty mu nehlučně formovaly slova obřadu Druhé hodiny, který se v téhle denní době odehrával neměnně po celých tisíc let.

"Řekl bych, že je to tím šokem," prohlásil jeden z kněží. "Víte, jeho cesty byly vždy tak neměnné!"

Všichni ostatní se snažili co nejrychleji dokázat, že i oni by mohli něco poradit.

"Podejte mu někdo sklenici vody!"

"Natáhněte mu přes hlavu papírový sáček!"

"Obětujte mu pod nosem kuře!" Pak se ozval vysoký pisklavý tón, vzdálené zapraskání výbuchu a dlouhý sykot. Do místnosti se vplazilo několik pramínek kouře.

Kněží vyběhli na balkon, ponechali Dia v jeho nervyničící lázni plné rozporů a zjistili, že davy kolem paláce zírají na oblohu.

"Skoro by se zdálo," prohlásil nejvyšší kněz Vitanamona, boha stolování, který měl pocit, že může k celé situaci zaujmout poněkud benevolentnější stanovisko, "že Trp to nějak popletl a nechal se zaskočit Zápalem, bohem slunečního kotouče."

Pak se ozvalo vzdálené bzučení, jako by někdo vyplašil několik bilionů masařek, a nad palácem přeletěl temný stín.

"Ale," prohlásil kněz Vitanamonův, "tady znovu přichází Škrab... ano, nabírá výšku... Zapal si ho zatím nevyšiml... Škrab pokračuje velmi sebevědomě k meridiánu... , ale teď se tady objevuje Nachmitakia, bohyně odpoledne! To je naprosto nečekané! Jaké je to překvapení! Mladá bohyně - musí si své místo ještě vydobýt, ale její styl a dravost jsou příslibem toho, že o ní v budoucnosti ještě uslyšíme! Je to fantastická situace, eunuši a pánové, chtěl bych vám... , ale ne, všechno špatně, Škrab to nedokázal, pokazil celou tu skvělou...! Spálil to!"

Na balkoně tančily a poskakovaly stíny.

"A tohle? Co má znamenat tohle? Starší bohové snad... nenalézám pro to jiný výraz... oni se snad spojili proti těm neomaleným a ukřičeným nováčkům! Jenže neohrožená mladá Nachmitakia setrvává na svém místě a rozšiřuje kolem sebe slabost... podařilo se jí to! A teď ustupuje, ustupuje, a jak se zdá, souboje svádějí Žabr se Škrábem a Nachmitakia má volné nebe, modré nebe sama pro sebe, přátelé! A ano! Ano... je tady poledne! Poledne! Poledne!"

Ticho. Kněz si uvědomil, že se k němu obrátily všechny oči.

Pak někdo řekl: "Proč tak strašně řveš do všeho toho zmatku?"

"Promiňte. Nevím, co to do mě najednou vjelo!"

Knězka bohyně Stalagmit, bohyně všech jeskyní, na něj vrhla pohrdavý pohled.

"Co kdyby ho jeden z nich upustil?" vyštěkla.

"No... , ale..." polkl. "To snad nejde, ne? Ve skutečnosti to přece nejde? Všichni jsme museli sníst něco špatného, nebo jsme byli moc dlouho na slunci, nebo co já vím? Protože, víte přece, jak to myslím, každý přece ví, že bohové nejsou... tedy, chci říct, že slunce je přece obrovská koule žhavých plynů, že ano, která každý den obíhá kolem světa a... a... bohové, no vždyť víte, je potřeba, aby lidé věřili, že... prosím, byl bych nerad, abyste mě špatně pochopili, ale -"

Koumy, přestože mu hlava bzučela svatokrádežnými myšlenkami, chápal přece jen o něco rychleji než jeho kolegové.

"Zajměte ho, mládenci!" vykřikl. Nešťastného uctíváče stolování vzápětí chytli čtyři kněží za ruce a za nohy, rozhoupali ho a přehodili mocným rozmachem přes kamenné zábradlí verandy do hnědých vod řeky Mžilu.

Vynořil se a prskal na všechny strany. "Proč jste to udělali? Co vás to napadlo?" vyptával se trhaně. "Všichni přece víte, že jsem v pořádku! Vždyť ve skutečnosti ani jeden z vás -"

Vody Mžilu se líně otevřely a Vitanamonův kněz zmizel pod hladinou právě ve chvíli, kdy oblohou s ohlušujícím bzučením proletěl Škrab a pomalu nabral směr k horám. Koumy si osušil čelo.

"Tak to bylo skutečně o chlup," prohlásil. Jeho kolegové přisvědčili s očima upřenými na vlny na řece, které se pomalu ztrácely. V tom okamžiku přestala být Mžilibaba místem k pochybování. Každá počestná pochybnost tě mohla dostat do pěkného maléru, a k tomu ti ještě mohl někdo v průběhu procesu utrhnout nožičky a ručičky.

"Ehm," prohlásil jeden z kněží, "vypadá to, že by se mohl pěkně rozzlobit taky Vitanamon, co?"

"Ať žije Vitanamon!" vykřikli všichni kněží sborem. Bylo to právě včas.

"Tak to tedy nevím proč," zvolal jeden obstarožní kněz v pozadí davu. "Je to klaun s krvavou vidličkou a nožem!"

Chytli ho a přes jeho protesty ho vhodili do hnědých vln řeky.

"Ať žije -" zarazili se. "Či to byl vlastně nejvyšší kněz?"

"Všekusa, kozlohlavého boha koz! Nebo ne?"

"Ať žije asi Všekus," zvolali všichni sborem ve chvíli, kdy se posvátní krokodýlové vrhli na vyvrženého kněze s přesností samonaváděcích torpéd.

Koumy pozvedl v prosebném gestu paže. Říká se, že v těžkých časech se ukáže, kdo je opravdu muž. Koumy byl ten muž, kterého vynesou nahoru těžké a ošklivé hodiny, a pod naleštěnou pokožkou jeho lbi se začaly líhnout a rychle dospívat jisté záměry, jako něco, co bylo dlouhá léta uvězněno v nitru balvanu. Zatím si nebyl příliš jistý, co všechno by mohly jeho myšlenky znamenat, ale všeobecně se týkaly bohů, nové éry, pevné ruky u kormidla a možná předhození Dia nejbližšímu krokodýlovi. Tahle jediná myšlenka ho naplnila nezměrnou radostí.

"Bratři!" vykřikl.

"Mě tedy vynech," ohradila se knězka bohyně Stalagmit.

"A sestry!"

"Děkuju ti."

"Sjednot' me se!" Shromáždění knězi zůstali stát v absolutním tichu. To byl velmi radikální přístup, který žádného z nich zatím nenapadl. Koumy se podíval na obličeje, které k němu zvedali, a pocítil vzrušení jako nikdy předtím. Byli vyděšení do hloubi duše a čekali, že jim řekne - on, že jim řekne -, co mají dělat.

"Ano!" opakoval. "Opravdu a nepopíratelně, hodina bohů -"

"- a bohyní -"

"- samozřejmě a bohyní nastala. Hm."

Co teď? Co jim řeknete, když teď stojíte úplně nahoře a čeká se, že jim něco řeknete? Pak si pomyslel: na tom vlastně nezáleží. Je jen důležité, aby to znělo dostatečně věrohodně. Starý Dios je vždycky popoháněl, nikdy se je

nepokoušel vést. Bez něj by se potulovali kolem jako ztracené ovce.

"A tedy, bratři... a samozřejmě sestry - musíme se ptát sami sebe, musíme se zeptat sebe samých, jestli, což, a tedy ano!" Hlas se mu naplnil novou důvěrou. "Ano, my se musíme ptát sami sebe, proč se najednou bohové objevili! A je to bezpochyby proto, že jsme nebyli dost úpěnliví v našem uctívání, klaněli se modlám a obcovali s falešnými podobami svatých!"

Knězi si vyměnili pohledy. Že by? A jak se to v praxi dělá?

"No ano, a co obětování? Bývaly doby, kdy oběť byla oběť, žádné náhražky v podobě květin a nějakého toho kuřete!"

Tato věta vyvolala v hledišti záchvat potlačovaného kašle.

"Mluvíme to snad o pannách?" nadhodil jeden z kněží nejistě.

"A panicích samozřejmě?" doplnil kněz rychle. Stalagmit patřila ke staršímu božstvu a její ženské uctívачky hřešily v posvátném křoví obrůstajícím svatostánek. Myšlenka na to, že by se po okolí potulovala bohyně s rukama po lokty od krve, vháněla knězi slzy do očí.

Koumyho srdce se rozbušilo rychleji. "No, a nakonec proč ne?" zahlaholil. "Tehdy bývalo všechno lepší, vzpomínáte?"

"Hmm, možná, ale já měl dojem, že jsme se dohodli, že tyhle věci zastavíme. Lidi se proti nim bouří a tak dál."

Zvenčí od řeky zaznělo hlasité zašplouchání. Z kalných vln se tam vynořil Turbhan s hadí hlavou - bůh horního Mžilu, a zachmuřeně pozoroval shromážděné kněze. Těsně vedle něj vzápětí vyrazil Fhez s krokodýlí hlavou, bůh Dolního Mžilu, a podnikl celkem inteligentní pokus ukousnout svému konkurentovi hlavu. Oba poněkud monstrózní bohové se ponořili ve sloupu vodní tříště, a způsobili tak menší přílivovou vlnu, která olízla zábradlí balkonu.

"Ano? A co když se právě populace zlobila proto, že jsme přestali obětovat panny - obou pohlaví, pochopitelně," dodal Koumy spěšně. "Zamysleli jste se nad tím někdy?"

Zamysleli se nad tím. Pak se nad tím zamysleli ještě jednou.

"Myslím si, že s tím by král asi nesouhlasil -" začal opatrně jeden z kněží.

"Král?" vykřikl Koumy. "Kde je král? Ukažte mi krále! Zeptejte se Dia, kde je král!"

U nohou mu něco zařinčelo. Podíval se v hrůze na zem a viděl zlatou královskou masku, která se točila a klouzala po podlaze směrem ke shromážděným kněžím. Ti se rozprchli jako kuželky.

Dios vkročil do svitu diskutovaného slunce a tvář měl šedou zuřivostí.

"Král je mrtev," prohlásil.

Koumy se zapotácel pod nárazem veleknězovy zloby, ale obdivuhodně rychle se vzpamatoval. "Pak tady musí být jeho následník -" začal.

"A není tady žádný následník," odpověděl Dios. Zvedl obličej k nebi. Není mnoho lidí, kteří by se dovedli beze strachu a mrknutí zadívat slunci do tváře, ale pohled, který Dios vrhal ke slunci, byl tak jedovatý, že bylo s podivem, že slunce samo nezamrkalo, nebo dokonce nesklopilo hlavu. Diovy oči podél jeho obávaného nosu mířily jako dva dálkové světlomety.

Pak prohlásil jen tak všeobecně do prostoru: "Lezou sem, jako by jim to tady patřilo! Jak se opovažují?"

Koumymu spadla brada. Pokusil se protestovat, ale umlčel ho kilowattový pohled.

Koumy hledal pomoc u zástupu kněží, kteří si ovšem jako z udělaní najednou prohlíželi nehty nebo upírali pohledy do neznáma. Jasná zpráva. Lítá v tom sám. I když, kdyby na druhé straně čirou náhodou nadcházející souboj mozků vyhrál, bude obklopen lidmi, kteří jej budou přesvědčovat, že za ním neochvějně stáli od začátku až do konce.

"No, ono jim to tady vlastně opravdu patří," zabručel.

"Cože?"

"Vždyť ono jim to místo vážně patří, Die," opakoval Koumy. Nervy mu začaly povolovat. "Jsou to, Die, k sakru, bohové!"

"Jenže jsou to naši bohové," zasyčel Dios. "My nejsme jejich lidé. Jsou to mí bohové a dřív nebo později se musí naučit chovat tak, jak se od nich čeká!"

Koumy se vzdal přímého útoku. Tomu safírovému pohledu se nedalo vzdorovat, nemohli jste se postavit tomu nosu podobnému válečné sekeře, a co bylo nejdůležitější, nikdo nemohl předpokládat, že se mu podaří prorazit krunýř rozhořčeného práva, do kterého se Dios ukryl.

"Ale -" vypravil ze sebe.

Dios ho umlčel jediným máchnutím roztřesené ruky.

"Nemají právo!" prohlásil. "Nevydal jsem žádné příkazy. Nemají právo!"

"A co tedy chceš dělat?" zeptal se Koumy.

Diovy ruce se křečovitě otevíraly a zavíraly. Cítil se asi tak, jak by se mohl cítit royalista, dobrý royalista, který vystříhal obrázky všech panovníků a nalepil si je do památničku, který na ně nikdy nenechal dopustit, nikomu přece nic neudělali, tak se snažili a sami už se nemohou bránit, jenže teď se mu najednou všichni ti králové a královny zhmotnili v obýváku a začali mu tam představovat nábytek, protože se rozhodli uspořádat si tam mejdan. Toužil po nekropoli, po chladném tichu mezi starými přáteli a po hlubokém spánku, který by mu dodal nové síly a umožnil znovu jasně přemýšlet...

Koumyho srdce poskočilo. Diovy očividné rozpaky byly skulinou, do které by se dal při patřičné péči a pozornosti zarazit klín. Jenže se na to nesmělo použít kladivo. V čelním útoku neměl proti Diovi šanci ani celý svět najednou.

Starý kněz se znovu roztřásl. "Já se jim také nesnažím radit, jak by měli vést věci v podsvětí," prohlásil, "takže

nevidím důvod, proč by měli oni radit mně, jak mám vést své království."

Koumy si uložil tohle zrádné prohlášení k dalšímu prozkoumání a poklepal Dia jemně po zádech.

"Samozřejmě máš pravdu," přikývl. Dios k němu obrátil oči plné podezření.

"Mám, vážně?"

"Jsem si jistý, že jako královský ministr najdeš nějaký způsob, jak tu záležitost vyřešit. Máš naši plnou podporu, ó, Die." Koumy pokynul pozvednutou rukou shromážděným kněžím, kteří sborem vyslovili svůj srdečný souhlas. Když se nemůžete spolehnout na krále ani na bohy, stále ještě je tu starý dobrý Dios. Mezi kněžimi nebyl jediný, který by raději neriskoval neurčitou hrozbu bohů než zuřivost Diovu, protože ta by jistě rychle nabrala podobu nepříjemně konkrétní. Dios je děsil velmi jasným, lidským způsobem, což žádná nadpřirozená entita nedokázala. Dios už to nějak vyřídí.

"A těm divokým historkám o králově zmizení nebudeme věnovat pozornost. Jsou to pravděpodobně divoké domněnky, které se nezakládají na pravdivých základech," dodal ještě Koumy.

Sbor kněží začal přikyvovat, zatímco v každé hlavě rozvinuly ocásky všemožné domněnky.

"Jaké domněnky?" ucedil Dios koutkem úst.

"Zasvěť nás tedy, mistře, porad' nám, kudy se máme brát a co podniknout," nepolevoval Koumy.

Dios zaváhal.

Nevěděl, co má dělat. Byla to pro něj docela nová zkušenost. Byla to Změna.

Jediné, na co dokázal myslet, byla slova rituálu Třetí hodiny, která vždy odříkával touhle dobou po - jak dlouho? Příliš, příliš dlouho! A měl jít už dávno odpočívat, ale nějak se to zatím nehodilo, nebyl tady jediný schopný člověk, byli by bez něj úplně ztraceni, království by se rozpadlo... zradil by vlastně všechny..., a proto taky znovu překročil řeku... vždycky si přísahal, že je to tentokrát naposled, ale nikdy to naposled nebylo, pokaždé mu totiž tělo začal zalévat chlad a týdny se podivně prodlužovaly. A teď, když ho jeho království potřebovalo, vytanula mu v myslí slova rituálu, zaklínala se mu v mozkových drahách, a zabránila tak v pohybu všem ostatním myšlenkám. "Ehm," prohlásil.

Ty Mrcha šťastně přežvykoval. Těpic ho přivázel k nedalekému olivovníku, který tak poprvé v životě prodělal omlazovací řez. Někdy se velbloud zarazil, vrhl rychlý pohled na racky, kteří v hejnech kroužili jak tady, tak nad celým městem, a vypálil po nich krátkou dávku olivových pecek.

Právě v hlavě převracel novou koncepci taurozměrné fyziky, která sjednocovala čas, vesmír, magnetismus, přitažlivost a z jakéhosi blíže neurčeného důvodu i brokolici. V pravidelných odstupech vydával zvuky připomínající dunění vzdálené baterie, které ovšem pouze signalizovaly, že jeho trávící ústrojí funguje bez nejmenší chybičky.

Ptraci seděla pod stromem a krmila želvu vinnými listy.

S obilnými zdmi taverny i tady lomcovalo vedro, ale Těpic si pomyslel, o kolik je to jiné než ve Starém království. Tam bylo staré i to vedro, vzduch byl zatuchlý a bez života, tísnil vás jako ve svěráku, cítili jste, že je produktem provařených staletí. Tady byl vzduch napařmíván mořským vánkem. Naostřen slanými krystalky. Přinášel vzrušující náznak vůně vinné révy, vlastně víc než náznak, protože Xeno se už spokojeně propíjel druhou amforou. Tohle bylo místo, kde si události vyhrnovaly rukávy a začínaly.

"Já tomu s tou želvou pořádk ještě nerozumím," řekl Těpic s určitými obtížemi. Právě odpil první doušek efebského vína a to mu, jak se zdálo, potáhlo sliznici v krku.

"To je docela jednoduché," vysvětloval mu Xeno. "Podívej, řekněme, že tahle olivová pecka je šíp a třeba -" rozhlédl se namátkou kolem, "- támhleten omráčený racek je želva, ano? Tak, a teď když vystřelíš šíp, letí odsud přímo k rac-, k želvě, mám pravdu?"

"No ano, ale -"

"Ale, rac-, ta želva se zatím o něco pohnula, ne? Mám pravdu?"

"No ano," přiznal Těpic bezmocně. Xeno na něj vrhl vítězoslavný pohled.

"Takže šíp musel letět o něco dál, ne? Tam, kde je želva teď. Zatím želva odpla- se posunula, i když ne moc, to je jasné, ale ono není ani moc potřeba. Mám pravdu? Takže šíp by měl letět o kousek dál, ale když se dostane tam, kde je teď želva, ona už tam nebude. Takže, jestliže se želva bude neustále pohybovat, šíp ji nikdy nemůže zasáhnout. Bude se k ní sice neustále přibližovat, ale nikdy ji netrefí."

"Jste v pořádku?" zeptal se Těpic automaticky.

"Není," zavrtěl nezúčastněně hlavou Okolik. "Několik želvích karbanátků dokázalo, že se mýlí. Potíž tuhle s mým přítelem je bohužel v tom, že nerozezná postulat od bajky, či přirovnání z lidského života. Nebo od díry v zemi."

"Včera ji to nezasáhlo!" obořil se na něj Xeno.

"Jasně. Dobře jsem tě pozoroval. Vždyť jsi tětivu skoro nenatáhl!" ušklíbl se na něj Okolik.

Začali se znovu pít.

Těpic upřel pohled do svého džbánku s vínem. Tihle lidé jsou filozofové, pomyslel si. Řekli mu to. To znamená, že jejich mozky budou dost velké na to, aby pojaly i myšlenky, kterými by se nikdo jiný zbytečně nezabýval ani pět vteřin. Cestou do taverny mu Xeno vysvětlil, proč je například logicky nemožné spadnout ze stromu.

Těpic jim popsal zmizení království, ale neodhalil jim úlohu, kterou při tom sám hrál. Neměl v podobných věcech žádné zkušenosti, ale zato měl naprosto jasný dojem, že král, který už nemá království, nebude v sousedních zemích nijak zvlášť populární. Jeden nebo dva takoví byli i v Ankh-Morporku - sesazení panovníci, kteří museli uprchnout ze svých zemí, kde jim byla najednou horká půda pod nohama, a uchýlili se do pohostinné náruče Ankh-Morporku. S sebou si většinou nepřiváželi víc než to, co měli na sobě, a nějaké ty dva tři vozy plné šperků a cenností. Město samozřejmě přivítalo každého - bez ohledu na rasu, barvu pleti nebo náboženské přesvědčení - ,

pokud rozhazoval peníze plnými hrstmi, nicméně inhumace přebytečných panovníků byla pro cech vrahů pravidelným zdrojem zaměstnání a příjmů. Vždycky se v původní zemi našel někdo, kdo si chtěl zajistit, že sesazený monarcha zůstane sesazeným monarchou. Často to býval i případ, který by se dal ve zkratce popsat jako "dnes dědic, zítra nebožtík".

"Myslím, že se nějak zachytilo v geometrii," nadhodil plný naděje. "Slyšel jsem, že jste tady u vás v geometrii nedostižní," dodal, "tak jsem si myslel, že byste mi snad vy dva mohli poradit, jak se dostat nazpět."

"Geometrie není moje silná stránka," zavrtěl hlavou Okolik. "Ale to už jsi asi poznal."

"Odpusťte, ale teď jsem nějak..."

"Cožpak jste nečetl moje Principy ideální vlády?"

"Obávám se, že nikoliv."

"Nebo moji Diskusi o historických nevyhnutelnostech?"

"Ne."

Okolik byl poněkud vyveden z míry. "Oh," vypravil ze sebe.

"Okolik je velmi známý znalec čehokoliv," vysvětloval Xenos, "s výjimkou geometrie. A vybavení interiérů. A elementární logiky." Okolik se na něj zamračil.

"A co vy?" zeptal se Těpic.

Xenos dopil svůj džbán. "Já jsem zase spíš specialista na testování funkce axiomů v extrémních podmínkách," zavrtěl hlavou. "Chlápek, kterého potřebujete, je Pythakleidos. To je člověk, který si poradí i s těmi nejostřejšími úhly."

Jejich rozhovor byl přerušen klapotem podkov. Kolem taverny přejelo s bezohlednou rychlostí několik jezdců a vzápětí podkovy zaduněly na kamenném dláždění městské ulice. Zdálo se, že jsou něčím velmi vzrušeni.

Okolik vytáhl omráčeného racka ze svého džbánu s vínem a odložil ho na stůl. Vypadal zamyšleně.

"No, jestli ale Staré království opravdu zmizelo -" začal po chvíli.

"Zmizelo," přikývl Těpic s jistotou. "O tom není pochyb."

"To znamená, že teď máme hranice společné s Tsortem," prohlásil Okolik znepokojeně.

"No a?" řekl Těpic.

"Takže mezi námi a jím už nic nestojí," vysvětlil filozof. "Ach, bože. To znamená, že budeme přinuceni vést válku."

"Proč?"

Okolik otevřel ústa a obrátil se ke Xenovi.

"Proč budeme muset válčit?" řekl.

"Z historické nutnosti," odpověděl Xenos.

"Aha, no ano. Měl jsem dojem, že je to něco takového. Obávám se, že je to nevyhnutelné. Je to samozřejmě hanba, ale prosím, je to tak."

Další bubnování podkov, a další skupina jezdců vyjela zpoza rohu. Tentokrát mířila opačným směrem. Jezdci měli na hlavách přílby s chocholy - odznaky efebské armády, a nadšeně křičeli.

Okolik se pohodlněji usadil na lavici a složil si ruce na břicho.

"To byli Tyranovi muži," řekl, když skupina projela městskou branou a vyrazila do pouště. "Poslal je, aby to ověřili, to si buď jistý."

Těpic samozřejmě věděl o nepřátelství mezi Efebe a Tsortem. Staré království z něj dokázalo mnoho vytěžit hlavně díky tomu, že kupci obou zemí byli ochotni uzavřít s nepřátelskou stranou obchody, které ovšem musely proběhnout diskrétně, a diskrétní zprostředkovatel vždycky dostával více než přijatelnou provizi. Zabubnoval prsty na stole.

"Nevedli jste vzájemně válku přes tisíc let," řekl. "Tehdy jste byly malé země. Pouhé zemičky. Dnes jste velmoci. Víte, kolik lidí přijde o život? Nedělá vám to tak trochu starosti?"

"Je to otázka národní cti," řekl Okolik, ale v jeho hlase byla slyšet nejistota. "Obávám se, že stejně nemáme moc na výběr."

"Byla to ta prokletá dřevěná kráva nebo co," pokračoval Xenos. "Nikdy nám to neodpustili."

"Když na ně nezaútočíme my, zaútočí oni na nás," řekl Okolik.

"Jasně," přikývl Xenos. "Takže nejlíp uděláme, když zaútočíme dřív, než budou mít čas udeřit."

Oba filozofové na sebe zírali s rozpačitými výrazy.

"Na druhé straně," pokračoval Okolik, "za války se skoro nedá pořádně myslet."

"To je pravda," přikývl Xenos, "a zvláště mrtví to nedokážou."

Pak zavládl rozpačité ticho přerušované jen Ptraciiným hlasem, který prozpěvoval želvě, a občasným vyděšeným skřekem potrefeného racka.

"Jaký je dnes den?" zeptal se Okolik.

"Úterý," odpověděl Těpic.

"Myslím, že by bylo dobře, kdyby ses zúčastnil našeho sympozia. Pořádáme ho každé úterý," dodal. "Budou tam všechny velké mozky Efebe. Tohle všechno je třeba promyslet."

Podíval se na Ptraci.

"Samozřejmě," prohlásil poněkud posmutněle, "tvoje přítelkyně se účastnit nemůže. Ženám vstup bez výjimky zakázán. Přehřívají se jim tam mozky."

Král Ptepicchamon XXVII. otevřel oči. Je tady zatracená tma.

Pak si uvědomil, že slyší tlukot vlastního srdce, ale poněkud tlumený a opodál.

A pak si vzpomněl.

Byl živý. Byl znovu živý. Ale tentokrát byl živý na několik částí.

Tak nějak samozřejmě předpokládal, že když se dostane do podsvětí, někdo ho zase složí, jako tu rozebírací figuru, na které se učili felčari a ranhojiči.

Tak se, člověče, konečně vzpamatuj, řekl si.

Je to jen na tobě, musíš se sebrat sám.

Dobrá, pomyslel si. Těch mís bylo alespoň šest. Oči mám v jedné z nich. Budu z ní muset sundat víko, takže se nejdřív podívejme, jak na tom jsem.

To znamená, že budu potřebovat ruce, nohy a prsty.

Bude to pěkně složitá prácička. Opatrně a nejistě začal tápat ztuhlými rukama kolem, až nahmátl něco těžkého. Cítil, že by se to mohlo poddat, takže se o to opatrně opřel rukou a zatlačil.

Ozval se vzdálený náraz a cítil, že se prostor nad ním uvolnil. S hlasitým skřípěním se posadil. Stále ještě ho svíraly postranice obřadního koše, ale s vděčným úžasem zjistil, že stačí jeden pomalý pohyb rukou a trhají se jako papír. To musí být tím nálevem a vycpávkami, pomyslel si. Dodávají tělu váhu.

Pomalou se přesunul na okraj kamenné desky, na které koš ležel, a spustil na zem těžké nohy. Pak se spíš ze zvyku trochu vydýchal a učinil první krok nově zrozeného nemrtvého.

Nikdo si nedovede představit, jak obtížné je chodit, když máte nohy vycpané senem a mozek, který vás má řídit a koordinovat, je v míse deset metrů od vás. Nakonec se ale dostal ke zdi a tápal podél ní, dokud mu hlasité zařinčení neoznámilo, že narazil na polici s nádobami. Sundal víko té první a opatrně zašmátral uvnitř.

To musí být mozky, pomyslel si zoufale, protože kukuřičná mouka se takhle nemaže. Ponořil jsem se do vlastních myšlenek, Ha Ha.

Zvedl ještě jedno dvě víka, až mu náhlý záblesk světla prozradil, že našel mísu s očima. Pozoroval vlastní ovázanou ruku, která se natahovala dolů, rostla a rostla, až je nakonec opatrně uchopila.

Tohle je důležité, řekl si. Zbytek může počkat na později. Možná, až dostanu hlad a tak.

Obrátil se a zjistil, že není sám. Pozorovali ho Koprkvaš s Gernem. Na to, aby se mohli vtisknout ještě hloub do rohu místnosti, by musely mít jejich páteře průřez trojúhelníka.

"Ah. Hej, vy tam, dobří lidé," prohlásil král a přitom si uvědomil, že jeho hlas je podivně dutý. "Vím toho o vás tolik, že bych si s vámi rád potrásl rukou." Sklopil oči. "Jenže teď je mám obě plné," dodal.

"Gkkk," odpověděl mu Gern.

"Nemohl bys mě dát trochu dohromady?" obrátil se král ke Koprkvašovi. "Stehy drží dokonale, mimochodem. Skvělá práce, příteli."

Profesionální pýcha nakonec přece jen prolomila Koprkvašovu hrůzu.

"Vy jste živý?" zeptal se trochu nelogicky.

"O to přece v zásadě šlo, ne?" zeptal se král.

Koprkvaš přikývl. To ano. Vždycky věřil, že je to pravda. Jenže na druhé straně ho nikdy nenapadlo, že by se to mohlo stát. Ale stalo se to a první slova, nebo skoro první slova, která král řekl, chválila jeho práci. Hrud' se mu dmula pýchou. V celém cechu nebyl žádný jiný mistr, kterému by za jeho práci zákazník poděkoval osobně!

"Vidíš," obrátil se ke Gernovi, jehož lopatky se pokoušely přehrabat stěnou. "Slyšel jsi, jaké pocty se dostalo tvému mistrovi?"

Král se zarazil. Začal si uvědomovat, že tady něco není v pořádku. Samozřejmě že se podsvětí podobalo světu, bylo jenom mnohem lepší a bezpochyby v něm žilo mnoho služebníků a podobně. Ale najednou mu přišlo, že se tomu obyčejnému světu podobá až příliš. Byl si skoro jistý, že osoby jako Koprkvaš a Gern v podsvětí nemají co dělat. Vždycky slyšával, že obyčejní lidé budou žít ve svém podsvětí, kde se budou bavit se sobě rovnými, aby se necítili v rozpacích a sociálně vykojení.

"Poslyšte," řekl, "mám dojem, že něčemu nerozumím. Vy nejste mrtví, že?"

Koprkvaš neodpověděl okamžitě. Některé z věcí, které už toho dne viděl, mu právě co se týče téhle otázky, na jistotě nepřidaly. Znovu si to všechno v duchu probral a nakonec musel přece jen připustit, že on i Gern jsou pravděpodobně naživu.

"Takže co se vlastně stalo?" zeptal se král.

"Nevíme, ó, králi," odpověděl Koprkvaš. "Skutečně nevíme. Všechno se stalo tak náhle, ó, vodní fontáno!"

"A co jako?"

"Všechno!"

"Všechno?"

"Slunce, ó, pane! A bohové. Ó, ti bohové! Jsou všude, ó, vládce nebes!"

"Přišli jsme sem zadem," vykřikl najednou Gern a padl na kolena. "Odpusť nám, ó, pane spravedlnosti, který jsi se vrátil, abys rozdílil svou bezednou moudrost a tak dál. Je mi líto, co jsme s Hanlenou udělali, ale byl to ten okamžik, co vždycky říkají, jak se to... no ano, bláznivé vášně, už jsme se nedokázali ovládat. Mimoto jsem to byl já, kdo -"

Koprkvaš ho zarazil mávnutím ruky.

"Promiňte," obrátil se ke královské mumii. "Nemohli bychom si promluvit někde v ústraní? Kde by u toho nebyl ten mládenec? Jako muž s -"

"- mumii?" dodal král, který se mu to pokoušel usnadnit.

"Právě. Skutečnost je taková, ó, vznešený králi -" začal Koprkvaš spikleneckým šeptem.

"Myslím, že se obejdeme bez všech těch titulů," zarazil ho král. "Mrtví si na tituly zvlášť nepotrpí. Stačí

obyčejné „králi“.

"Takže věc se má tak - králi," začal Koprkvaš a cítil při té řeči, která se podezřele podobala rozhovoru rovného s rovným, podivné vzrušení. "Mladý Gern si myslí, že je to všechno jeho vina. Kolikrát jsem mu opakoval, že bohové by tohle všechno neudělali jenom proto, že se spolu dva mladí náhodou zapomněli, jestli račte vědět, co myslím." Pak se odmlčel a pro jistotu dodal: "Že ne?"

"Něco takového by mě ani ve snu nenapadlo," odpověděl král okamžitě. "Kdyby měli vyvádět kvůli každé takové prkotině, to bychom se jich nikdy nezbavili."

"Já mu to taky říkal," prohlásil Koprkvaš, kterému se očividně ulevilo. "Je to hodný mladík, Veličenstvo, pane, jenomže jeho matka je tak trochu divná, co se víry týče. Byl bych vám velice vděčný, kdybyste s ním promluvil, králi, pane, víte, tak trochu ho uklidnil..."

"Rád," přikývl král.

Koprkvaš se přisunul ještě blíž.

"Víte, Sire, pane, ti bohové vůbec nemají pravdu. Dobře jsme je pozorovali. Alespoň já je pozoroval, vylezl jsem na střechu. Gern ne, ten zalezl pod lavici. Nemají pravdu, pane!"

"Tak povídej, co s nimi není v pořádku?"

"No, především jsou tady, pane! Už to samo není správné, že? Myslí, když jsou tady doopravdy, že? A oni se jen tak potulují kolem, perou se mezi sebou a pokřikují na lidi." Než pokračoval, rozhlédl se opatrně na obě strany. "Tedy mezi námi, pane, zdá se, že mnoho rozumu nepobrali."

Král přikývl. "A co s tím dělají kněží?"

"No, naposled jsem je viděl, když házeli jeden druhého do řeky, králi, Sire."

Král znovu s pochopením přikývl. "Ano, to je jim tak podobné," připustil, "zdá se, že konečně dostávají rozum."

"Víte, co si myslím, pane?" prohlásil Koprkvaš. "Že všechno, v co jsme kdy věřili, se teď stává skutečností. A slyšel jsem ještě něco jiného, pane. Dnes ráno, jestli to ovšem bylo tohle ráno, víte, protože slunce stojí nad palácem, pane, a není to to správné slunce, se skupinka vojáků pokusila utéci z království po efeské cestě a víte, co zjistili?"

"Co zjistili?"

"Ta cesta, co vedla ven, teď vede dovnitř!" Když Koprkvaš pronesl své sdělení, ustoupil o krok, aby zdůraznil závažnost tohoto odhalení. "Dostali se někam do skal a pak se najednou ocitli na cestě, která vede do Starého království z Tsortu. Ony se ty dvě cesty nějak stočily do sebe. Jsme tady zavření. Uvěznění s našimi bohy, pane."

A já jsem uzavřen ve svém těle, pomyslel si král. Všechno, čemu jsme věřili, se stalo skutečností? Jenže ne vždycky je to, v co si myslíme, že věříme, to, v co opravdu věříme.

Chci tím říci, pomyslel si král, že si myslíme, že věříme, že jsou bohové moudří, spravedliví a mocní, ale v co opravdu věříme, je, že vypadají asi jako náš otec po dlouhém a namáhavém dnu. Myslíme, že podsvětí je jakýsi druh ráje, ale ve skutečnosti jsme přesvědčeni, že existuje už na zemi a že je na něm nejlíp ve vlastním těle, a já tady jsem a už se odsud nikdy nedostanu. Nikdy.

"A co tomu všemu říká můj syn?" zeptal se.

Koprkvaš se rozkašlal. Byl to významný kašel. Španělé používají na hlavu postavený otazník před větou, aby vás upozornili, že to, co uslyšíte, je otázka. Tohle byl takový druh kašle, který vás měl upozornit, že to, co uslyšíte, bude rekviem.

"No, nevím, jak bych vám to řekl, Sire," zabručel nakonec.

"Tak ven s tím, člověče!"

"Sire, oni říkají, že je mrtev, pane. Oni říkají, že se zabil a uprchl."

"Zabil se?"

"Promiňte, Sire."

"A potom uprchl?"

"Na velbloudu, říkají."

"Jak je vidět, v naší rodině se vede opravdu aktivní posmrtný život, co?" prohlásil suše král.

"Prosím, Sire?"

"Chtěl jsem tím říci, že z těchto dvou prohlášení může být senzační jen jedno."

Koprkvašova tvář byla ztělesněním nechápavosti.

"To znamená, že obě ta tvrzení nemohou být současně pravdivá," napovídal mu král.

"Ehm," prohlásil rozpačitě Koprkvaš.

"No ano, jenže já jsem výjimečný případ," král se téměř omlouval. "V tomhle království věříme, že člověk může žít i po smrti jedině tehdy, když se stane mum-

Zarazil se.

Bylo hrozné na to jenom pomyslet. Ale i tak o tom nějakou chvíli přemýšlel.

Pak prohlásil: "S tím musíme něco udělat."

Koprkvaš řekl: "A co váš syn, pane?"

"Můj syn sem, můj syn tam, mrtvý není, to bych o tom věděl," odsekl mu král. "On se o sebejistě dokáže postarat, je to přece můj syn. Já mám starost hlavně o naše předky."

"Ale ti jsou přece mrtví -" začal Koprkvaš.

Jak už jsme řekli dříve, měl Koprkvaš velmi špatnou představivost. Koneckonců v zaměstnání, které vykonával, to byla jedna ze základních podmínek. Jenže teď se mu před duševním zrakem objevilo panoráma pyramid, které se táhlo podél řeky, a jeho duševní ucho se tisklo na pevné dveře, kterými nepronikl žádný svatokrádezník.

A jeho ucho zaslechlo šustot. A škrabání. A bušení.

A tlumené výkřiky.

Král mu položil ořechovou ruku kolem ramen. "Vím, že s jehlou v ruce jsi skvělý, Koprkvaši," řekl. "Ale řekni mi, jak ti to jde s kovářským kladivem?"

Kopolymer, největší vypravěč historie světa, se pohodlně opřel v křesle a vrhl na největší mozky světa shromážděné kolem stolu zářivý úsměv.

Těpic právě přidal nové zrno do skladiště svých vědomostí. "Symposium" znamenalo posezení při čaji s něčím menším "na vidličku".

"Nuže," usmál se znovu Kopolymer a vrhl se do vyprávění o tsotských válkách.

"Podívejte, prostě se stalo to, že on ji odvezl nazpět domů, a její otec - to nebyl starý král, to byl ten před ním, jak se jmenoval, ten si vzal nějakou dívku odněkud z Elharibu, šilhala, jak ona se jenom jmenovala, začínalo to na P. Nebo na L. No jedním z těch písmen určitě. Jejím otci patřil ostrov někde v zátoce, myslím, že Papylos. Ne, moment, to bych vám lhal, byl to Kretenix. No, jednoduše ten král, ten druhý král, sebral vojsko a oni... Eleonora! Eleonora se jmenovala! Byla šilhavá, víte? Ale jinak prý velmi přitažlivá. No, když jsem řekl, že se s ní oženil, nemusím vám to vysvětlovat, že? Bylo to takové, jaksi, neoficiální. Ehm. No, takže tady byl ten dřevěný kůň, a když do něj všichni vlezli... Už jsem vám vyprávěl o tom koni? Byl to kůň. Jsem si docela jistý, že to byl kůň. Možná že to ale bylo kuře. Já příště zapomenou vlastní jméno. Celé to byl nápad toho kulhavého, jak se jmenoval! Už jsem se o něm zmínil? No přeci, jak spolu ti dva bojovali! Ne, počkejte, to zase bylo s tím druhým, myslím. No samozřejmě. Ale v každém případě bylo to dřevěné prase skvělý nápad! Udělali ho z takového toho... no! Teď jsem to měl na jazyku! Ze dřeva. Ale to bylo později, nezapomeňte! To byl boj! Všichni tloukli do svých štítů a ječeli. Ten... no já si vzpomenu... tak ten měl na sobě brnění, které zářilo jako vyleštěné brnění. To nebyl jednoduchý boj, to byl jeden a půl boje. A teď tam vletěl ten... ne ten kulhavý, ten další, co měl zrzavé vlasy. Vždyť víte! Vysoký chlapík, trochu přišepřávaný v řeči. Moment! Právě jsem si vzpomněl, ten byl z nějakého jiného ostrova. Ne tenhle. Ten kulhavý. Nechtěl s nimi nejdřív jít, tvrdil, že je blázen. A samozřejmě, že byl blázen! No jen si představte dřevěnou krávu! A přesně, jak to tenhle říkal, tak ten král řekl, ne tenhle král, ale ten jejich, uviděl toho kozla a povídá: 'Tak si myslím, že ti z Efebe jsou blázniví, co je to za pitomý nápad, nechávat nám dřevěný dobytek před vraty, ti mají ale drzost, copak jsme včerejší, podpalte to.' A samozřejmě, ten, co o něm mluvíme, to oběhl zezadu a každého propíchl, a potom kdo se směje na posled! Říkal jsem už, že šilhala? Tvrdili, že byla moc hezká, ale to víte, každý podle svého vkusu... Tak. No, tak takhle se to stalo. Ale teď, ten, no... já myslím, že mu říkali Tyradanus, on totiž kulhal, on chtěl domů, kdo by nechtěl, byli tam už bůhví kolik roků, no ne? Taky byste chtěli domů, a on nijak nemládnul. Proto si taky ve snu vymyslel tu dřevěnou věc. Ne, bylo to trochu jinak. Ten s tím kolenem se jmenoval Lavoron. Ale byl to boj, tenhle, to mi tedy věřte."

Potom se spokojeně odmlčel.

"Jak povídám," zabručel po chvíli, "skvělý boj," zamumlal a se slabým úsměvem upadl do dřimoty.

Těpic si uvědomoval, že mu ovisla spodní čelist. Rychle zavřel ústa. Podél stolu si několik posluchačů otíralo oči.

"To je magie," zašeptal Xeno. "Čistá kouzla. Každé slovo, ozdobný střapeček do výšivky Času."

"To je tím, jak si pamatuje i ten nejdrobnější detail. Každou sebemenší podrobnost," zabrumlal Okolik.

Těpic se rozhlédl kolem stolu a pak opatrně strčil do Xena, který seděl vedle něj. "Kdo je kdo?" zeptal se.

"No, tak Okolika už znáš. Kopolymera taky. Táhleto, to je Ysop, největší bajkář na světě. Vedle něj je Antifon, největší spisovatel komických her na světě."

"A kde je Pythakleidos?" zeptal se Těpic. Xeno ukázal ke vzdálenějšímu konci stolu, kde seděl zachmuřený muž, který pil jako o život a právě v téhle chvíli se pokoušel definovat úhel mezi dvěma chlebovými rohlíky. "Potom tě za ním zavedu."

Těpic se rozhlédl po okolních holých hlavách a dlouhých bílých plnovousech, což, jak usoudil, byl odznak členství. Pokud jste měli holou hlavu a dlouhý bílý plnovous, pak to signalizovalo, že veškerá hmota mezi jedním a druhým přímo přetéká moudrostí a vědomostmi. Jediná výjimka byl Antifon, který vypadal, jako by ho někdo uplácal z vepřového.

Jsou to samé velké mozky, pomyslel si Těpic. To jsou muži, kteří se pokoušejí zjistit, jak funguje svět, ne s pomocí magie, ne na základě víry, ale prostě tak, že jakmile najdou nějakou skulinku, vsunou do ní vlastní mozek a snaží se ji rozšířit.

Okolik několikrát udeřil do stolu, aby utišil všeobecný halas.

"Tyran volá do zbraně proti Tsortu," řekl. "Teď zkusme posoudit funkci války v ideální republice," pokračoval. "Budeme k tomu potřebovat -"

"Promiň, mohl by mi někdo podat celer?" vskočil mu do řeči Ysop. "Díky."

"- ideální republiku, jak už jsem řekl, založenou na základních zákonech, kterými se -"

"A ještě sůl. Máš ji u lokte."

"- kterými se řídí všichni lidé. Tak, je naprosto jasné, že válka... nemohl bys s tím přestat, prosím tě?"

"To je celer," odpověděl mu Ysop se spokojeným chroupáním. "S celerem to jinak nejde."

Xeno se s podezřením podíval na sousto, které měl nabodnuté na vidličce.

"Podívejte, tohle je přece chobotnice," prohlásil. "Já si žádnou chobotnici neobjednal. Kdo si poručil chobotnici?"

"- je naprosto jasné, že -" opakoval Okolik a zesílil hlas, "- je tedy naprosto jasné, že -"

"Myslím, že tohle je jehněčí kus-kus," ozval se Antifon.

"A ta chobotnice je tvoje?"

"Já si objednal maridu s dolmadami."

"Jehněčí kus-kus jsem si objednal já."

"Vůbec si ale nevybavuju, že by někdo objednal takovou spoustu topinek," volal Xenos.

"Podívejte se, někteří z nás se tady snaží rozběhnout určitou filozofickou debatu," prohlásil Okolik jízlivě. "Co kdybyste nás nepřerušovali?"

Někdo po něm hodil slanou tyčinku.

Těpic se podíval, co má vlastně na vidličce on. V království byly mořské pochoutky neznámé a to, co měl na vidličce, mělo příliš mnoho končetin a přísavek, než aby se mu to zamlouvalo. Nesmírně opatrně nadzvedl vařený vinný list a byl by přísahal, že zahlédl, jak se něco ukrylo pod olivou. Aha, tak to je další věc, kterou si musí pamatovat. Efebané dělají víno ze všeho, co se jim podaří nalít do kbelíku, a jedí všechno, co z něj neuteče.

Chvilku postrkoval jídlo po talíři. Některé kousky se mu to snažily oplatit.

A filozofové už odmítli poslouchat jeden druhého. A taky se nedrželi daného tématu. Tak takhle asi vypadá ta "mokřade" v praxi.

Kolem ucha mu proletěla další slaná tyčinka. A teď už to vypadá, že se začínají rozčilovat.

Všiml si hubeného mužika sedícího přímo proti němu, který soustředěně přežvykoval nějaké nezadané chapadlo. Kromě geometra Pythakleida, který se zachmuřenou tváří vypočítával poloměr svého talíře, byl jediný, kdo nevykřikoval své myšlenky, co mu hrdlo stačilo. Občas si udělal nějakou drobnou poznámku na kousek pergamenu a ten vsunul do své tógy.

Těpic se k němu naklonil přes stůl. O kousek dál u stolu začal Ysop, povzbuzován záplavou olivových pecek a úlomků slaných tyčinek, dlouhou bajku o lišce, krocanovi, huse a vlkovi, který měl touhu zjistit, kdo z nich vydrží nejdéle pod vodou, když si všichni přiváží k nohám těžké závaží.

"Promiňte," zvýšil Těpic hlas, aby překřičel všeobecný hluk. "Mohu se vás zeptat, kdo jste?"

Mužik na něj vrhl stydlivý pohled. Měl výjimečné velké uši. Za určitého světla by si ho člověk mohl splést s hodně štíhlým džbánem.

"Já jsem Finalos," odpověděl.

"A proč jste se vy nezamíchal do té filozofické diskuse?"

Finalos rozlomil jakousi podivnou škebli.

"Já totiž vůbec nejsem filozof," odpověděl.

"Tak autor komických her, nebo něco takového?" nadhodil Těpic.

"Ó, nikoliv. Já jsem posluchač. Finalos-posluchač, tak mi říkají."

"To je fantastické," prohlásil Těpic automaticky. "A čím se zabýváte?"

"Poslouchám."

"Jenom posloucháte?"

"No, za to mi platí," přikývl Finalos. "Občas přikývnu. Nebo se usměju. Nebo se usměju i přikývnu."

Souhlasně, abych jim dodal odvalu, chápete? Mají to rádi."

Těpic měl dojem, že se od něj v téhle chvíli čeká nějaká poznámka. "No tohle!" prohlásil.

Finalos mu věnoval přikývnutí a úsměv plný souhlasu, který naznačoval, že ze všech věcí, které by Finalos mohl v téhle chvíli provozovat, ho nic tak nezajímá jako to, co právě Těpic říká. Snad to mělo něco společného s jeho ušima. Vypadaly najednou jako obrovské černé audiodíry, které škemrají o to, být naplněny slovy. Těpic cítil neodolatelné nutkání vyprávět mu všechno o svém životě, nadějích i snech...

"Vsadil bych se," podařilo se mu ze sebe vypravit, "že vám musí platit fantastické peníze."

Finalos ho obdařil souhlasným úsměvem.

"Poslouchal jste často Kopolymerovy historky?"

Finalos přikývl a usmál se, i když se mu v očích mihl jakýsi náznak bolesti.

"Předpokládám," pokračoval Těpic, "že vaše uši si musely po nějaké době vytvořit ochranné odrazové plochy?"

Finalos přikývl. "Pokračujte," naléhal.

Těpic vrhl pohled na Pythakleida, který si s čelem plným vrásek črtal do svého garamasalátu pravé úhly.

"Rád bych s vámi zůstal a naslouchal, jak mi nasloucháte třeba celý den," řekl nakonec, "ale támhle je člověk, se kterým potřebuji promluvit."

"To je úžasné," usmál se Finalos, udělal si krátkou poznámku a obrátil pozornost k hovoru, který se odehrával o kus dál u stolu. Tam další z filozofů dokazoval, že přestože je pravda krásná, není všechno pravdivé, co je krásné, a docházelo k prvním rozepřím. Finalos pozorně naslouchal.

Těpic se vydal kolem stolu k místu, kde seděl zachmuřený Pythakleidos, který čas od času podezřívavě nahlížel pod okoralý zbytek chleba.

Těpic mu nahlédl přes rameno.

"Mám pocit, že se tam něco pohnulo," řekl.

"Ah," odpověděl mu filozof a zuby vytáhl zátku z nejbližší amfory. "Tajemný mladý cizinec v černém, který přišel ze ztraceného království."

"Doufal jsem, že byste mi ho mohl pomoci znovu najít," nadhodil Těpic. "Slyšel jsem, že tady, v Efebe, mají lidé velmi neobvyklé nápady."

"Občas se něco takového opravdu stane," přikývl Pythakleidos. Vytáhl z tuniky měřítko a zamyšleně si přeměřil koláč, který před ním ležel na stole. "Myslíte, že je to konstantní? Je to tak tísnivá představa..."

"Promiňte, ale já -" začal Těpic.

"Jak jistě víte, průměr kruhu se promítá do jeho obvodu. Obvod by ho měl obsahovat třikrát. Že byste tomu nevěřil!? No vidíte. A je to tak? Houby. Tři celé čtrnáct a spousta dalších čísel za tím. A nemá to konce, ta pakáž. Víte, jak mě to deprimuje?"

"Předpokládám, že vás to musí velmi deprimovat," přikývl Těpic.

"Správně. Pořád se mi vnucuje myšlenka, že Stvořitel vytvořil nějaké vadné kruhy. Vždyť to je takové číslo, které nedává smysl! Podívejte, tak třeba tři celé pět, to bych bral. Nebo tři celé tři! To aspoň hezky vypadá." S odporem zíral na koláč.

"Promiňte, ale vy jste předtím řekl něco v tom smyslu, že se to nakonec stejně muselo stát."

"Cože?" vynořil se Pythakleidos na okamžik ze svých chmur. "Koláč!" ucedil pohrdavě.

"Co se muselo stát?" nedal se odradit Těpic.

"S geometrií nejsou žádné žerty. Pyramidy? To jsou nebezpečné věcičky. Přivolávají nepříjemnosti. Podívejte," Pythakleidos se poněkud nejistou rukou natáhl pro pohár s vínem, "jak dlouho si ti ve Starém království budou ještě myslet, že můžou stavět pořád větší a větší pyramidy? Odkud podle nich přichází všechna ta energie? Koukněte," škytl, "vy jste tam byl, ne? Všiml jste si někdy, jak pomalu tam ubíhá čas?"

"Jistě," odpověděl Těpic.

"To je tím, že čas je tam vysáván. A dělají to pyramidy. Takže je musí nechat vybit. Říkají tomu vybíjení! Myslí si, že ty plameny v noci vypadají úchvatně! Jenže to si páli vlastní čas!"

"Vím jenom, že vzduch tam páchne, jako kdybyste v něm vyvařovali ponožky," vskočil mu do řeči Těpic, "a že se tam ve skutečnosti nemění, i když nezůstává úplně stejný."

"To je ono," přikývl Pythakleidos. "Příčina toho všeho leží v minulém čase. Oni používají uplynulý čas, znovu a znovu. Všechno nový čas totiž spotřebují pyramidy. A když nenecháš pyramidu vybit nebo vyzářit, energie se nashromáždí a -" zarazil se. "No, předpokládal bych, že pak unikne podél nějakého propustného zlomu. Časového."

"Byl jsem tam těsně předtím, než království zmizelo," řekl Těpic, "Mám dojem, že jsem viděl, jak se Velká pyramida pohnula."

"Tak, to je ono. Pravděpodobně přesunula své rozměry o devadesát stupňů," prohlásil Pythakleidos s jistotou vlastní jen zdravě opilým.

"To znamená, že délka je teď šířka a šířka výška?" Pythakleidos na něj odmítavě zahrozil nejistým prstem.

"Nenene," řekl. "Tak, že délka je výška, výška je šířka a šířka je -" znovu škytl, "- čas. To je další rozměr, je to jasné? Teď máme ty podrazáky čtyři! Jeden z nich je čas. Devadesát těch věciček na ty ostatní tři. Stupňů jsem chtěl říct. Jenže v tomhle světě to takhle nemůže existovat, takže celé to místo se muselo svým způsobem složit někam jinam. Jinak by lidé stárli tak, že by chodili bokem." Smutně nahlédl do hlubin svého poháru. "Každé narozeniny bys zestárl o nějaký ten kilometr," dodal.

Těpic na něj užasle zíral.

"Tady máš ten váš čas a prostor," pokračoval Pythakleidos. "Stačí chvilka nepozornosti a zapletou se ti všude, kam se podíváš. Tři celé čtrnáct. Copak to je nějaké číslo? Jak bys ho tak asi pojmenoval?"

"Zní to opravdu strašně," souhlasil Těpic.

"To bych řekl. Někde," Pythakleidos se začal na lavici mírně kývat, "někde někdo určitě postavil vesmír, který má solidní a uctivý přístup k... k...," zíral chvíli nepřítomně na stůl, "ke koláčům. A ne nějaké pitomé číslo, které nemá konec, co je to za -"

"No, ale aby lidé stárli jenom tím, že budou chodit sem a tam?"

"Možné je všechno. Mohl by ses dostat zpátky do doby, kdy ti bylo osmnáct. Nebo se vydat opačným směrem a podívat se, jak budeš vypadat, až ti bude sedmdesát. Cestování by vůbec byla velmi ošidná záležitost."

Pythakleidos se nepřítomně usmál a pak velmi pomalu upadl obličejem do talíře se zbytky své večeře, z nichž některé mu stačily včas uhnout.

Těpic si uvědomil, že filozofický hluk kolem něj zeslábl. Rozhlédl se po přítomných, až zahlédl Okolika.

"Nezabere to," prohlásil Okolik. "Tyran nám nepopřeje sluchu. Lidé taky ne. Kromě toho -" vrhl pohled na Antifona, "- nemáme na tu věc všichni stejný názor,"

"Ti zatracení Tsortané potřebují dostat pořádnou lekci," prohlásil Antifon škrobeně. "Na tomhle světadíle není místo pro dvě velmoci. Kromě toho jsou to hnusní zákeřníci a čestné jednání je jim cizí. A to jen proto, že jsme jim sebrali královnu. Tady má příležitost naše odvážné mládí a na své si jistě přijde i láska..."

Kopolymer se probudil.

"Ty jsi to všechno pochopil úplně špatně. Ta velká válka byla proto, že oni ukradli královnu nám. Kruci, jak se ta ženská jmenovala, tvář, kvůli které vyplulo tisíce velbloudů, začínalo to na A, nebo na T -"

"Tohle udělali?" vykřikl Antifon. "Ti hnusáci!"

"Jsem si tím téměř jistý," přikývl Kopolymer.

Těpic poněkud poklesl na duchu a vrátil se k Finalovi-posluchači. Ten stále ještě pomalu pojídal svou večeři s výrazem někoho, kdo je pevně rozhodnut neuškodit vlastnímu zažívání.

"Finale?"

Posluchač opatrně odložil nůž a vidličku vedle talíře.

"Ano?"

"Poslyš, jsou to ve skutečnosti blázni, že?" prohlásil Těpic unaveně.

"To je výjimečně zajímavé konstatování," řekl Finalos. "Pokračuj." Pak stydlivě vnořil ruku do záhybů své togy a vytáhl útržek papíru, který postrčil po stole k Těpicovi.

"Co je to?"

"Váš účet, pane," oznámil mu Finalos. "Pět minut pozorného naslouchání. Většinu z místních gentlemanů zasílám účty vždy koncem měsíce, ale pokud jsem tomu dobře rozuměl, vy ráno odjíždíte, že?"

Těpic to vzdal. Vstal od stolu a vyšel do chladných zahrad lemujících efeskou pevnost. Ze zeleně na mnoha místech vyčnívaly sochy proslulých Efebanů, zachycených ve chvíli, kdy úplně nazi páchají hrdinské činy, a tu a tam se mezi nimi objevila socha některého z efeských bohů. Bylo velmi těžké poznat, v čem se liší. Těpic si vzpomněl, že Dios měl pro efébské bohy jen posměšná a odmítavá slova, protože vypadali jako lidé. Když budou bohové vypadat jako kdokoliv z nás, říkal Dios, jak se k nim budou lidé chovat, co?

Těpicovi se však ten nápad zamlouval. Podle legend byli efebští bohové skutečně jako lidé, s tou výjimkou, že své božství využívali k tomu, aby provedli věci, na které lidé neměli dost silné nervy. Oblíbeným trikem efeských bohů bylo vtělit se do podoby nějakého zvířete, a tak získat přízeň některé z vysoce postavených efeských žen. Jeden z nich se prý dokonce při pronásledování své vyvolené proměnil ve zlatý déšť. Všechny ty pověsti ovšem vyvolávají množství zajímavých otázek, které se týkají nočního života v moudrém a vzdělaném Efebe.

Ptraci našel sedět pod velkým topolem. V klíně chovala želvu a krmila ji. Vrhla na oboživelníka podezřívavý pohled pro případ, že by to byl přeměněný bůh, který by měl nějaké ty lascivní úmysly. Nevypadal jako bůh. Jestli to byl bůh v převtělení, hrál to po čertech dokonale.

Ptraci nabízela želvě salátové listky.

"Drachá malá šelvičko," zašvitořila Ptraci a zvedla hlavu. "Oh, to jsi ty," prohlásila neutrálním tónem.

"Jak vidím, nic ti neunikne," pozdravil ji Těpic a sedl si vedle ní do trávy. "Je to spolek šilenců. Když jsem odcházel, začali rozbíjet talíře."

"To je tradišni sakonšeni efeského jídla," přikývla Ptraci.

Těpic o tom chvilku přemýšlel. "A proč to nádobí nerozbíjejí před jídlem, například?"

"Teď už budou asi tanšit prži zfuku burzuki," dodala Ptraci. "Mám tojem, še je to nějaký druch psa."

"Musím říct, že mluvíš skvěle efesky."

"Těkuji ti."

"Jen slaboučký přízvuk, nic víc."

"Jásyky, to byla součást našeho zdělání," přiznala. "A můj babička mi ždycky šikala, že slaboučká stopa cizího přízvuku muže většinou fascikluje."

"Nás učili téměř totéž," podivil se Těpic. "Vrah má vždycky vypadat trochu cizokrajně, i kdyby byl třeba v rodné zemi. V tomhle jsem tedy opravdu dobrý," dodal zatrpkle.

Ptraci mu začala masírovat krk.

"Zašla jsem si toľ do pšistava," pustila se do řeči. "Jsou tam takové ty věsí, jako velké vory, no víš, něco jako velmbloud moše -"

"Lodě," přikývl Těpic.

"Plují prý na šechny strany. Mušeme se s nimi vydat, kamkoliv se nám zachcá. Máme pšed sebou sely svět, lesí pšed našimi nohama."

Těpic jí vyprávěl o Pythakleidově teorii. Nezdálo se, že by jí to nějak překvapilo.

"Jako kdyby to bylo staré jezero, do kterého nepřitéká voda," přikývla a vrátila se k rodnému jazyku. "Takže se všichni znovu a znovu vrací k té jediné louži uprostřed, která se ovšem neustále zmenšuje. A všechn ten čas, který žiješ, už byl dávno odžitý. Musí to být, jako když se koupeš ve vodě, ve které se už někdo vykoupal."

"Vrátím se tam."

Prsty, které mu zkušně masírovaly krk a záda, se zastavily.

"Můžeme odjet kamkoliv," opakovala. "Máme dokonce i velblouda, kterého můžeme prodat. Můžeš mi ukázat ten svůj Ankh-Morpork. To, co jsi mi o něm říkal, bylo zajímavé."

Těpic se zamyslel nad tím, jaký vliv by Ankh-Morpork na dívku asi měl. Pak si chvilku představoval, jaký vliv by měla ona na město. Nebylo pochyby o tom, že rozkvétá. Když byli ve Starém království, zdálo se, že nemá jedinou originální myšlenku a jediné, na co myslí, je, kdy a komu asi bude loupat další ovoce. Od chvíle, kdy byli mimo území nešťastné říše, se změnila. Obličej se jí nezměnil, byl pořád stejně, a to velmi, půvabný. Ale člověk si ho teď musel mnohem víc všítat. Když s ním mluvila předtím, většinou klopila oči k zemi. Ani teď se mu pokaždé při hovoru nedívala do tváře, ale to bylo tím, že myslela na něco jiného.

Přistihl se při tom, že by jí rád řekl slušně, jen tak, aniž by to zdůrazňoval, tak nějak jako mezi řečí, že je král. Jenže měl dojem, že by mu napoprve neporozuměla a požádala by ho, jestli by to nemohl, prosím, opakovat, a kdyby se při tom na něj podívala, nebyl by schopen to podruhé vyslovit.

"Můžeš se tam rozjet sama," řekl. "Určitě by se ti tam nedařilo špatně. Mohl bych ti dát několik jmen a adres."

"A co budeš dělat ty?"

"Neodvažuju se ani pomyslet na to, co se děje doma," odpověděl jí Těpic. "Měl bych s tím něco dělat."

"Nemůžeš s tím dělat nic. Proč to chceš vůbec zkoušet? I kdybys nechtěl být vrahem, je přece spousta věcí, které bys mohl dělat. A sám jsi říkal, že ti ten muž tvrdil, že se do Starého království už nikdo nedostane. Nenávidím pyramidy."

"Copak tam nezůstali lidé, na kterých by ti záleželo?"

Ptraci pokrčila rameny. "Jestli jsou mrtví, tak už s tím nic neudělám," řekla, "a i kdyby byli ještě naživu, stejně s tím nic dělat nemůžu. Takže s tím nic dělat nebudu."

Těpic na ni zíral v jakémsi zděšeném obdivu. Bylo to dokonalé shrnutí situace a jejich možností. Jenže on nebyl schopen sám sebe přinutit brát věci tímhle způsobem. Těpicovo tělo bylo sice sedm let v cizině, ale jeho krev

proudila v království už před tisícem let. Jistě by to byl všechno rád nechal za sebou, ale tohle byl ten háček. I kdyby se po celý zbytek života vyhýbal Starému království, působilo by to krevní pouto jako určitá kotva.

"Mám z toho strašný pocit," opakoval. "Je mi to hrozně líto. Nemůžu si pomoci. Stačilo by mi, kdybych se tam vrátil na pět minut, abych jim řekl, že už se tam nevrátím. To by mi stačilo. Asi je to stejně všechno moje vina."

"Ale vždyť tam zpátky už žádná cesta nevede! Budeš se prostě jen tak smutně potulovat kolem, stejně jako ti sesazení králové, o kterých jsi mi vyprávěl! Ti v těch obnošených pláštích, kteří se pokoušejí vyzebrat na živobytí vznešeným způsobem. Sám jsi říkal, že není zbytečnější člověk než král, který ztratil království. Vzpomeň si!"

Procházeli ulicemi města, které ozařovalo podvečerní slunce, až se dostali k přístavu. Každá z ulic města vás nakonec dovedla k přístavu.

Někdo právě zapaloval světlo na majáku, který patřil ke známým "více než sedmi zázrakům světa". Maják byl postaven podle Pythakleidova projektu, který vycházel ze Zlatého pravidla a Pěti zákonů estetických. Bohužel byla stavba vybudována na špatném místě, protože jak se shodli radní, kdyby ji umístili tam, kde by maják vykonával svou funkci a kam ji umístil v plánech Pythakleidos, zničila by celý charakteristický vzhled přístavu. Námořníci se však shodovali v tom, že je to překrásný maják, na který se s potěšením dívají pokaždé, když je vlny unášejí na skaliska.

Přístav pod nimi byl přeplněn lodmi. Těpic a Ptraci pomalu procházeli mezi bednami, balíky a pytli, až dorazili k dlouhé obloukovité ochranné zdi. Na jedné straně se rozprostírala nekonečná hladina oceánu pěnící středními vlnami, na druhé straně tichá a hladká zátoka přístavu. Nad hlavami jim svítil a prskal maják.

Ty lodi jistě vyplují do přístavů, o kterých jen slyšel, a často ani to ne. Efebové byli skvělí obchodníci. Mohl by se vrátit do Ankhů a tam si vyžádat svůj diplom a pak by se svět změnil v ústřici dle jeho výběru a on by měl k dispozici libovolné množství nožů k jejímu otevření.

Ptraci mu položila dlaň na hřbet ruky.

A taky už by nikdy nemusel poslouchat ty řeči o příbuzenských svazcích. Měsíce, které strávil v Mžilibabě, mu připadaly jako sen, jeden z těch snů, jež se vám vracejí a kterých se nedokážete zbavit, přestože při pomýšlení na ně vám nespavost připadá jako dar z nebes. Tady, u jeho nohou, se mu jako pestrobarevný koberec prostírala šťastná budoucnost.

To, co člověk potřebuje v takovéhle chvíli, to je určité znamení, nějaká kniha návodů "Udělej si sám!". Potíž se životem je v tom, že nemáte možnost nejdřív si ho vyzkoušet nanečisto, ale že do něj většinou spadnete rovnýma nohama. Musíte jednoduše -

"No to mě omyjte! To je přece Těpic!"

Hlas k němu promlouval odněkud z výše kolena. Nad kamenným molem se objevila hlava a za ní rychle následovalo tělo. Bylo to výjimečně drazé oděné tělo, tělo, na kterém se nešetřilo ani drahokamy, ani zlatem, ani kožšinami, hedvábím či krajkou, ovšem je třeba říci, že to všechno bylo černé.

Tělo patřilo Pomoštovi.

"Co to dělá teď?" zeptal se Ptakospar.

Jeho syn opatrně povystrčil hlavu nad trosky pilíře a pozoroval Hita - boha se supí hlavou.

"Čenichá kolem," odpověděl. "Skoro bych řekl, že se mu líbí ta socha. Vážně, táto, co tě to napadlo, koupit něco takového?"

"Tenkrát to byla skvělá koupě," odpověděl mu Ptakospar. "A taky jsem si myslel, že by si ho mohli oblíbit v paláci."

"Kdo asi?"

"No podívej, támhle tomu se například líbí!"

Ptakospar IIb rychle vrhl další pohled na úhlovitou obludnost, která poskakoval sem a tam zboženištěm.

"Řekni mu, že když zmizí, že si tu sochu může vzít!" nadhodil. "Řekni mu, že mu ji prodáme za velkoobchodní cenu."

Ptakospar bolestivě zavzdychal, ale nakonec dodal: "Se slevou. Speciální ceny jen pro naše nadpřirozené hosty!"

Zvedl obličej k nebi. Z jejich úkrytu v troskách konstrukčního lešení a s Velkou pyramidou, která jim stále ještě hlasitě bzučela za zády, měli skvělý výhled na navracející se bohy. Nejprve je pozoroval s jistou dávkou vyrovnanosti. Bohové budou slušní zákazníci, vždycky chtěli chrámy a sochy, které je schopen dodat prakticky okamžitě, a co víc, nepotřebuje k tomu prostředníka.

Jenže pak ho napadlo, že bůh, který bude nespokojený s dodaným zbožím a prací, jako třeba s ošizenou omítkou nebo s tím, že ten zadní levý roh chrámu stojí na písku, prostě jen tak nepřijde a nebude se silným hlasem dožadovat majitele firmy. Ne. Bůh bude přesně vědět, jak majitel firmy vypadá a kde právě v téhle chvíli je, a půjde rovnou k věci. A kromě toho bylo známo, že bohové jsou notoričtí neplatiči. To sice byli i lidé, ale ti alespoň nehřešili na to, že umřete dřív, než vám budou muset zaplatit.

Pohledem sklouzl k druhému synovi, siluetě s ústy strnulými v užaslém "ó", která se temně odrážela na pozadí sochy, a najednou se rozhodl.

"Mám pyramid až po krk," řekl. "Pamatuj si, chlapče, že jestli se odsud dostaneme, už ani jedinou pyramidu. Musíme se pustit jinudy. Je načase změnit sortiment, řekl bych."

"Ale to ti přece říkám už celé roky, tati!" vykřikl IIb. "Vzpomeň si, říkal jsem, že pár pěkných akvaduktů by nám přineslo neuvěřitelný -"

"Ano, ano, vzpomínám si," přikývl Ptakospar. "Ano. Akvadukty. Všechny ty oblouky a roury a tak. Prima. Jenom si nějak nevzpomínám, že bys mi byl řekl, kam se tam dává rakev."

"Tati!"

"No, mě si nevšímej. Mám pocit, že už z toho blázním."

A v duchu dodal - jinak bych támhle nazahlídl mumii a dva chlapy s kovářskými kladivy...

Byl to opravdu Pomošt, který vylezl z lodního člunu.

Člun patřil k lodi a loď patřila Pomoštovi.

Těpic věděl, že kus dál podél pobřeží žije v proslulém paláci Roxie Serif Al Kali. O paláci se říkalo, že ho postavil během jediné noci džin, a v pohádkách a bájích sloužil jako vzor přepychu a nádhery, kterými byl proslulý.

Bezejmenný plul pod roxijskou vlajkou, ale to nebylo všechno. Jeho stavitel byl zřejmě posedlý zlacením a na téhle lodi vyzkoušel každý trik se zlatou barvou, který znal. Přidal vinuté sloupky a bohatě zdobené závěsy, takže loď vypadala spíš jako přepychový budoár, který se nedopatřením srazil s divadlem podezřelého typu.

Abychom řekli pravdu, na druhé straně jste nepotřebovali ani školené oko vraha, abyste si všimli, že veškerá ta okázalá krása ukrývá až nezvykle štíhlý trup a že i když odečtete kabinu a nákladový prostor pořád ještě jakýmsi zvláštním způsobem zbývá velké množství prostoru. Voda kolem té části lodi, které Ptraci říkala "špičatý konec", se opravdu poněkud divně vlnila, ale bylo by jistě nesmyslné předpokládat, že počestná obchodní loď by mohla pod hladinou na přídi ukrývat útočného berana. Těžko by taky někoho napadlo, že by stačilo pouhých pět minut usilovné práce se sekerou, aby se tenhle plovoucí pavilonek změnil v něco, co dokázalo uprchnout téměř všemu, co plulo po moři, a přinutit těch několik lodí, které by to mohly dosáhnout, aby toho trpce litovaly.

"Impozantní," řekl Těpic.

"To víš, je to všechno hlavně pro efekt," přikývl Pomošt.

"No jo. Vidím."

"Rozuměj mi, jsme jenom obyčejní, chudí obchodníci."

Těpic pokýval hlavou. "Obvykle se říká chudí, ale poctiví obchodníci."

Pomošt vykroužil na tváři pravý obchodnický úsměv. "No, myslím, že se prozatím spokojíme s tím 'chudí'. Ale raději mi řekni, jak se, k sakru, máš? Poslední, co jsem se o tobě doslechl, bylo, že ses stal králem v nějaké díře, o které nikdy nikdo neslyšel. A kdo je tahle půvabná mladá dáma?"

"No jak -" začal Těpic.

"Ptraci," řekla Ptraci.

"Je to si -"

"Je to jistě princezna vznešeného rodu," prohlásil Pomošt uhlazeně. "Udělali byste mi nesmírnou radost, kdybyste se mnou oba dnes povečeřeli. Víte, nemohu vám nabídnout mnoho, jen prosté jídlo námořníka, ale nějak si poradíme, mohlo by to být horší."

"Nebude to efebské jídlo, doufám?" zeptal se opatrně Těpic.

"Lodní suchary, nasolené hovězí a pár takových věcí," prohlásil Pomošt, aniž na okamžik spustil oči z Ptraci. Nespustil z ní pohled od chvíle, kdy vstoupila na palubu.

Pak se ale zasmál. Byl to ten starý známý Pomoštův smích, ne tak docela bez humoru, ale přesto pod dokonalou kontrolou vyšších nervových center jeho majitele.

"Jaká úžasná náhoda," prohlásil. "A my máme vyplout za úsvitu. Mohl bych vám nabídnout i něco na převlečení? Oba vypadáte tak trochu - pomačkaní cestou."

"Jen tak nějaký ten kus hrubého námořnického plátna, předpokládám," nadhodil Těpic, "prostě něco, co se najde v zásobách obyčejného, chudého kupce, oprav mě, jestli se mýlím."

Těpice odvedli do malé kabiny vybavené a vyzdobené jako vejce vyrobené u šperkaře, kde byl na lůžku rozložen výběr nejskvělejšího oblečení, jaké si jen člověk kdekoliv na březích Kruhového moře dokáže představit. Pravda, nebylo úplně nové, ale dokonale vyprané a vyspravené tak pečlivě, že si člověk skoro nevšiml otvorů po čepelích. Těpic si zamyšleně prohlížel háčky na stěně a odlišné zbarvení dřevěného obložení kolem nich, jež dávalo tušit, že tady visely různé věci, které někdo v nedávné době uklidil.

Vyšel do úzké lodní chodby a srazil se s Ptraci. Oblékla si temně rudou společenskou róbu, jaké bývaly v Ankh-Morporku v módě před deseti lety, s nabíranými rukávy a sukni vyztuženou obručemi o průměru mlýnských kamenů.

V té chvíli se Těpic naučil něco nového, a sice to, že přitažlivá žena oblečená do několika pruhů gázy a pár decimetrů hedvábí, může vypadat mnohem přitažlivěji, když je oblečena od hlavy k patě. Na zkoušku se zatočila.

"Mají tady takových věcí, kolik si člověk přeje," oznámila mu. "Tak takhle se oblékají ženy v Ankh-Morporku? Je to, jako když si člověk obleče dům. Ale je zajímavé, že se v tom ani moc nepotím."

"Podívej," začal Těpic naléhavě, "co se týče Moštyho, je to bezva kluk a vůbec, ale -"

"Je nesmírně laskavý, to musím říct," souhlasila.

"Jasně. No jo, to on je. Určitě," připustil Těpic beznadějně. "Je to můj starý přítel."

"To je milé."

Na konci chodby se odnikud vynořil jeden ze členů posádky a s poklonou je uvedl do prostorné hlavní kajuty. Podobal se starému šlechtici na penzi, ale první dojem přece jen trochu narušovala spleť jizev, která mu pokrývala ruce i obličej, a pak tetování, vedle jehož námětů by ilustrace z knihy Palác se zastřenými okny vypadaly jako ilustrace z knihy Udělej si sám pro začátečníky. Věci, které s nimi prováděl tím, že hýbal bicepsy, dokázaly celé hodiny fascinovat přístavní krčmy nejhrubšího druhu. Zatím si neuvědomoval, že od nejhoršího okamžiku jeho života ho dělí už jen několik minut.

"Je to opravdu velice příjemné překvapení," opakoval Pomošt, když naléval víno. Pak kývl na tetovaného

sloužícího. "Můžeš podávat polévku, Alfonsi."

"Podívej, Mošty, nejsi náhodou pirát, že ne?" zeptal se Těpic, který už se nebyl s to udržet.

"Tak tohle tě celou dobu žralo?" usmál se Pomošt svým pomalým úsměvem.

Nebylo to sice všechno, co Těpice žralo, ale fakt je, že právě tahle myšlenka se drala nejvíc dopředu. Těpic přikývl.

"Ne, ujišťuju tě, že nejsme piráti. My se prostě snažíme co nejvíc vyhnout - hm - kancelářské práci a papírování, kdekoli je to možné. Jak bych ti to řekl? My se prostě snažíme uchránit různé lidi starostí, které by možná měli, kdyby znali veškerou naši činnost."

"No dobře, ale podívej se, třeba všechny ty šaty a většina z nich je -"

"Aha. Víš, ono je to naopak. Piráti často útočí na nás. To byl také jeden z důvodů, proč dal otec Bezejmenného postavit. Vždycky je to překvapí. A celá ta věc je přitom naprosto zákonná a morální. Dostaneme jejich loď, jejich kořist, osvobodíme všechny jejich vězně a ty dopravíme domů, nebo kamkoliv si přejí, za konkurenceschopné ceny."

"A co děláte s těmi piráty?"

Pomošt vrhl rychlý pohled na Alfonse.

"To záleží na tom, jak perspektivní jsou vyhlídky na jejich pracovní zařazení," odpověděl. "Otec říká, že muži, kterého postihlo neštěstí, je třeba nabídnout pomocnou ruku. Tedy za určitých podmínek. A jak ti funguje ten tvůj královský kšeft?"

Těpic mu to řekl. Pomošt ho pozorně poslouchal a tiše si při tom točil vínem ve sklence.

"Tak takhle je to," zabručel nakonec. "Slyšeli jsme, že se schyluje k válce. Proto taky před ránem vyplouváme."

"To ti nemůžu mít za zlé," přikývl Těpic.

"Ale ne. Musíme pořádně zorganizovat nadcházející obchody. S oběma stranami, samozřejmě, protože my jsme důsledně nestranní. Zbraně, které se vyrábějí na tomhle světadíle, jsou dost šokující. Strašně nebezpečné. Měl bys plout s námi. Jsi velmi významná osoba."

"Nikdy v životě jsem se necítil tak zbytečný a bezcenný jako teď," řekl Těpic.

Pomošt se na něj užasle podíval.

"Ale vždyť jsi král!"

"To ano, jenže -"

"Král země, která v technickém slova smyslu stále ještě existuje, ale kam se momentálně žádný smrtelník nedostane?"

"Bohužel."

"Ale jsi oprávněný vydávat zákony o oběživu, daních a tak, nebo ne?"

"Předpokládám, že ano, ale -"

"A to si myslíš, že jsi bezcenný? Můj bože, Tepe, naši účetní pravděpodobně dokážou vymyslet padesát způsobů, jak... no, abych ti řekl pravdu, stačí, abych si to představil, a už se mi potí ruce. První, co ovšem otec bude chtít, bude, abychom tam pro začátek přestěhovali naši hlavní úřadovnu."

"Pomošte, vždyť jsem ti to vysvětloval. Víš, jak to je. Nikdo se tam nedostane," zavrtěl Těpic hlavou.

"Na tom přeci nezáleží!"

"Jak to, že na tom nezáleží?"

"Protože my si otevřeme naši hlavní pobočku v Ankhú a do Starého království budeme jen odvádět daně. Jediné, co potřebujeme, je oficiální adresa našeho úřadu, například Třída pyramid nebo tak nějak. Poradím ti ještě jedno, nepodepisuj a neslibuj nic, dokud ti otec nenabídne místo ve správní radě. Nezapomeň, že jsi královského rodu, a to dělá vždycky dojem..."

Pomošt mluvil dál. Těpic cítil, jak mu začíná být horko.

Tak takhle je to. Ztratíte své království a ono má pak mnohonásobně vyšší cenu, protože se z něj stává daňový ráj, a vy si sednete do nějaké radní správy, ať už je to, co chce, a tím je to v suchu.

Ptraci ovšem odpálila celou situaci ve chvíli, kdy Alfons servíroval bažanta.

"Koukněte, to je spojení Přátelského psa a dvou Malých piškotů!" vykřikla a zblízka si začala prohlížet složité tetování. "Něco takového se už dneska skoro nevidí! Není to překrásná práce? Tady je dokonce vidět i jogurt..."

Alfons ztuhl a pak se začervenál. Po velké zjizvené hlavě se mu začala rozlévat červená zář, takže připomínal slunce vycházející nad horským hřbetem.

"A jaký obrázek máte na druhé ruce?"

Alfons, který vypadal, jako kdyby v jednom z minulých zaměstnání sloužil jako dobývací beran, něco nezřetelně zamumlal a pak velmi stydlivě ukázal druhé předloktí.

"No, ono to není zrovna vhodné pro dámy," zašeptal.

Ptraci odhrnula stranou drátovité chlupy pohybem zkušeného pozorovatele, zatímco Pomošt na ni zíral s pokleslou čelistí.

"Oh, tak tenhle znám," řekla zklamaně. "Je z knihy 130 dní v Pseudopolisu. Tohle je ve skutečnosti fyzicky neproveditelné." Pustila Alfonsovu ruku a vrátila se ke svému jídlu. Po chvilce zvedla oči a podívala se na Těpice a Pomošta.

"Mě si nevšímejte," prohlásila vesele. "Klidně se bavte dál."

"Alfonsi, běž a obleč si nějakou slušnou košili s dlouhým rukávem, buď tak laskav, ano?" řekl Pomošt chraptivým hlasem.

Alfons vycouval ze dveří s pohledem upřeným na svou ruku.

"Ehm. No, takže... ehm, co jsem to vlastně... co jsem říkal naposled?" řekl Pomošt. "Promiň, nějak jsem ztratil nit. Ehm. Dáš si ještě trochu vína, Tepe?"

Ptraci nejen že vyšinula vlak jejich myšlenek, ale vytrhala koleje, spálila stanice a zničila všechny mosty na jeho trati. A tak se večere pomalu překulila přes hovězí paštíku, čerstvé broskve, loupané mořské ježky v aspiku a nezávazné povídání o starých dobrých dnech v cechu. Naposled se viděli před třemi měsíci, ale teď jim to připadalo jako celé roky. Tři měsíce ve Starém království byly celé roky.

Zanedlouho po večeri začala Ptraci zívát a odešla do své kabiny, takže dvojice přátel zůstala sama s nově načatou lahví vína. Pomošt její odchod sledoval v užaslém mlčení.

"Je tam u vás takových děvčat víc?" ozval se nakonec.

"Já ani nevím," přiznal se Těpic. "Možná. Obvykle polehávají v paláci a loupají ovoce nebo mávají péřovými vějíři."

"Je úžasná. Ta by s Ankh-Morporkem zatočila! S její figurou a s tím, co má v hlavě..." na okamžik zaváhal. "Je to tvoje...? Víš, co myslím, jste vy dva...?"

"Ne," zavrtěl Těpic hlavou.

"Je neuvěřitelně přitažlivá."

"Myslím, že je," přikývl Těpic.

"Něco jako kříženec mezi chrámovou tanečnicí a pásovou pilou."

Vzali si sklenky a vyšli na palubu, kde se mezi jasnými hvězdami bledě blýskalo několik světél města. Voda byla klidná, tichá, podobala se téměř oleji.

Těpicovi se začala pomalu točit hlava. Poušť, slunce, dvě sklenice efeského kořeněného jako podklad a po večeri ještě láhev přírodního vína, to byla směs, ve které se částečně rozložily jeho zábrany.

"Musím říct," podařilo se mu vypravit, když se opřel o zábradlí, "že si nevedeš špatně, jak vidím."

"Jo, nemůžu si stěžovat," přiznával Pomošt. "Obchod je dost zajímavý obor. Především budování trhu a odbytišť. Boj s konkurencí v soukromých oblastech. Měl by ses do toho pustit s námi, hochu. V obchodu leží budoucnost, tvrdí otec. Ne v čarodějích a králích, ale v obchodnících, kteří je dokážou najmout, využít a zaplatit. Nic ve zlém, chápeš."

"My jsme jediní, kteří zůstali," oslovil Těpic svoji sklenici. Z celého království. Já, ona a velbloud, který páchne jako starý koberec. Prastaré ztracené království."

"No, máš ještě štěstí, že nebylo zbrusu nové," uklidňoval ho Pomošt. "Alespoň už si v něm lidé něco užili."

"Když ty si nedovedeš představit, jaké to je," odporoval mu Těpic. "Je to jako celá Velká pyramida, jenže postavená na špičce, rozumíš? Celá ta historie, všichni předci, celý národ, všechno se to žene na mě a já ležím úplně dole."

Vrátil Pomoštovi láhev a svezl se na kotouč lana. Pomošt zasněným hlasem nadhodil: "Člověka to nutí k zamyšlení, co? Všechna ta ztracená města a říše kolem. Jako Ee ve Velkém Nefu. Celé země, a jsou pryč. A přitom tady někde jsou. Možná že je to tím, že lidé začali provádět pokusy s geometrií, co myslíš?"

Těpic tiše chrápal.

Po nějaké chvíli se Pomošt naklonil přes zábradlí a hodil prázdnou láhev do vody. Žbluňkla a nějakou dobu z ní na hladinu vystupovaly malé bubliny, které momentálně porušily klidnou hladinu u lodního boku.

Pak se Pomošt obrátil a mírně nejistým krokem se odebral na lůžko.

Těpicovi se zdál sen.

V tom snu stál na nějakém vysokém místě, ale velice nejistě, protože balancoval na ramenou matky a otce a pod nimi rozeznával jejich rodiče a pod nimi další předky, kteří se rozprostírali do nekonečna a tvořili obrovskou pyramidu lidstva, jejíž základna se ztrácela v mracích hluboko dole.

Byl schopen zaslechnout hukot hlasů vykřikujících příkazy a instrukce, které na něj doléhaly ze všech stran.

Když nic neuděláš, bude to, jako kdybychom nikdy nebyli.

"Je to jenom sen," řekl a vešel do paláce, kde na kamenné lavici seděl malý tmavý muž v bederní roušce a pojídal fíky.

"Samozřejmě že je to sen," řekl mužík. "Celý svět je jenom složitý Stvořitelův sen. Skládá se z různých snů a každý z nich by ti měl sdělit něco důležitého. Jako: nikdy nejez humra pozdě na noc. A tak podobně. Znáš ten o těch sedmi krávách?"

"Ano," odpověděl Těpic a rozhlížel se. Zdála se mu docela ucházející architektura. "Jedna z nich hraje na trombon."

"Když se vykládal v mé době, kouřila doutník. Tohle je známý dědičný sen."

"Jak to myslíš?"

Mužík si nehtem vyškrábl zrnko, které mu uvízlo mezi zuby.

"To bych taky rád věděl," ušklíbl se. "Dal bych za to ruku, kdybych to dokázal zjistit. Myslím, mimochodem, že jsme se ještě nesetkali. Jmenuju se Kuft a založil jsem tohle království. Zdá se ti moc dobrý fik."

"A ty se mně taky zdáš?"

"To bych řekl! Když si uvědomíš, že můj původní slovník obsahoval osm set slov, musí ti být jasné, že bych s tebou nikdy nemohl mluvit tak, jak mluvím. Jestli ode mě čekáš nějakou moudrou radu zkušeného předka, tak na to zapomeň. Tohle je sen! Nemohl bych ti říct nic víc, než co sám nosíš v hlavě."

"Ty jsi zakladatel!"

"Jo, k službám."

"Já... já si myslel, že budeš vypadat jinak," řekl Těpic.

"Jak to myslíš?"

"No... přece ta socha..."

Kuft netrpělivě mávl rukou.

"Znáš to, to je práce těch lidí pro styk s veřejností," prohlásil. "Podívej se na mě. Vypadám snad jako nějaký patriarcha?"

Těpic si ho kriticky prohlédl. "No, v té bederní roušce právě ne," připustil. "Je poněkud... no, potrhaná."

"Ta mi vydrží ještě kolik let," prohlásil Kuft spokojeně.

"Předpokládám, že to je všechno, co se ti podařilo zachránit, když jsi prchal před svými pronásledovateli," přikývl Těpic, který se snažil projevit pochopení.

Kuft si vstrčil do úst další fík, vrhl na Těpice pokřivený pohled a prohlásil: "A o čem to mluvíš teď?"

"Byl jsi přece pronásledován," vysvětloval mu Těpic. "Proto jsi uprchl do pouště."

"Aha, ano. To máš pravdu. Sakra pravdu. Pronásledovali mě kvůli mé víře."

"To je hrozné," přikyvovav Těpic.

Kuft si odplívl. "To bych, u všech všudy, prosil. Věřil jsem totiž, že když lidem prodám staré velbloudy, které vylepším falešnými zuby, nepoznají to dřív, než budu pryč z města."

Chvilku trvalo, než Těpicovi došel význam toho, co právě zaslechl, ale to poznání se pak ponořilo do jeho mysli jako žulový balvan do tekutého písku.

"Ty jsi zločinec!" vypravil ze sebe Těpic.

"No, proč hned zločinec, to je takové ošklivé slovo, nezdá se ti?" prohlásil jeho předek. "Dal bych přednost názvu drobný podnikatel. Předběhl jsem svou dobu a v tom bylo mé neštěstí."

"A byl jsi na útěku?" zeptal se Těpic slabým hlasem.

"No, nebyl bych," přiznal Kuft, "kdyby mě bylo napadlo něco lepšího, jenže ono ne."

"A Kuft, pasák velbloudů, ztratil se v poušti, až pak se před ním náhle objevilo, jako dar bohů, údolí naplněné mlékem a strdím," citoval Těpic dutým hlasem. Pak dodal: "Vždycky jsem si myslel, že to muselo být hrozně ulepené."

"Jen si to představ. V jedné chvíli jsem byl ztracený v poušti, velbloudi kolem sebe kopali jako šílení, protože se mohli žízni zbláznit, a najednou bac ho, údolí obrovské řeky, ostrůvky rákosí, hroši a tak dál. Zničehonic. Ty moje bestie mě málem ušlapaly."

"Ne!" vykřikl Těpic. "Tak to nebylo! Smílovali se nad tebou bohové údolí a ukázali ti cestu, nebo ne?" Pak zmlknul a jeho samotného překvapil ten prosebný tón, který ve svém hlase slyšel.

Kuft se zašklebil. "Myslíš? Museli mě dovést k říčnímu údolí dlouhému stovky kilometrů, které se nedalo objet, ani kdybych chtěl? Řeknu ti, takových pár set kilometrů vody uprostřed pouště, to jeden mine na to tata! To údolí se objevilo najednou, ale jak a proč, to jsem nezkoumal. Nejsem zvyklý hledět darovanému velbloudovi na zuby, rozumíš, takže jsem se rovnou vypravil nazpátek a přivedl svou rodinu a pár kamarádů. Ani jsme se neohlídli."

"V jednom okamžiku tam řeka nebyla a pak najednou ano?" řekl Těpic.

"Tak nějak. Tomu se těžko věří co?"

"To tedy ano. Člověk by tomu vážně nevěřil."

Kuft na něj s lišáckým výrazem zahrozil pokřiveným prstem. "Já si dodneška myslím, že to vlastně dokázali velbloudi. Vždycky mi to připadalo, jako kdyby to místo vyvolali, rozumíš, jako kdyby tam potencionálně bylo, ale prakticky nepotřebovalo jen trochu té snahy k tomu, aby se objevilo. Legrační zvířata tihle velbloudi."

"Já vím."

"Mnohem zvláštnější než bohové. Copak, něco se děje?"

"Promiň," zavrtěl Těpic hlavou. "Je to pro mě tak trochu šok. Víš, já si myslel, že jsme opravdu královské krve. Tedy, myslel jsem si, že jsme urozenější než ti ostatní."

Kuft si vyškrábl pecičku z mezery mezi dvěma zahnědlými pahýly, kterým, protože mu rostly v ústech, bychom měli říkat zuby. Pak si odplívl.

"No, s tím už se musíš vypořádat sám," prohlásil a zmizel.

Těpic procházel nekropolí a díval se na pyramidy, které tvořily na pozadí nočního nebe pilovitou linii. Oblouha vypadala jako prohnuté ženské tělo a na obzoru postávali ve skupinkách bohové. Nevypadali jako ti, kteří byli celá tisíciletí namalováni na stěnách chrámů. Vypadali mnohem hůř. Zdáli se starší než čas. Bohové se velmi zřídka vměšovali do lidských záležitostí. Byly však pro ně příznačné docela jiné věci.

"Co můžu dělat?" povzděchl si Těpic nahlas. "Jsem taky jenom člověk."

Někdo řekl: Ale jenom zčásti.

Těpice probudil křik racků.

Alfons, který měl na sobě košili s dlouhým rukávem a na obličejí výraz, který dával tušit, že už si ji nikdy nesvlékne, pomáhal několika dalším mužům z posádky Bezejmenného rozvinout plachty. Podíval se na Těpice, schouleného na nepohodlném lůžku ze stočeného lana, a kývl mu na pozdrav.

Lod' se hýbala. Těpic se posadil a viděl, jak opodál v šedém ranním světle klouže tiše dozadu molo efesbského přístavu.

Nejistě se postavil, zasténal, chytil se na okamžik za hlavu, ale pak se rozběhl a přeskočil lodní zábradlí.

Sámek Korunka, vlastník velbloudích stájí s nepřetržitým provozem, pomalu obcházel Ty Mrchu a pobrukoval si tiše jakousi melodii. Prozkoumal velbloudova kolena. Zamyšleně ho kopl do jedné nohy. Překvapivě rychlým pohybem zaskočil Ty Mrchu natolik, že si zvíře nechalo na okamžik otevřít tlamu a prozkoumat velké zažloutlé zuby, a

ještě stačil uskočit, aniž utrpěl zranění.

Z hromady v koutě vytáhl širší prkno, namočil štětec do hrnku s černou barvou a po krátkém zamyšlení na ně pečlivě napsal JEDEN MAJITEL.

Prohlédl si své dílo a do druhého řádku napsal MÁLO JETÝ.

Pravě dokončoval třetí řádek DOBRÝ BĚŽEC, když se připotácel Těpic a celý zadýchaný se opřel o dvevní rám. Kolem nohou se mu začala tvořit louže.

"Přišel jsem si pro svého velblouda," řekl.

Korunka si povzdechl.

"Včera večer jste říkal, že budete do hodiny nazpět," zasmušil se. "Musím vám účtovat celodenní ustájení, že? Taky jsem ho vyhřebelcoval a poskytl jeho nohám plné ošetření. To bude celkem pět cerků, v pořádku, emíre?"

"Aha." Těpic si poklepal na kapsu.

"Podívejte se," začal opatrně, "vyjel jsem z domu trochu narychlo. Obávám se, že u sebe nemam žádné peníze."

"To je v pořádku, emíre." Korunka se obrátil nazpět k prknu. "Jak byste napsal ROČNÍ ZÁRUKA?"

"Dám vám ty peníze určitě poslat," prohlásil Těpic.

Korunka na něj vrhl pohled člověka, který už na tomhle světě poznal kdejaký trik a špatnost - osly s nalepenou srstí, slony s falešnými kly, velbloudy s padělanými hrby - a zná temná tajemství lidské duše, vycházející najevo, když dojde na kšeft.

"Zatahejte mě za druhou nohu, rádžo," usmál se. "Na té mám rolničky."

Těpic se začal přehrabávat v záhybech své tuniky.

"Mohu vám dát drahocenný nůž," nabídl.

Korunka na nůž vrhl letmý pohled a odfrkl si.

"Lituju, emíre. To nestačí. Nejsou peníze, nebude velbloud."

"Taky bych vám ho mohl nabídnout špičkou napřed," zasyčel Těpic tísněnou zoufalou situací, přestože věděl, že tahle hrozba by ho mohla stát vyloučení z cechu. Taky si byl vědom, že to není nijak zvláštní hrozba. Hrozby v přednáškovém programu cechu vrahů nebyly-

Kromě toho v zadní části Korunkovy budovy, na balících slámy seděl párek hřmotných chlapíků, kteří se právě začali zajímat o to, co se vpředu ve stáji děje. Vypadali jako Alfonsovi starší bratři.

Jakýkoliv prostor v celém vesmíru, kde se opravují, pronajímají a garážují vozidla libovolného druhu, má pár takových chlapíků. Nejsou to ani pomocníci nebo mechanici, ani návštěvníci, ani úředníci. Žvýkají stébla trávy nebo kouří cigarety nějakým pokud možno odpudivým způsobem. Jestliže se náhodou někde v okolí vyskytnou noviny, čtou si je, nebo si alespoň prohlížejí obrázky.

Teď si začali pečlivě prohlížet Těpice. Jeden z nich sebral ze země pár cihel a začal si s nimi jakoby mimochodem pohazovat.

"Jste ještě mladík, jak vidím," prohlásil Korunka laskavě. "Vám život právě začíná, emíre. Jistě nestojíte o žádné potíže." Postoupil o několik kroků kupředu.

Ty Mrcha potočil chlupatou hlavu a upřel na něj krhavý pohled. Z hloubi jeho mozku se začal na povrch drát slabý pramének čísel.

"Podívejte, je mi to moc líto, ale já svého velblouda prostě potřebuju," trval na svém Těpic. "Je to otázka života a smrti."

Korunka mávl rukou na dvojici vzuadu.

Ty Mrcha ho kopl. Ty Mrcha měl velmi vyhraněné názory na lidi, kteří mu strkali prsty do tlamy. Kromě toho zahlédl cihly a každý velbloud ví, co takové dvě cihly znamenají. Byl to skvělý kop, prsty v dokonalé rovině, noha v poslední fázi téněř v přímce, kop silný a přitom ne zbytečně rychlý. Korunku zvedl ze země a vynesl ho vraty stáje na dvůr, přesně do ještě teplé hromady chlévské mrvy, kterou tam pohůnek těsně předtím vyvezl.

Těpic se rozběhl k Ty Mrchovi, chytil se ho za zaprášený kožich a vzápětí mu přistál na krku.

"Je mi to opravdu líto," obrátil se k té Korunkově části, která vyčnívala z hnoje. "Ale dám vám vážně poslat nějaké peníze."

Ty Mrcha poskakoval sem a tam v těsném kruhu. Korunkovi přátelé se drželi zpět, protože jeho nohy, zakončené chodidly o velikosti talířů, poletovaly vzduchem na všechny strany.

Těpic se naklonil kupředu a zašeptal do jednoho ucha, které se divoce kývalo sem a tam: "Vracíme se domů!"

Vybrali si namátkou první pyramidu, na kterou narazili. Král se naklonil k rámečku na dveřích.

"Požehnána budiž královna Repta-are-pta," četl Koprkvaš uctivě, "vládkyně nebes, paní Mžilu, náčelnice -"

"Babička Pepty," řekl král. "To úplně stačí." Rozhlédl se po jejich užaslých tvářích. "Tak jsem jí říkával, když jsem byl malý chlapec. Nedovedl jsem ještě vyslovit Repta-are-pta, víte? Tak tedy do toho. Konec zábavy. Rozbijte ty dveře."

Gern nejistě potěžkal kladivo. "Je to pyramida, pane," řekl s pohledem upřeným na Koprkvaše. "Nepředpokládá se, že je bude někdo otevírat."

"A co tedy navrhuješ, mladíku? Zastrčíme mezi dveře a zárubeň nůž a pokusíme se dveře vyviklat?"

"Udělej to, Gerne," prohlásil Koprkvaš. "Všechno bude v pořádku."

Gern pokrčil rameny, plivl si docela zbytečně do dlaní, které měl už tak dost zvlhlé potem strachu, a rozmáchl se.

"Znovu," pobízel ho král.

Kamenná deska zaduněla, když na ni kladivo dopadlo, ale byla to žula a ta vydrží mnoho. Odněkud spadlo pár kousků malty a pak se vrátila ozvěna, která se množila v mrtvých a tichých ulicích nekropole.

"Znovu."

Gernovy svaly se pohnuly jako želvy v kbelíku s vazelínou.

Tentokrát nárazu kladiva odpověděl druhý úder, jaký by mohlo vydat těžké kamenné víko sarkofágu, které někdo v hlubinách pyramidy odsunul stranou a nechal padnout na zem.

Trojice stála nějakou chvíli v naprostém tichu a naslouchala pomalým šouravým zvukům z nitra stavby.

"Mám do toho praštit ještě jednou, Sire?" zeptal se Gern. Oba najednou ho umlčeli mávnutím ruky.

Šouřivé zvuky se přiblížily.

Pak se vstupní kámen pohnul. Jednou nebo dvakrát se sice zastavil, ale pak se dal znovu do pohybu, až se na jedné straně začal pomalu rozšiřovat temný otvor. Koprkvašovi se v temnotě podařilo odhalit ještě temnější stín.

"Co je?" řekl stín.

"To jsem já, babi," postoupil král kupředu.

Stín stál nehybně.

"Cože? Malý Patlá?" řekl pak hlas podezřívavě.

Král se vyhnul Koprkvašově pohledu.

"To je v pořádku, babi. Přišli jsme tě pustit ven."

"Co je to za lidi?" prohlásil stín dosti nedůtklivě. "Tady v pyramidě nemám žádné peníze, takže klidně můžete odložit tu zbraň, stejně se jí nebojím."

"To jsou služebníci, babi," uklidňoval ji král.

"A nemají nějaký pergamen zachovalosti, nebo nějakou jinou záruku?" zabrumlala nespokojeně stará paní.

"Ručím za ně já, babi. Přišli jsme tě pustit ven."

"Bušila jsem celé hodiny," prohlásila bývalá královna a vyšla na světlo. Vypadala stejně jako král, jen její obvazy byly našedlé a mnohem zaprášenější. "Nakonec jsem se musela vrátit nazpět a lehnout si, abych si odpočinula. Když jste mrtví, nikdo se o vás prostě nestará. Kam půjdeme?"

"Pustíme ven ostatní," řekl král.

"To je po čertech dobrý nápad," rozveselila se poněkud stará dáma a srovnala s ním krok.

"Tak takhle vypadá podsvětí?" rozhlédla se. "Že by to bylo o tolik lepší..." Pak loktem strčila Gerna do žeber.

"Ty jsi taky mrtvý, mladíku?"

"Ne, madam," odpověděl Gern rozřeseným a současně odvázným hlasem člověka, který kráčí po laně pevně vůle nad hlubinou šilenství.

"Máte recht. Nestojí to ani za starou belu, dejte si ode mě říct."

"Jistě, madam."

Král se přesunul po prastarém chodníku k nejbližší pyramidě.

"Toho znám," kývla hlavou královna. "Umřel za mého života. Král Tros-eko-tep. Třetí říše. A na co máte to kladivo, mladíku?"

"Prosím, madam, až bude třeba udeřit na dveře, madam."

"Nemusíte klepat, všichni jsou pořád doma."

"Můj pomocník chce říci, že je třeba rozbít pečetě, madam," vysvětloval Koprkvaš, který se chtěl zavděčit.

"A ty jsi kdo?" zeptala se královna.

"Jmenuji se Koprkvaš, ó, královno. Mistr balzamovač," odpověděl Koprkvaš.

"Vážně? Tak to je skvělé. Myslím, že některé z mých stehů by potřebovaly prohlédnout."

"Bude to pro mě čest a velká výsada, ó, královno," rozzářil se Koprkvaš.

"Ano. To bude," prohlásila a s tichým vrzáním se obrátila ke Gernovi. "Kladivo vzhůru, mladíku!"

Po téhle pobídce udeřil Gern dlouhým rychlým obloukem. Hlava kladiva proletěla Koprkvašovi těsně kolem nosu se zvukem vzlétající křepelky a rozdrtila pečetě na vstupním otvoru napadrt.

To, co se objevilo, když se usadil prach, rozhodně nebylo oblečeno podle poslední módy. Obvazy byly zahnědlé, začínaly práchnivět, a jak si Koprkvaš s profesionálním zájmem povšiml, začínaly odpadávat na loktech. Když to promluvílo, zazněl hlas podobný skřípání prastarého proutěného koše.

"Procitnuv, zjistil jsem," prohlásilo to, "že vládne věčná temnota. Jest snad toto podsvětí říše?"

"Jak se zdá, tak není," pravila královna.

"A toto vůkol tedy, toť vše?"

"To ani za tu smrt nestojí, co?" prohlásila znechuceně královna.

Prastarý král přikývl, ale jen tak opatrně, jako by měl strach, že by mohl ztratit hlavu.

"S věcí tou musíme jest něco udělati," prohlásil.

Jeho pohled se přesunul k Velké pyramidě a ukázal tím, co kdysi bývalo jeho paží.

"Kdo v tamtom rovu spočívá?"

"No, abych řekl pravdu, měl bych tam spočinout já," přihlásil se Ptepicchamon a protlačil se dopředu.

"Myslím, že jsme se nikdy nesetkali. Ještě jsem tam nebyl uložen, dal ji pro mě postavit syn. Ale bylo to proti mému přesvědčení, věřte mi."

"Jest to vskutku věc strašlivá," řekl prastarý král. "Cítil jsem, jak ji budovali. I ve spánku smrtelném cítil jsem, jak narůstá. Jest tak olbřímí, že by mohla ovlivnit světa běh."

"Chtěl jsem být pohřben do moře," prohlásil Ptepicchamon. "Nenávidím pyramidy."

"Tvá slova jsou nepravdivá," řekl Tros-eko-tep.

"To tedy promiňte, ale já je opravdu nenávídím," vzdoroval král.

"Ó, nikoliv. Pocit tvůj jest pouhá nechut'. Až jednou budeš v pyramidě tisíc let spočívát, pak teprve zakusíš, co jest to pravá nenávisť," prohlásil prastarý král.

Ptepicchamon se otřásl.

"Moře," prohlásil, "to je to jediné správné místo. Tam se prostě rozpustíš."

Vydali se k další pyramidě. Gern šel v čele a jeho tvář vypadala jako obraz namalovaný pozdě v noci malířem, který dostával inspiraci jen na předpis. Za ním šel Koprkvaš, který se pyšně nadnášel. Vždycky doufal, že se dostane do velkého světa, a už je to tady - kráčí bok po boku s králi!

No dobrá. Šourá se s králi.

Byl to další překrásný den v nekonečné poušti. Tady byl ale každý den krásný, pokud patříte k těm, kdo za krásný považují každý den, kdy je nebe bez mráčku, teplo jako v peci a písek rozpálený tak, že by se na něm daly péct kaštany.

Ty Mrcha běžel rychle, hlavně proto aby udržel nohy co nejdéle nad rozžhaveným pískem. V jednom okamžiku, když se potáceli ze strany na stranu přes vrcholek kopce porostlého olivovníky a posetého malými poličky, měl Těpic dojem, že zahlédl Bezejmenného jako malý bod na azurovém moři, ale mohl to být také jen stín na vlnách.

Pak překročili nejvyšší bod pahorku a začali se spouštět do světa, jehož jedinými barvami byly všemožné odstíny okru a žluti. Chvilí se ještě tu a tam na písku objevovaly zakrslé stromky, ale nakonec písek zvítězil a vydal se, duna za dunou, na vítězný pochod.

Poušť nebyla jen horká, ale i tichá. Nezpívali tady ptáci, neozýval se žádný šramot drobných tvorů, kteří všude jinde vedou uspěchaný život plný plahočení. Možná že v noci se objeví nějaký hmyz, ale teď byl ukrytý hluboko v písku, aby se alespoň částečně chránil proti strašlivé denní výhni, a nažloutlá obloha a okrový písek se změnilly ve vzduchotěsnou celou, v níž zněl Ty Mrchův dech jako sykot parní lokomobily.

Od chvíle, kdy poprvé opustil Staré království, se Těpic naučil mnoho věcí a teď se měl naučit další. Všichni znalci se shodují na tom, že když se rozhodnete projet rozpálenou pouští, není špatný nápad nasadit si na hlavu klobouk nebo jinou příkrývku.

Ty Mrcha přešel do kývavého poklusu, kterým dokáže prvotřídní závodní velbloud běžet celé hodiny.

Po několika kilometrech uviděl Těpic za nedalekou dunou sloup prachu. Nakonec se ukázalo, že dohonili hlavní část efebské armády, v jejímž středu se pohyboval půltucet válečných slonů. Barevné chocholy na hlavách jim povlávaly ve větru.

"Váleční sloni!" Těpic v duchu zasténal. Tsort měl také válečné slony. Byla to nejnovější móda. Nebyli sice prakticky k ničemu, když nepočítáme to, že když propadli panice, šlapali s oblibou po vlastních jednotkách. Na tohle nebezpečí geniální vojenské mozky na obou stranách odpověděly tím, že si pořídily ještě větší slony. Sloni byli impozantní.

Z nějakých důvodů za sebou většina slonů táhla obrovské káry naložené dřevem.

Těpic objel armádu velkým obloukem a pokračoval v cestě. Slunce stoupalo vzhůru, a co bylo velmi neobvyklé, na obzoru se roztočilo množství modrých a červených skvrnek.

A dělo se ještě něco zvláštního. Zdálo se, že velbloud běží po nebi. Možná že ten pocit má něco společného s tím zvonivým zvukem v uších. Neměl by zastavit? Jenže potom by z něj mohl velbloud spadnout...

Bylo dlouho po poledni, když se Ty Mrcha dopotácel do žhavého stínu pískovcového pahorku, který kdysi označoval okraj údolí, a velmi pomalu se sesul k zemi. Těpic mu bezvládně vypadl ze sedla.

Oddíl Efebijců zíral přes úzký kus země na podobný oddíl Tsort'anů. Čas od času, jen tak pro pořádek, některý z nich zahrozil na druhou stranou oštěpem.

Když Těpic otevřel oči, uviděl nad sebou strašlivé bronzové masky několika efebských vojáků, kteří se k němu skláněli. Kovová ústa masek byla sešklebena v grimase nekonečného opovržení. Zářící obočí byla stažena smrtelnou nenávistí.

Jeden z vojáků řekl: "Už přichází k sobě, seržo."

Kovová tvář, podobná zuřivosti rozpoutaných živlů, se sklonila ještě níž a vyplnila Těpicovi celé viditelné pole.

"Vypravili jsme se ven bez klobouku, co, chlapče?" řekla tvář a hlas se v tom kovovém obalu podivně rozlehl. "To tak spěcháš už už se srazit s nepřitelem?"

Obloha se Těpicovi stále ještě točila před očima, ale na rozpálené pánvi jeho mysli se zaškvířila myšlenka, ta se ujala kontroly nad Těpicovými hlasivkami a on vyschlým hlasem zakrákoral: "Velbloud!"

"Tebe bychom měli vrátit zpátky za to, jak jsi s ním zacházel," zahrozil na něj seržant v žertu prstem. "V životě jsem neviděl zvíře v takovém stavu."

"Nesmíte mu dát napít!" Těpic se vztyčil do sedu a v hlavě se mu rozduňely obrovské rozpálené gongy a vybuchl pestrobarevný ohňostroj. Hlavy kryté maskami se naklonily k sobě.

"U všech bohů, ten musí velbloudy vážně nenávidět," řekl jeden z vojáků. Těpic se těžce vztyčil na nohy a potácivým krokem se vydal pískem k Ty Mrchovi, který se pokoušel sestavit v duchu složitou rovnici o mnoha neznámých, s jejíž pomocí by se dokázal postavit na nohy. Jazyk mu visel z tlamy a necítil se příliš dobře.

Velbloud v tísní má do plachého zvířete daleko. Nezdrtuje se po barech a neucucává tiše nějaký ten drink. Netelefonuje starým přátelům a nevzlyká jim do sluchátka. Necíví tupě do prázdna, nepíše dlouhé srdceryvné básně o životě a o tom, jak je hrozný, když se na něj díváte jen z ložnice. Nezná pocit úzkosti.

Jediné, co velbloudi za účelem stížností dostali, je pár plíc, které by mohly nahradit kovářské měchy, a hlas,

kteř by mohl nahradit řev stáda oslů, jež někdo řeže řetězovou pilou. Těpic se tím strašlivým řevem probíjel kupředu. Ty Mrcha zaklonil hlavu, natočil ji na jednu stranu, pak na druhou a pečlivě zaměřoval. Pak zakouel očima jako šilený a předvedl známý velbloudí trik, při němž se pokusil Těpicovi dokázat, že se na něj dívá nozdrami.

Pak plívl.

Pokusil se plivnout.

Těpic ho chytil za ohlávku a zatáhl.

"Pojď, Ty Mrcho," prohlásil. "Tady je voda. Určitě ji cítíš! Musíš jediň zjistit, kudy se k ní dostaneme!"

Obrátil s ke shromážděným vojákům. Zírali na něj s užaslymi výrazy, s výjimkou těch, kteří si nesundali přílby, protože ti na něj upírali pohledy plné kovově tvrdé nenávisti.

Těpic vyrval jednomu z nich měch s vodou, vytáhl z něj zátku a vylil trochu vody velbloudovi přímo před rozšířené chřípí.

"Je tady řeka," zasyčel. "Ty víš, kde je, takže jediň, co je třeba, je, abys nás tam zavedl!"

Vojáci se začali nervózně rozhlížet jeden po druhém. Několik Tsor'anů, kteří se opatrně přiblížili, aby zjistili, co se děje, znervóznělo také.

Ty Mrcha se pomalu postavil na nohy, kolena se mu třásla a začal chodit v kruhu. Těpic se ho držel jako klíště.

...řekněme, že $d = 4$, rozběhly se Ty Mrchovy zoufalé myšlenky. Necht' je a $x d = 90$. Kdyby se pak $-d$ rovnalo 45...

"Potřebuju hůl!" vykřikl Těpic, když míjel seržanta. "Velbloudi ničemu nerozumějí, dokud je nepraštíte klackem, to je pro velblouda něco jako tečka!"

"Nestačil by meč?"

Seržant zaváhal, ale pak Těpicovi podal své kopí.

Ten ho uchopil kus pod hrotem, chvílku bojoval o znovunabytí rovnováhy, ale nakonec udeřil zvíře ratištěm oštěpu přes zadek, až se ze žluté srsti vznesl oblak prachu.

Ty Mrcha se zastavil. Uši se mu začaly natáčct jako radarové antény. Zíral na kamennou stěnu před sebou a koulel očima. Přesně ve chvíli, kdy se ho stačil Těpic pevněji chytit, velbloud se rozběhl.

...teď obrátit znaménko...

"Hej, vždyť narazíte rovnou do -" začal seržant.

Pak zavládlo ticho, které trvalo dlouhou dobu.

Seržant nejistě přešlápl. Pak se podíval přes skupinu balvanů na Tsor'aný a zachytil pohled jejich velitele. S tím nevysloveným porozuměním, které vládne mezi centuriony, výkonnými desátníky nebo, když na to přijde, staršíny rot všech armád, vykročili k sobě a setkali se u největšího z balvanů, na kterém se rýsovala sotva viditelná puklina.

Tsor'an přešel dlaní po drsné stěně balvanu.

"Člověk by řekl, že tady něco zbudě, třeba velbloudí chlupy nebo tak něco," prohlásil.

"Nebo krev," přikývl Efebijánc.

"Řekl bych, že to bude jeden z těch nevysvětlitelných jevů."

"Aha. V tom případě by to bylo v pořádku."

"Taky jsem měl dojem, že jsem zaslechl racka."

"Zvláštní, co? Takhle daleko do pouště nelétají."

Tsor'an si odkašlal a vrhl přes rameno pohled na své muže. Pak se naklonil ke svému společníkovi.

"Předpokládám, že zbytek vaší armády musí dorazit každým dnem, co?"

Efebijánc se přisunul ještě o krok, cedil slova koutkem úst a přitom neustále upíral oči na kamennou stěnu před sebou.

"Jasně," přisvědčil. "Vaše taky, co?"

"Samozřejmě. Obávám se, že jestli sem naši dorazí dřív, budeme vás muset zmasakrovat."

"Moc bych se divil, kdyby to na naši straně plánovali jinak. Jenže, co s tím naděláš?"

"No jo, je to jedna z těch věcí," souhlasil Tsor'an.

Druhý muž přisvědčil. "Když se nad tím tak zamyslíš, je to bláznivej svět."

"To jsi trefil přesně, máš pravdu." Seržant si trochu povolil hrudní plát a byl rád, že se alespoň na chvíli dostal do stínu. "Jak jste na tom s mináží, dobrý?" zeptal se.

"Vždyť to znáš. Hlavně si člověk nesmí stěžovat."

"U nás je to přesně to samý."

"Protože jak začneš reptat, je to ještě horší."

"To znám. Poslyš, nenašlo by se u vás náhodou pár fiků? Mám hroznou chuť na fiky."

"Bohužel."

"No jen mi to tak napadlo."

"Ale máme spoustu datlí, kdybys chtěl."

"Díky, datlí máme dost."

"No jo, tak nic."

Dvojice ještě chvíli stála, každý z mužů ztracený ve svých vlastních myšlenkách. Pak si Efebijánc nasadil znovu helmici a Tsor'an si přitáhl brnění.

"Tak fajn."

"Tak jo."

Narovnali se v ramenou, vystrčili brady a vydali se nazpět. Po několika krocích se oba jako na povel otočili,

vyměnili si chápavý výraz doplněný kratičkým pobaveným úsměvem zkušených profesionálů a odpochovali ke svým mužům.

KNIHA ČTVRTÁ

101 věc, kterou může hoch udělat, aby se nenudil

Těpic očekával -

- co vlastně?

Možná plesnutí kusu masa, které dopadlo na skálu. Možná, i když to byla spíš naděje než očekávání, že se před ním otevře pohled na Staré království v plné kráse.

Rozhodně však neočekával chladnou, vlhkou mlhu.

Dnes už věda ví, že existuje mnoho dalších rozměrů, nejen ty čtyři klasické, o kterých mluvíme my. Vědci tvrdí, že tyto jiné rozměry se normálně našeho světa nedotýkají, protože bývají většinou velmi malé a stáčí se samy do sebe. Jejich realita je subjektivní a také ukrývá svou větší část sama v sobě. To znamená, buď že je ve vesmíru mnohem víc věcí, kterým nikdy neporozumíme, nebo že si vědci vysvětlují určité věci podle toho, jak se jim to právě hodí.

Jenže mnohovesmír je plný malých vedlejších vesmírů - divadelních uliček stvoření, kde mohou pestře oblečené dimenzionety beztravně dovádět, aniž by se musely obávat, že je srazí k zemi vážná skutečnost. Občas, když proplouvají otvory v realitě, odrazí se do našeho vesmíru a bývají z nich základy mýtů, legend a obvinění z blábolení v opilosti.

A právě do jednoho z těch malých vedlejších rozměrů vběhl Ty Mrcha díky školácké chybě v základním výpočtu.

Legenda to postihla téměř přesně. Sfinga skutečně číhá na hranici království. Legenda jen přesně neurčila, o jakém druhu hranic to vlastně mluví.

Sfinga je mýtické stvoření. Existuje jen proto, že si ji někdo představil. Je dobře známo, že v nekonečném vesmíru musí existovat všechno, co si kdo dokáže představit, ale protože mnoho z těch věcí do slušně udržovaného vesmíru vůbec nepatří, byly odsunuty právě do vedlejších rozměrů. Vysvětlit vám, proč má Sfinga téměř chronicky špatnou náladu, by trvalo delší čas, ale jistě pochopíte, že tvor se lvím tělem, ženskými ňadry a orlími křídly musí trpět vážnými poruchami vlastní identity a že k namíchnutí nepotřebuje mnoho.

Proto si vymyslela hádanku.

Hádanka poskytla Sfinze v mnoha rozměrech celkem slušnou zábavu a přiměřený počet jídel.

To ovšem Těpic, který vedl Ty Mrchu hustou mlhou, nevěděl, ale kosti, které mu často skřípaly a praskaly pod nohama, ho alespoň částečně uvedly do obrazu.

Zemřela tady celá řádka lidí. A bylo celkem logické předpokládat, že ti pozdější zahlédli zbytky těch předchozích a dál pokračovali opatrně a s rozvahou. A jak bylo vidět podle novějších kostí, tak to nezabralo.

Takže nemá cenu plížit se tady kolem jako blázen, pomyslel si Těpic. Kromě toho mnohé z balvanů, vynořující se vždy na krátký čas z mlhy, měly tvary velmi znepokojivé. Táhleten, například, vypadá úplně jako -"

"Stůj," řekla Sfinga.

Bylo naprosté ticho, přerušované jen vzdáleným odkapáváním vody a funěním Ty Mrchy, který se snažil vysát vlhkost ze vzduchu.

"Ty jsi Sfinga," řekl Těpic.

"Ta Sfinga."

"No to mě podrž. Mám doma pěknou řádku tvých soch." Těpic zvedl oči a pak je zvedl ještě výš. "Myslel jsem, že jsi o něco menší," dodal.

"Měj se na pozor, smrtelníku," řekla Sfinga. "Ocitl ses v přítomnosti Moudré a Strašné." Pak zamrkala. "A ty sochy jsou hezké?"

"Ani zdaleka tě nevystihují přesně," odpověděl Těpic pravdivě.

"Opravdu si to myslíš? No, lidé mi málokdy trefí nos," pootočila Sfinx hlavu. "Říká se, že nejlíp vypadám z profilu a -" Pak jí najednou došlo, že je nějak daleko od původně zamýšleného tématu. Přísně si odkašlala.

"Než tě nechám projít, ó, smrtelníku," řekla, "musíš uhodnout hádanku, kterou ti dám."

"Proč?" zeptal se Těpic.

"Cože?" zamrkala poněkud zmateně Sfinga. Ona sama nebyla k zodpovídání otázek stvořena.

"Proč? No proč! Hm. Protože, moment, jo, protože ti ukousnu hlavu, když mi neodpovíš. Ano, to je ono."

"Dobrá," souhlasil Těpic. "Tak sem s ní."

Sfinga si odkašlala, přičemž vydala zvuk, jako když prázdný nákladní automobil couvá ve šterkovém lomu.

"Co chodí ráno po čtyřech, v poledne po dvou a večer po třech nohou?" zatvářila se Sfinga lišácky.

Těpic chvilku přemýšlel.

"Ta je opravdu těžká," prohlásil nakonec.

"Jedna z nejtěžších," souhlasila Sfinga.

"Hm."

"Nikdy to neuhodneš!"

"Oh," řekl Těpic.

"Nemohl by sis při tom přemýšlení vysvléct šaty? Nikdy potom nemůžu dostat ty hadry ze zubů."

"Neexistuje žádné zvíře, kterému by dorostly nohy, když mu jednou -"

"Samá voda," radovala se Sfinga. "To je úplně chybný myšlenkový pochod," dodala a protáhla si pařáty.

"Oh."

"Nemáš nejmenší tušení, co?"

"Pořád ještě přemýšlím," odpověděl Těpic.

"Nikdy to neuhodneš."

"Máš pravdu." Těpic upíral oči na pařáty. Tohle určitě není zvíře vybavené k boji, utěšoval sám sebe. Je předimenzované, příliš obdařené na všech stranách. Kromě toho, i kdyby mu v boji nepřekážel mozek, tak ta řadra se mu budou plést do cesty určitě.

"Odpověď zní - člověk," prohlásila vítězoslavně Sfinga. "A teď bych tě prosila, aby ses nepokoušel se mnou bojovat, protože to uvolňuje do krevního oběhu dost nepříjemné chemikálie."

Těpic uskočil před dopadající tlapou. "Počkej, počkej," zvolal. "Co to má znamenat? Jak tomu mám rozumět, že je to člověk?"

"Dítě se ráno batolí po čtyřech, dospělý člověk stojí v poledne pevně na nohou a večer se starý člověk musí opírat o třetí nohu - hůl. Dobré, co?"

Těpic se zakousl do rtu. "A tomu ty říkáš jeden den?" zavrtěl pochybovačně hlavou. Nastalo dlouhé, rozpačité ticho. "No, to je přece takové to... ta... řečnický obrat," prohlásila Sfinga poněkud popuzeně a znovu máchla tlapou.

"Ne, ne, moment," bránil se Těpic. "Byl bych rád, abychom si v tom udělali jasno, ano? Na to snad mám právo, ne?"

"Na té hádance není nic divného," prohlásila Sfinga. "To je naopak skvělá hádanka! Už ji dávám padesát let, jako dospělá i jako kotě," chvilku se zamyslela. "Ptáče," opravila se nakonec.

"Je to skvělá hádanka," souhlasil Těpic, "má velkou hloubku. Je dojemná. Celý lidský život v kostce. Ale musíš připustit, že se to všechno nemůže stát jednomu člověku v jednom dni, nebo ano?"

"No, to ne," připustila Sfinga. "Ale to je přece ze souvislosti naprosto jasné. Prvek dramatické analogie se objevuje ve všech hádankách," dodala s výrazem někoho, kdo tuhle frázi kdysi dávno slyšel a zalíbila se mu natolik, že byl ochoten si ji zapamatovat, i když ne zas tak, aby ušetřil hlavu, ze které pocházela.

"Ano, ale -" nedal se odbýt Těpic a pečlivě si vyčistil místo na vlhkém písku. "Má ta metafora vnitřní návaznost? Řekněme, že průměrný život je například sedmdesát let, ano?"

"Dobrá," souhlasila Sfinga nejistým hlasem někoho, kdo si domů pustil potulného obchodního agenta a už teď lituje nejbližších chvil, protože je mu jasné, že bude muset přinejmenším uzavřít životní pojistku nebo koupit něco, co vůbec nepotřebuje.

"Prima. Výborně. Takže budeme počítat, že poledne je 35, ano? Když ale vezmeme v úvahu, že většina dětí začne zhruba začátkem druhého roku života chodit, pak ta odvolávka na čtyři nohy je dost nesmyslná, nemyslíš? Tím chci říct, že člověk stráví i větší část rána na dvou nohou. Když vezmu tvé přirovnání -" na okamžik se odmlčel a naškrabal několik výpočtů stehenní kostí, kterou sebral opodál, "- tak by ráno trvalo jen dvacet minut, protože tak dlouho v přepočtu chodí člověk po čtyřech. Má pravdu? Bud' fěr!"

"Nóó -" řekla Sfinga.

"Podle tvé hádanky bys musela začít používat hůl už někdy kolem šesté odpoledne, a to by ti bylo teprve 52," pokračoval Těpic a zuřivě psal. "Jenže ve skutečném životě bys sotva hledala nějakou oporu před půl desátou, řekl bych. To samozřejmě stále vycházíme z předpokladu, že den = život, což je už samo o sobě, odpusť, nesmyslné. Je mi to líto, na první pohled se to v zásadě zdá být v pořádku, ale v praxi je to pitomost."

"Dobrá," prohlásila Sfinga tentokrát dost popuzeně, "ale nevím, co bych s tím mohla udělat. Žádnou jinou hádanku neznám. Celý život jsem si vystačila s touhle."

"Musíš ji jenom trochu změnit, a je to."

"Jak to myslíš?"

"Musíš ji prostě jenom trochu přizpůsobit skutečnosti."

"Hmm." Sfinga se poškrabala pařátem ve lví hřívě. "No, možná," řekla pochybovačně. "Možná že bych se mohla zeptat: co je to, když to chodí po čtyřech nohou -"

"Metaforicky řečeno," doplnil ji Těpic.

"Po čtyřech nohou, metaforicky řečeno," souhlasila Sfinga, "zhruba -"

"- shodli jsme se na dvaceti minutách, že?"

"- dobrá, v pořádku, dvacet minut ráno, po dvou nohou -"

"Víš, ale myslím si, že říkat ‚ráno‘, to bys to přeci jen trochu přeháněla," vskočil jí do řeči Těpic. "Ono to vlastně není dlouho po půlnoci. Víš, teoreticky to je ráno, ale prakticky je to noc, co myslíš?"

Sfinze přeběhl po tváři výraz bezmocné paniky.

"Co myslíš ty?" bylo jediné, na co se v té chvíli zmohla.

"Podívej, zopakujme si znovu, kam jsme dospěli, ano? Co, metaforicky řečeno, chodí krátce po půlnoci po čtyřech, po dvou většinu dne -"

"- s výjimkou úrazů," řekla Sfinga, až dojemně toužící přidat svou trošku do mlýna.

"Správně, po dvou nohou, s výjimkou úrazů, alespoň do večere a pak po třech nohou -"

"Znala jsem lidi, kteří chodili o dvou berlích," snažila se být Sfinga stále užitečná.

"Dobrá, tak co takhle - do večere, od kdy chodí buď ještě po dvou nohou, nebo s pomocí nějaké protetické pomůcky dle vlastního výběru?"

Sfínx se nad tím na chvíli zamyslela.

"Áááno," prohlásila nakonec vážně. "To by, jak se zdá, pokrylo všechny případy."

"Takže?" řekl Těpic.

"Takže co?" řekla Sfínga.

"Takže, jaká je odpověď?"

Sfínga na něj vrhla kamenný pohled a pak ukázala zuby.

"Tak to ne!" zasyčela. "Takhle mě nenachytáš. Myslíš si, že jsem padlá na hlavu? Odpovědět musíš ty mne!"

"Ale, k sakru," povzdchl si Těpic.

"Myslel sis, že mě doběhneš, co?" odfrkla si.

"Promiň."

"Chtěl jsi mě poplést a využít toho, co?" Sfínga se teď začala spokojeně šklebit.

"No, za pokus to stálo," prohlásil Těpic.

"Vyčítat ti to nemůžu. Tak jak zní odpověď?"

Těpic se poškrabal na nose.

"Nemám ponětí," odpověděl. "Pokud to ovšem není, a pochop, že to opravdu jen hádám, pokud to tedy není člověk."

Sfínga na něj zaskočeně zírala.

"Ty už jsi tady jednou byl, co?" řekla hlasem plným obvinění.

"Nebyl."

"Tak ti o tom někdo řekl, že?"

"Kdo by mi o tom mohl říct. Už tu tvou hádanku někdo uhodl?"

"Ne!"

"Tak vidíš. Takže mluvit nemohli, nebo ano?"

Sfínga zuřivě zaškrabala drápy na kamení. "No, pak možná bude lepší, když půjdeš," zaduněla.

"Díky," přikývl Těpic.

"A byla bych ti vděčná, kdybys to nikomu neřikal," dodala Sfínga chladně. "Byla bych nerada, kdyby všichni ostatní o tu zábavu přišli."

Těpic se vyškral na velký kámen a z něj na hřbet Ty Mrchy.

"Neměj strach," řekl a pobídl velblouda kupředu.

Nemohl si nevšimnout, že Sfínga nehlučně pohybuje rty, jako kdyby si v duchu něco opakovala.

Ty Mrcha urazil sotva nějakých dvacet metrů, když z mlhy za nimi zazněl strašlivý řev rozzuřené bájné obludy, která se dobrala pravdy. Pro jednou zapomněl na základy etikety, která mimo jiné praví, že než cokoliv udělá, musí být velbloud udeřen holí. Udeřil všema čtyřma nohama do písku a odrazil se ze všech sil.

Tentokrát pochopil věci dokonale.

Kněží začali ztrácet soudnost.

Nebylo to jen proto, že je bohové odmítali poslouchat. Bohové je prostě ignorovali. K tomu, aby vás poslechli některý z bohů Mžilibaby, bylo třeba rozsáhlých zkušeností a kněží sebou museli pěkně mrskat. Tak například když jste shodili kámen z útesu, pak se dalo čekat, že vaše rychlá žádost k bohům, aby padl dolů, bude vyslyšena. Stejným způsobem bohové zaručovali, že slunce zapadne a hvězdy vyjdou. Petice zaslaná bohům, která bude požadovat, aby palmy rostly kořeny dolů a listy vzhůru, měla splnění zaručeno předem. Všeobecně řečeno každý kněz, který se zabýval zajišťováním podobných věcí, si mohl být jist téměř stoprocentním úspěchem.

Jenže, byl v tom trochu rozdíl, když vás bohové ignorovali v době, kdy byli daleko a neviditelní, a teď, když se vám potulovali prakticky po dvorku. To si pak člověk připadal jako dokonalý idiot.

"Proč nám nenaslouchají?" lkal kněz boha Hyje s koňskou hlavou, boha zemědělství. Měl slzy na krajíčku. Hyje naposled viděli sedět uprostřed pole, vytrhával obilní klasy a spokojeně se pochechtával.

Ostatní kněží na tom nebyli o nic lépe. Početné rituály, které se neustále sloužily, naplnily vzduch v paláci a chrámech namodralým kouřem a kněží při nich upekli tolik obětovaného dobytka, že by to stačilo na zahánání klasického hladomoru. Jenže bohové se usadili ve Starém království, jako kdyby jim patřilo, a lidé pro ně nebyli nic víc než obtížný hmyz.

A kněží věděli, že venku jsou stále ještě lidské zástupy. Víra ovládala život ve Starém království více než sedm tisíc let. Každý kněz si dovedl před svým duševním zrakem vyvolat plastický obraz toho, co by se stalo, kdyby obyčejné lidi jen na krátkou chvíli napadlo, že už tomu tak není.

"A tak, Die," řekl Koumy, "se obracíme k tobě. Co teď máme dělat?"

Dios seděl na stupních před trůnem a zachmuřeně zíral na podlahu. Bohové odmítali naslouchat. On to věděl. On to věděl dokonce nejlépe ze všech. Ale předtím na tom vůbec nezáleželo. Prostě jste provedli příslušné pohyby, odříkali příslušná slova a sdělili čekajícím příslušnou odpověď. Důležitý byl obřad, nikoliv bohové. Bohové tady byli jen od toho, aby vykonávali funkci zesilovače, protože komu jinému by byli lidé ochotni naslouchat?

Zatímco se snažil vyčistit si myšlenky, jeho ruce samy od sebe zopakovaly obřad Sedmé hodiny. Byly při tom samozřejmě řízeny neuronovými signály, zakotvenými hluboko v podvědomí, stejně nezúčastněnými a neměnnými jako krystaly.

"Vyzkoušeli jste všechno?" zeptal se.

"Všechno, co jsi nám poradil, ó, Die," přikývl Koumy. Pak chvíli počkal, až si byl jistý, že je pozoruje většina kněží, a zvýšeným hlasem pokračoval. "Kdyby tady byl král, jistě by zasáhl v náš prospěch."

Zachytil pohled kněžky bohyně Stalagmit. Předem s ní o ničem nemluvil, ale proč také, co tady bylo k probírání? Jenže Koumy měl určité tušení, že tady existoval nějaký chlap, pardon, chlad. Neměla Dia ráda a bála se ho také mnohem míň než většina ostatních.

"Řekl jsem vám, že je král mrtev," odpověděl Dios.

"Ano, my jsme tě slyšeli. Ale jak se zdá, chybí jeho tělo, ó, Die. Samozřejmě věříme tomu, co jsi nám řekl, protože jsou to slova velkého Dia a my nevěříme různým zlomyslným pomluvám."

Kněží mlčeli. Zlomyslné pomluvy? A to už někdo předtím mluvil o šeptandě, že? Tady určitě není něco v pořádku!

"Stalo se to v minulosti už mnohokrát," navázala kněžka na jeho slova, jako kdyby to byla dohodnutá narážka. "Když bylo království v nebezpečí nebo řeka nevystoupila ze břehů, vydal se král k bohům, aby se za nás přimluvil. Byl poslán, aby se za nás přimluvil."

Spokojenost, která zazněla v jejím hlase, nenechávala nikoho na pochybách, že tohle je pro Dia ulička, kterou se vracet nelze.

Koumy se roztrásl slastí a hrůzou. Oh, ano. To je to právě! Některé země kdysi velmi dávno experimentovaly s královskými oběťmi. Několik roků hýření a vlády, a pak "šmik" - a je tady místo pro nového uchazeče.

"V době krize by možná stačil jakýkoliv urozený zástupce krále," pokračovala.

Dios vzhledl a v obličeji se mu zračila bolest, kterou cítil v celém těle.

"Aha," prohlásil. "A kdo by pak byl nejvyšším knězem?"

"To by jistě rozhodli bohové," přitlačil Koumy.

"No, to věřím," přikývl Dios s kyselým výrazem. "Niméně mám určité pochybnosti o moudrosti jejich volby."

"Mrtvý může promluvit s bohy v podsvětí," řekla kněžka.

"Jenže všichni bohové jsou tady," pokračoval Dios a bojoval s trháním v nohou, které naléhalo, že by měli v téhle chvíli kráčet ústřední chodbou na místo, kde by se provedl obřad Otevřené oblohy. Jeho tělo volalo po spočinutí za řekou. A taky po tom, aby se už nikdy potom nemuselo vracet... ale tak se cítil pokaždé.

"V nepřítomnosti krále přebírá povinnosti nejvyšší kněz. Není to tak, Die?" řekl Koumy.

Bylo to tak. Bylo to psáno. Co je psáno, to je dáno. On sám to napsal. Kdysi dávno.

Dios svěsil hlavu. Tohle bylo horší než kanalizace, bylo to horší než cokoliv. Ale přesto... přesto... kdyby mohl na nějakou dobu tam za řeku...

"Dobrá," přikývl nakonec. "Mám však jedno poslední přání."

"Ano?" Koumyho hlas teď zněl kovově, byl to hlas budoucího nejvyššího kněze.

"Přeju si být pohřben v -" začal Dios, ale v tom okamžiku ho přerušil sbor hlasů těch kněží, kteří se náhodou dívali přes řeku. Vzápětí se k protějšímu temnému břehu obrátily všechny oči.

Pochodovaly tam legie králů Mžilibaby.

Potácely se, ale postupovaly poměrně rychle. Byly jich čtyři, byly jich prapory. Gernovo kladivo už nepotřebovaly.

"Je to tím nálevem," prohlásil král, když pozoroval, jak půltucet jeho předků vyrval zapečetěný vchod do další pyramidy holýma rukama. "Ten dodává sílu."

Některé z těch nejstarších nabyli až přehnaného sebevědomí, vrhali se na pyramidy sami a skutečně se jim dařilo zvedat kamenné kvádry vyšší, než byli sami. Král jim to nezazlival. Jak hrozné je být mrtev a vědět, že jste mrtev a navěky uvězněn v temnotě.

Nikdy už mě do žádné z těch věcí nedostanou, zapřísahal se v duchu.

Nakonec dorazili jako záplava k další pyramidě. Byla malá, nízká, temná a napůl zasypaná navátým pískem. Vybudována byla z velmi hrubě opracovaných a nepřilíh dovedně spojených kvádrů. Bylo jasné, že tahle hrobka byla postavena dlouho předtím, než se Staré království začalo věnovat architektuře pyramid. Tahle byla sotva víc než hromada kamení.

Na dveřní pečetě, hranaté a silné, byly hieroglyfy království Ur. "MĚ STAVĚL KUFT. BYL PRVNÍ."

Několik předků se shromáždilo kolem.

"No, nevím," prohlásil král spíš pro sebe. "Aby to nezašlo přece jen trochu daleko."

"První," zašeptal Koprkvaš. "První v království. Před ním tady nebylo nic, jen hroši a krokodýlové. Z nitra téhle pyramidy se na nás dívá sedmdesát staletí. Je starší než cokoliv -"

"Dobrá, dobrá," přerušil ho Ptepicchamon. "Jen se nesmíme nechat zbytečně unášet emocemi. Byl to taky člověk, jako my všichni."

"A Kuft, poháněč velbloudů pohlédl do onoho údolí..." četl Koprkvaš.

"Po sedmím tisícem let se do něj jistotně znovu rád podívá..." přerušil ho drsně Tros-eko-tep.

"Beztak," řekl král. "Stejně se mi to zdá trochu příliš -"

"Všichni umřeli sobě rovni jsou," prohlásil s neochvějnou jistotou Tros-eko-tep. "Ty, živý jinochu. Vzburcuj jest mi jej."

"Kdo, já?" ošíval se Gern. "Vždyť to byl Prv -"

"Ano, ale o tom všem už jsme přece mluvili," povzdechl si Ptepicchamon. "Udělej, co ti říká. Všichni už jsou nedočkaví. On určitě taky, řekl bych."

Gern zakoulel očima a potěžkal perlik. Právě ve chvíli, kdy ho zvedl nad hlavu a chtěl udeřit do pečetě, vrhl se Koprkvaš kupředu, a způsobil tím Gernovi téměř doživotní újmu na zdraví. Mladík se zoufalým úsilím zadržel kladivo, které se řítilo na hlavu jeho mistra, a teď poskakoval kolem a ze všech sil se snažil udržet rovnováhu.

"Je otevřená!" prohlásil Koprkvaš. "Podívejte. Pečeť je odsunuta stranou."

"Tím říci chceš, že on už venku jest?"

Ptepicchamon popošel kupředu a opřel se do vstupní desky pyramidy. Celkem snadno se odsunula stranou. Pak si prohlédl kámen pod ní. I když byl prastarý a napůl zasypaný, bylo jasné, že někdo vchod do hrobky udržoval tak, aby se dal kdykoliv použít. A kámen na prahu byl prošlapaný, jako by tudy prošly tisíce nohou.

Tohle nebylo přirozené a u pyramid už rozhodně ne. Tam platilo jedno: kdo už byl jednou uvnitř, tak už tam taky zůstal.

Mumie prozkoumaly prošlapaný vchod a jedna na druhou užasle skřípaly. Jedna z těch nejstarších, která tak tak držela pohromadě, vydala zvuk podobný chroustání červotoče, který se po dlouhém půstu dostal do zpráchnivělého dubu.

"Co říkal?" zeptal se Ptepicchamon.

Tros-eko-tepova mumie tlumočila. "On vece, že jest tu straší!" zakrákorala.

Král přikývl. "Půjdu se podívat dovnitř. Vy dva živí, vy půjdete se mnou."

Koprkvaš zbledl jako stěna.

"No tak, člověče," vyštěkl na něj Ptepicchamon a odsunul dveře. "Podívej se na mě, já se nebojím! Ukaž, že máš nějakou páteř, chlape!"

"Budeme potřebovat nějaké světlo," protestoval Koprkvaš.

Když Gern pohotově vytáhl z kapsy křesadlo, začaly mumie s mnohočetným vrzáním a šoupáním nohou rychle ustupovat a přitom si napůl vzrušeně a napůl vyděšeně mumlaly mezi sebou.

"Tady jsou nějaké pochodně," ozval se ze tmy za vchodem tlumený Ptepicchamonův hlas. "A dejte pozor a držte je co nejdál ode mě."

Byla to jen malá pyramida, bez bludiště, bez nástrah, pouhá kamenná chodba vedoucí vzhůru. Oba balzamovači, roztřesení strachem, postupovali pomalu vzhůru za králem a čekali, že na ně každým okamžikem zaútočí nějaká neznámá hrůza. Nakonec se všichni tři ocitli v malé čtvercové místnosti, která byla cítit pískem. Její strop byl pokryt silnou vrstvou sazí.

Uvnitř nebyl sarkofág ani schránka na mumii, žádná hrůza, ani známá, ani neznámá. Jen uprostřed prostoru ležel velký kamenný kvádr a na něm pokrývka a polštář.

Ani jeden z obou předmětů nevypadal zvlášť starý. Trojice pocítila skoro něco jako zklamání.

Gern se rozhlížel kolem.

"Je to docela pěkné," řekl nakonec. "Takové útulné."

"To těžko," odfrkl si Koprkvaš.

"Hej, pane králi, podívejte se sem," zvolal Gern a rozběhl se k jedné stěně. "Podívejte, tady si někdo vyškraloval nějaké značky. Podívejte, tady jsou po celé zdi takové malé čárky."

"Na téhle stěně také," řekl král, "a taky na podlaze. Někdo něco počítal. Ale muselo toho být mnoho, nesmírně mnoho." Ustoupil zpátky ke kamennému kvádru.

"Jaké věci by někdo mohl počítat právě tady?" vrtěl hlavou Koprkvaš.

"Je to opravdu velmi zvláštní," řekl král. Pak se nahnul kupředu. "Pod tím vším už skoro ani nejsou vidět původní nápisy na stěnách."

"Dokázal byste je přečíst, Veličenstvo?" zeptal se Gern, a projevil tak podle Koprkvaše nemístnou zvědavost.

"Ne. Je to psáno jedním z nejstarších dialektů. Nevidím tady prakticky ani jeden hieroglyf," odpověděl mu Ptepicchamon. "Nevěřím, že ještě dnes žije někdo, kdo by to dokázal přečíst."

"Je to ostuda," řekl Gern.

"To máš pravdu," souhlasil král a povzdych si. Chvilí stáli v zachmuřeném mlčení.

"A co kdybychom se zeptali někoho z těch starých mrtvých?" řekl Gern.

"Ehm, Gerne," odkašlal si poněkud nejistě Koprkvaš.

Král učedníka pleskl po zádech, až mladík poskočil kupředu.

"Tak tomu říkám skvělý nápad!" zvolal král. "Stačí jen zavolat sem některého ze skutečně starých předků. Ale ne," zarazil se najednou zklamaně. "To nebude k ničemu. Nikdo z nás nerozumí našim starým předkům, takže -"

"Gerne!" prohlásil varovným hlasem Koprkvaš a oči se mu rozšířily.

"Ne, půjde to, králi," nedal se Gern, který teprve teď začal okoušet slasti svobodného logického myšlení. "Oni si přece taky museli rozumět z pokolení na pokolení, takže nám stačí je trochu roztřídit a pak seřadit a -"

"Chytrý mladík! Opravdu chytrý," zaradoval se král.

"Gerne!"

Král s Gernem se užasle podívali na Koprkvaše.

"Jste v pořádku, pane mistr?" zeptal se Gern. "Vypadáte, jako kdybyste viděl smrt."

"Ta p -" zadrhl se Koprkvaš strnulý hrůzou.

"Co že, pane?"

"Ta p-, podívej se na tu p -"

"Možná by se měl na chvíli natáhnout," nadhodil král. "Znám to. Je to takový citlivější typ. Bylo toho na něj trochu moc najednou."

Koprkvaš se zhluboka nadechl.

"Podívejte se na tu podělanou pochodeň!" vykřikl.

Podívali se na ni.

Tiše a nenápadně se na ní černý uhel proměňoval v suchou trávu prosáklou pryskyřicí. Pochodeň hořela pozpátku.

Před Těpicem se rozkládalo Staré království a bylo neskutečné.

Podíval se na Ty Mrchu, který vstrčil čenich do jednoho z malých přítoků Mžilu a vydával zvuky jako někdo, kdo se dobývá na poslední hlt mléčného koktejlu do úzké sklenice. Ty Mrcha vypadal naprosto skutečně. Máloco dokáže vypadat tak solidně jako velbloud. Okolní krajina však měla neskutečný vzhled, tak nějak jako by si nebyla jistá, zda tady má být, či nikoliv.

Jedinou výjimkou byla Velká pyramida. Dřepěla nedaleko a byla skutečná jako špendlík, který přihodl motýla k podložce. S podivným důmyslem se tvářila až nepřirozeně skutečně, jako by vysávala veškerou realitu ze samotné krajiny.

Takže byl tady. Ať už byl kdekoliv.

Jak člověk zabije pyramidu?

A co se stane, když se mu to podaří?

Zabýval se teorií, že všechno se zase vrátí do původního stavu. Do recyklovaného času ubohého dobrého Starého království.

Chvilí pozoroval bohy a uvažoval o tom, co jsou, u čerta, zač, ale nezdálo se, že by na tom příliš záleželo. Nevypadali o nic skutečnější než krajina, kterou se potulovali v honbě za vlastními nepochopitelnými cíli. Svět nebyl o mnoho víc než sen. Těpic cítil, že už ho nic nedokáže překvapit. Kdyby teď kolem prošlo sedm tučných krav, ani by se na ně nepodíval.

Vysedl znovu na Ty Mrchu a na jeho hřbetě pomalu postupoval po cestě. Pole po obou stranách vypadala zpusťšeně.

Slunce pomalu zapadalo a bohové večera a noci začali převažovat nad bohy dne. Byl to však dlouhý zápas, a když jste si představili všechny ty věci, které teď čekají slunce - bude pohlceno bohyněmi, odvezeno na člunu do podsvětí a tak dál -, hrozilo tady vážné nebezpečí, že už ho nikdo nikdy neuvidí.

Když vjeli na dvůr stájí, bylo všude pusto a prázdno. Ty Mrcha se pleskavým krokem přesunul do vlastního stání a s potěšením začal ožďibovat chomáč sena. Napadla ho velmi zajímavá myšlenka, která se týkala podvojných deklinací.

Těpic ho poplácal po boku, ze kterého se opět zvedl oblak prachu, a vykročil po širokém schodišti, které vedlo do paláce. Pořád ještě nezahlédl jediného strážného, jediného sloužícího. Nikde ani živá duše.

Vklouzl do vlastního paláce jako zloděj za denního světla a pustil se přímo do Koprkvašovy dílny. Byla prázdná a vypadala, jako by tudy před nedávným prošel zloděj s velmi podivnými zájmy. Trůnní sál páchl jako kuchyně a podle toho, jak vypadal, museli kuchaři zmizet hodně narychlo.

Zlatá maska krále Mžilibaby, mírně pokřivená, ležela odhozená v koutě. Zvedl ji a v náhlém záchvatu podezření do ní škrábl jedním ze svých nožů. Zlato se oloupalo a odhalilo stříbřitě šedý kov.

Myslel si to. Tolik zlata tady prostě nebylo. Masky byla těžká jako olovo, protože to prostě bylo olovo. Přemýšlel, jestli maska vůbec kdy opravdu byla ze zlata, který předeek ji zpronevěřil a kolik za ni postavil pyramid. Jistě byla kdysi symbolem něčeho velkého. Ale možná také, že ne. Možná že byla pouhým symbolem sebe sama.

Pod trůnem se ukrývala jedna z posvátných koček. Když se Těpic natáhl, aby ji pohladil, přitiskla uši k hlavě. Tak alespoň tohle se nezměnilo.

A pořád nikde nikdo. Přešel na terasu.

A tam konečně uviděl lidi. Tichý dav, který zíral přes řeku k hasnoucím olověně šedému obzoru. Právě když Těpic vyšel ven, odrazila od bližšího břehu celá flotila člunů a loděk.

Měli bychom budovat mosty, pomyslel si. Jenže naši předkové tvrdili, že by spoutaly řeku.

Přelezl zábradlí, lehce seskočil na udusanou zem dole a vydal se k mlčícímu zástupu.

Pak se do něj víra zástupu začala plnou silou.

Lidé Mžilibaby mohli mít rozporuplné názory, co se bohů týče, ale víra v jejich krále byla stálá a neochvějná celá tisíciletí. Pro Těpice to bylo, jako by vešel do sudu s alkoholem. Cítil, jak se do něj víra vlévá, až mu vzduch praskal nad konečky prstů, naplňovala mu tělo, až zaplavila mozek a přinesla mu nikoliv všemocnost, ale pocit všemocnosti, který mu pravil, že i když zatím nezná všechno, bude to velmi brzo znát, stejně jako už to znal kdysi předtím.

Bylo to, jako by se vrátil nazpět do Ankh, v té chvíli, kdy do něj vstoupilo božství. Jenže tam to byl jen krátký okamžik. Teď za tím pocitem byla nesmírná síla skutečné víry.

Zaslechl tichý šustot, a když sklopil oči, spatřil, jak mu ze suchého písku kolem nohou raší jasně zelené osení.

A sakra, pomyslel si. Tak já jsem vážně bůh.

Cítil se velmi rozpačitě.

Prodral se zástupem lidí až na říční břeh a zůstal tam stát v houstnoucím políčku obilí. Když si toho lidé všimli, začali ti nejbližší padat na kolena a za nimi další a další, takže vlny poklekajících lidí se šířily od Těpice na všechny strany jako kruhy na vodě.

Ale tohle jsem nikdy nechtěl! Chtěl jsem jenom, aby lidé žili šťastněji, aby měli kanalizaci. Chtěl jsem něco udělat s těmi zničenými městskými čtvrtěmi. Chtěl jsem jim ulehčit, zeptat se jich, jak se jim líbí na světě. Myslel jsem si, že by nebyl špatný nápad otevřít tady pár škol, aby zmoudřeli a nepadali k zemi před každým, komu náhodou roste kolem nohou zelené osení.

Taky jsem chtěl něco udělat s architekturou.

Zatímco světlo mizelo a obloha matněla jako chladnoucí ocel, pyramidy jako by se zvětšovaly. Kdyby chtěl někdo navrhnout stavbu, která by měla budit dojem soustředěné hmoty, musel by navrhnout pyramidu. Kolem se tísnil dav postav, které se napůl ztráceli v nadcházejícím šeru.

Těpic se rozhlédl po nehybném zástupu, až spatřil muže v uniformě palácové gardy.

"Ty, člověče," přikázal, "vstaň!"

Muž k němu pozvedl vyděšený pohled, ale nakonec se přece jen neohrabaně postavil na nohy.

"Co se to tady děje?"

"Ó, králi, pane všech -"

"Poslyš, na takové věci teď není čas," zarazil ho Těpic. "Já vím, co jsem zač, ale teď chci vědět, co se tady děje."

"Ó, králi, viděli jsme mrtvé chodit! Kněží se plaví přes řeku, aby si s nimi promluvili."

"Mrtví chodili?"

"Ano, ó, králi."

"Mluvíme tady oba o lidech, kteří už nežijí, ano?"

"Ano, ó, králi."

"Aha. Dobrá, děkuju ti. To bylo vyčerpávající. Ne příliš informativní, ale skutečně vyčerpávající. Zbýl tady snad ještě nějaký člun?"

"Kněží si je vzali všechny, ó, králi."

Těpic viděl, že je to pravda. Mola a přístavní můstky na břehu pod palácem se většinou hemžily čluny a lodkami, ale teď byly dokonale prázdné. Jak pozoroval hladinu, objevily se na ní najednou dvě oči a dvě nozdry na konci dlouhého čenichu, aby mu připomněly, že pokusit se přeplavat Mžil by bylo stejně nesmyslné jako chytat vítr do rybářské sítě.

Znovu se podíval na zástup. Všichni ho v očekávání pozorovali a věřili, že si poradí.

Obrátil se nazpět k řece, natáhl před sebe sepnaté ruce a pak pomalu rozpažil.

Ozval se vlhce mlaskavý zvuk a vody Mžilu se před ním rozestoupily. Dav hlasitě vydechl, ale jeho úžas nebyl ničím proti úžasu zhruba tuctu krokodýlů, kteří se na zlomek vteřiny pokoušeli plavat ve čtyřech metrech vzduchu.

Těpic seběhl ze břehu a rozběhl se po bahnitém dně a při tom se vyhýbal úderům pilovitých ocasů, kterými zděšení krokodýlové padající shůry mrskali sem a tam.

Vody Mžilu se tyčily jako dvě stěny barvy khaki a Těpic měl dojem, že probíhá úzkou vlhkou uličkou bez oken. Tu a tam zahlédl úlomky kostí, starý štít, kus oštěpu, napůl shnilá žebra člunu. Přeskakoval a vyhýbal se odpadkům staletí.

Kousek před ním vyrazil z hnědé stěny obrovský krokodýlí samec, zoufale sebou zazmítal ve vzduchu a s hlasitým plesknutím dopadl na bahnitě dno. Aniž zpomalil, skočil mu Těpic bez zaváhání na čenich, odrazil se a běžel dál.

Na břehu za ním začalo několik bystřejších občanů sbírat kameny. Krokodýlové byli odnepaměti neomezenými pány řeky, ale jestli se teď alespoň na několik minut nabízela příležitost trochu upravit skóre, stálo to za pokus.

Za Těpicem, rychle se blížícím k protějšímu břehu, se začaly rozléhat zvuky vyluzované říčními obludami, které se právě vydaly na dlouhou cestu do světa nejdražších obchodů s dámskými kabelkami.

Řada předků se táhla přes celou komnatu, dále temnou chodbou a ven až na písek pod širým nebem. Oběma směry se nesl šepot, vyprahlý zvuk podobný šustění větru v závěji suchého papíru.

Koprkvaš ležel na písku a vedle něj seděl Gern, který ho popleskával po tváři vlhkým hadrem.

"Co dělají teď?" mumlal.

"Čtou ty staré nápisy," odpověděl mu Gern. "Měl byste to vidět, mistře! Ten, který čte nápisy, ten je už prakticky -"

"Dobrá, dobrá, to stačí," polknul pracně Koprkvaš a pokusil se posadit.

"Je víc než šest tisíc let starý! A naslouchá mu jeho vnuk a tomu zase jeho vnuk a ten mluví na svého vnuka a -"

"Ano, ano, já -"

"I-obrátili-se ke-Khuftovi, prvnímu, a-taková-byla-jest-jejich-slova: Rci, co-máme-učiniti-pro-tebe, kterýs-nám-pomohl-vstoupiti-na-cestu-pravou?" řekl Ptepicchamon, který stál na konci řady.

"A-První-promlu-vil-řkouc: postavte-hrobku-z-pískovcového-kamene, kde-bych-mohl-navěky-spočinout, a-nazvěte-ji-pyramidou. Udělejte-ji-takto: její-šířka-i-délka-i-výška-bude-sto-lo-ket-a-do-boku-její-vsadíte-dveře. A-tak-se-také-sta-lo-a-bylo-to-správné. A-jméno-prvního-z-prvních-zně-lo..."

Ale jméno se už neozvalo. Ozval se jen sbor zvýšených hlasů, argumentů a prastarých kleteb, který se šířil řadou vysušených předků jako jiskra stělným prachem. Ta nakonec dorazila až k Ptepicchamonovi, který vybuchl.

Efebský seržant, který se zatím tiše potil ve stínu, uviděl to, co napůl očekával a z čeho měl nesmírné obavy. Nad obzorem proti němu se zvedl sloup prachu.

Tsortská armáda tady bude dřív.

Postavil se, kývl s profesionálním klidem svému protějšku na druhé straně a podíval se na dva tucty mužů, kterým velel. "Potřebuji dobrovolníka, který by doručil - ehm - zprávu do města," řekl. Zvedl se les rukou. Seržant si povzdchl a ukázal na mladého Autoklava, o kterém věděl, že se mu stýská po matce.

"Poběžíš s větrem o závod," řekl. "I když předpokládám, že ti to nemusím nijak zvlášť připomínat, co? A pak, až tam budeš, řekni jim... řekni..."

Stál, a zatímco slunce rozpalovalo okolní kameny a v řídkém křoví bzučel hmyz, rty se mu nehlučně

pohybovaly. Jeho vzdělání nezahrnovalo kurs Posledních velkých slov.

Pozvedl oči směrem k domovu.

"Běž a řekni Efebským -" začal.

Vojáci čekali.

"Co?" nevydržel to nakonec Autoklav. "Běž a řekni jim co?"

Seržant se najednou uvolnil jako balon, ze kterého někdo upustil vzduch.

"Běž a řekni jim, jak to tady vypadá, na co ještě čekáš?" V tom okamžiku se začal zvedat sloup prachu na obzoru za nimi.

Tak to už bylo lepší. Když už tady má dojít k masakru, tak ať mají obě strany stejné šance.

Před Těpicem se rozprostíralo město mrtvých. Po Ankh-Morporku, který byl téměř jeho dokonalým protějškem (v Ankhu dokonce i většina lůžek hýřila bujným životem), to bylo pravděpodobně druhé největší město na Ploše. Jeho ulice byly nejkrásnější, jeho architektura nejmajestátnější a nejvíce úctu vzbuzující.

Počtem obyvatel předčila nekropolis všechna města Starého království, ale její obyvatelé nikam nevycházeli a o sobotních nocích tady bylo stejně mrtvo jako ve kterýkoliv jiný všední den.

Až do dneška.

Teď se hemžila lidmi.

Těpic pozoroval z vrcholku omšelého obelisku, jak pod ním procházejí šedé, hnědé a někdy nazelenalé davy zesnulých. Králové byli demokratičtí. Když byla otevřena poslední pyramida, obrátily se celé skupiny k menším hrobkám a teď už měla nekropolis i své obchodníky, malé šlechtice a umělce. Ne že by se na nich i při sebepodrobnějším zkoumání dal objevit nějaký patrný rozdíl.

Všichni, do posledního mrtváčka, mířili k Velké pyramidě, která se tyčila jako nádor nad menšími, staršími budovami. Zdálo se, že všechny přichozí něco neobyčejně rozčílilo.

Těpic lehce seskočil na plochou střechu mastaby, doklusal na její okraj, přenesl se přes mezeru mezi hrobkou a zdobenou sfingou - ne že by se v něm neozvaly určité obavy, ale tahle vypadala jako skutečná socha - a odtamtud už to bylo, sotva co bys hákem na lanku dohodil k jednomu z nižších pater Stupňovité pyramidy.

Dlouhé paprsky zapadajícího slunce dopadaly na krajinu a přeskakovaly z vrcholu jedné pyramidy na druhý, a klíčkovaly tak vysoko nad hlavami zástupu.

Za Těpicem vyrážely v prastarých kamenech zelené výhonky, ale i když kámen stačil popraskat, osení rychle vadlo a usychalo.

Tohle je to, říkalo mu celé tělo, na co jsi studoval. Ani starý Měřice by ti za to nemohl strhnout jediný bod. Překonával rychle vzdálenosti nad tichým městem, pohyboval se jistě a tiše jako kočka, zachytával se na místech, o jejichž průchodnosti by pochyboval i gekon, natož - v konkrétních případech - zamýšlená oběť.

Snadno překonal pyramidu o váze bilionu tun, která patřila zatím nejváženější oběti inhumace - Patricijovi, stopadesátikilovému Despotovi Quirmu.

Obrovský klínový nápis na další hrobce jakéhosi čtyři sta roků mrtvého krále mu poskytl dokonalý žebřík, z jehož vrcholu hodil a zachytil svůj hák s lankem na natažených prstech sochy neznámého panovníka a přehoupal se dlouhým plavným obloukem na střechu následující hrobky.

Těpic běžel, šplhal, přeskakoval a zručně zarážel skoby do pomníků mrtvých a při tom neustále postupoval vpřed.

Záblesky světél mezi pískovcovými balvany lemovaly linii mezi oběma nepřátelskými armádami. I když byla neláska mezi oběma zeměmi dlouhá a hluboká, obě strany se držely prastarého pravidla, že války se nevedou v noci, během sklizně a během záplavy. Válka byla natolik důležitá, že bylo třeba udělat si na ni čas. Kdyby začal každý válčit, jak a kdy se mu zachce, změnila by se celá válka v obyčejnou frašku.

Všeru se z obou stran ozývaly zvuky spěšné práce se dřevem.

Je známo, že každý generál po válce ví, kde se staly chyby, které způsobily porážku jeho vojsk, a je si jistý, že kdyby se dal vrátit čas, už by se mu něco takového nestalo. Poslední válka mezi Tsortem a Efebe se odehrála před tisíci lety, ale generálové mají sloní paměť a tentokrát byli připraveni.

Na obou stranách se za předními, liniemi začaly zvedat dřevěné sochy koňů.

"Je pryč," prohlásil Ptakospar IIb a znovu kopl do hromady trosek.

"Právě včas," prohlásil jeho otec. "Pojď mi raději pomoci složit tvého bratra. Jseš si jistý, že mu to neublíží?"

"No, když to uděláme opatrně, nebude se moci pohybovat v čase, to znamená, že mu to spíš prospěje. Když mu totiž nebude ubíhat čas, nemůže mu nic ublížit."

Ptakospar si vzpomněl na staré zlaté časy, kdy stavba pyramid představovala docela obyčejné vršení jednoho kvádrů na druhý. Jediné, co jste si museli pamatovat, bylo, že čím jste výš, tím méně kvádrů kladete do jedné vrstvy. A teď to znamenalo pokusit se neudělat puky na jednom z vlastních synů.

"Tak dobře," řekl váhavě. "Dejme se do toho." Pomalu vylezl po troskách a vystrčil hlavu nad jejich vrcholkem. V tom okamžiku se objevil za rohem nedaleké menší pyramidy první zástupce mrtvých.

První Ptakosparpva myšlenka byla: tak a je to tady, přišli si stěžovat.

On dělal, co mohl. Nebylo to vždycky snadné, držet se při stavbě rozpočtu. Možná že se stavby občas opravdu nedržely docela přesně výkresů a vnitřní omítky byly občas maličko ošizené, ale...

Nemohou si přece stěžovat všichni! Rozhodně jich nemůže být tolik.

Ptakospar Iib se vyšplhal vedle otce. Ústa se mu otevřela úžasem.

"Odkud všichni jdou?" zeptal se.

"Ty jsi znalec. Ty bys mi to měl vysvětlit."

"Jsou mrtví?"

Ptakospar pohledem prozkoumal některé z účastníků pochodu.

"No, jestli nejsou, tak jsou někteří z nich určitě hodně těžce nemocní," prohlásil.

"Utečme!"

"Kam? Nahoru na pyramidu?"

Za nimi se tyčila Velká pyramida a její pulzování rozdechovalo ovzduší. Ptakospar zvedl pohled k vrcholu.

"Co se asi stane dnes v noci?" zavrtěl hlavou.

"Cože?"

"No, myslíš, že udělá to... myslím, jestli to udělá znovu?"

Iib na něj nejistě zíral. "Nevím."

"Nemůžeš to nějak zjistit?"

"Jediné, co můžeme dělat, je počkat. Potom uvidíme. Já si vlastně nejsem jistý, ani co dělá teď."

"A myslíš, že se nám to bude líbit?"

"Myslím, tati, že nebude. Ó, bože."

"Co je?"

"Podívej se támhle."

Směrem k zástupu mrtvých se blížil jiný zástup. V jeho čele šel Koumy a za ním se jako chvost komety táhl dav kněží.

Uvnitř koně bylo tma a horko. Taky tam bylo velmi přeplněno.

Všichni čekali a potili se.

Mladý Autoklav ze sebe vypravil: "Co se bude dít teď, seržante?"

Seržant pohnul opatrně nohou. Tohle prostředí by vyvolalo klaustrofobii i u sardinek.

"No, to víš, synku. Nakonec našeho koně najdou a ten na ně udělá takový dojem, že ho odtáhnou až do svého hlavního města. Až nastane tma, vyskáčeme ven a všechny je pobijeme. Nebo jim tím pohrozíme. Pak vypleníme město, spálíme hradby a posypeme zem solí. Vzpomeň si, chlapče, ukazoval jsem ti to v pátek."

"Oh."

Z několika tuctů čel odkapával pot. Tu a tam se pokoušel některý z mužů napsat poslední dopis domů a tahal stylus po voskové tabulce, která se téměř rozpouštěla.

"A potom co, seržante?"

"Potom se vrátíme domů jako hrdinové, chlapče."

"Oh."

Starší vojáci seděli a upírali nehybné pohledy na dřevěné stěny. Autoklav si nejistě poposedl, jako by ho stále ještě něco trápilo.

"Moje maminka mi řekla, abych se vrátil buď se štítem, nebo na něm, seržante."

"To je skvělé, hochu. Je vidět, že tvoje matka má vlasteneckého ducha."

"Ale nám se určitě nic nestane, že ne, seržante?"

Seržant odvrátil pohled a zadíval se do potem páchnoucího šera.

O chvíli později začal někdo tiše hrát na harmoniku.

Ptakospar napůl odvrátil pohled od scény před sebou a vtom se mu těsně vedle ucha ozval hlas: "Ty jsi ten stavitel pyramid, že?"

V jejich improvizovaném úkrytu se najednou objevila třetí postava. Muž byl celý v černém a pohyboval se tak tiše, že ve srovnání s ním nadělala kočka rámus jako chlápek s vozem bouchem.

Ptakospar přikývl, protože hlas se mu zadrhl v hrdle.

"Dobrá, takže to okamžitě zastav. Okamžitě!"

"Iib se k němu nahnul.

"Co jste zač?"

"Jmenuju se Těpic."

"Cože, stejně jako král?"

"Ano. Stejně jako král. A teď to vypněte!"

"Je to pyramida! Nemůžete vypnout pyramidu!" odpověděl mu Iib.

"Dobrá, tak ji nechte vybít!"

"O to jsme se pokusili dnes v noci." Iib ukázal na rotříštěný vrcholový kvádr. "Rozbal Dvě-a, tati."

Těpic si chvíli prohlížel plochého bratra.

"To je nějaký plakát?" zeptal se nakonec.

Iib sklopil oči. Těpic zaregistroval pohyb a podíval se dolů - stál po kotníky v zeleném osení.

"Promiňte," prohlásil. "Nějak se toho nemůžu zbavit."

"Musí to být hrozné," vypravil ze sebe Iib překotně. "Já to znám, kdysi jsem měl bradavici a taky na ni nic neplatilo."

Těpic se obrátil k rozbitému vrcholovému dílu.

"Tahle věc," řekl, "k čemu to mělo sloužit? Je to kámen pokrytý kovem. Proč?"

"K vybití pyramidy musí být nahoře ostrý hrot," vysvětloval Ilb.

"A to je všechno? Je to zlato, že?"

"Je to elektron. Slitina zlata a stříbra. Vrcholový kvádr musí být z elektronu."

Těpic se natáhl a sloupl z povrchu kamene slabou fólii.

"Jak se zdá, není z té slitiny celý, že?"

"Ano. Ne. No," začal Ptakospar. "Zjistili jsme, že kámen potažený jen slabou vrstvou plní svou funkci stejně dobře."

"A nemohli byste použít něco levnějšího? Třeba ocel?"

Ptakospar se usklíbl. Nebyl to dobrý den, přičetnost se změnila ve vzdálenou vzpomínku, ale byla jistá fakta, která platila i teď.

"Nevydržela by déle než rok nebo dva," zavrtěl hlavou. "Sráží se na ní vlhkost a je vystavená vlivům počasí. Za chvíli by byla špička pryč. Stačila by tak na dvě stě tři sta vybití."

Těpic se opřel o pyramidu. Byla chladná a tiše bzučela. Měl dojem, že v hukotu slyší slabý sílicí tón.

Pyramida se mu tyčila nad hlavou. Ilb by mu mohl vysvětlit, že je to efekt vznikající díky tomu, že mají stěny sklon 56°, a proto se pyramida zdá ještě vyšší, než ve skutečnosti je. Pravděpodobně by užil slova jako perspektiva a virtuální výška.

Černý mramor byl hladký jako sklo. Kameníci odvedli dobrou práci. Spáry mezi jednotlivými kvádry byly sotva tak široké, aby se mezi ně dal vsunout nůž. Ale vsunout se tam přece jen dal.

"Co takhle alespoň jedno?" zeptal se Těpic.

Koumy si nepřítomně okusoval nehty.

"Oheň," řekl najednou. "To je zastaví. Jsou silně hořlaví. Nebo voda. Pravděpodobně by se rozpustili."

"Někteří z nich ničili pyramidy," ozval se nejvyšší kněz Mufa s kobří hlavou, boha papyru.

"Je zajímavé, že většina lidí, kteří obživnou, má tak špatnou náladu," poznamenal jiný kněz.

Koumy pozoroval přibližující se zástup s rostoucím neklidem.

"Kde je Dios?" zeptal se.

Dav před sebe vytlačil starého kněze.

"Co jim mám říct?" zeptal se Koumy.

Nebylo by přesné, kdybychom řekli, že se Dios usmál. Nebyla to ta činnost, kterou musel tak často napodobovat. Ale faktem je, že zatímco se mu koutky úst pozvedly, víčka mu poněkud poklesla.

"Můžeš jim říct, že nastal čas, aby nastoupili mladší lidé s novými myšlenkami. Řekni jim, že už vyšli z módy. Klidně jim to všechno řekni."

"Oni mě zabijí!"

"Myslíš, že by tak hrozně stáli o tvou věčnou společnost?"

"Jsi stále ještě nejvyšší kněz!"

"Proč s nimi nepromluvíš?" nadhodil Dios. "Taky jim nezapomeň říct, že ať chtějí nebo ne, vstupují do Století kobry." Podal Koumymu svou kněžskou berlu. "Nebo jak se vlastně u všech všudy tohle mizerné století jmenuje," dodal.

Koumy cítil, jak na něm spočívají oči přítomných bratří a sester. Odkašlal si, upravil si roucho a obrátil se tvář k mumiím.

Zástup nemrtvých něco skandoval, všichni znovu a znovu vykřikovali jedno slovo. Nebyl s to mu porozumět, ale zdálo se, že právě to slovo v nich vyvolává zuřivost.

Pozvedl berlu a vyřezávaní hadi v tom neskutečném světle vypadali až neuvěřitelně živě.

Bohové Zeměplochy - a tady máme na mysli tu velkou radu bohů, kteří žijí na Dunmanifestinu, té detašované Valhale vysoko nad vrcholky nejvyšších zeměplošských hor, a krátí si dlouhou chvíli prohlížením sbírek drobných starožitností vyrobených smrtelníky a sestavováním statistik určujících, jak poslední vzpoura a tažení Ledových obrů snížilo ceny pozemků v postižené oblasti - tak tihle bohové byli už od pradávna fascinováni lidskou schopností říkat nejnevhodnější věci v nejnevhodnější chvíli.

Nemluvíme tady o tak nesmyslných prohlášeních, jako je třeba: "Je to naprosto bezpečné" nebo "pes, který štěká, nekouše", ale o těch jednoduchých krátkých větách, které někdo použije v kritickém okamžiku a jež mají stejný účinek jako kovová tyč vhozená do ložiska šestisetmegawattové parní turbíny při třech tisících otáčkách za minutu.

Znalci této lidské slabosti se jistě shodnou v tom, že až jednou porota otevře obálky soutěžících, bude Houk Koumyho výrok "Odstupte, vy odporná stvoření!" vzhledem k situaci uznán za jeden z nejnevhodnějších pozdravů všech dob.

První řada předků se zastavila a zadní řady ji maličko postrkovaly kupředu.

Král Ptepicchamon XXVII., který byl ostatními šestadvaceti Ptepicchamony jednohlasně zvolen za mluvčího, postoupil kupředu, uchopil Koumyho za paže a zvedl ho jako dítě.

"Co jsi to říkal?" řekl.

Koumy obrátil oči v sloup. Ústa se mu otvírala a zavírala, ale hlas byl pravděpodobně moudřejší než jeho pán a odmítl vyjít ven.

Ptepicchamon přiblížil svou obandážovanou tvář až ke Koumyho špičatému nosu.

"Tebe si pamatuju," zavrčel. "Viděl jsem tě často potulovat se po paláci. Nejmižernější klobouk, jaký jsem kdy

viděl, to jsem si vždycky říkal, když jsi mi přišel na oči."

Potom se rozhlédl po ostatních.

"Vy jste všichni kněží, co? Přišli jste se omluvit, nebo ne? A kde je Dios?"

Předkové se s výhružným mumláním posunuli kupředu. Když jste byli nějakou tu stovku let mrtví, nejste zvláště ochotní odpustit lidem, kteří vás ujišťovali, jak skvělé časy si užijete. Uprostřed davu mumíí došlo k momentálnímu pohybu, když několik mladších předků muselo podepřít krále Sem-pha-ko, který strávil pět tisíc let ve své hrobce a jedině, co si mohl prohlížet, byla vnitřní strana víka jeho sarkofágu.

Ptepicchamon obrátil svou pozornost nazpět ke Koumymu, který z pochopitelných důvodů setrval na místě.

"Říkal jsi ‚odporná stvoření‘, co?"

"Ehm," vypravil ze sebe Koumy.

"Polož ho," řekl Dios a vzal Koumymu z neodporujících prstů obřadní berlu. "Já jsem Dios, nejvyšší kněz.

Proč jste přišli?"

Jeho hlas byl chladný a normální, s podtónem nezdržovaným, ale nepochybné autority. Byl to ten hlas, který faraónové Mžilibaby slyšovali celé čtyři tisíce let, hlas, který určoval běh dní, odřikával rituály, rozděloval čas na pečlivě plánované díly a tlumočil lidem myšlenky a přání bohů. Byl to právě tenhle hlas naplněný autoritou, který vyvolal prastaré vzpomínky a způsobil, že předkové pocítili rozpaky a začali nejspíše přešlapovat z nohy na nohu.

Kupředu postoupil jeden z mladších faraónů.

"Ty prevíte," zakrákoral, "dal jsi nás jednoho po druhém pohřbít a zavřít v pyramidách a sám sis klidně žil dál. Lidé si mysleli, že je tvé jméno dědičné, ale to jsi byl pořád ty! Kolik je ti vlastně let, Die?"

Rozhostilo se ticho. Nikdo se ani nepohnul. Jen slabý vítr zvedal malé obláčky prachu.

Dios si povzdechl.

"Já to původně nechtl," přiznal se. "Jenže jsem měl tolik práce. Den mi na ni nestačil. Vážně, vůbec jsem si neuvědomil, co se děje. Myslel jsem si, že mi to prostě dodá nových sil, nic víc. Vůbec jsem si toho nevšiml, nesledoval jsem roky, ale rituály."

"U vás v rodině musí být dlouhověkost dědičná, co?" zeptal se jízlivě Ptepicchamon.

Dios na něj upřel oči a rty se mu nehlučně pohybovaly. "Rodina," vypravil ze sebe nakonec a jeho hlas kupodivu o něco změkkl. "Rodina. Ano. Musel jsem mít rodinu, že? Ale víte, nějak si na ni nemůžu vzpomenout. Paměť, to je to první, co ztratíte. Paměť totiž kupodivu pyramidy neuchovávají."

"A tohle má být Dios, pamětník a vykladač historie?" prohlásil Ptepicchamon.

"Oh," nejvyšší kněz se usmál. "Paměť se vám z hlavy ztratí rychle. Ale máme ji všude kolem sebe. V každém svitku, v každé knize."

"Ale to je přece historie království, člověče!"

"Ano, to je moje paměť."

Král se trochu uklidnil. Čiročirý zděšený úžas pomalu uvolňoval uzel zuřivosti.

"Jak jsi vlastně starý," zeptal se.

"Nevím přesně... myslím, že zhruba sedm tisíc let. Ale občas se mi zdá, že jsem na světě mnohem déle."

"Sedm tisíc let? Opravdu?"

"Ano," přikývl Dios.

"Jak to může nějaký člověk vůbec vydržet?"

Dios pokrčil rameny. "Sedm tisíc let je v čase jako jeden den," odpověděl.

Pomaloučku a s bolestivým pomrkáváním poklesl na jedno koleno a v roztrásených rukou pozvedl obřadní berlu.

"Ó, králové," řekl, "vždycky jsem existoval jen proto, abych sloužil."

Nastalo dlouhé, zvláště rozpačité mlčení.

"Zničme pyramidy," vykřikla Repta-are-pta, která se protlačila kupředu.

"Tím zničíte Staré království," odpověděl Dios. "To nedovolím."

"Tak ty to nedovolíš?"

"Nedovolím. Co bychom byli bez pyramid?" zvýšil Dios hlas.

"Mám-li mluvit za mrtvé," řekla Repta-are-pta, "my budeme svobodní."

"Ale z království se stane další obyčejná malá zemička," prohlásil Dios a předkové v jeho očích ke své hrůze zahlédli slzy. "Všechno, co jste tak milovali, teď chcete hodit napospas času a nejistotě. Bez vedení. Na milost proměňám."

"To už musí království riskovat," řekl Ptepicchamon. "Ustup, Die!"

Dios pozvedl svou berlu. Hád se z ní odvinuli a zasýčeli na krále. "Ticho," zakřikl je Dios.

Mezi předky to tiše a temně zapraskalo. Dios na berlu zíral v úžasu. Něco takového nikdy předtím neudělala. Ale celých sedm tisíc let věřili všichni jeho knězi, že Diova hůl ovládá jak tenhle svět, tak podsvětí.

Nastalo hluboké ticho, ve kterém většina z přítomných zaslechla kdesi vysoko nad hlavami tiché cinkání nožových čepelí, zasouvaných do spár mezi kameny.

Pyramida pulzovala Těpicovi pod rukama a nohama a mramor byl kluzký jako led. Sklon stěny mu zdaleka neposkytl takovou výhodu, jak si myslel.

Na tu věc, řekl si, se nesmí člověk dívat nahoru nebo dolů, ale jen kupředu. Je potřeba vidět na ní mramorové desky, které dělí celou tu nekonečnou výšku do stravitelných úseků. Jako čas. Jen tak se může lidstvu podařit

dosáhnout věčnosti - tím, že ji rozbije na malé kousky.

Uvědomoval si výkřiky kdesi hluboko pod sebou a vrhl rychlý pohled přes rameno. Byl sotva v jedné třetině cesty, ale viděl zástup za řekou, šedivou hmotu posetou narůžovělými oválky tváří. Mnohem blíže byla bleďá armáda mrtvých, proti které stála malá skupinka kněží pod Diovým vedením. Zdálo se, že se kněží s mrtvými o něčem dohadují. Slunce stálo na obzoru.

Natáhl se vzhůru, nahnátl další spáru, našel úchyt...

Dios odhalil Ptakosparovu hlavu vyčnívající nad hromadou trosk a poslal několik kněží, aby ho přivedli, Ib následoval otce a pod paží nesl pečlivě složeného bratra.

"Co tam dělá ten mladík?" zeptal se Dios.

"Ó, Die, řekl, že se pokusí vybit pyramidu," odpověděl mu Ptakospar.

"Jak to chce udělat?"

"Ó, pane, řekl, že se pokusí na ni umístit vrchol dřív, než zapadne slunce."

"Je to možné?" zeptal se Dios a obrátil se k technikovi, Ib zaváhal.

"Možné by to bylo," odpověděl nakonec.

"A co se stane? Vrátime se zpět do vnějšího světa?"

"No, všechno záleží na tom, jestli rozměrově posunutá odchylna zapadnou nazpět na svá místa, a na jejich stabilitě v okolních zemích, nebo jestli se naopak pyramida chová jako kus gumy podrobené obrovskému tlaku -"

Pod zuřivým Diovým pohledem mu rychle zamrzla další slova v ústech.

"Nevím," řekl nakonec.

"Zpět do vnějšího světa..." opakoval Dios. "To není náš svět. Náš svět je údolí. Náš svět je světem pořádku.

Lidé pořádek potřebují."

Pozvedl svou hůl.

"To je můj syn!" vykřikl Ptepicchamon. "Neodvažuj se o něco pokoušet. Je to král!"

Řady předků zakolísaly, ale Diův vliv se jim překonat nepodařilo.

"Poslyš, Die," začal Koumy.

Dios se otočil a pozvedl obočí.

"Říkal jsi něco?"

"Ehm, jestli je to opravdu král, ehm, já - my si myslíme, že bys ho měl nechat na pokoji. Uvidíme, jak to dopadne. Nepřipadá ti to jako docela dobrý nápad?"

Diova hůl sebou začala trhat a kněží cítili, jak jim končetiny svazuje chladná bezmoc.

"Dal jsem za království život," prohlásil nejvyšší kněz. "Dával jsem ho znovu a znovu. Všechno, čím království je, jsem stvořil já. Nenechám ho teď padnout."

A pak uviděl bohy.

Těpic postoupil o dalších několik metrů vzhůru a opatrně se sehnul, aby vytáhl nůž ze spáry mezi mramorovými deskami. Stejně se mu to nepodaří. Šplhání s pomocí nožů bylo určeno k překonání krátkých a velmi nesnadných úseků a málokterý z přednášejících ho schvaloval, protože to signalizovalo, že jste si špatně zvolil trasu. Na tak dlouhý výstup to nebylo, pokud ovšem člověk neměl neomezenou zásobu nožů.

Když po stěně pyramidy přeběhly podivné pruhovité stíny, znovu vrhl pohled přes rameno.

Od západu slunce, z míst, kde byli doposud pohrouženi do svého věčného hašteření, se vraceli bohové.

Potáceli se a dusali přes pole a rákosové porosty a očividně mířili k pyramidě. I když bylo jejich myšlení velmi omezené, věděli dobře, o co se jedná. Možná že dokonce pochopili, o co se to vlastně Těpic pokouší. Z výrazu jejich zvířecích tváří se to neurčovalo právě nejlépe, ale zdálo se, že jsou velmi rozzuření.

"Ty taky zvládneš, Die?" zeptal se král. "Jim taky řekneš, že si přeješ, aby byl svět neměnný?"

Dios zvedl obličej k těm podivným postavám, které se brodily přes řeku a strkaly jedna do druhé. Viděl příliš mnoho ostrých zubů, příliš mnoho vyplazených jazyků. Ty zbytky, které na nich ještě byly lidské, se rychle ztracely. Dac-an-mon, bůh spravedlnosti se lví hlavou, Dios byl pyšný, že si vybavil jeho jméno, používal své obrovské váhy jako cep a tloukl jimi nějakého menšího říčního boha. Plec-ho-tep, bůh se psí hlavou, patron kovotepectví, vrčel a svým kladivem útočil na každého, kdo se ocitl v jeho dosahu. Takže tohle je Plec-ho-tep, pomylel si Dios, ten bůh, kterého jsem stvořil jako příklad, jenž měl lidem ukázat krásu výroby drátů, filigránů a miniatur.

Ale ve své době to fungovalo. Sebral pouštní lůzu a ukázal jí všechno, co si sám pamatoval z umění starších civilizací a tajemství pyramid. V té době bohy opravdu potřeboval.

Plec-ho-tepe, Plec-ho-tepe, pomyslel si Dios. Byl to výrobce šperků, tkadlec kovů. Teď se zbláznil a stačilo podívat se, jak se mu nehty mění v drápy...

Tak takhle jsem si ho nepředstavoval.

"Stůjte!" vykřikl. "Přikazuji vám, abyste zůstali stát! Musíte mě poslechnout, protože jsem vás stvořil!"

A taky postrádají sebemenší špetku vděčnosti.

Král Ptepicchamon cítil, jak síla kolem něj slábne, když Dios veškerou svou pozornost obrátil k záležitostem bohů. Viděl zhruba v polovině pyramidy malou postavu, která najednou zakolísala.

Totéž zahlédli i ostatní předkové a do poslední mumie věděli přesně, co musí udělat. Dios může počkat.

Jednalo se o člena rodiny.

***

Těpic zaslechl ostré zazvonění, když se mu pod nohou ulomila rukojeť. Sklouzl o kousek níž a zůstal viset za jednu ruku. Měl si zarazit další nůž o kus výš... ne to by nebylo nic platné, teď by na něj stejně nedosáhl. Najednou měl dojem, že se mu končetiny změnily v kusy vlhkého lana. Kdyby pořádně roztáhl ruce a nohy, až začne klouzat, možná že by se mu podařilo zpomalit pád natolik, že by...

Podíval se dolů a uviděl, že se k němu blíží lezci, zvedali se po stěně pyramidy jako přílivová vlna.

Předkové stoupali po úbočí pyramidy tiše jako popínavky, každá nová řada zaujala své místo na ramenou generace pod ní, zatímco na její ramena už šplhala generace mladší. Kolem Těpice se zahemžili domolezci a učitel, jak se ho chápou kostnaté ruce, které ho napůl zvedají, napůl posouvají vzhůru po šikmé stěně. Sbor hlasů, skřípajících jako odsouvaná víka sarkofágů, mu dodával odvalu.

"Skvělá práce, chlapče," zasténala napůl rozpadlá mumie, která si ho právě jediným pohybem vysadila na rameno. "Taky jsem byl takový, když jsem byl ještě naživu. Ať žiješ, synu!"

"Mám ho!" ozval se nemrtvý nad nimi a bez námahy zvedl Těpice jednou rukou o řadu výš. "Tak se mi to líbí, chlapče. Tomu říkám rodinný duch. Všechno nejlepší od tvého prapraprastrýce, i když nevěřím, že by sis mě pamatoval. Jen nahoru a vpřed.

Kolem Těpice lezli nahoru další předkové a on sám šel z ruky do ruky. Chápaly se ho prastaré prsty se stiskem ocelových svěráků a posouvaly ho vzhůru.

Stěna pyramidy se začala rychle zužovat.

Ptakospar stál na úpatí pyramidy a zamyšleně celou akci pozoroval.

"Jaká pracovní síla," řekl. "Jen se na to podívej, ti dole, na úpatí, nesou váhu všech ostatních!"

"Tati," prohlásil Ib, "já si myslím, že bychom udělali nejlíp, kdybychom utekli. Bohové se blíží!"

"Poslyš, myslíš, že bychom je mohli zaměstnat?" řekl Ptakospar, který si ho vůbec nevšímal. "Podívej, jsou mrtví, určitě by nechtěli vysoký plat, a co se týče stravy -"

"Tati!"

"- pochybuju, že by nás to -"

"Řekl jsi, že už žádné další pyramidy! Už nikdy, to jsi řekl. A teď pojd'!"

Těpic se konečně dostal až na vrcholek pyramidy, kde ho podpírali poslední dva předkové. Jeden z nich byl jeho otec.

"Myslím, že se svou prababičkou se neznáš," řekl otec a kývl hlavou k menší zafačované postavě, která na Těpice přátelsky kývla.

"Nemáme moc času," řekla, "ale zatím si vedeš skvěle, chlapče."

Těpic se podíval ke slunci, které si, protože bylo starý zkušený profesionál, vybralo právě tuhle chvíli k tomu, aby zmizelo za obzorem. Bohové mezitím překročili řeku a jejich pohyb se zpomaloval jen díky tomu, že měli sklony prát se a strkat mezi sebou. Teď už procházeli mezi prvními budovami nekropole. Několik se jich shromáždilo kolem místa, kde stál Dios.

Předkové začali sestupovat, klouzali po stěně pyramidy dolů stejně rychle, jak po ní stoupali vzhůru. Těpice nechal stát na kamenné plošince o rozměru několika desítek čtverečních decimetrů.

Vyšly první dvě hvězdy.

Hluboko dole viděl bělavé stíny svých předků, kteří se začali rozcházet za svými soukromými cíli a s překvapující rychlostí se přesouvali k široké stuze řeky.

Bohové ztratili zájem o Dia, o toho podivného člověka s holí a sípavým hlasem. Nejbližší z nich, stvoření s hlavou krokodýla, se došoural na náměstí před Velkou pyramidou, chvíli šilhal na Těpice a pak k němu natáhl pařáty. Těpic rychle zašmátral v opasku po noži a hlavou mu proběhla myšlenka, který nůž je asi nejvhodnější pro boj s bohem...

A podél Mžilu začaly první pyramidy vyzářovat svou skrovnou zásobu nashromážděného času.

Když se země začala otřásat, dali se kněží i předci na útěk. I bohové vypadali zmateně.

Ib chytil otce za ruku a vlekl ho pryč.

"Pojďme!" ječel mu do ucha. "Až to vybuchne, musíme být co nejdál! Jinak nás budou ukládat místo do postelí na ramínka na šaty!"

Kolem nich se rozsvítily vrcholky několika dalších pyramid. Byly to slabé a nejisté plameny, které sotva prorážely houstnoucí šero.

"Tati! Povídám, že musíme jít!"

Táhl pryč po dláždění Ptakospara, který stále ještě upíral oči na obrys Velké pyramidy.

"Podívej, pořád ještě tam někdo stojí," upozornil Ptakospar syna a ukázal na osamělou postavu stojící na náměstí.

Ib naklonil hlavu stranou.

"To je Dios, hlavní kněz," zabručel. "Skoro bych řekl, že má něco za lubem, do toho je lepší se nemíchat, takže, prosím tě, pojd'."

Bůh s krokodýlí hlavou, který nebyl obdařen darem prostorového vidění, otáčel dlouhý čenich sem a tam a snažil se zaostřit na Těpice. Na tuhle krátkou vzdálenost bylo jeho tělo slabě průsvitné, jako kdyby ho někdo pečlivě nakreslil do nejmenších podrobností, ale pak, když měl začít se stínováním, ho to přestalo bavit. Bůh šlápl na jakousi

malou hrobku a rozdrtil ji na prach.

Nad Těpicem se zvedla ruka, která se podobala svazku kánoí ukončených drápy. Pyramida se chvěla a cítil, jak se mu kameny pod nohama zahřívají, ale zatím rezolutně odmítala být i jediný náznak toho, že by se chtěla vybit.

Pařát začal klesat. Těpic poklesl na jedno koleno a v zoufalství pozvedl nad hlavu nůž, který svíral v obou rukou.

Hrot nože se na chvíli rozsvítil a Velká pyramida vzplála.

V prvním okamžiku se to odehrálo v naprostém tichu. Vyšlehl paprsek oslepujícího světla, které změnilo celé království v šachovnici černých stínů a bílého světla, byl to plamen, který by dokázal každého přihlížejícího změnit nejen v solný sloup, ale i v sadu orientálního koření dle vlastního výběru. Vybuchl jako odkvetlá pampeliška zasažená víchrem, tichý jako světlo hvězd, oslepující jako supernova.

První zvuk se ozval teprve několik vteřin po tom, co začal celou nekropoli zaplavovat oslepujícím světlem, a byl to zvuk, který pronikal do morku kostí, vplížil se do každé buňky a pokusil se ji obrátit naruby. Byl příliš silný na to, aby se mu dalo říkat zvuk. Existují zvuky, které jsou tak silné, že brání samy sobě v tom, aby byly slyšeny, a tenhle se jim velmi podobal.

Nakonec poklesl z nebeských výšin a změnil se, jednoduše řečeno, v nejsilnější zvuk, jaký kdy slyšeli všichni, kdo ho slyšeli.

Pak umlkl a vzduch se naplnil kovovým zvoněním náhlého ticha. Záře zhasla a temnota na sítnicích se rozvlnila následnými modrými a purpurovými obrazy.

Nebylo to ticho a temnota rozhodnutí, jen momentálního odkladu. Nastal okamžik rovnováhy, tak jako když vyhozenému míči dojde vysoko ve vzduchu energie a on zpomaluje, až zdánlivě zastaví. Většina lidí v té chvíli zapomene, že se teď míče zmocní nemilosrdná přitažlivost, a zdá se jim, že to nejhorší mají za sebou.

Tentokrát byly další události signalizovány ohlušujícím jekotem, který se ozval z temného nebe, a vzdušným vírem, měnícím se postupně ze svitu v plamen a z plamene v oslňující záři. Ta se s rezavým sykotem snesla k vrcholku pyramidy a udeřila strašlivou silou do masy černého kamene. Jako pokřivené prsty se na všechny strany rozletěly klikaté blesky a uzemnilly se na vrcholcích menších pyramid kolem. Oslepující blesky si propalovaly temnotou cestu od pyramidy k pyramidě, putovaly celou nekropolí a vzduch se naplnil zápachem hořícího kamene.

Zdálo se, že se Velká pyramida uprostřed té ohnivé bouře v oslepujícím záblesku kolem základny pozvedla a pootočila o devadesát stupňů. Byl to jeden z těch zvláštních optických klamů, které se odehrávají, i když se v tom okamžiku nikdo neřívá.

Pak Velká pyramida s klamnou pomalostí filmových snímků a příslušnou dávkou důstojnosti vybuchla.

Není to pravděpodobně to správné slovo. Udělala přesně tohle: pomalu se rozpadla na jednotlivé stavební bloky, které se postupně odpoutaly jeden od druhého a vydaly se samostatně na cestu nad nekropolí. Několik z nich narazilo na okolní pyramidy a líně, jakoby mimochodem, je těžce poškodilo. Pak se bloky dál tiše odrážely sem a tam, až nakonec dopadly na zem a zastavily se každý ve vlastní duně trosek.

Teprve pak zazněl výbuch, který duněl a hřměl velmi dlouho.

Královstvím se valila oblaka šedého prachu.

Ptakospar se opatrně postavil a začal tápat kupředu, dokud na někoho nenarazil. Když si vzpomněl na to, kdo všechno se v poslední době potuloval kolem, otrásl se, ale myšlenky ho napadaly velmi těžce, protože ho něco muselo před malou chvílí očividně udeřit do hlavy...

"To jsi ty, chlapče," prohlásil opatrně.

"To jsi ty, tati?"

"Jo," řekl Ptakospar.

"To jsem já, tati."

"Jsem opravdu rád, že jsi to ty, synku."

"Vidíš něco?"

"Ne, všude kolem je mlha a prach."

"Díky bohům, já myslel že jsem to já."

"Ale jsi to přece ty, ne? Řekl jsi to."

"Ano, tati."

"A co tvůj bratr, je v pořádku?"

"Mám ho v kapse, neboj se, tatí."

"Výborně, hlavně že se mu nic nestalo."

Postupovali kupředu a zakopávali o kusy zdiva, které skoro neviděli.

"Něco vybuchlo, tati," nadhodil Iib pomalu. "Myslím, že to byla pyramida."

Ptakospar si masíroval temeno hlavy, nad nímž před několika minutami proletěl dvoutunový blok kamene, který by ho, nebýt té pěticentimetrové mezery, připravil k uložení do jedné z jeho vlastních pyramid. "To byl ten špatný cement, který jsme koupili od toho Efemijánce Měrka, řekl bych."

"Já bych řekl, že tentokrát to bylo něco většího než slabé překlady nad okny a nade dveřmi, tati," zavrtěl hlavou Iib. "Řekl bych, že to bylo mnohem horší."

"Taky si to mohlo trochu to... na té straně, kde bylo to písečné podloží..."

"Myslím, že by sis měl sednout, tati," řekl Iib tak laskavě, jak to jen dokázal. "Tady máš Ila. Dej na něj pozor."

Sám se pomalu plížil dál a přelézal kusy něčeho, co podezřele připomínalo kusy černého mramoru. Rozhodl se, že najde kněze. Koneckonců, snad jsou alespoň k něčemu, a jak se zdálo, nadešel čas, kdy by to mohli dokázat. Třeba

bude ochotný poskytnout útěchu, nebo, když nic jiného, otluče mu alespoň Iib hlavu kamenem.

Místo kněze našel nějakou postavu, která klečela na všech čtyřech a sípavě kašlala. Iib jí pomohl na nohy a znovu spokojeně zkonstatoval, že je sám sebou. Jednu chvíli měl vážný strach, že by mohl být někým jiným. Posadil nebožáka na kus - ano teď už o tom nebylo pochybností - černého mramoru.

"Ty jsi kněz?" řekl a přehraboval se v troskách.

"Jmenuju se Koprkvaš. Hlavní balzamovač," zamumlala postava.

"Ptakospar II., parakosmický architekt -" začal Iib, a pak, protože ho napadlo, že architekti teď jistě nebudou nějakou dobu v okolí populární, se rychle opravil. "Jsem inženýr. Jsi v pořádku?"

"Nevím. Co se stalo?"

"Myslím, že vybuchla Velká pyramida," vyjádřil Iib svou nejnovější myšlenku.

"Jsme mrtví?"

"Řekl bych, že ne. Koneckonců, chodíš a mluvíš."

Koprkvaš se otřásl. "To není žádný důkaz, věř mi. Co je to inženýr?"

"To je stavitel akvaduktů," vysvětloval Iib rychle. "To teď bude nový obor, víš?"

Koprkvaš se poněkud nejistě postavil.

"Potřebuju se napít," prohlásil. "Pojď, najdeme řeku."

První, co našli, byl Těpic.

Pevně svíral malý, neformální úlomek jednoho kvádrů, který při dopadu vytvořil kráter střední velikosti.

"Já ho znám," řekl Iib. "To je ten mladík, který byl na vrcholku pyramidy. To je neuvěřitelné, jak mohl přežít něco takového?!"

"A proč tady všude kolem ze země vyráží osení?" kroutil Koprkvaš nevěřičně hlavou.

"No, možná že když je člověk v takové situaci přímo na vrcholu pyramidy, dochází k nějakému zvláštnímu jevu," přemýšlel Iib nahlas. "Třeba tam vzniká klidové místo jako uprostřed víru -" Mimoděk sáhl po písátku a voskové tabulce, ale pak se zarazil. Nikdy se přece nepočítalo s tím, že člověk beze zbytku porozumí všemu, do čeho se tak ochotně plete. "Je mrtvý?" řekl.

"Nezdá se mi," odpověděl Koprkvaš a ustoupil. V duchu si probíral zaměstnání, která by pro něj po všech těch událostech připadala v úvahu. Nejvíce se mu zamlouvalo čalounictví. Má totiž tu výhodu, že se vám židle, poté co jste je hezky vycpal, neseberou a neodejdou jinam.

Iib se sklonil nad nehybným tělem.

"Podívej, co to má v ruce," řekl a opatrně rozevřel Těpicovy pevně sevřené prsty. "Kdo ví, na co to měl?"

.. a Těpic zatím snil.

Viděl sedm tučných krav a sedm krav hubených a jedna z těch hubených jela na kole.

Viděl i nějaké velbloudy, kteří zpívali a jejich píseň rovnala a vypínala pomačkanou realitu.

Pak spatřil ruku, která prstem psala na bok pyramidy: Cesta vpřed je snadná. Cesta zpět vyžaduje (pokr. na násl. str. pyram.) ...

Obešel hranu pyramidy a tam ruka pokračovala: sílu vůle, protože je mnohem těžší. Děkuji za pozornost.

Těpic o tom chvilku uvažoval a nakonec došel k tomu, že zbývá ještě jedna věc, kterou neudělal. Dřív by nevěděl jak, ale teď viděl, že se jedná jen o čísla uspořádaná určitým způsobem. Celá magie byla vlastně pouze způsob, jak popsat svět slovy, která svět sám nemohl ignorovat.

Zavřel oči a soustředil se. Zasténal námahou.

Pak nastal krátký okamžik rychlosti.

Koprkvaš i Iib pozvedli hlavy, když z mlhy a prachu vyrazily paprsky světla a zalily celé okolí svitem v barvě starého zlata.

A vyšlo slunce.

Seržant opatrně otevřel dvířka v břiše koně. Když se na ně nesnesla očekávaná záplava šípů a oštěpů, vydal rozkaz mladému Autoklavovi, aby vyhodil provazový žebřík. Pomalu po něm slezl na zem a rozhlédl se po chladné ranní poušti.

Mladík ho následoval dolů a na písku poskakoval z jedné nohy v lehkém sandálu na druhou. Teplota neměla daleko k bodu mrazu, a přece ještě před svačinou bude poušť znovu žhnout jako rozpálená pec.

"Podívej, mladíku," ukázal seržant rukou. "Vidíš nepřátelskou linii?"

"Mně to připadá jako řada dřevěných koní," odpověděl Autoklav, "a ten poslední je houpací."

"Tam budou asi důstojníci. Pch. Ti Tsort'ané si myslí, že jsme snad padlí na hlavu." Seržant chvilku podupával, aby si rozprávil krev, nadýchal se čerstvého vzduchu a vrátil se k žebříku.

"Tak pojď, chlapče."

"Proč musíme vlézt zpátky?"

Seržant se s nohou na první příčce provazového žebříku zarazil.

"Používej selský rozum, chlapče. Nepřijdou a neodvezou naše koně do města, když nás uvidí chodit kolem, ne? Mysli."

"A jste si, seržo, opravdu jistý, že přijdou?" upíral na něj Autoklav zvědavý pohled. Seržant se na něj zamračil.

"Podívejte se, vojíne," zabručel nakonec, "každý, kdo je dost pitomý na to, aby věřil, že si ty jejich směšné dřevěné koně plné vojáků odtáhneme k nám do města, je určitě dost pitomý i na to, aby si do svého města odtáhl naše koně. QED."

"QED, seržo?"

"To znamená, abys co nejrychleji vylezl zpátky po tom mizerném žebříku, chlapče."

Autoklav zasalutoval. "Dovolíte, seržante, abych se na chvilku omluvil?"

"Omluvil za co?"

"Omluvil, seržo," prohlásil Autoklav o poznání zoufalejším tónem. "Víte, v tom koni je dost těsno a taky tam není nejlepší vzduch, jestli mě chápete."

"Vidím, že se ještě budete muset hodně naučit o tom, co je to síla vůle, jestli chcete zůstat u koňských oddílů, hochu. Je vám to jasné?"

"Rozkaz, seržante," odpověděl Autoklav s nezdravým výrazem.

"Máte na to jednu minutu."

"Díky, seržo."

Když se mu nad hlavou zavřely padací dveře, přišoural se příkrčený Autoklav k jedné mohutné dřevěné koňské noze a použil ji k účelu, ke kterému nebyla v žádném případě určena.

A právě ve chvíli, kdy zíral nepřítomně vpřed, ztracen v tom naprostém duševním vyrovnání, jaké by mu mohl závidět i dlouholetý Zen-buddhista, ozvalo se ve vzduchu slabé "pic" a přímo před ním se otevřelo celé říční údolí.

Takové věci by se citlivým, inteligentním mladíkům stávat neměly. A když, tak alespoň ne těm, kteří si musí prát vlastní uniformu.

Do království zavál vánek od moře, který dával tušit, ne, který přímo vnucoval vůni soli, škeblí a sluncem nasáklých pláží. Nad nekropolí, kde se vítr proháněl mezi rozvalinami a pomalu začal pokrývat pískem hrobky dávno mrtvých králů, zmateně zakroužilo několik mořských ptáků, kteří pak jediným stahem vnitřností řekli víc, než by se dalo vyjádřit dlouhým projevem.

Ve větru bylo cítit ostrý, nikoliv nepřijemný chlad. Lidé, kteří se pohybovali venku a odstraňovali následky pobytu bohů, cítili nutkání obrátit k němu tvář, stejně jako se ryba v rybníku obrací k přítékajícímu proudu provzdušněné čisté vody.

V nekropolí nikdo nepracoval. U většiny pyramid vybuchly vrcholky a ještě teď se z nich slabě kouřilo jako z nedávno vyhaslých sopek. Tu a tam byla zem poseta úlomky černého mramoru. Jeden z nich málem sřal vkusnou sochu Hita, boha se supí hlavou.

Předkové zmizeli. Nenašel se jediný dobrovolník, který by je chtěl jít hledat.

Zhruba kolem poledne připlula proti proudu Mžilu loď pod plnými plachtami. Byla to zvláštní loď. Na první pohled vypadala jako veliký, líný a bezmocný hroch, který se jen tak převaluje ve vlnách. Člověk ji musel nějakou chvíli pozorovat, aby si uvědomil, že na to, jak vypadá, pluje velmi rychle. Kotvy vyhodila přímo před palácem.

Nedlouho po tom spustila na vodu člun.

Těpic seděl na trůně a pozoroval, jak se život království pomalu připomíná sám sobě, jako když skládáte kus po kuse rozbité zrcadlo a to začíná odrážet své původní okolí, ale novým, neočekávaným způsobem.

Nikdo si nebyl jistý, na základě čeho sedí ten mladík na trůně, ale nikdo jiný nebyl natolik chytrý, aby ho obsadil sám, a pro všechny to byla nesmírná úleva, slyšet příkazy pronášené jasným hlasem plným sebedůvěry. Je až neuvěřitelné, jak dokáží lidé poslouchat, když na ně někdo mluví jasným a sebedůvěrným hlasem. Navíc království bylo na jasný hlas plný sebedůvěry zvyklé.

Navíc vydávání rozkazů zabralo Těpicovy myšlenky natolik, že neměl čas myslet na nic jiného. Jako třeba na to, co bude dál. Naštěstí se všichni bohové vrátili do své neexistence, což zase umožnilo alespoň v některé z nich znovu uvěřit, a pod nohama už mu přestalo růst osení.

Možná že se mi podaří království znovu vybudovat, pomyslel si. Ale co s ním potom budu dělat? Kdybychom tak našli Dia. Ten vždycky věděl, co by se mělo dělat, a to byla ta hlavní věc.

Zástupem kněží a šlechticů se protlačil strážný.

"Odpusťte, Sire," řekl. "Je tady nějaký kupec, který by s vámi rád mluvil. Tvrdí, že je to naléhavé."

"Teď ne, člověče. Během hodiny mě mají navštívit zástupci tsortské a efesbské armády a ještě před tím musím udělat několik věcí. Nemám čas zdržovat se s nějakým obchodníkem, který tudy náhodou projíždí. A vůbec, co prodává?"

"Koberce, Sire."

"Koberce?"

Byl to Pomošt, který se šklebil jako dýně vydlabaná na svátek čarodějnic, a za ním šlo několik členů jeho posádky. Prošel velkou síní a cestou se rozhlížel po freskách a nápisech a gobelínech na stěnách. Protože to byl Pomošt, pravděpodobně je v duchu odhadoval a sloupec cen v jeho hlavě rychle narůstal, a když docházel k trůnu, podškrával už dvěma silnými čarami výsledek.

"Hezké místo," prohlásil a do těch čtyř slabik zabalil architektonickou dokonalost několika tisíciletí: "Nikdy bys neuhodl, co se nám stalo. Prostě jen tak plujeme podél pobřeží, a bac ho, najednou je tam řeka. Jednu chvíli souvislá skalní stěna, vzápětí řeka. To je ale legrace, řekl jsem si, vsadil bych se, že tam někde nahoře je starý dobrý Těpic."

"Kde je Ptraci?"

"Vzpomněl jsem si, jak sis stěžoval, že tady nemáš to pohodlí, na které jsi byl zvyklý, a tak jsme ti přinesli tenhle koberec."

"Ptám se, kde je Ptraci?"

Muži z posádky ustoupili stranou a Alfons se širokým úsměvem přerýzl šňůry, kterými byl koberec převázán.

Pak ho uchopil za okraj a zatáhl.

Koberec se v oblaku prachu a kuliček proti molům rozvinul po podlaze a z něj se vykulila Ptraci, která se zastavila Těpicovi přímo u nohou.

Pomohl jí vstát a pokoušel se jí vybrat z vlasů chomáče prachu, zatímco se dívka kývala sem a tam. Vůbec si ho nevšimla, ale obrátila se k Pomoštovi, rudá vztekem a nedostatkem vzduchu.

"Málem jsem tam umřela!" vykřikla. "A podle toho, jak to tam páchne, bych nebyla první! A to horko!"

"Tvrдила jsi, že to fungovalo u té královny - co se jmenovala Ram-jam-hura, nebo jak," bránil se Pomošt. "Já za to nemůžu, u nás doma se obvykle jako dárek dává něco jako náhrdelník nebo prsten nebo tak."

"Vsadila bych se, že ona byla zabalená do nějakého slušného koberce," vyštěkla na něj Ptraci. "Ne hadr, který byl bůhví jak dlouho hozený v podpalubí."

"A měla jsi štěstí, že jsme vůbec nějaký měli," snažil se jí Pomošt uklidnit. "Byl to přece tvůj nápad."

"Fuj," řekla Ptraci. Pak se obrátila k Těpicovi. "Ahoj," usmála se trochu škrobeně. "Tohle mělo být naprosto originální překvapení."

"Zabralo to," souhlasil Těpic horečnatě. "Fakt to zabralo."

Pomošt ležel v lehátku na široké palácové verandě, zatímco mu tři půvabné služebné loupaly ovoce. Ve stínu stál korbel chladného piva. Přátelsky se usmíval na celý svět.

Na příkrývce natažené opodál ležel na břiše Alfons a připadal si hrozně. Velitelka harému zjistila, že kromě tetování na ruku jsou jeho záda skutečnou ilustrovanou historií exotických praktik, a přivedla velkou skupinu dívek, aby se s jeho pomocí vzdělávaly. Občas zamrkal, když se mu její ukazovátka zabořilo na příslušném místě do zad, a tu a tam si ucpával uši prsty, aby nemusel poslouchat jejich pohihňávání.

Na vzdálenějším konci terasy seděl Těpic s Ptraci, kterým ostatní podle určité mlčenlivé dohody ponechávali soukromí. Věci se nedařily.

"Všechno se změnilo," řekl. "Nechci být král."

"Ty jsi král," upozornila ho Ptraci. "To nemůžeš změnit."

"Ale můžu. Můžu abdikovat, je to jednoduché. Když nebudu král, budu si moci jít, kam chci. Jestliže jsem král, pak je královo slovo svrchované a můžu abdikovat. Mohou si na ten kšeft najít nějakého příbuzného. Musím jich mít alespoň tučet."

"Na ten kšeft? Stejně, říkal jsi, že jediná příbuzná je tvoje teta."

Těpic se zamačkal. Teta Klep-shep-ptah, když se tak nad tím zamyslel, nebyla v žádném případě vhodným vládcem pro monarchii, která měla začít znovu. Teta měla mnoho neměnných názorů a několik pevných zásad, ale k těm taky mimo jiné patřila zásada, že člověka, který se jí nezamlouvá, je nejlépe upálit zaživa. To pro začátek znamenalo například většinu lidí mladších než pětatřicet let.

"Dobrá," zamyslel se, "tak někoho jiného. Nemělo by to být nic těžkého, stejně jsem měl vždycky dojem, že máme víc šlechty, než potřebujeme. Jednoduše mezi nimi najdeme někoho, komu se zdá sen o těch krávách."

"Aha, myslíš ten, kde vystupují tučné krávy a hubené krávy?"

"Jo. To je totiž takový náš dědičný sen."

"Je trochu únavný, to vím. Jedna z nich se vždycky šklebí a hraje na lesní roh."

"Mně to připadá, jako trombon," odporoval Těpic.

"Kdyby ses líp podíval, všiml by sis, že je to obřadní roh," odporovala.

"Dobrá, je možné, že to každý vidí po svém. Ale to není důležité." Povzdechl si a dál pozoroval posádku Bezejmenného, která vykládala náklad. Zdálo se, že podpalubí obsahuje více než očekávané množství péřových matrací, a několik mužů, vystupujících s užaslými pohledy po přistavním můstku z lodi, neslo kufíky s náradím a svazky trubek.

"Obávám se, že to nebude tak jednoduché," řekla Ptraci. "Nemůžeš se přece postavit a oznámit ,každý, komu se zdává o krávách, teď vystoupí z řady'. To by pak nebyl žádný důkaz. Každý trochu chytřejší podvodník by pochopil, o co jde."

"Jenže já tady nemůžu čekat tak dlouho, dokud se o tom náhodou nezmíní někdo sám od sebe! Měj rozum!" vyštěkl na ni popuzeně. "Kolik lidí asi tak podle tebe přijde a řekne, poslyš, věřil bys, že se mi včera zdál hrozně legrační sen o krávách? Kromě tebe samozřejmě!"

Užasle se na sebe zadívali.

***

"Takže ona je moje sestra?" řekl Těpic.

Kněží přisvědčili. Bylo ponecháno na Koumym, aby jejich odpověď vtělil do slov. Právě strávil deset minut tím, že s velitelkou harému procházel záznamy.

"Její matka byla, ehm, poslední favoritkou vašeho pana otce," řekl Koumy. "Hodně se zajímal o její vzdělání, jak víte, a, ehm, zdá se, že... ano. Podle záznamů by to mohla být samozřejmě i vaše teta. Konkubíny nejsou, co se týče administrativy, příliš spolehlivé. Ale pravděpodobnější je, že je to vaše sestra."

Upřela na něj oči plné slz.

"Na tom přece vůbec nezáleží, nebo ano?" zašeptala.

Těpic sklopil oči.

"Ale ano," řekl. "Myslím, že opravdu záleží." Podíval se na ni. "Ale zato můžeš být královna," dodal. Podíval

se na kněze. "Že ano!" prohlásil velmi určitě.

Kněží se podívali jeden na druhého. Pak se podívali na Ptraci. Stála sama, hlavu sklopenou, a třásla se jí ramena. Byla drobná, vychovaná v paláci, zvyklá pouze přijímat rozkazy... Všechny pohledy se obrátily ke Koumymu.

"Bude z ní ideální královna," prohlásil Koumy. Sálem se rozlehl početný šepot náhle spokojených hlasů.

"Ták vidíš," řekl Těpic chlácholivým tónem.

Podívala se na něj. Raději o krok ustoupil.

"Takže já se připravím na cestu," usmál se. "Naštěstí nemám co balit, to je dobře."

"Jen tak?" řekla. "To je všechno? To ani nic nefekneš?"

Zaváhal na půl cestě ke dveřím. Můžeš tady zůstat, řekl si v duchu. Jenže by to nefungovalo, napadlo ho hned vzápětí. Byl by z toho strašlivý zmatek a nakonec by to jistě skončilo tak, že bychom si museli rozdělit království napůl. To, že nás osud svedl dohromady, ještě neznamená, že má osud pravdu. Kromě toho už jsi se rozhodl.

"Velbloudi jsou mnohem důležitější než pyramidy," prohlásil pomalu. "To bychom si měli pamatovat navždy."

Pak vyběhl ze dveří dřív, než našla něco, co by po něm mohla hodit.

Slunce - i bez chrobákovy pomoci - pomalu vystoupalo k polední a Koumy se vznášel vedle trůnu jako Hit, bůh se supí hlavou.

"Vaše Veličenstvo jistě s radostí potvrdí můj nástup do funkce nejvyššího kněze," prohlásil.

"Cože?" Ptraci seděla na trůnu a jednou rukou si podpírala bradu. "Aha. Ano. Dobrá. Jistě."

"Bohužel, po Diovi nebyla nalezena nejmenší stopa. Domníváme se, že byl velmi blízko Velké pyramidě, když... se vybila."

Ptraci nepřítomně upírala pohled na protější stěnu. "Pokračuj," přikývla. Koumy zapředl jako kočka.

"Přípravy k formální korunovací zaberou nějaký čas," řekl a odněkud vytáhl zlatou masku. "V každém případě bude Vaše Vznešenost od této chvíle s radostí nosit tuhle masku úřadu a hodnosti, protože je třeba vyřídit mnoho oficiálních záležitostí."

Podívala se na masku.

"To na sebe nevezmu," odpověděla pevně.

Koumy se usmál. "Vaše Veličenstvo bude masku královského majestátu nosit s pýchou a radostí."

"Nebudu," odpověděla Ptraci.

Jak se Koumy pokoušel vyrovnat s touhle novou situací, jeho úsměv po okraji poněkud popraskal. Byl si jistý, že takovéhle potíže Dios nikdy neměl. Vyřešil celý problém tak, že ho obešel. Tohle obcházení mu skvěle sloužilo větší část života a neměl v úmyslu ho teď opustit. Velmi opatrně odložil masku na nedaleký stolek.

"Je První hodina," řekl. "Vaše Veličenstvo si bude přát provést obřad Ibise a pak ve své vznešenosti poskytnete slyšení velitelům tsortské a efebské armády. Oba žádají o povolení projít našim královstvím. To Vaše Veličenstvo nedovolí. V Druhé hodině, je třeba -"

Ptraci začala nervózně bubnovat prsty na opěradlo trůnu. Pak se zhluboka nadechla. "Jdu se vykoupat," prohlásila.

Koumy se v prvním okamžiku zakýval sem a tam.

"Teď je První hodina," opakoval, neschopen vymyslet něco jiného. "Vaše Veličenstvo si bude přát -"

"Koumy?"

"Ano, ó, vznešená královno?"

"Zmlkni."

"- provést obřad Ibise -" zasténal Koumy.

"Pevně věřím, že jsi natolik schopný, že to klidně dokážeš sám. Vypadáš jako muž, který dokáže všechno sám, pokud jsem kdy takového viděla," dodala kysele.

"- velitelé tsortské a -"

"Řekni jim," začala Ptraci, ale pak se zarazila. "Řekni jim," opakovala, "že mohou projít oba. Ne jeden, nebo druhý, rozumíš? Oba."

"Ale -" Koumyho chápání konečně dohonilo jeho uši, "- to znamená, že skončí na opačných stranách."

"Výborně. A pak objednáš nějaké velbloudy. V Efebe je obchodník, který má ve stájích celkem slušné zboží. Nezapomeň jim prohlédnout zuby. Ó, ano, a běž a požádej kapitána lodi Bezejmenný, aby mě navštívil. Chtěl mi vysvětlit, co to znamená 'svobodný přístav'."

"V lázni, ó, královno?" nadhodil Koumy, kterému se najednou udělalo poněkud slabo. Nemohl si nevšimnout, jak se její hlas s každou větou mění, přesně podle toho, jak žhavá letlampa dědičnosti opalovala tenký nátěr výchovy.

"Na tom není nic špatného," vyštěkla. "A dohlédni na to, ať začnou s rozvody a kanalizací. Na to se používají trubky."

"To bude na oslí mléko?" zeptal se Koumy, jehož myšlenky teď už dokonale bloudily v poušti.

"Sklapni, Koumy."

"Ano, ó, královno," odpověděl Koumy zasmušile.

Toužil po změnách. Faktem ale bylo, že jak tak o tom teď přemýšlel, víc by se mu líbilo, kdyby se většina věcí vůbec nezměnila.

Slunce se bez jakékoliv pomoci pomalu sklánělo za obzor. Pro některé lidi byl tenhle den velmi příjemný.

Načervenalé světlo ozářilo tři mužské členy Ptakosparovské dynastie, kteří se skláněli nad plánem na -

"Říká se tomu most," řekl Ib.

"To je něco jako akvadukt?" zeptal se Ptakospar.

"No, tahle věčička se spíš používá obráceně," vysvětloval Iib. "Voda teče pod tím, my chodíme nahoře."

"OK. Králi - ovně se to nebude líbit," zavrtěl hlavou Ptakospar. "Královská rodina byla vždycky proti tomu, aby se Posvátná řeka svazovala přehradami a stavbami, jako je tahle."

Iib se na něj zářivě usmál. "To navrhla ona sama," vyhodil svůj trumf. "A byla natolik laskavá, že pokračovala a požádala nás, aby na mostě byla zvláštní místa, kde by se mohli lidé zastavit a házet kamení po krokodýlech."

"To řekla?"

"Řekla doslova: velké špičaté kameny."

"No tohle," zavrtěl hlavou Ptakospar. Obrátil se k druhému synovi.

"Určitě jsi v pořádku?" zeptal se.

"Cítím se skvěle, tati," odpověděl Iia.

"Žádné bolení hlavy," pokračoval nejistě Ptakospar, "nebo něco takového?"

"Nikdy jsem se necítil líp," tvrdil Iia.

"Jenom si myslím, že jsi neměl mluvit o těch penězích," řekl Ptakospar. "Myslel jsem si, že je to tím, že se pořád ještě cítíš plac-nemocný."

"Královna mě poctila velkou ctí a požádala mě, abych dohlédl na královské finance," řekl Iia. "Řekla, že kněží neumějí počítat."

Všechny předchozí události na něm nezanechaly žádné následky, snad kromě jediného, totiž výnosného sklonu vymyslet pokaždé způsob, jak udělat těm ostatním čáru přes rozpočet, a tak teď seděl a s napůl spokojeným a napůl zasněným výrazem v duchu sestavoval tabulky plateb, přístavních poplatků a složitou soustavu daní z přidané hodnoty, které už brzo přivodí některým obchodním spekulantům v Ankh-Morporku ošklivý šok.

Ptakospar si představil všechny ty kilometry panenského, nepřemostěného Mžilu. Teď měli k dispozici téměř nevyčerpatelné množství opracovaného kamene. A jeden nikdy neví, třeba se na nějakém tom mostě najde i místečko pro jednu dvě sochy. Ta věc se mu zamlouvala čím dál tím víc.

Objal oba syny rukama kolem ramen. "Chlapci," řekl pyšně, "to vypadá jako zásadní pokrok."

Paprsky zapadajícího slunce dopadaly i na Koprkvaše a Gerna, i když tady to bylo trochu oklikou - osvětlovací šachtou ve střeše paláce, která prosvětlovala palácové kuchyně. Proč tihle dva skončili právě tady, nebylo tak docela jasné. Snad proto, že v balzamovací dílně to teď, když byla mimo provoz, vypadalo smutně a bezútěšně.

Kolem pracoval kuchyňský personál a všichni cítili závoj neproniknutelné chmury, který oba balzamovače halil. Ani v těch nejlepších dobách nebyla práce balzamovače příliš společenská záležitost a balzamovači si taky jen těžko získávali přátele. Jenže času bylo málo, připravovala se korunovační hostina.

Dvojice seděla uprostřed všeobecného spěchu a pohlížela do budoucnosti přes okraj džbánek s pivem.

"Předpokládám," nadhodil Gern, "že by si Hanlena mohla promluvit se svým otcem."

"To je ono, chlapče," přikývl Koprkvaš unaveně. "V tom je jistá budoucnost. Česnek budou lidé kupovat pořád."

"Je to pěkně ksindl, ten česnek!" vybuchl Gern s neobvyklou zuřivostí. "A mezi lidmi se člověk skoro nedostane. To se mi právě na našem zaměstnání líbilo - pořád nějaké nové obličejce."

"Už žádné pyramidy," řekl Koprkvaš, ale beze smutku. "Tak to řekla. Odvedl jste skvělý kus práce, mistře Koprkvaši, ale já jsem pevně rozhodnuta odvléci tuhle zem, ať si třeba křičí a kope, přímo do století kaloně."

"Kobry," opravil ho Gern.

"Co?"

"Je století kobry. Ne kaloně."

"To je jedno!" zavrčel Koprkvaš. Otráveně nahlédl do svého korbele. V tom právě spočívá ta potíž, pomyslel si. Budeme si muset začít pamatovat, které máme století.

Podíval se na podnos plný jednohubek. Tak to dneska chodí. Všichni poletují sem a tam -

Sebral olivu a začal s ní otáčet v prstech.

"Nemůžu říct, že bych měl k našemu starému zaměstnání tak silný vztah jako vy, mistře - chtěl jsem říct Koprkvaši. Víte, zvláště když ty vaše stehy tak dokonale drží."

Koprkvaš, který nespouštěl oči z olivy, se zasněným výrazem sáhl do opasku a vytáhl jeden z maličkých nožíků, které používal na složité a jemné zákroky.

"Povídám, musíte být asi velmi smutný, že to všechno skončilo, že?" řekl Gern.

Koprkvaš se natočil na světlo, aby lépe viděl, a v soustředění začal hlasitěji oddechovat.

"Podívejte, nakonec se přes to dostanete," pokračoval Gern. "Důležité je nedovolit, aby se vám v myšlenkách usadila trpkost a pocit ukřivdění -"

"Odlož někam tu pecku," řekl Koprkvaš.

"Pardon?"

"Odlož někam tu pecku," opakoval Koprkvaš.

Gern pokrčil rameny a vzal mu ji z prstů.

"Výborně," řekl Koprkvaš a jeho hlas najednou zněl, jako by starý balzamovač našel nový smysl života. "Teď mi podej kousek kapie a podívej se, jestli tady někde nemají ančovičky -"

Slunce ozařovalo deltu Mžilu, to malé nekonečno rákosí a bahna, v místech, kde mohutná řeka vyvrhovala náplavy posbírané během cesty napříč pevninou. Brodiví ptáci se důstojně procházeli spleť zeleného síti a hledali potravu a miliony mušek a pakomárů tančily své bláznivé reje mezi zelenými stonky nad stojatou vodou. Tady bylo

vidět, jak čas ubíhá, protože delta dvakrát denně vydechla s chladnou a čerstvou vodou přílivu. Příliv se blížil právě teď, zpěněné vlny se se šumotem prodíraly rákosím.

Tu a tam se vznášel kus prastarého obvazu, chvíli se kroutil, podobný neuvěřitelně starému hadu, a pak se většinou naprosto tiše rozpustil.

TO JE VELMI VÝJIMEČNÁ SITUACE.

Je nám to upřímně líto, ale není to naše vina.

KOLIK VÁS TAM JE?

Obávám se, že něco přes třináct set.

TAK DOBRÁ. POSTAVTE SE DO FRONTY, PROSÍM.

Ty Mrcha pozoroval prázdný žlab.

Ten představoval podmnožinu obecné množiny "seno" obsahující libovolné množství mezi nulou a K.

Žlab neobsahoval žádné seno. Mohl samozřejmě obsahovat nějaké záporné množství sena, ale pro hladový žaludek nehrál rozdíl mezi žádným senem a minus senem žádnou roli.

Nezáleželo na tom, jakým způsobem to počítal, výsledek byl vždy týž. Byla to klasicky jednoduchá rovnice. Měla v sobě určitou eleganci, jenže Ty Mrcha právě nebyl v situaci, kdy byl schopen ji obdivovat.

Ty Mrcha se cítil zneužitý a unavený. Na tom nebylo nic zvláštního, protože mysl většiny velbloudů se v takovém stavu nachází téměř neustále. Trpělivě si klekl, zatímco na něj Těpic připevňoval sedlové brašny.

"Efebe se vyhneme," oznamoval Těpic velbloudovi. "Vydáme se podél Kruhového moře, pustíme se přes Quirm nebo možná přes hory Beraní hlavy. Je plno míst, kam bychom mohli jít. Taky bychom se třeba mohli podívat po některém z těch prastarých ztracených měst, co? Myslím, že to by se ti líbilo."

Každý, kdo se snaží obveselit velblouda, dělá chybu. Je to totéž, jako kdybyste házeli meruňky do černé díry.

Dveře na konci stájí se otevřely a v nich se objevil kněz. Vypadal dost nervózně. Knězi se totiž v posledních dnech oproti původním zvyklostem dost naběhali.

"Ehm," začal. "Její Veličenstvo vám přikazuje, abyste neopouštěl království."

Odkášlal si.

Chvilku mlčel a pak se zeptal: "Bude nějaká odpověď, sire?"

Těpic chvilku zauvažoval. "Ne," odpověděl. "Odpověď nebude."

"Takže jí mohu sdělit, že se k ní vzápětí připojíte, že?" nadhodil kněz s nadějí v hlase.

"Ne."

"Jak si přejete, sire," odpověděl kněz kyselé a zmizel.

Během několika minut se na jeho místě objevil Koumy, jehož obličej byl červený jako holandská kráva.

"Její Veličenstvo žádá, abyste neopouštěl království," prohlásil.

Těpic vylezl Ty Mrchovi na hřbet a klepl ho holí.

"Ona to myslí vážně," snažil se Koumy.

"Věřím, že to myslí vážně."

"Mohla by vás dát hodit posvátným krokodýlům, sire."

"Dnes jsem jich tady tolik neviděl. Jak se mají?" řekl Těpic a znovu klepl velblouda.

Vyjel do rezavého slunečního svitu a pustil se po ulici z udupané hlíny, jejíž povrch za staletí ztvrdl na kámen. Ulice byly plné lidí. A jediný člověk mu nevěnoval jediný pohled.

Byl to úžasný pocit.

Jel klidně po cestě k hranicím a nezastavil, dokud nevyjel na náhorní plošinu. Údolí se mu rozkládalo za zády. Z pouště přilétal horký vítr a chrastil v listí několika odolnějších keřů. Těpic sestoupil ze sedla, přivázal Ty Mrchu do stínu, vylezl na jeden z větších balvanů a zadíval se nazpět.

Údolí bylo staré, tak staré, že by člověk snadno uvěřil, že nejdřív bylo stvořeno údolí a to pak pozorovalo, jak vzniká ostatní svět. Těpic si lehl na břicho, podepřel si bradu rukama a díval se.

Samozřejmě, údolí se udělalo starým samo. Pomalu a opatrně se celá tisíciletí zbavovalo své budoucnosti. Teď do něj změny udeřily jako zem do padajícího vejce.

Rozměry jsou asi mnohem složitější, než si lidé myslí. Čas pravděpodobně také. A lidé jakbysmet, i když u lidí se alespoň tu a tam dá něco odhadnout.

Pozoroval, jak sloup prachu, který se zvedl před palácem, postupuje ulicemi, napříč úzkým pruhem polí obklopujících město, na okamžik mizí ve skupině palem pod náhorní plošinou a znovu se objevuje na úpatí cesty vedoucí vzhůru. Byl si jist, že se sloup prachu zvedá za dvoukolkou dlouho před tím, než ji uviděl.

Sklouzl z kamene a trpělivě si u silnice sedl na paty. Nakonec vozík projel kolem, zpomalil, neohrabaně se v úzkém prostoru obrátil a vrátil se.

"Co budeš dělat?" vykřikla na něj Ptraci, která se vyklonila z vozu.

Těpic se uklonil.

"A nech těch pitomostí!" ušklíbla se.

"Nelíbí se ti být královnou?"

Zaváhala. "Ale ano," přikývla, "líbí -"

"Samozřejmě že ano," usmál se Těpic. "Máš to v krvi. Za starých časů by lidé o tu poctu bojovali jako lvi.

Bratři proti sestrám, bratřenci proti strýcům. Odporné."

"Ale ty přece nemusíš odejít! Já tě potřebuju!"

"Máš své poradce," upozornil ji jemně Těpic.

"O tom přece nemluví!" odsekla mu. "Kromě toho, je tam jenom Koumy, a to není žádný zázrak."

"Tak to máš štěstí. Já měl Dia a ten byl dobrý. Koumy bude mnohem lepší, můžeš se hodně naučit, když nebudeš poslouchat to, co ti bude chtít říct. S neschopnými rádci se můžeš dostat opravdu daleko. Kromě toho jsem si jistý, že ti Pomošt rád pomůže. Jenom hýří nápady."

Začervenala se. "Už mi jich několik předložil během plavby."

"Tak vidíš. Hned jsem věděl, že vy dva spolu budete vycházet jako dům s ohněm. Výkřiky, plameny, spas se kdo můžeš..."

"A ty se vracíš nazpět, aby ses stal vrahem?" ušklíbala se.

"Nemyslím. Inhumoval jsem pyramidu, panteon a koneckonců celé Staré království. Myslím, že by stálo za to, zkusit něco jiného. Mimochodem, neobjevují se ti pod nohama výhonky osení, třeba když jsi na procházce?"

"Ne. Co je to za hloupý nápad?"

Těpic se uvolnil. Takže to všechno opravdu skončilo. "Nikdy nedovol, aby ti pod nohama vyrostla tráva, to je moc důležité. Poslyš, neviděla jsi v okolí nějaké racky?"

"Je jich v království spousta, nevšiml sis?"

"Ano. To je dobře, řekl bych."

Ty Mrcha přihlížel, jak si ti dva ještě chvíli povídali. Vedli ten zvláštní, nesouvislý rozhovor, který většinou vedou dva příslušníci opačného pohlaví, když myslí na něco jiného. U velbloudů to bylo mnohem jednodušší, tam stačilo samičce, aby zkontrolovala samečkův styl.

Pak se, alespoň podle Ty Mrchova soudu, velmi cudně políbili. Bylo rozhodnuto.

V tom okamžiku celá věc přestala Ty Mrchu zajímat, takže se rozhodl, že si znovu přežvýká svačinu.

NA ZAČÁTKU...

V údolí panoval klid a mír. Řeka, břehy ještě neupravené, se líně toulala porosty rákosí a papyru. Na mělčinách postávali ibisové, v hlubinách řeky se vynořovali a potápěli hroši, podobní nakládaným vejčím.

Jediný zvuk v tom vlhkém tichu představovalo občasné plesknutí ryby nebo sykot krokodýla.

Dios nějaký čas ležel v bahně. Nebyl si jistý, jak se sem dostal, ani proč je polovina jeho roucha potřhaná a ta druhá opálená do hnědá. Matně si vzpomínal na jakýsi strašlivý hluk a pocit nesmírné rychlosti, zatímco byl současně přesvědčený o tom, že se nehýbe z místa. Právě teď nestál o žádné odpovědi. Odpovědi předpokládaly otázky a otázky ještě nikoho nikam nedovedly. Otázky většinou všechno jen pokazily. Bahno bylo chladné a uklidňující. V téhle chvíli ho nic jiného nezajímalo.

Slunce zapadlo. Je pravda, že kolem Dia prošlo několik nočních šelem, ale všechny jakýmsi šestým smyslem pochopily, že ukousnout mu nohu by nestálo za všechny ty nepříjemnosti, které by z toho vznikly.

Znovu vyšlo slunce. Rozkřičely se volavky. Mlha, která se vinula mezi jednotlivými jezírky a tůňemi, zmizela ve chvíli, kdy obloha změnila barvu z jasně modré na barvu nového bronzu.

A Diovi ubíhal čas klidně a jednotvárně až do chvíle, kdy odkudsi zazněl podivný cizí zvuk, který jako by ticho rozřezal malým rezavým nožem na tisíc kousků.

Byl to zvuk, jaký by vznikl, kdybyste řvoucího osla řezali řetězovou pilou. Zvuk zněl dál a melodie v něm hrála stejnou roli jako bedýnka datlí ve špičkovém závodě motocyklů. Jenže nakonec se k ní připojily další hlasy, podobné, ale jiné, v mnoha polámaných tóninách a nakřápých tónech, a celkový dojem byl kupodivu docela přijatelný. Měla určité kouzlo. Táhla. Přilnula podivným způsobem.

Zvuk se pomalu přesunul na planinu, jeden čistý tón vytvořený spojením tónů nesourodých, a pak se na pouhý zlomeček vteřiny hlasy rozdělily, každý ve formě vektoru...

Vzduch se zachvěl, slunce zablikalo.

A nad vzdálenými kopci se objevila malá skupinka velbloudů, vyhublých a zaprášených, kteří se o překot hnali k vodě. Z rákosí se zvedla hejna poplašených ptáků. Několik odporných plazů líně sjelo z písčných břehů do řeky. Podivná stvoření s prezíravým výrazem a kloubnatýma nohama doběhla k vodě, ponořila do ní čenichy a začala hlasitě pít. Během několika minut se voda změnila v tmavohnědé kaliště.

Dios se posadil a uviděl vedle sebe v bahně ležet svou hůl. Byla poněkud osmahlá, ale jinak nepoškozená. Pak však uviděl něco, čeho si nikdy předtím nevšiml. Předtím? Bylo vůbec nějaké předtím? Určitě se mu zdál takový sen, bylo to něco jako sen...

Každý had svíral v tlamě vlastní ocas.

Po svahu, kus za velbloudy, sestupoval poháněč velbloudů, drobný tmavý mužik s holi v ruce, a za ním se pomalu vlekla jeho otrhaná rodina. Zdálo se, že je mužik napůl mrtvý žizní a navíc že ho něco nesmírně překvapilo.

Vypadal přesně jako někdo, kdo potřebuje dobrou radu a citlivé vedení.

Diovy oči zabloudily nazpět k holi. Ta hůl znamenala něco velmi důležitého, to věděl. Jenže si nemohl vzpomenout co. Všechno, co si vybavoval, bylo, že je strašlivě těžká, ale že je mnohem těžší ji odložit. Je velmi těžké ji odložit. Je lepší ji vůbec nezvedat.

Nebo možná že by ji mohl na chvíli přece jen zvednout a vysvětlit těm lidem, co jsou to bohové a proč jsou tak důležité pyramidy. A potom by ji samozřejmě zase odložil...

S hlasitým vzdycháním se kněz opřel o hůl a přitáhl si kolem sebe zbytky roucha, aby si dodal alespoň částečné důstojnosti.

Pak Dios vykročil vpřed.

Translation © 1995 by Jan Kantůrek
Cover art copyright © 1989 by Josh Kirby
First published in Great Britain 1989 by Victor Gollancz Ltd., London
Všechna práva vyhrazena.
ISBN 80-85609-69